

Analize, raziskave in razvoj

SLOVENIJA: POMLADANSKO POROČILO 2002

Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001 in analitična utemeljitev pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letih 2002 in 2003

Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
dr. Janez Šušteršič, direktor

<http://www.gov.si/zmar/>

Glavna urednica: Maja BEDNAŠ

Tehnična urednica: Tina KOPITAR

Lektoriranje: Slavica REMŠKAR

Naslovnica, oblikovna zasnova: Sandi RADOVAN, studio DVA

Tisk: JA Grafika

Naklada: 450

Ljubljana, Junij 2002

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

338.1(497.4)''1999''
338.27(497.4)''2000/2001''

SLOVENIJA. Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001 in analitična utemeljitev pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letih 2002 in 2003 : pomladansko poročilo 2002 / [glavna urednica Maja Bednaš]. - Ljubljana : Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 2002. - (Pomladansko poročilo / Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, ISSN 1318-3850) (Analize, raziskave in razvoj)

ISBN 961-6031-37-6
1. Bednaš, Maja
118606080

Pomladansko poročilo 2002

Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001

in analitična utemeljitev

pomladanske napovedi gospodarskih gibanj

v letih 2002 in 2003

Glavna urednica:

Maja BEDNAŠ

Pri pripravi Pomladanskega poročila 2002 so sodelovali:

Maja Bednaš (*glavna urednica, vodja projekta, glavne ugotovitve in pomladanska napoved gospodarskih gibanj,*),

Branka Tavčar (*nacionalni računi,*),

Lejla Fajić (*mednarodno okolje,*),

Marjan Hafner (*finančni tokovi in finančno posredništvo,*),

Slavica Jurančič (*mednarodna konkurenčnost,*),

Rotija Kmet (*proizvodna struktura bruto domačega proizvoda,*),

Jasna Kondža (*državna potrošnja, javne finance,*),

Mojca Koprivnikar Šušteršič (*trgovina in gostinstvo,*),

Mateja Kovač (*kmetijstvo,*),

Gorazd Kovačič (*predelovalne dejavnosti,*),

Saša Kovačič (*plačna politika,*),

Tomaž Kraigher (*zaposlenost in brezposelnost,*),

Janez Kušar (*gradbeništvo in investicije,*),

Jože Markič (*izvozno-uvozni tokovi in plačilna bilanca, zunanji dolg,*),

Judita Novak (*poslovanje gospodarskih družb v letu 2001,*),

Jure Povšnar (*oskrba z elektriko, plinom in vodo, rudarstvo, promet in zveze,*),

Matija Rojec (*neposredne tuje investicije,*),

Ana Tršelič (*zasebna potrošnja,*),

Boštjan Vasle (*cene, denarna gibanja,*),

Mojca Vendramin (*gospodarstvo v letu 2001,*),

Ivanka Zakotnik (*nacionalni računi, izdatkovna in stroškovna struktura bruto domačega proizvoda, investicije,*),

Eva Zver (*nepremičnine, najem in poslovne storitve, javna uprava, obramba in obvezno socialno zavarovanje, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, druge javne in osebne storitve.*),

Tehnična podpora (grafi, statistična priloga, tabele, obdelava podatkov):

Bibijana Cirman-Naglič, Marjeta Žigman, Vlado Mostnar, Dragica Kovač.

Kazalo

Glavne ugotovitve Pomladanskega poročila 2002	9
I. del	13
Gospodarska gibanja v letu 2001	
Upočasnitev in spremenjena struktura gospodarske rasti	15
Pomladanska napoved gospodarskih gibanj	
Letos predvidoma 3.3-odstotna gospodarska rast, v prihodnjem letu pa 4.3-odstotna	20
Predpostavke pomladanske napovedi	20
Gospodarska rast in ocene osnovnih makroekonomskih agregatov v obdobju 2002 do 2004	22
Scenarij za obdobje po letu 2004	24
II. del	27
1. Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001 in analitična utemeljitev pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letih 2002 in 2003	29
1.1. Mednarodno okolje – Pričakovana postopna krepitev gospodarske rasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah v drugi polovici leta 2002	29
1.2. Gospodarska rast	34
1.2.1. Bruto domači proizvod - V letu 2002 hitrejša rast domačega povpraševanja	34
1.2.1.1. Izdaktovna struktura	34
1.2.1.2. Proizvodna struktura	37
1.2.1.3. Stroškovna struktura	39
1.2.2. Agregati potrošnje – Letos postopna krepitev rasti zasebne in investicijske potrošnje in manjši prispevek salda menjave s tujino h gospodarski rasti	39
1.2.2.1. Izvozno-uvozni tokovi	39
1.2.2.2. Zasebna potrošnja	42
1.2.2.3. Investicije	45
1.2.2.4. Državna potrošnja	48
1.2.3. Realni sektor – Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih in javni upravi letos nižja, v kmetijstvu in gradbeništvu višja kot lani	49
1.2.3.1. Pregled gospodarskih gibanj in napovedi po dejavnostih	49
1.2.3.2. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2001	58
1.3. Ekonomski odnosi s tujino	62
1.3.1. Mednarodna konkurenčnost – Rahlo poslabšanje cenovne in stroškovne konkurenčnosti v letu 2002	62
1.3.2. Plačilna bilanca – Približno izravnani tekoči račun plačilne bilance in spremenjena struktura prilivov na kapitalskem in finančnem računu	66

1.3.3. Neposredne tuje investicije – Višji prilivi neposrednih tujih investicij	69
1.3.4. Zunanji dolg – Počasnejša rast zunanjega dolga	72
1.4. Cene – Pričakovano postopno umirjanje dolgoročnih indikatorjev inflacije do konca leta 2002	75
1.5. Trg dela	81
1.5.1 Zaposlenost in brezposelnost – Tudi letos približno 0.6-odstotna rast zaposlenosti	81
1.5.2. Plače – Rast plač v zasebnem in javnem sektorju letos bolj uravnotežena in nižja od rasti produktivnosti dela	85
1.6. Javne finance	88
1.6.1. Javnofinančni prihodki v letih 2001 do 2003 – Prihodki od davka na dodano vrednost bodo letos nižji od predvidenih ob pripravi državnega proračuna	88
1.6.2. Javnofinančni odhodki v letih 2001 do 2003 – Konsolidirani javnofinančni odhodki bodo letos znašali okoli 45% bruto domačega proizvoda	91
1.6.3. Javnofinančni primanjkljaj v letih 2001 do 2003 - Za uravnoteženje javnih financ bo treba postopno nadaljevati predvsem z ukrepi za omejevanje in zmanjševanje javnofinančnih odhodkov	94
1.6.4. Dolg ožje opredeljene države – V prihodnjem letu naj bi dolg ožje opredeljene države relativno upadel	95
1.7. Denarna gibanja, finančni tokovi in trg kapitala	99
1.7.1. Denarna gibanja – Rast denarnega agregata M3 v letu 2001 preseгла zgornjo mejo ciljanega koridorja za 6.9 odstotne točke	99
1.7.2. Finančni tokovi in trg kapitala – Visoka rast varčevanja in zmerna kreditna aktivnost domačih bank ter ugodna gibanja na borzi vrednostnih papirjev v letu 2001	103
1.7.2.1. Poslovanje bank in hranilnic	110
2. Srednjeročne napovedi 2004-2006 in uresničevanje Strategije gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS)	112
Statistična priloga	117

Kazalo tabel

Makroekonomske predpostavke	26
Tabela 1.1.1: Gospodarska rast, obseg svetovne trgovine, cene nafte in surovin ter obrestne mere	30
Tabela 1.1.2: Gospodarska rast, inflacija in realna rast uvoza blaga in storitev pri najpomembnejših slovenskih trgovinskih partnericah (v %)	31
Tabela 1.1.3: Gospodarska rast, inflacija in zunanje neravnovesje v državah kandidatkah za vstop v EU (v %)	33

Tabela 1.2.1.1.1: Rast komponent povpraševanja	35
Tabela 1.2.1.1.2: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda	35
Tabela 1.2.1.1.3: Oblikovanje in delitev bruto nacionalnega razpoložljivega dohodka	36
Tabela 1.2.1.2: Rast in struktura dodane vrednosti	37
Tabela 1.2.1.3: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda	39
Tabela 1.2.2.1: Regionalna struktura izvoza	41
Tabela 1.2.2.2: Razmerje med krediti in evidentiranimi mesečnimi prejemki prebivalstva	44
Tabela 1.2.2.4: Državna potrošnja (individualna in kolektivna)	48
Tabela 1.2.3.1: Rast in struktura dodane vrednosti po dejavnostih	50
Tabela 1.2.3.2: Neto dobiček oziroma neto izguba gospodarskih družb (v mio SIT)	60
Tabela 1.3.2.1: Saldo menjave Slovenije - regionalna struktura (v mio SIT)	67
Tabela 1.3.3.1: NTI v najrazvitejših srednjeevropskih državah v tranziciji	70
Tabela 1.3.3.2: Stanje in tokovi NTI v in iz Slovenije, v mio USD	70
Tabela 1.3.3.3: Indeks transnacionalnosti v Sloveniji; v %	71
Tabela 1.3.4.1: Stanje zunanjega dolga, v mio USD (konec leta)	73
Tabela 1.3.4.2: Kazalci zadolženosti po merilih Svetovne banke, zadolženost Slovenije v obdobju 1995–2000 in ocena za leto 2001, v %	74
Tabela 1.5.1: Delovno aktivni po mesečnih poročilih po dejavnostih	84
Tabela 1.6.2: Struktura in delež odhodkov državnega proračuna v bruto domačem proizvodu v %	93
Tabela 1.6.3: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS-IMF (delež v primerjavi z bruto domačim proizvodom v %)	94
Tabela 1.6.4.1: Stanje in spremembe dolga RS v letu 2001 (v mrd SIT)	96
Tabela 1.6.4.2: Obveznice RS izdane do konca leta 2001	96
Tabela 1.6.4.3: Dolg Republike Slovenije povečan za obveznosti iz NFA, obveznosti do držav članic Pariškega kluba, Sl. železarn in Sl. železnic	97
Tabela 1.6.4.4: Dolg ožje opredeljene države v letih 2002–2004 (mrd SIT)	98
Tabela 1.7.2.1: Struktura tolaških bančnih posojil v obdobju 1998–2001 (konec leta)	107
Tabela 1.7.2: Promet po posameznih skupinah VP na Ljubljanski borzi (v mio SIT)	110
Tabala 2: Napovedi osnovnih makroekonomskih kazalcev	112

Kazalo slik

Slika 1:	Četrtnetne stopnje rasti izvoza in uvoza blaga in storitev v letu 2001 (glede na enako četrtnetje preteklega leta)	41
Slika 2:	Gibanje zasebne potrošnje in nekaterih povezanih agregatov	43
Slika 3:	Bruto investicije v osnovna sredstva (medletna rast)	47
Slika 4:	Obseg proizvodnje v predelovalnih dejavnostih	52
Slika 5:	Slovenski tržni deleži v EU-15, v %	65
Slika 6:	Financiranje tekočega računa plačilne bilance	68
Slika 7:	Gibanje inflacije in izbranih cenovnih agregatov januar 1998–marec 2002	76
Slika 8:	Rast reguliranih cen	79
Slika 9:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja	95
Slika 10:	Dolg ožje opredeljene države, upoštevajoč prevzem obveznosti	98
Slika 11:	Gibanje denarnih agregatov Banke Slovenije (medletna četrtnetna rast)	99
Slika 12:	Medletne spremembe tečaja evra, ameriškega dolarja in inflacije	103
Slika 13:	Sredstva v vzajemnih skladih v obdobju od leta 1996 do 2001 (konec leta)	104
Slika 14:	Gibanje TOM, indeksa cen življenjskih potrebščin in nekaterih slovenskih medbančnih obrestnih mer (na letni ravni, v %)	109

Kazalo okvirjev

Okvir 1:	Alternativna napoved gospodarke rasti v letu 2002 pod predpostavko višje povprečne cene nafte (28 USD za sodček)	24
Okvir 2:	Razpoložljivi dohodek gospodinjstev	45
Okvir 3:	Tržni delež v obdobju 1998–2000	65
Okvir 4:	Indeks transnacionalnosti	71
Okvir 5:	Kazalec ustreznosti deviznih rezerv (skupne devizne rezerve glede na kratkoročni dolg po zapadlosti)	74
Okvir 6:	Politika spreminjanja reguliranih cen	78
Okvir 7:	Usmeritve denarne politike Banke Slovenije	101
Okvir 8:	Dosegljiva rast v prihodnjem srednjeročnem obdobju (iz Poročila o razvoju, UMAR 2002)	115

Glavne ugotovitve Pomladanskega poročila 2002

Gospodarska gibanja v letu 2001 je zaznamovala upočasnitev gospodarske rasti, ki se je spustila pod večletno povprečje, še vedno pa je precej preseгла gospodarsko rast v državah EU. Na upočasnitev so vplivali zunanji in notranji dejavniki (nižja rast tujega povpraševanja in umirjanje domače potrošnje, zlasti investicijske). Njihov vpliv je prisoten tudi v letu 2002, zato bo gospodarska rast le nekoliko preseгла lansko. Ob upočasnitvi gospodarske rasti so se lani nadaljevala pozitivna gibanja na področju zaposlenosti, poslovanja pretežnih izvoznikov, diverzifikacije izvoznih trgov in vključevanja v mednarodne tokove neposrednih naložb, prišlo pa je tudi do pozitivnih premikov v smeri nadaljnje krepitve domačega varčevanja in manj intenzivnega zadolževanja v tujini. Čeprav je umirjanje domače zasebne in investicijske porabe tudi posledica slabših gospodarskih pričakovanj zaradi gibanj v mednarodnem okolju, pa sta zlasti upadanje naložb in vztrajnost inflacije tudi rezultat nedokončanih strukturnih reform in poslabšanih makroekonomskih razmerij predvsem na plačnem in javnofinančnem področju, kjer so postali vidnejši tudi vplivi nekaterih notranjih problemov trajnejše in strukturne narave. Za ponovno doseganje višjih stopenj gospodarske rasti in vzpostavitve makroekonomskih razmerij, ki bodo omogočili relativno neboleč vstop v notranji trg EU in njen mehanizem uravnavanja menjalnih tečajev, je zato nujna pospešitev strukturnih reform in bolj omejevalna fiskalna in dohodkovna politika. V zadnjih mesecih so bili že storjeni pomembni koraki v to smer, in sicer: sprejem zakona o plačah v javnem sektorju in zakona o delovnih razmerjih, delna privatizacija največje državne banke in sprejem zakona o privatizaciji zavarovalnic ter uvedba ukrepov za zmanjševanje izdatkov proračuna. Za okrepitev zasebnih investicij je pomembno tudi nadaljnje izvajanje programa za odpravljanje administrativnih ovir.

Vpliv umirjanja tujega povpraševanja na gospodarsko rast je bil pričakovan in tudi upoštevan v napovedi Jesenskega poročila 2001, zato v pomladanski napovedi ni bistvenih popravkov pričakovane rasti izvoza v letu 2002. Negativni gospodarski trendi mednarodnega okolja, zlasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah, so se preko upadanja tujega povpraševanja na domači gospodarski aktivnosti odrazili z običajnim približno polletnim zamikom. Njihov vpliv bo prisoten še v prvi polovici leta 2002, nato naj bi skladno z najnovejšimi napovedmi mednarodnega okolja prišlo do ponovnega hitrejšega oživljanja izvozne aktivnosti in krepitve rasti dodane vrednosti menjalnega sektorja. Tuje povpraševanje je lani kljub manj ugodnim razmeram v mednarodnem okolju ostalo glavni dejavnik rasti obsega bruto domačega proizvoda, saj so slovenska podjetja s povečevanjem tržnih deležev na razvitih trgih in krepitvijo različnih oblik poslovnega sodelovanja z državami na območju nekdanje Jugoslavije in Rusije uspela ohraniti izvozno aktivnost na relativno visoki ravni.

Struktura gospodarske rasti v letu 2002 bo z vidika prispevkov tujega in domačega povpraševanja h gospodarski rasti bolj uravnotežena kot lani, saj ob nižji rasti izvoza (kljub omenjeni prilagodljivosti izvoznikov) predvidevamo postopno krepitve domače potrošnje, čeprav manj izrazito, kot smo pričakovali jeseni. Pri **notranjih dejavnikih, ki so vplivali na nižjo napoved gospodarske rasti**, gre tako zlasti za

počasnejše oživljanje domače potrošnje. Prišlo je do kvalitativnega premika v strukturi in dinamiki njene rasti, ki se kaže v lanskem padcu deleža investicij v bruto domačem proizvodu in izrazitem strukturnem premiku v porabi razpoložljivega dohodka prebivalstva v korist varčevanja. Posledica skromne domače potrošnje je tudi nizka rast uvoza, zaradi katere je prišlo do ponovne vzpostavitve zunanjšega ravnovesja. Takšno zapiranje investicijsko-varčevalne vrzeli (le-ta ustreza saldu tekočega računa plačilne bilance) z razvojnega vidika ni ugodno, saj je posledica upadanja naložbene aktivnosti. Vzpostavljjanje zunanjšega ravnovesja je toliko manj ustrezno v razmerah, ko se izboljšuje struktura prilivov na kapitalskem in finančnem računu plačilne bilance in se podobno pričakuje tudi v prihodnjih letih (več neposrednih tujih naložb in relativno manj zadolževanja v tujini, s čimer se izboljšujejo kazalci potencialne vzdržnosti primanjkljaja tekočega računa plačilne bilance). Poleg tega tudi finančni sistem z obstoječimi mehanizmi kljub visoki likvidnosti in ob visokih neto prilivih kapitala v lanskem letu ni uspel zagotoviti učinkovitega usmerjanja prihrankov v produktivne naložbe, ob tem pa relativno visoka donosnost državnih vrednostnih papirjev v povezavi z indeksacijskimi mehanizmi otežuje vstop drugih ponudnikov in bankam zagotavljala donosne naložbe ter premalo spodbude za usmerjanje sredstev v investicije.

Med pozitivnimi gibanji preteklega leta je pomembno izpostaviti nadaljnjo rast zaposlenosti in upadanje brezposelnosti. Lani se je prvič po letu 1987 povečalo tudi število zaposlenih v predelovalnih dejavnostih. Manj ugodna so bila gibanja zaposlenosti v nekaterih sektorjih oziroma panogah, ki jih je izraziteje prizadelo umirjanje investicijske aktivnosti (gradbeništvo) oziroma zaostreni pogoji poslovanja v tujini (tekstilna industrija). Rast zaposlenosti in zmanjševanje brezposelnosti se bosta leta 2002 nadaljevali, vendar bodo ta gibanja letos še razmeroma umirjena zaradi vpliva upočasnjene gospodarske aktivnosti, z višjo rastjo gospodarske aktivnosti v prihodnjem letu pa se bodo po pričakovanih ponovno začela krepiti.

Med negativnimi gibanji je na prvem mestu ohranjanje inflacije na relativno visoki ravni (tako glede na države EU kot tudi glede na kandidatke za članstvo v EU). Trenutna rast cen, ko se inflacija giblje na ravni nad 8 odstotki letno, približno trikrat presega maastrichtski kriterij glede stabilnosti cen, relativno visoka pa ostaja tudi osnovna inflacija¹, ki se v zadnjem letu giblje med 6 in 7 odstotki na medletni ravni. Takšna gibanja cenovnih indikatorjev kažejo, da je poleg vpliva dejavnikov enkratnega značaja (kot na primer povišanje davčnih obremenitev v začetku leta ter naraščanje cen nafte) inflacija tudi posledica notranjih dejavnikov in ne dovolj aktivne ekonomske politike. V to skupino spadajo predvsem dejavniki, ki so administrativno pogojeni, ter tisti, ki so odraz procesa gospodarskega dohitevanja razvitejših držav, obe skupini pa sta v največji meri posledica strukturnih neskladij tako v Sloveniji kot v primerjavi z državami EU.

Drugo pomembno poslabšanje makroekonomskih razmerij je povzročila visoka rast plač v javnem sektorju, ki je več kot za enkrat preseгла skupno rast produktivnosti dela, tako da je rast bruto plače na zaposlenega v Sloveniji za več kot pol odstotne

¹ Osnovna inflacija meri spremembe cen, ki ne vključujejo enkratnih (na primer sprememb davčnih stopenj), zunanjih (spremembe cen nafte) in cikličnih vplivov (na primer spremembe cen nepredelanega sadja) na cene.

točke preseгла rast produktivnosti. Visoka rast stroškov dela se je odrazila v poslabšani konkurenčnosti celotnega gospodarstva in manjšem deležu sredstev za investicije, še bolj pa je poudarila potrebo po prestrukturiranju javnofinančnih izdatkov. Kljub naraščanju njihovega deleža v bruto domačem proizvodu je namreč zaradi rasti mase plač prišlo do izrivanja možnosti povečevanja drugih odhodkov v državnem proračunu, tako da se je relativno skrčil obseg proračunskih izdatkov za investicije. V letu 2002 bodo posledice nesorazmerij v gibanju plač in produktivnosti zaradi učinka prenosa lanske visoke rasti še vedno občutne. Rast bruto plače na zaposlenega tako še ne bo bistveno počasnejša od rasti produktivnosti dela, rast bruto plače na zaposlenega v javnem sektorju pa bo še vedno rahlo prehitela rast bruto plače v zasebnem sektorju.

Poslabšanje makroekonomskih razmerij na cenovnem in plačnem področju ter ohranjanje javnofinančnega primanjkljaja na nespremenjeni ravni v letu 2001 opozarjajo tudi na ohranjanje nekaterih strukturnih neravnovesij med nemenjalnim in menjalnim sektorjem. Menjalni sektor se je zaradi izpostavljenosti tuji konkurenci moral hitreje prestrukturirati in zagotoviti višjo rast produktivnosti ter ohranjanje stroškovne konkurenčnosti, kar se kaže v bistveno boljši prilagodljivosti spremenjenim razmeram poslovanja in ohranjanju ugodnih pozicij na mednarodnih trgih kljub nižjemu povpraševanju. Nemenjalni sektor pa zaradi pomanjkanja konkurence manj napora usmerja v povečevanje produktivnosti, svojo relativno nižjo rast produktivnosti pa kompenzira z višjimi cenami storitev in dela, kar se odraža v gibanju inflacije, plač in javnofinančnih izdatkov (ti pa ustvarjajo pritisk na zviševanja davčnih obremenitev in s tem dodatno prispevajo k inflaciji). Večji stroškovni pritiski zaradi višjih domačih cen in stroškov dela nemenjalnega sektorja, kjer so plače naraščale hitreje od produktivnosti, ter v preteklem letu neustrezna struktura javnofinančnih izdatkov z vidika spodbujanja investicijske aktivnosti, so tako bili tudi eden izmed razlogov za omenjene spremembe v strukturi rasti agregatov potrošnje v preteklem letu.

Analiza vzrokov vztrajnosti inflacije na visoki ravni kaže, da bo pred vstopom Slovenije v EU oziroma v ERM2 treba odpraviti njene strukturne in institucionalne vzroke. Tako bi bila po vstopu hitrejša rast cen glede na povprečje EU le rezultat hitrejši rasti produktivnosti v Sloveniji glede na povprečje EU (tako imenovana "realna konvergenca") in bi jo vsaj na začetku do določene mere lahko odtehtala nominalna depreciacija v okviru dovoljenega nihanja tečaja. To pomeni, da bodo morali k postopnemu znižanju rasti cen na raven, primerljivo z državami EU, v večji meri kot doslej prispevati notranji dejavniki, predvsem dokončanje strukturnih reform na trgu dela, v finančnem sektorju in v gospodarski infrastrukturi. Te reforme bodo omogočile počasnejšo rast cen v nemenjalnem sektorju in reguliranih cen (njihov prispevek k inflaciji naj bi se do fiksiranja tečaja izenačil z njihovim deležem v indeksu cen) ter bolj izenačeno rast plač v javnem in zasebnem sektorju. Tako se bodo zmanjšali pritiski na cene preko rasti cen storitev ter preko potrošnje prebivalstva in pritiski na rast odhodkov državnega proračuna. Pod temi predpostavkami naj bi se inflacija v naslednjih treh letih postopno zniževala, kljub temu pa bo ob predvidenem datumu vstopa v ERM2 še presegala raven, ki je določena z maastrichtskimi kriteriji. Takšna napoved upošteva oceno učinkov različne rasti produktivnosti (Balassa-Samuelsonov učinek), zaradi katerih se bo še ohranjala razlika med domačo in »evropsko« inflacijo. Za znižanje inflacije na raven,

primerljivo z našimi najpomembnejšimi trgovinskimi partnericami, pa bo poleg strukturnih reform, ki bodo potrebne za odpravo nesorazmerij med relativnimi cenami, ter zaradi neskladnega naraščanja cen blaga in storitev, ključna vloga restriktivno usmerjene denarne politike in politike deviznega tečaja ter njuna večja usklajenost s fiskalno in dohodkovno politiko.

Razlogi za nižjo pomladansko napoved gospodarske rasti in ohranjanje nekaterih makroekonomskih neravnovesij na cenovnem, plačnem in javnofinančnem področju opozarjajo na notranja neskladja trajnejše in strukturne narave, katerih odpravljanje bo zahtevalo večjo aktivnost makroekonomskih politik. Razlika med jesensko in pomladansko napovedjo, ki se kaže v nižjih napovedih agregatov domače potrošnje zaradi vplivov naštetih dejavnikov, je sprožila ukrep začasne zaustavitve izvrševanja proračuna 2002. Napovedan je tudi njegov rebalans, s čimer bo dosežena uskladitev odhodkov državnega proračuna z realnimi možnostmi, ocenjenimi na podlagi stvarnejših projekcij javnofinančnih prihodkov. Veljavni proračun za letošnje leto je bil pripravljen na podlagi jesenske napovedi 2001, ki je že pomenila precejšnje znižanje pričakovane gospodarske rasti glede na prejšnjo napoved. Zaradi spremenjenih makroekonomskih gibanj in posledično znižanih napovedi (ki so že tedaj temeljile predvsem na nižji oceni domače potrošnje) je bil prvotni predlog proračuna za leto 2002 dopolnjen že jeseni, pred sprejemom v državnem zboru. Tedaj je bilo na strani javnofinančnih odhodkov predvideno njihovo ohranjanje na prvotno predlagani višini, vendar s prestrukturiranjem v korist investicij, na strani javnofinančnih prihodkov pa je bilo izpeljano povišanje stopnje davka na dodano vrednost ter hkrati, ob morebitni nižji realizaciji prihodkov od predvidene, dovoljeno tudi določeno povišanje primanjkljaja (tako imenovani avtomatični fiskalni stabilizator). Že v Jesenskem poročilu smo opozorili na tveganje, da bi bila dejanska stopnja gospodarske rasti lahko še nižja od napovedane, in da v tem primeru (ki se zdaj potrjuje) opisani ukrepi ne bodo zadostni, temveč bodo potrebni dodatni omejevalni ukrepi tako v plačni kot javnofinančni politiki.

I. del

Gospodarska gibanja v letu 2001

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj

Gospodarska gibanja v letu 2001

Upočasnitev in spremenjena struktura gospodarske rasti

Po visokih stopnjah gospodarske rasti v letih 1999 in 2000 (5.2 oziroma 4.6%) je **realna rast bruto domačega proizvoda v letu 2001 znašala 3%**. Na upočasnitev gospodarske rasti so vplivali notranji in zunanji dejavniki, na eni strani gre predvsem za **krčenje investicijske aktivnosti**, na drugi strani pa za **vpliv poslabšanja gospodarskih razmer v mednarodnem okolju**. Realni upad investicijske potrošnje (-1.9%, v letu 2000 0.2-odstotna rast) in zmanjšanje zalog sta skupaj negativno vplivala na rast bruto domačega proizvoda v višini 1.1 odstotne točke. Kljub ohranjanju rasti uvoza na nizki ravni je bil zaradi postopne upočasnitve rasti izvoza nižji tudi neto prispevek menjave s tujino h gospodarski rasti (2.5 odstotne točke, v letu 2000 3.4 odstotne točke). Zaradi nizkega prispevka domače potrošnje pa je neto izvoz k realni rasti bruto domačega proizvoda lani prispeval relativno več kot leto poprej. Negativni učinek manjšega povpraševanja trgovinskih partneric iz EU² na rast izvoza, ki se je na domačih izvoznih gibanjih odrazil s približno polletnim zamikom je bil ublažen s povečanim izvozom na trge nekdanje Jugoslavije in v Rusijo (po oceni je pospešitev izvoza na te trge h gospodarski rasti prispevala okoli 0.2 odstotne točke). Realna rast končne potrošnje se je v primerjavi z letom 2000 okrepila, z 1.4% na 2.1%, pri tem se je rast zasebne potrošnje dvignila z 0.8 na 1.7%, rast državne potrošnje pa s 3.1% na 3.2%.

Umirjanje in spremenjena struktura gospodarske rasti v letu 2001, glede na leto poprej, sta bili **v veliki meri pričakovani** in tudi upoštevani že v jesenski napovedi rasti bruto domačega proizvoda v letu 2001 (3.7%). Do večjih odstopanj navzdol, glede na jesensko napoved, je prišlo zlasti pri prispevku spremembe zalog h gospodarski rasti, saj je po podatkih SURS njihov padec znižal gospodarsko rast za 0.6 odstotne točke, česar v jesenski napovedi nismo predvideli. Tudi zmanjšanje investicij v osnovna sredstva je bilo za pol odstotne točke večje od jeseni pričakovanega, k čemur je prispevala skromna stanovanjska izgradnja, nižje naložbe v infrastrukturo in večji obseg sredstev za neposredne naložbe v tujino. Nižja od napovedane je bila tudi rast državne potrošnje, predvsem zaradi nekaj razlik v metodologiji izračuna realnih stopenj. Bruto domači proizvod v tekočih cenah je bil po podatkih SURS za 25.7 milijarde SIT višji od jesenske napovedi, vendar pa je bila realna stopnja rasti nižja zaradi višjega deflatorja bruto domačega proizvoda (9.9%) od indeksa cen življenjskih potrebščin (8.4%), ki je bil uporabljen za preračun realnih stopenj v jesenski napovedi. Na to so poleg nihanj izvoznih in uvoznih cen precej vplivale že omenjene metodološke razlike, tako da je bil v deflatorju, ki ga je objavil SURS, bolj upoštevan vpliv visoke rasti plač v javnem sektorju (cene dela) oziroma povišanih trošarin (davčne cene), česar v jesenski napovedi nismo predvideli. Dodana vrednost se je v letu 2001 realno povečala za 3.1%. **V primerjavi z letom**

² V letu 2001 se je gospodarska rast v EU upočasnila s 3.3% leta 2000 na 1.7%, izraziteje je povprečna rast bruto domačega proizvoda v državah EU začela upadati v drugem četrtletju 2001.

2000 je bila **rast dodane vrednosti** nižja za dve odstotni točki, **najbolj** se je **upočasnila v industriji in gradbeništvu** (s 7% v letu 2000 na 2.9% v letu 2001). Po izjemno visoki rasti v letu 2000 (8.6%) se je namreč ob upočasnitvi izvozne aktivnosti skoraj prepolovila rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih (4.4%). V gradbeništvu je po nekajletnih ugodnih gibanjih že v letu 2000 prišlo do umirjanja, leta 2001 pa celo do krčenja gradbene aktivnosti, kar je bilo večinoma povezano z dinamiko izgradnje cestne infrastrukture. Tudi v rudarstvu se je nadaljevalo realno zmanjševanje aktivnosti. Nekoliko nižja kot v letu 2000 pa je bila tudi rast dodane vrednosti v storitvenih dejavnostih (4.2% v letu 2000, 3.6% v letu 2001). Z izjemo poslovnih storitev (K) se je rast upočasnila v vseh storitvah, kljub upočasnitvi pa je bila rast še vedno relativno visoka v dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja (5.2%), finančnega posredništva (5.1%), gostinstva (5%) ter prometa, skladiščenja in zvez (4.5%).

Cene življenjskih potrebščin so se v letu 2001³ povišale za 7.0%, kar je za 1.9 odstotne točke manjše povišanje kot v letu 2000. Nižja kot v predhodnem letu je bila tudi povprečna inflacija, ki je znašala 8.4% (8.9% leta 2000). Zunanji dejavniki (naraščajoče cene naftnih derivatov in drugih primarnih surovin na svetovnem trgu, relativna krepitev ameriškega dolarja ter naraščajoča inflacija v državah EU) so predvsem zaradi časovnega odloga še vplivali na rast cen v prvi polovici leta 2001, sicer pa so **za dinamiko gibanja cen v preteklem letu postajali vse pomembnejši notranji dejavniki**, ki so vplivali na rast cen hrane in komunalnih storitev ter tudi cen goriv za prevoz in ogrevanje kot posledice poviševanja trošarin⁴. Relativno visoko rast so zabeležile tudi druge regulirane cene (predvsem komunalne in telekomunikacijske storitve), ki so skupaj z bencini k inflaciji prispevale 20%. Cene storitev so ob 25.9-odstotnem deležu v indeksu cen k inflaciji v letu 2001 skupaj prispevale 34.8% povišanja cen življenjskih potrebščin. Po letu 2000, ko se je razkorak med rastjo cen storitev in blaga močno znižal, predvsem zaradi visoke rasti cen bencinov in hrane (znašal je 0.4 odstotne točke), je ob koncu leta 2001 ponovno znašal 3.4 odstotne točke (enako kot konec leta 1999). Kratkoročno na višino razlike v rasti cen vpliva različna hitrost prilagajanja cen blaga in storitev cenovnim šokom, dolgoročno pa je predvsem posledica dveh dejavnikov: nedokončanih strukturnih reform na področjih, kjer so cene še regulirane, in različne dinamike rasti factorske produktivnosti med sektorji, ki so pri svojem poslovanju podvrženi mednarodni konkurenci in tistimi, ki poslujejo predvsem na notranjem trgu.

Skupni obseg menjave blaga in storitev s tujino se je lani v primerjavi z letom 2000 realno povečal za 4.2%; skupni izvoz se je realno povečal za 6.2%, skupni uvoz pa za 2.1%. Zaradi večjega zunanjetrgovinskega presežka z državami bivše Jugoslavije in nižjega primanjkljaja z državami EU je bil **blagovni primanjkljaj** (621.7 milijona USD) precej **manjši kot v letu 2000** (1,138.9 milijona USD). Predvsem zaradi manjšega blagovnega primanjkljaja je bil **saldo tekočega računa plačilne bilance** (66.9 milijona USD ali 0.4% bruto domačega proizvoda) po predhodnih podatkih

³ december2001/december 2000

⁴ Višje cene hrane in naftnih derivatov (tako zaradi višjih cen nafte na svetovnem trgu kot tudi zaradi povišanja trošarin na bencine) so skupaj prispevale 29.8% k rasti cen življenjskih potrebščin v letu 2001.

precej nižji kot leta 2000 (3.4% bruto domačega proizvoda), k temu pa je dodatno prispeval tudi višji presežek v storitveni bilanci, ki se je povečal s 436.4 milijona USD leta 2000 na 501.2 milijona USD leta 2001. **K visokemu neto finančnemu toku** na kapitalskem in finančnem računu plačilne bilance (1,647 milijonov USD ali 8.7% bruto domačega proizvoda) je približno **tretjino prispeval priliv tuje gotovine** prebivalstva zaradi menjave dvanajstih valut EU v evre, zlasti v zadnjem četrtletju leta. Precej so se povečali tako prilivi kot odlivi kapitala v obliki tujih neposrednih naložb; neto priliv je znašal 337 milijonov USD (leta 2000 109 milijonov USD). Večina finančnih prilivov v letu 2001 tako ni bila dolžniške narave, obseg zadolževanja v tujini je bil lani tudi manjši kot v preteklih dveh letih. Zunanji dolg se je lani povečal za 500 milijonov USD, na 6,717 milijonov USD konec leta 2001, kar je 35.7% bruto domačega proizvoda (leta 2000 34.3%) in Slovenijo, po metodologiji Svetovne banke, uvršča med srednje zadolžene države. Devizne rezerve so ob koncu leta 2001 znašale 5,738 milijonov USD, kar je za 1,362 milijonov USD več kot leto prej. Nižja rast zunanjega dolga od rezerv je vplivala na izboljšanje kazalca pokritosti zunanjega dolga z deviznimi rezervami (s 70.4% konec leta 2000 na 85% konec leta 2001), upoštevajoč še skromno rast uvoza se je izboljšal tudi kazalec pokritosti uvoza z deviznimi rezervami, ki je znašal že 6 mesecev (4.6 meseca leta 2000).

Za leto 2001 je bila značilna neto ponudba deviz, ki je v prvi polovici leta izvirala predvsem iz pritokov od prodaje kapitalskih deležev podjetij tujcem, v zadnjem četrtletju pa iz prodaje tuje gotovine v menjalnicah, kar je bila posledica menjave evropskih valut v evre. **Povprečna rast denarnega agregata M3** je tako v zadnjem četrtletju, glede na zadnje četrtletje leta 2000 znašala 23.9%, kar je **6.9 odstotne točke nad zgornjo mejo denarnega cilja Banke Slovenije**. Ugodna likvidnost bank, ki je bila posledica monetizacije deviz, je v drugem polletju vplivala na zniževanje medbančne obrestne mere. Tudi rast drugih denarnih agregatov je bila visoka, še posebej agregata M2 (23.3%), kar kaže na spremenjeno ročnost bančnih vlog. Za leto 2001 so bile značilne **visoke realne stopnje rasti varčevanja prebivalstva v bankah**, predvsem kratkoročnih vezanih vlog z daljšo ročnostjo in dolgoročnih tolarških vlog. Med deviznimi vlogami so najhitreje naraščale hranilne in vpogledne vloge. Tako se je skupni obseg varčevanja povečal realno za 28.1%, vzrok pa je bila visoka raven temeljne obrestne mere v prvi polovici leta in menjava tujih valut v evre, predvsem v zadnjem četrtletju. Tudi če izločimo vpliv menjave v evre, realne stopnje rasti varčevanja presegajo rasti iz leta 2000. Umirjena rast zasebne potrošnje se kaže tudi v počasnejši realni rasti obsega bančnih kreditov prebivalstvu (1.2-odstotna rast, v letu 2000 3.6%); obseg dolgoročnih kreditov se je zmanjšal, **zadolženost prebivalstva, merjena kot razmerje med krediti in vlogami, pa se je tako vse leto zmanjševala** in decembra dosegla raven 0.31 (januarja 0.37). Višja realna rast obsega tolarških kreditov (8.5%) glede na leto 2000 (5.8%) je bila tako posledica večjega kreditiranja podjetij in države, predvsem so zelo porasli dolgoročni krediti podjetjem. Med posojilnimi obrestnimi merami so se precej znižale kratkoročne (s 6.2% na 5.7%), dolgoročne pa nekoliko zvišale. Obrestne mere za vloge so se v marcu in aprilu, kot posledica ukinitve medbančnega dogovora o maksimalni obrestni meri, nekoliko povišale.

Zaradi presežne ponudbe deviz na deviznem trgu se je nominalna deprecijacija tolarja do košarice sedmih valut OECD upočasnila z 8.1% v letu 2000 na 5.8% v

letu 2001 s tem, da je Banka Slovenije od srede septembra hitrejšo realno apreciacijo tolarja oziroma je vpliv neto ponudbe deviz na tečajna gibanja blažila z določitvijo najnižjega tečaja. Realni efektivni tečaj tolarja je v povprečju leta 2001 depreciiral za 0.3%, merjeno z relativnimi cenami življenjskih potrebščin, predvsem zaradi močnejšega ameriškega dolarja; merjeno z rastjo relativnih cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih pa je appreciiral, in sicer za 1.3%. Na **poslabšanje slovenske cenovne konkurenčnosti v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami v letu 2001** kaže realna apreciacija tolarja do košarice valut OECD, merjena z relativnimi cenami industrijskih proizvodov pri proizvajalcih (1.3-odstotna) in relativnimi izvoznimi cenami za blago (0.6-odstotna). Ob bolj umirjeni nominalni depreciaciji tolarja in postopnemu upadanju rasti produktivnosti dela je **stroškovna konkurenčnost predelovalnih dejavnosti v letu 2001 stagnirala na ravni leta 2000**, celotnega slovenskega gospodarstva pa se je poslabšala. Poslabšanje je bilo posledica umirjanja nominalne depreciacije tolarja do košarice valut OECD ob nesorazmerno upočasnjeni ali celo pospešeni rasti relativnih cen in stroškov dela na zaposlenega (še posebej v nemenjalnem sektorju) na eni ter umirjanja rasti produktivnosti dela na drugi strani. Slovenski agregatni **tržni delež na trgih 15 najpomembnejših partneric** se je, po dveletnem upadanju, lani ponovno povečal. Za obrat trenda je bila odločilna predvsem ponovna rast slovenskega tržnega deleža v Nemčiji, nadaljevanje hitre rasti slovenskega tržnega deleža v Rusiji ter nadaljnja zmerna rast na francoskem, avstrijskem in hrvaškem trgu.

Rast zaposlenosti (po mesečnih podatkih SURS) se je lani nadaljevala. Povprečno število delovno aktivnih se je povečalo za 1.4%, število zaposlenih pa za 1.7%. Kljub povečanju števila zaposlenih v predelovalnih dejavnostih (za 0.9%), ki je bilo na letni ravni prvo po letu 1987, se je tudi v letu 2001 nadaljevalo **prestrukturiranje zaposlenosti** v korist storitvenih dejavnosti. Rast zaposlenosti je bila že drugo leto visoka tudi **po podatkih anket o delovni sili** (1.7-odstotna). **Število registriranih brezposelnih** je bilo v povprečju za 4.5% manjše kot v letu 2000; stopnja registrirane brezposelnosti je padla na 11.6% (leta 2000 12.2%). Registrirana brezposelnost je v drugi polovici leta 2001 naraščala, z izjemo v mesecu avgustu, ko se je v primerjavi s prejšnjim mesecem zmanjšala. Rast brezposelnosti v drugi polovici leta je večinoma sezonskega značaja (priliv mladine po končanem šolanju) in se je pojavljala tudi v preteklih letih. Tudi anketna brezposelnost se je v 4. četrtletju povečala, nekoliko bolj kot pretekla leta, vendar je bila v povprečju leta 2001 najnižja doslej: 6.4-odstotna.

Skupna **realna bruto plača na zaposlenega** se je v letu 2001 povečala za 3.2% in je presegla 2.5-odstotno rast produktivnosti dela, kar se ni zgodilo že od leta 1996. K doseganju tako neugodnih makroekonomskih razmerij je največ pripomogla izjemna rast realne bruto plače na zaposlenega v javnem sektorju (5%). Bruto plače na zaposlenega v zasebnem sektorju so pospešeno naraščale šele proti koncu leta, kar je tudi sicer značilnost zadnjih let, in skupaj v letu dosegle 2.3-odstotno realno rast.

Po konsolidirani globalni bilanci (v skladu z metodologijo Ministrstva za finance) so se **javnofinančni prihodki** v letu 2001 realno povečali za 5.1%; dosegli so 43.1% bruto domačega proizvoda, kar je za 0.3 strukturne točke več kot v letu 2000. Zmanjševanje deleža obveznih dajatev v bruto domačem proizvodu je prisotno že

tretje leto in ob naraščanju deleža javnofinančnih odhodkov v bruto domačem proizvodu ter usmeritvah glede javnofinančnega primanjkljaja povečuje delež nedavčnih in kapitalskih prihodkov. Vplačila davka na dodano vrednost so bila manjša od predvidenih, predvsem zaradi manj ugodnih makroekonomskih gibanj od načrtovanih v spomladi sprejetem proračunu, vplačila od trošarin pa večja, ker so se le-te povečale pogosteje in za več, kot je bilo predvideno ob sprejetju državnega proračuna. Celotni **javnofinančni odhodki** v letu 2001 so po konsolidirani bilanci javnega financiranja znašali 2,031 milijard SIT, realno za 5.2% več kot leta 2000; znašali so 44.5% bruto domačega proizvoda, kar je za 0.3 strukturne točke več kot v letu poprej. Bilanca javnega financiranja kot konsolidiran račun javnofinančnih prihodkov in odhodkov je leta 2001 (po ocenah MF) izkazala **javnofinančni primanjkljaj** v višini 1.4% bruto domačega proizvoda, kar je enako kot leta 2000.

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj

Letos predvidoma 3.3-odstotna gospodarska rast, v prihodnjem letu pa 4.3-odstotna

Predpostavke pomladanske napovedi

V času od priprave Jesenske napovedi 2001 so se **ocene in napovedi gospodarskih gibanj v mednarodnem okolju** močno spreminjale zaradi povečane negotovosti po 11. septembru. V jesenski napovedi smo za leto 2002 upoštevali tuje napovedi mednarodnega okolja iz septembra in oktobra 2001. V kasnejših napovedih mednarodnih inštitucij, objavljenih v novembru (po pripravi jesenske napovedi), je močno prevladal pesimizem zaradi velike negotovosti glede nadaljnjega razvoja dogodkov v Afganistanu, glede uspešnosti ukrepov ekonomske politike razvitih držav in glede odziva tržnih udeležencev. Čeprav teh pesimističnih napovedi v Jesenskem poročilu nismo mogli upoštevati, pa smo, glede na prve reakcije iz mednarodnega okolja v oktobru, v napovedi dinamike izvoznih gibanj v letu 2002 že upoštevali zamik oživljanja izvoznih trgov v drugo polovico leta 2002. Najnovejše napovedi letošnjih gospodarskih gibanj v svetu potrjujejo takšen obrat gospodarske aktivnosti sredi leta v večini najpomembnejših zunanjetrgovinskih partneric. Hkrati se je z razvojem dogodkov na Srednjem vzhodu močno zmanjšala negotovost, krepitev gospodarske rasti v ZDA pa bo precej preseгла pesimistični scenarij in bi naj bila približno tolikšna, kot jo je IMF napovedal septembra lani. Razpoložljive napovedi (Consensus) za štiri najpomembnejše izvozne trge EU - Nemčijo, Italijo, Avstrijo in Francijo - v letu 2002 kažejo na ohranjanje približno enakih povprečnih stopenj gospodarske rasti kot v letu 2001. Na podlagi kvartalnega modela Evropske komisije se postopno oživljanje kaže že v drugem četrtletju 2002, izrazitejše pa naj bi bilo zlasti proti koncu leta. Napovedi za Hrvaško in druge države nekdanje Jugoslavije ter Rusijo predvidevajo nekoliko nižje stopnje gospodarske rasti v primerjavi z letom 2001, ki pa bodo še vedno precej presegle stopnje rasti v razvitejših evropskih državah. V letu 2003 je pričakovati ponovno stabilizacijo gospodarske rasti v najpomembnejših partnericah približno na srednjeročni ravni, doseženi pred letom 2001.

Cene nafte so proti koncu lanskega leta močno upadle in so se na razmeroma nizki ravni ohranjale tudi v prvih dveh mesecih 2002. Predpostavka pomladanske napovedi glede povprečne cene nafte (24 USD za sodček v povprečju leta 2002) predvideva višjo raven cen glede na konec lanskega leta zaradi oživljanja gospodarske aktivnosti v največjih uvoznicah nafte, upoštevan pa je tudi že skok cen nafte v marcu zaradi zaostrovanja razmer na Bližnjem vzhodu in ustavljene dobave nafte iz Iraka. Po oceni Evropske komisije povprečna cena nafte do 25 USD za sodček v letu 2002 še ne bi smela vplivati na zmanjšanje kupne moči oziroma ne bo ogrozila napovedanega oživljanja gospodarske rasti v EU. Tudi cene drugih surovin so po oceni mednarodnih inštitucij na začetku leta 2002 dosegle dno in bodo skladno s krepitvijo svetovne gospodarske aktivnosti v letu 2002 postopno naraščale.

Relativno hitro naraščanje reguliranih cen ter vplivi dejavnikov enkratnega značaja (dvig stopenj DDV, povišanje trošarin in uvedba komunalnih taks) so v prvem četrtletju letos prekinili umirjanje cen, ki se je pričelo v drugi polovici leta 2001. Čeprav so cene surovin na svetovnih trgih v preteklih mesecih dosegle dno, kar bo ugodno vplivalo na rast domačih cen še v naslednjih mesecih, pa se je ponovno naraščanje cen nafte že odrazilo na rasti cen ob koncu prvega četrtletja. Predvsem relativno visoka rast cen v prvem četrtletju 2002 (3.2%) je vplivala na popravek napovedi **povprečne inflacije** navzgor v letu 2002 (s 6.4% na 6.9%). Nova napoved temelji na predpostavki relativno ugodnih cenovnih gibanj v tujini v prihodnjih mesecih, prav tako ne predvideva višjega prispevka reguliranih cen k inflaciji kot v letu 2001 (20%). Med notranjimi dejavniki naj bi na počasnejšo rast cen v naslednjih mesecih vplival že sprejeti Zakon o plačah v javnem sektorju, zaradi katerega ne bo prišlo do dviga plač v izobraževanju, odprava indeksacijskih mehanizmov pri poslih do enega leta ter predvideno sprejetje dopolnjene Uredbe o predhodni prijavi sprememb cen komunalnih storitev. Med zunanji dejavniki pa naj bi k počasnejši rasti cen prispevalo predvsem nadaljevanje umirjene rasti tujih cen ter ustalitev cen nafte na nižjem nivoju⁵. Ponovno naraščanje oziroma povečano nihanje cen nafte (nad 25 USD za sodček) pa bi lahko, podobno kot v letu 2000, poleg neposrednega vpliva na inflacijo povečalo tudi prenos višjih cen nafte na druge proizvode in storitve ter s tem oteževalo nadaljnje zniževanje rasti cen.

K postopnemu znižanju cen na raven, primerljivo z državami EU, bodo morali v večji meri kot doslej prispevati notranji dejavniki, predvsem dokončanje strukturnih reform na trgu dela, v finančnem sektorju in v gospodarski infrastrukturi, ki bodo omogočile počasnejšo rast reguliranih cen (njihov prispevek k inflaciji naj bi se do fiksiranja tečaja izenačil z njihovim deležem v indeksu cen) ter bolj izenačeno rast plač v javnem in zasebnem sektorju, ki bo zmanjševala pritiske na cene preko potrošnje prebivalstva in pritiske na rast odhodkov državnega proračuna. Denarna politika, ki ima sicer ključno vlogo pri doseganju vzdržnega umirjanja rasti cen pa bo, ob pričakovanem ohranjanju pritokov tujega kapitala na sedanji ravni, pri ukrepih za zniževanje inflacije še naprej omejena z uravnavanjem gibanja deviznega tečaja. Inflacija naj bi se tako v naslednjih treh letih postopno zniževala, kljub temu pa bo ob sedaj predvidenem datumu vstopa v EU še presegla raven, ki je določena z maastrichtskimi kriteriji (1.5 odstotne točke nad povprečjem treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije).

V letih 2002-2004 bo **rast deviznega tečaja evra** zaostajala za rastjo cen življenjskih potrebščin, vendar bo realna krepitev tolarja zmerna, kljub pričakovani presežni ponudbi deviz zaradi večjih deviznih prilivov (intervencije Banke Slovenije). Pri tem smo predvideli vstop v ERMII do konca leta 2004, kjer je dovoljeno nihanje tečaja valute okrog centralne paritete za $\pm 15\%$. Zaradi velike negotovosti glede gibanja tečaja dolarja na mednarodnih valutnih trgih smo se v skladu s prakso večine mednarodnih inštitucij namesto napovedi tečaja dolarja odločili za t.i. tehnično

⁵ Aprilska 1.4-odstotna rast cen je presegla pričakovanja, ki smo jih upoštevali pri pripravi Pomladanske napovedi. Ocenjujemo, da se bodo predpostavke, ki smo jih upoštevali pri njeni pripravi, odrazile na gibanju cen v naslednjem četrtletju. Tudi ob izpolnitvi navedenih predpostavk pa predstavlja aprilaska inflacija resno tveganje za uresničitev pomladanske napovedi inflacije (do 0.5 odstotne točke navzgor od sedaj predvidene 6.2-odstotne medletne oziroma 6.9-odstotne povprečne rasti cen).

predpostavko ohranjanja nespremenjenega razmerja evro/dolar za celotno obdobje napovedi. Za ocenjeno gibanje realnega efektivnega tečaja tolarja (vrednosti tolarja do košare valut najpomembnejših trgovinskih partneric) to pomeni, da bo v primeru močnejšega USD do evra (predpostavljeno razmerje je 0.88 USD za 1 enoto evra) tolar do košarice valut manj apreciral oz. celo depreciral, in obratno.

Gospodarska rast in ocene osnovnih makroekonomskih agregatov v obdobju 2002 do 2004

Napoved gospodarske rasti v letu 2002 znaša 3.3% in je za 0.3 odstotne točke nižja od jesenske napovedi, ki je bila tudi podlaga za pripravo proračuna za leto 2002. Do večjih odstopanj navzdol je prišlo predvsem pri napovedi rasti domače potrošnje (s 3.5% na 2.7%) in posledično uvoza (s 4.7% na 3.8%), popravek napovedi realne rasti izvoza blaga in storitev v letu 2002 pa je bil minimalen (s 4.8% na 4.7%). V jesenski napovedi smo za leto 2002 namreč že upoštevali izrazitejšo umirjanje gospodarske rasti v najpomembnejših partnericah konec lanskega in v začetku letošnjega leta, kakor tudi postopno oživljanje v drugi polovici leta, kar potrjujejo tudi najnovejše tuje napovedi. Struktura gospodarske rasti v letu 2002 je kljub temu z vidika prispevkov tujega in domačega povpraševanja h gospodarski rasti bolj uravnotežena v primerjavi z letom 2001, saj predvideva krepitev domače potrošnje in nižjo rast izvoza glede na leto poprej. Kljub nižji napovedi gospodarske rasti pa je bruto domači proizvod v tekočih cenah višji od jeseni napovedanega za 40 milijard SIT, kar je predvsem posledica višjega nominalnega bruto domačega proizvoda v letu 2001.

Napoved rasti izvoza v letu 2002 (4.7%) predvideva relativno nizke medletne stopnje rasti v prvi polovici leta in postopno krepitev v tretjem in četrtem četrtletju, skladno s predvidenim oživljanjem gospodarske rasti v državah EU (zamik rasti slovenskega izvoza v primeru rasti krepitve rasti izvoznih trgov po oceni znaša okoli tri mesece, kar je približno za polovico manj kot v primeru upadanja). Izvoz na trge nekdanje Jugoslavije in v Rusijo naj bi še vedno naraščal relativno hitreje kot na trge EU, vendar pa zaradi višje dosežene ravni v letu 2001 ne bo več možno dosegati visokih stopenj rasti iz preteklega leta (lani je znašala realna rast izvoza na trge nekdanje Jugoslavije 16%, v Rusijo 46%, letos je predvidena rast 10% oziroma 20%). Umirjanje izvoza se bo odrazilo tudi na upočasnjeni domači proizvodni aktivnosti, zlasti v predelovalnih dejavnostih, kjer pričakujemo upočasnitev rasti dodane vrednosti s 4.4% v letu 2001 na 3.7% v letu 2002.

V letu 2002 se bo rast domače potrošnje postopno krepila, vendar nekoliko počasneje, kot je bilo predvideno v jesenski napovedi. Naložbena aktivnost je po štirih zaporednih četrtletjih upadanja v zadnjem četrtletju 2001 začela kazati prve znake oživljanja. Na investicije v zasebnem sektorju so lani najverjetneje vplivali povečana negotovost in poslabšana poslovna pričakovanja, ki so zavrli investicijske načrte podjetij, kar bo v določeni meri čutili tudi v dinamiki investicijske aktivnosti letos. Razpoložljivi podatki kažejo, da se v letu 2002, bolj kot smo jeseni pričakovali, ohranjajo tudi nekateri drugi razlogi, ki so vplivali na padec naložbene aktivnosti v

letu 2001 (nižje investicije v stanovanjsko gradnjo in infrastrukturo, izrazitejše usmerjanje sredstev podjetij v finančne naložbe), zato je napoved realne rasti investicij v osnovna sredstva v letu 2002 znižana s 4.6% na 2.9%. Pri tem ostaja predpostavka o obsegu proračunskih sredstev za investicijske namene v letu 2002 v pomladanski napovedi nespremenjena in predvideva hitrejšo rast investicij v državne storitve in prometno infrastrukturo glede na leto poprej. Podatki o realni rasti zasebne potrošnje na podlagi četrletnih podatkov v letu 2001 kažejo, da je bila krepitev rasti nekoliko manjša od pričakovane. Upoštevajoč rast plač v letu 2001 to pomeni, da je v strukturi porabe razpoložljivega dohodka prebivalstva prišlo do večjega premika v korist varčevanja. V povezavi s tem je zelo verjetno tudi, da prebivalstvo, kljub postopni razbremenitvi prejemkov zaradi odplačila dela posojil iz leta 1999, del tako sproščenih sredstev raje kot v ponovno najemanje posojil in porabo usmerja v prihranke. K temu prispeva tudi relativno visoka opremljenost s trajnimi dobrinami, katerih nakup se navadno financira s posojili. Predvsem zaradi tega strukturnega premika smo v letu 2002 znižali napoved rasti zasebne potrošnje (s 3% na 2.3%), saj pri predpostavki rasti plač in zaposlenosti ni prišlo do bistvenih sprememb. Realna rast zasebne potrošnje se bo letos tako okrepila le za dobre pol odstotne točke v primerjavi z letom 2001. Napoved rasti državne potrošnje (2.9%) je nižja od jesenske napovedi (3.7%) zaradi višje pričakovane inflacije v letu 2002 in nadaljnje uskladitve metodologije izračuna realnih stopenj s SURS.

Nižja napoved rasti domače potrošnje je vplivala tudi na znižanje napovedi realne rasti uvoza, ki se po razpoložljivih podatkih za prva dva meseca 2002 ohranja na zelo nizki ravni. Ob praktično nespremenjeni napovedi izvoza in nižji napovedi uvoza ter pričakovanemu rahlem izboljšanju pogojev menjave v letu 2002 se je močno popravila tudi napoved salda tekočega računa plačilne bilance, ki naj bi, podobno kot v letu 2001, tudi letos ostal približno izravnane (jesenska napoved – 1.2% BDP).

Na področju zaposlovanja se bosta rast zaposlenosti in zmanjševanje brezposelnosti leta 2002 v povprečju nadaljevali, vendar bo dinamika teh gibanj letos še razmeroma umirjena, predvsem zaradi gibanj na trgu dela v prvih mesecih 2002 (stopnja brezposelnosti je v prvih dveh mesecih 2002 v povprečju znašala 11.9%, lani v povprečju 11.6%). To je tudi vplivalo na popravek napovedi stopnje registrirane brezposelnosti za 0.1 odstotne točke navzgor (na 11.3%) oziroma stopnje anketne brezposelnosti za 0.3 odstotne točke navzgor (na 6.4%) glede na jesensko napoved. Z rastjo gospodarske aktivnosti v prihodnjih dveh letih naj bi se rast zaposlenosti in umirjanje brezposelnosti ponovno nekoliko bolj okrepili. Napoved realne rasti bruto plače na zaposlenega v letu 2002 se giblje okoli 2.5% (2.6% v javnem sektorju in 2.4% v zasebnem sektorju). V napovedi je upoštevana restriktivna dohodkovna politika v javnem sektorju ter ohranjanje stopnje rasti plač v zasebnem sektorju na ravni leta 2001.

V letih 2003 in 2004 se bo pod predpostavko stabilizacije rasti v mednarodnem okolju tudi rast slovenskega bruto domačega proizvoda po upočasnitvi v letih 2001 in 2002 ponovno vrnila približno na povprečno stopnjo preteklega srednjeročnega obdobja (4.4%). Rast izvoza, ki naj bi se začela hitreje krepiti že v drugi polovici leta 2002, se bo v obeh letih ohranjala na ravni nad 6%, nadaljevala pa se bo tudi krepitev rasti vseh komponent domače potrošnje, kar bo skupaj z močnejšo izvozno

Okvir 1: Alternativna napoved gospodarske rasti v letu 2002 pod predpostavko višje povprečne cene nafte (28 USD za sodček)

ñ V primeru večjega skoka cene nafte na svetovnem trgu in njenega ohranjanja na ravni 28 USD v povprečju leta 2002 bi letošnja gospodarska rast zaradi zmanjšanja kupne moči lahko dosegla največ 3%. Vpliv višje inflacije, ki bi bila v tem primeru višja za okoli pol odstotne točke, in poslabšanja pogojev menjave s tujino za okoli 0.5 odstotne točke glede na osnovno pomladansko napoved, bi se odrazil na nižji realni rasti agregatov domače potrošnje, višji rasti vmesne porabe in posledično nižji dodani vrednosti ter večjem primanjkljaju tekočega računa plačilne bilance.

komponento vplivalo na krepitev rasti uvoza. Izrazitejše povečanje obsega zasebne potrošnje je možno pričakovati leta zlasti 2004, ko naj bi se začel novi cikel nakupov trajnih dobrin, ki po nekaterih empiričnih ocenah traja okoli pet let. Povečane nakupe bo spodbudila tudi sprostitvev sredstev prve stanovanjske varčevalne sheme, ki bo spodbudno delovala tudi na zaključek izgradnje s tem povezanih stanovanjskih objektov. Investicijska aktivnost se bo postopno krepila in bo v povprečju obeh let znašala med 5 in 6%. Z nadaljnjo krepitvijo domače potrošnje se bo v letu 2004 povišala tudi stopnja uvoza, ki naj bi v tem letu presejala stopnjo rasti izvoza.

Scenarij za obdobje po letu 2004

Upočasnitev gospodarske rasti v letih 2001 in 2002, zlasti nekatere spremembe v strukturi rasti bruto domačega proizvoda v obeh letih (nižji delež investicij v bruto domačem proizvodu, spremembe v strukturi porabe razpoložljivega dohodka), kakor tudi nedokončanost oziroma prepočasnost izvajanja strukturnih reform na nekaterih področjih, na katere podrobneje opozarja Poročilo o razvoju (UMAR, 2002), bodo vplivali na uresničevanje in realnost srednjeročnega makroekonomskega scenarija Strategije gospodarskega razvoja Slovenije (UMAR, 2001), ki je v letih 2005 in 2006 predvidel realno rast bruto domačega proizvoda med 5.3% in 5.7%. Gre predvsem za dva ključna sklopa razvojnih slabosti: (a) šibka povezanost med znanstveno-raziskovalno, izobraževalno in gospodarsko sfero, kar se kaže v zaostajanju pri kakovosti človeških virov, tehnološkem razvoju in razvoju informacijske družbe ter pri izvozni konkurenčnosti; (b) počasnost reform na področju trga dela in finančnih trgov, infrastrukture in javnega sektorja, vključno z državo, kar se kaže v šibki nacionalni konkurenčnosti in v strukturnih pritiskih na inflacijo in javnofinančne odhodke. Izračuni potencialne sposobnosti za rast opozarjajo, da bi brez povečanja vlaganj v tehnološki razvoj, izobraževanje in ob nadaljnjem zniževanju investicij v nekaj letih prišlo do bistvenega znižanja sposobnosti za gospodarsko rast celo na raven okrog 2%.

Trend gospodarskih gibanj, predviden v Strategiji, naj bi se v prihodnjih letih nadaljeval, vendar pa se bodo omenjene razvojne slabosti in kvalitativne spremembe v strukturi gospodarske rasti odražale na nekoliko kasnejšem dvigu gospodarske rasti na srednjeročno višjo raven. Sedanja srednjeročna napoved tako ni v nasprotju z osnovno makroekonomsko usmeritvijo Strategije – to je zmerna pospešitev

gospodarske rasti, ki naj omogoči dolgoročno približevanje povprečni razvitosti EU – temveč jo le pomika nekoliko naprej in hkrati opozarja na nedokončanost reform, ki so k temu pomiku največ prispevale. Izvoz bo tudi v prihodnje ohranil vlogo pomembnega dejavnika gospodarske rasti, vendar bodo stopnje rasti po letu 2004 po oceni v povprečju nekoliko nižje glede na projekcije v SGRS. To odraža predvsem počasnejšo krepitev konkurenčnosti zaradi omenjenih strukturnih problemov in relativno manjšega obsega tržnih investicij kot enega izmed ključnih dejavnikov njenega spodbujanja. Nekoliko nižje povprečne stopnje domače porabe in hkrati nadaljnja rast domačega zasebnega varčevanja ter predvideno postopno zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja pa naj bi omogočila zapiranje investicijsko-varčevalne vrzeli (ob predpostavki nespremenjenih pogojev menjave s tujino), k čemur naj bi po letu 2004 prispevali tudi višji neto prilivi transferov iz EU.

Makroekonomske predpostavke

	2001		2002		2003	2004	2005	2006	2007
	JP 2001	SURS	JP 2001	PP 2002	PP 2002	PP 2002	PP 2002	PP 2002	PP 2002
			Napoved						
BRUTO DOMAČI PROIZVOD - realne stopnje rasti v %	3.7	3.0	3.6	3.3	4.3	4.4	4.6	4.9	5.0
BDP v mio SIT (tekoče cene)	4,540,500	4,566,191	5,005,000	5,045,000	5,515,000	6,020,000	6,584,000	7,152,000	7,762,000
INFLACIJA (I - XII / I - XII povprečje leta)	8.5	8.4	6.4	6.9	5.1	4.6	4.6	3.6	3.4
TEČAJ USD - povprečje leta (BS)	241.0	242.7	245.2	257.1	263.1	268.6	270.4	271.5	271.5
TEČAJ EURO - povprečje leta (BS)	217.2	217.2	225.6	225.7	231.3	236.1	237.6	238.6	238.6
razmerje EURO/USD *	0.90	0.89	0.92	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88	0.88
ZAPOSLENOST po SNA	0.7	0.6	0.6	0.6	1.1	1.2	1.4	1.3	1.4
STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI	11.5	11.6	11.2	11.3	10.9	10.4	9.8	9.0	8.1
STOPNJA BREZPOSELNOSTI ILO	6.3	6.4	6.1	6.4	6.2	5.9	5.5	5.1	4.5
PRODUKTIVNOST (dodana vrednost na zaposlenega)	2.9	2.5	2.8	2.8	3.2	3.3	3.3	3.6	3.6
BRUTO PLAČA NA ZAPOSLENEGA	2.5	3.2	2.5	2.5	2.0	2.5	2.5	2.5	3.0
IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV - realne stopnje rasti v %	7.2	6.2	4.8	4.7	6.5	6.3	6.6	7.0	7.2
- izvoz blaga - realne stopnje rasti v %	8.0	6.6	5.1	4.8	6.9	6.5	6.8	7.2	7.4
- izvoz storitev - realne stopnje rasti v %	3.5	4.1	3.3	4.2	4.5	5.4	5.6	5.7	5.9
UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV - realne stopnje rasti v %	3.3	2.1	4.7	3.8	5.2	6.8	6.6	7.1	7.3
- uvoz blaga - realne stopnje rasti v %	3.2	2.2	4.8	3.9	5.3	6.9	6.6	7.1	7.3
- uvoz storitev - realne stopnje rasti v %	4.1	1.1	4.3	3.5	4.7	6.2	6.5	6.8	6.9
SALDO tekočega rač.plačilne bil. v mio USD	-215.0	-67.0	-253.0	-14.0	5.0	-2.0	59.0	127.0	181.0
- delež v BDP v %	-1.1	-0.4	-1.2	-0.1	0.0	0.0	0.2	0.5	0.6
Saldo blaga in storitev v mio USD	-225.0	-121.0	-253.0	-24.0	20.0	-41.0	-42.0	-59.0	-77.0
- delež v BDP v %	-1.2	-0.6	-1.2	-0.1	0.1	-0.2	-0.2	-0.2	-0.3
INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA - realne stopnje rasti v %	-1.4	-1.9	4.6	2.9	4.8	6.3	6.3	6.5	6.5
- delež v BDP v %	25.1	24.9	25.1	24.7	24.9	25.2	25.4	25.8	26.1
ZASEBNA POTROŠNJA - realne stopnje rasti v %	1.9	1.7	3.0	2.3	3.0	4.1	4.1	4.1	4.1
- delež v BDP v %	53.9	53.6	53.7	53.3	53.0	52.9	52.6	52.2	51.9
DRŽAVNA POTROŠNJA - realne stopnje rasti v %	3.7	3.2	3.7	2.9	3.3	3.1	3.2	3.5	3.5
- delež v BDP v %	21.0	21.3	21.3	21.5	21.5	21.4	21.3	21.2	21.1

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opombe: JP = Jesensko poročilo 2001, PP = Pomladanska napoved 2002, * PP 2000 Upoštevana je tehnična predpostavka, da bo razmerje EURO/USD ostalo na ravni z dne 3.4.2002.

II. del

1. Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001 in analitična utemeljitev pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letih 2002 in 2003

2. Srednjeročne projekcije 2004–2006 in uresničevanje Strategije gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS)

1. Ocena gospodarskih gibanj v letu 2001 in analitična utemeljitev pomladanske napovedi gospodarskih gibanj v letih 2002 in 2003

1.1. Mednarodno okolje – Pričakovana postopna krepitev gospodarske rasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah v drugi polovici leta 2002

Upočasnitev gospodarske rasti v ZDA in večini razvitih držav, ki se je začela v drugi polovici leta 2000, je po zadnjih razpoložljivih podatkih in ocenah mednarodnih inštitucij proti koncu leta 2001 oziroma v prvi polovici leta 2002 dosegla dno. Globalno umirjanje gospodarske aktivnosti, ki je bilo bolj sinhronizirano zaradi vedno večje vpetosti gospodarstev v mednarodne trgovinske in kapitalske tokove, je bilo pričakovano. Med razlogi za upočasnitev so bili predvsem pregretost ameriškega gospodarstva, vedno večja globalna neravnotežja ter rast cen nafte in drugih surovin na svetovnih trgih v letu 2000, kar je zmanjševalo realni bruto domači dohodek v vseh državah uvoznicah. Teroristični napadi v ZDA 11. septembra 2001 in vojaške akcije v Afganistanu, ki so sledile, so še dodatno povečali negotovost glede nadaljnje dinamike svetovne gospodarske rasti, zato so mednarodne inštitucije v svojih jesenskih napovedih novembra in decembra 2001 predvidele, da bi do obrata v svetovni gospodarski aktivnosti lahko prišlo šele sredi leta 2002 in ne že v zadnjem četrtletju 2001, kot so sprva pričakovale. Razpoložljivi kazalci in ocene gospodarskih gibanj v prvih štirih mesecih 2002 potrjujejo te napovedi, pri tem je v ZDA prišlo celo do hitrejšega okrevanja gospodarstva, ki je bilo spodbujeno predvsem z ukrepi denarne (zmanjševanje obrestnih mer) in fiskalne politike (znižanje davkov sredi leta 2001, večji državni izdatki za obnovitvena dela, varnost in orožje, učinek avtomatskih stabilizatorjev). Svetovna gospodarska rast naj bi se letos tako okrepila z lanskim 2.5% na 2.8% (IMF 2002), predvsem zaradi hitrejše rasti v ZDA in postopnega oživljanja gospodarske aktivnosti v večini azijskih držav (industrijsko razvite azijske države in države ASEAN) in Braziliji. Na Kitajskem in v Indiji se bo gospodarska rast tudi letos ohranjala na visokih ravneh (7% oziroma 5.5%, IMF 2002), nekoliko pa se bo, pod predpostavko umirjene rasti cen nafte, upočasnila v arabskih državah izvoznicah nafte in v Rusiji (po lanskem 5-odstotni rasti letos 3.7 do 4.4%; EC 2002a, IMF 2002). V državah EU in tranzicijskih državah bo rast bruto domačega proizvoda zaradi pričakovanih nizkih stopenj rasti v prvi polovici leta v povprečju nižja kot leta 2001. Do znatnega upada gospodarske aktivnosti pa bo letos prišlo v Argentini (realno zmanjšanje bruto domačega proizvoda med 10 in 15%, IMF 2002) in na Japonskem (-1%, IMF 2002). Izrazitejšo krepitev svetovne gospodarske rasti, ki bo prav tako potekala vedno bolj sinhronizirano, je po napovedih mednarodnih inštitucij možno pričakovati v letu

2003, ko naj bi se svetovni bruto domači proizvod v povprečju realno povečal za okoli 4% (EC 2002a, IMF 2002). V večini razvitih⁶ in tranzicijskih držav naj bi se gospodarska rast v prihodnjem letu stabilizirala približno na srednjeročnih ravneh, doseženih pred letom 2001.

Cene nafte so proti koncu lanskega leta močno upadle (pod 20 USD za sodček) in so se na razmeroma nizki ravni ohranjale tudi v prvih dveh mesecih 2002. Sredi marca so zaradi zaostrovanja razmer na Bližnjem vzhodu ponovno začele naraščati, k njihovem nadaljnjemu ohranjanju na povprečno višji ravni kot v začetku leta pa bo prispevalo tudi oživljanje gospodarske aktivnosti v največjih uvoznikah nafte. Po ocenah IMF-a in Evropske komisije se bo povprečna cena nafte v letu 2002 gibala med 23 in 24 USD za sodček⁷, kar je le malo pod povprečno ravniyo cene nafte v letu 2001 (nafta Brent 25 USD za sodček; povprečje Brent, Dubai in West Texas International Oil pa 24.3 USD za sodček). Tudi cene drugih surovin so po oceni mednarodnih inštitucij na začetku leta 2002 dosegle dno in bodo skladno s krepitvijo svetovne gospodarske aktivnosti tekom leta 2002 postopno naraščale. Zaradi zaostrenih političnih razmer na Bližnjem in Srednjem vzhodu je cena nafte letos eden izmed večjih dejavnikov tveganja v mednarodnem okolju, saj bi ob nadaljnjem zaostrovanju napetosti in morebitnih spopadih lahko prišlo do večjega skoka cen v drugi polovici leta. Po oceni Evropske komisije pa povprečna cena nafte do 25 USD za sodček v letu 2002 še ne bi smela vplivati na zmanjšanje kupne moči oziroma ne bo ogrozila napovedanega oživljanja gospodarske rasti v EU.

Tabela 1.1.1: Gospodarska rast, obseg svetovne trgovine, cene nafte in surovin ter obrestne mere

	2000	2001	2002	2003
Gospodarska rast - svet (realna rast v %)	4.7	2.5	2.8	4.0
Obseg svetovne trgovine	12.4	-0.2	2.5	6.6
Svetovna cena nafte	57.0	-14.0	-5.3	-4.4
Svetovne cene surovin*	1.8	-5.5	-0.1	7.2
6-mesečne LIBOR** obrestne mere na dolarske depozite	6.6	3.7	2.8	4.5
6 mesečne LIBOR** obrestne mere na euro depozite	4.6	4.1	3.7	4.5

Vir podatkov: IMF World Economic Outlook, april 2002.

Opombi: *Tehtano povprečje glede na deleže v svetovnem izvozu.** LIBOR - London interbank offered rate

V okviru spodbujevalnih ukrepov denarnih politik je leto 2001 v večini razvitih držav, najizraziteje v ZDA, zaznamovalo zniževanje ključnih obrestnih mer. Decembra 2001 je bila ključna obrestna mera v ZDA tako 1.75-odstotna (na začetku leta 2001 6.5%), na evro območju 3.25% (4.75%) in v Veliki Britaniji 4% (6.0%). V letu 2002 se skladno s pričakovanim oživljanjem gospodarske rasti pričakuje ponovno bolj restriktivna denarna politika ter postopno naraščanje obrestnih mer.

⁶ Med pomembnejšimi izjemami je Japonska, kjer bo rast bruto domačega proizvoda v letu 2003 le okoli 0.8-odstotna (IMF, 2002)

⁷ Predpostavka pomladanske napovedi UMAR glede povprečne cene nafte v letu 2002 je 24 USD za sodček.

Tabela 1.1.2: Gospodarska rast, inflacija in realna rast uvoza blaga in storitev pri najpomembnejših slovenskih trgovinskih partnericah (v %)

	Delež v izvozu, v %	Realna rast bruto domačega proizvoda						Inflacija (povprečje leta)				Realna rast uvoza blaga ⁵					
		2001	2001	2002		2003		2001	2002		2003		2001	2002		2003	
				Cons	EC	Cons	EC		Cons	EC	Cons	EC		Cons	EC		
EU ¹	62.2	1.6	1.3	1.5	2.7	2.9	2.3	1.8	2.1	1.9	1.9	0.5	n.p.	1.8	n.p.	6.8	
Nemčija	26.2	0.6	0.8	0.8	2.5	2.7	2.4	1.5	1.8	1.6	1.7	-0.3	n.p.	-0.5	n.p.	7.7	
Italija	12.5	1.8	1.3	1.4	2.8	2.7	2.3	2.0	2.2	2.0	2.0	-0.2	n.p.	4.9	n.p.	7.0	
Hrvaška ²	8.6	4.1	3.0	3.5	4.0	4.5	4.9	4.0	3.0	3.0	3.0	9.6	n.p.	1.2	n.p.	5.8	
Avstrija	7.5	1.0	1.2	1.2	2.7	2.5	2.3	1.6	1.6	1.7	1.7	3.8	n.p.	3.5	n.p.	7.5	
Francija	6.8	1.9	1.4	1.6	2.8	2.8	1.8	1.5	1.7	1.5	1.6	-0.8	n.p.	0.6	n.p.	7.1	
BIH ^{2,3,4}	4.3	5.6	2.0	5.1	n.p.	6.0	1.7	1.0	1.8	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	
Rusija	3.0	5.0	3.5	3.7	3.8	4.5	18.6	15.9	n.p.	13.1	n.p.	15.1	n.p.	7.6	n.p.	9.3	
Vel. Britanija	2.8	2.2	2.0	2.0	2.9	3.0	1.2	2.1	1.6	2.3	1.8	3.3	n.p.	2.6	n.p.	6.4	
ZDA	2.6	1.2	2.1	2.7	3.5	3.1	2.8	1.4	1.4	2.4	2.4	-2.8	n.p.	4.3	n.p.	8.0	
Poljska ⁶	2.6	1.1	0.0	1.4	2.0	3.2	5.5	5.0	4.0	5.0	4.5	-0.1	n.p.	6.5	n.p.	10.5	

Viri podatkov: Consensus Economics Inc. (marec 2002), Evropska Komisija (april 2002), IMF World Economic Outlook, april 2002, WIIW Research Reports, februar 2002.

Opombe: ¹ HICP pri inflaciji za leto 2001 in v napovedi Evropske komisije ² namesto Evropske komisije napoved IMF, namesto Consensusa pa WIIW, ³ inflacija Federacije BiH (povprečna inflacija v Republiki Srpski v letu 2001 8.0%, v letu 2002 2.0% po napovedi IMF, 4% po napovedi WIIW), ⁴ optimistični scenarij IMF ob uvedbi reform, ⁵ za Hrvaško: realna rast uvoza blaga in storitev, ⁶ namesto napovedi Consensus je napoved WIIW n.p. - ni podatka

Podatki o **ameriški** gospodarski rasti v zadnjem četrtletju 2001 in prvem četrtletju 2002 (četrtletna rast, preračunana na letno raven, je znašala 1.7% oziroma 5.8%) kažejo, da bo letošnja rast bruto domačega proizvoda v ZDA preseгла lanska pesimistična pričakovanja, zato so tudi najnovejše napovedi gospodarske rasti v ZDA ponovno močno izboljšane in so približno na enaki ravni, kot so bile pred septembrskimi dogodki. Consensus, ki mesečno objavlja napovedi gospodarske rasti za več kot 20 razvitih držav, je v času od januarja do aprila 2002 popravil napoved gospodarske rasti v ZDA z 0.9% na 2.6%. Podobne so tudi aprilske napovedi IMF, OECD in Evropske komisije (2.3%, 2.5% in 2.7%).

Okrevanje gospodarske rasti v **Evropski uniji** poteka počasneje v primerjavi z ZDA, saj vpliv umirjanja gospodarske aktivnosti v ZDA ni bil edini razlog za upadanje stopenj rasti bruto domačega proizvoda v EU v letu 2001. Poleg vpliva manjšega povpraševanja v ZDA so k temu prispevali tudi padci borznih indeksov in naložbene dejavnosti ter slabitev kupne moči zaradi visokih cen nafte ter boleznj živali, ki so dodatno vplivale tudi na rast javnofinančnih izdatkov ter na izpad prihodkov v kmetijstvu, turizmu in trgovini. Veliko analitikov opozarja tudi na razmeroma rigidno denarno politiko evropske centralne banke, ki se je na upočasnitev gospodarske rasti prepozno in v premajhni meri odzvala z zniževanjem obrestnih mer, saj je relativno večji pomen pripisovala ohranjanju inflacije na nizki ravni. Upočasnjena rast domačega povpraševanja zaradi zmanjšane kupne moči je ob manjšem izvoznem povpraševanju pospešila upadanje stopnje gospodarske rasti, ki je bila v zadnjem četrtletju 2001 prvič po letu 1993 negativna. Po terorističnih napadih v ZDA je kazalo, da se bo gospodarska rast v državah EU začela krepiti hitreje kot v ZDA,

vendar tekoča gibanja v EU v prvih štirih mesecih 2002 in najnovejše napovedi mednarodnih inštitucij kažejo drugače. Na podlagi kvartalnega modela Evropske komisije se postopno oživljanje kaže v drugem četrtletju 2002, izrazitejše naj bi bilo zlasti proti koncu leta. K oživljanju bodo prispevali ukrepi fiskalne politike (učinki avtomatskih stabilizatorjev, zniževanje davkov), poleg tega pa tudi postopno oživljanje izvoza, ki bo prispevalo k postopnemu obnavljanju zalog (zaloge v državah evro območja so se lani v povprečju precej znižale, tako da so negativno vplivale na gospodarsko rast⁸). Zaradi nizkih stopenj rasti v prvi polovici leta bo povprečna rast bruto domačega proizvoda v državah EU v letu 2002 celo po oceni Evropske komisije nekoliko nižja kot lani (1.6% leta 2001, 1.5% leta 2002).

Po mnenju večine analitikov se je upočasnitev gospodarske rasti v **Nemčiji**, ki je bila lani le 0.6-odstotna, nadaljevala tudi v prvih mesecih 2002, dno naj bi bilo doseženo v drugem četrtletju leta 2002. Med poglavitnimi razlogi za upadanje gospodarske aktivnosti je bilo poleg manjšega tujega povpraševanja tudi krčenje investicij (recesija v gradbeništvu). Inštitut IFO je za leto 2002 predvidel 0.6-odstotno rast, nemška vlada letos pričakuje 0.75-odstotno gospodarsko rast, podobni sta tudi napovedi Evropske komisije in IMF (0.8% oziroma 0.9%). **Italija** je lani zabeležila v okviru EU nadpovprečno gospodarsko rast (1.8%), spodbujeno predvsem z domačim povpraševanjem. Rast izvoza blaga in storitev, ki je ostala pod 1%, je precej prizadela predelovalne dejavnosti, tako da se je industrijska proizvodnja lani skrčila za 1.2%. Letošnja rast bruto domačega proizvoda se bo gibala med 1.3 in 1.5%, spodbudila naj bi jo predvsem večja investicijska potrošnja. Tudi v **Avstriji** je lani zaradi težav v gradbeništvu, podobno kot v Nemčiji, upadla investicijska aktivnost, k 1-odstotni rasti bruto domačega proizvoda Avstrije pa je največ prispeval neto izvoz. V letu 2002 naj bi gospodarska rast le za 0.2 do 0.3 odstotne točke preseгла rast iz predhodnega leta, bolj kot lani naj bi jo spodbudilo domače povpraševanje.

Po 4.1-odstotni gospodarski rasti na **Hrvaškem** v letu 2001, ki je bila zlasti v prvi polovici leta spodbujena z močnim zasebnim in investicijskim povpraševanjem, analitiki za leto 2002 napovedujejo upočasnitev gospodarske rasti (WIIW na 3%, Zagrebačka banka 2.1%), ki bo najverjetneje pod cilji triletnega srednjeročnega makroekonomskega okvira hrvaške vlade, sprejetim ob sklenitvi stand-by sporazuma z Mednarodnim denarnim skladom⁹ (namesto 4.2% okoli 3.5%). Triletni gospodarski program se osredotoča na postopno zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja (s 5.7% bruto domačega proizvoda v letu 2000 na 2.0% bruto domačega proizvoda v letu 2003) in inflacije, ki je že v letu 2001 padla pod predvideno raven (decembra 2001 2.6%, v programu načrtovana 4.5%), pospešitev privatizacije ter povečanje zaposlenosti. Po napovedih IMF naj bi se v letu 2002 rast zasebne in investicijske potrošnje upočasnila, še naprej naj bi se tudi krčila potrošnja države, kar bo vplivalo na počasnejšo rast uvoza v letu 2002 (1.2%) kot v letu 2001 (9.6%).

⁸ Prispevek spremembe zalog k 1.6-odstotni gospodarski rasti evro območja v letu 2001 je znašal – 0.5 odstotne točke.

⁹ Hrvaška je marca 2001 za obdobje 14 mesecev z IMF sklenila stand-by sporazum v višini 250 milijonov USD. Sporazum je omogočil Hrvaški da takoj dobi okoli 50 milijonov USD, preostala sredstva pa bo črpala po potrebi.

Tudi napovedi za druge države nekdanje Jugoslavije predvidevajo nekoliko nižje stopnje gospodarske rasti v primerjavi z letom 2001, ki pa bodo še vedno precej presegale stopnje rasti v razvitejših evropskih državah. V **Bosni in Hercegovini** se je gospodarska rast v letih 2000-2001 (po 9.9% rasti v letu 1998 in 1999) upočasnila na 5.9% oziroma 5.6%, kar po mnenju IMF odraža konec hitrega povojnega okrevanja. Zmanjšuje se tudi prtok kapitala v državo, saj prilivi neposrednih tujih investicij ne uspejo nadomestiti donatorskih prispevkov. Za obdobje 2002-2006 je IMF za BIH pripravil dva srednjeročna scenarija, uresničitev pa je odvisna od izvajanja reform. Po prvem scenariju bi bila gospodarska rast v prihodnjih štirih letih lahko 5-6-odstotna, če bi se nadaljevale reforme, ki bi spodbudile aktivnost zasebnega sektorja (podjetništvo); upadajočo donatorsko pomoč pa bi morala nadomestiti tudi država in del tekočih izdatkov nameniti za investicije v infrastrukturo. Scenarij »status quo«, ki v enakem obdobju predvideva gospodarsko rast med 3.5 in 4% pa predpostavlja nižjo rast zasebnih in javnih investicij zaradi neizvajanja omenjenih reform. V **ZR Jugoslaviji** se je bruto domači proizvod v letu 2001 realno povečal za 5.5%, najbolj se je povečala kmetijska proizvodnja (za 23%), industrijska proizvodnja pa je stagnirala. Leto 2001 in začetek leta 2002 so zaznamovale številne reforme (prestrukturiranje bančnega sektorja - stečaj štirih velikih bank - in podjetniškega sektorja, privatizacija, poenostavitev davčnega sistema, sprejetje protikorupcijske strategije) ter intenzivnejše sodelovanje z mednarodnimi finančnimi institucijami (dogovor o odpisu 66% dolga s Pariškim klubom, zaključena pogajanja z IMF, na katerih so se uskladili glede memoranduma o ekonomski in fiskalni politiki za obdobje 2002-2005¹⁰). Bistvenega oživljanja gospodarske rasti v letu 2002 še ni pričakovati (vladna napoved se giblje okoli 4%),

Tabela 1.1.3: Gospodarska rast, inflacija in zunanje neravnovesje v državah kandidatkah za vstop v EU (v %)

	Realna rast bruto domačega proizvoda					Inflacija					Tekoči račun plačilne bilance, glede na BDP				
	2001	2002		2003		2001	2002		2003		2001	2002		2003	
		IMF	EC	IMF	EC		IMF	EC	IMF	EC		IMF	EC	IMF	EC
Slovenija	3.0	2.6	3.1	3.6	4.0	8.4	6.5	7.5	5.5	6.7	-0.4	-0.3	-0.2	-0.4	-0.2
Bolgarija	4.3	4.0	4.0	5.0	5.0	7.5	4.5	7.5	3.5	5.0	-6.9	-5.9	-6.0	-5.8	-5.5
Češka	3.6	3.3	3.4	3.7	3.9	4.7	4.0	3.9	3.7	3.5	-4.7	-4.8	-4.5	-5.0	-4.1
Madžarska	3.8	3.5	3.5	4.0	4.5	9.2	5.4	5.2	4.0	4.2	-2.2	-2.9	-2.3	-3.5	-3.6
Poljska	1.1	1.4	1.4	3.2	3.2	5.5	3.2	4.0	3.2	4.5	-4.0	-4.2	-4.3	-4.5	-5.1
Romunija	5.3	4.5	4.2	5.0	4.9	34.5	25.2	26.0	17.5	18.1	-5.9	-5.3	-5.5	-5.1	-5.4
Slovaška	3.3	3.7	3.6	3.9	4.2	7.3	4.3	4.1	7.0	6.8	-8.8	-8.8	-8.1	-7.9	-7.1
Estonija	5.4	3.7	4.0	5.5	5.3	5.9	3.5	4.1	3.5	4.4	-6.5	-6.8	-6.8	-6.5	-6.5
Latvija	7.6	4.5	5.0	6.0	6.0	2.5	3.0	3.0	3.0	3.0	-10.2	-7.0	-9.4	-6.4	-8.7
Litva	5.9	4.0	4.0	4.8	5.0	1.3	2.8	2.7	3.0	2.5	-4.9	-5.8	-3.7	-5.5	-3.5
Ciper	3.7	3.0	2.5	4.2	4.0	2.0	1.8	3.1	2.2	3.5	-4.4	-3.9	-4.8	-3.7	-4.7
Malta	-1.0	4.4	3.9	4.9	4.0	2.9	2.0	2.6	2.0	2.7	-4.8	-5.7	-6.0	-4.4	-5.7
Turčija	-7.4	3.6	2.5	4.7	3.7	54.4	49.1	51.0	26.9	33.0	2.3	-1.2	0.9	-1.2	-0.4

Vir podatkov: Evropska komisija, Economic Forecasts for the candidate countries, april 2002; IMF, World Economic Outlook, april 2002.

¹⁰ IMF je sredi maja 2002 ZRJ odobril triletno posojilo v višini 829 milijonov USD.

predvsem zaradi močno porušenih notranjih makroekonomskih razmerij in pomanjkanja sredstev za financiranje hitrejšega obnavljanja gospodarske aktivnosti

Gospodarska rast **deseterice kandidatk za članstvo v EU** (brez Cipra, Malte in Turčije) je v letu 2001 v povprečju za 1.5 odstotne točke preseгла povprečno rast v EU. Domače povpraševanje je bilo v večini kandidatk glavni dejavnik gospodarske rasti (razen v Sloveniji in na Poljskem). V primerjavi z EU, kjer je poslabšanje poslovne klime in upadanje podjetniških dobičkov v letu 2001 marsikje precej oklestilo investicijsko dejavnost, pa je ta v petih kandidatkah zabeležila celo dvoštevilične stopnje rasti (Bolgarija, Estonija, Litva, Latvija, Slovaška). Do krčenja investicij je prišlo le v Sloveniji in na Poljskem, kjer v letu 2002 pričakujejo obrat v trendu. Po zadnjih napovedih Evropske komisije se bo rast bruto domačega proizvoda tranzicijskih držav kandidatk v letu 2002 v povprečju malo znižala (s 3.1% leta 2001 na 2.9%), povečal pa se bo relativni prispevek zasebne potrošnje in investicij h gospodarski rasti (v povprečju pričakovana 3 oziroma 4.3-odstotna realna rast).

1.2. Gospodarska rast

1.2.1. Bruto domači proizvod - V letu 2002 hitrejša rast domačega povpraševanja

1.2.1.1. Izdatkovna struktura

Po prvi letni oceni bruto domačega proizvoda za leto 2001, ki jo je SURS objavil konec marca letos, je bil lanski bruto domači proizvod realno za 3.0% večji kot v predhodnem letu. V primerjavi z letom 2000 se je lanska gospodarska rast upočasnila za dobro tretjino oziroma 1.6 odstotne točke in je bila najnižja v zadnjih osmih letih. Upočasnitev gospodarske rasti v letu 2001 je bila predvsem posledica realnega padca bruto naložb (za 3.7%), prvič po letu 1992. Na upočasnitev investicijskega ciklusa sta v tržnih dejavnostih vplivala upadanje izvoznega povpraševanja in poslabšana poslovna pričakovanja. V okviru investicijske aktivnosti, ki se neposredno ali posredno financira iz javnofinančnih virov, pa je (predvsem zaradi nižjih javnofinančnih prihodkov od planiranih) ostalo do konca leta 2001 neuresničenih za okoli 10 milijard tolarjev načrtovanih investicij. Poleg realnega znižanja investicij v osnovna sredstva (za 1.9%) so se lani (po treh zaporednih letih relativno hitre rasti) znižale tudi naložbe v zaloge, kar je vplivalo na znižanje lanske gospodarske rasti v višini 0.6 odstotne točke. Realna rast bruto domačega proizvoda je tudi lani pretežno temeljila na povečanju izvoza in ne na rasti domačega trošenja. Izvoz proizvodov in storitev se je lani realno povečal za 6.2%, obseg skupnega domačega povpraševanja pa le za 2.2%. Rast uvoza proizvodov in storitev se je lani ponovno znižala (od 6.1% v letu 2000 na 2.1% v letu 2001), tako da je bil relativni prispevek salda menjave s tujino h gospodarski rasti lani še izrazitejši kot leta 2000 (gl. poglavje 1.2.2.1). Od temeljnih kategorij domačega trošenja se je lani okrepil le prispevek zasebne potrošnje k rasti bruto domačega proizvoda (od 0.4 odstotne točke v letu 2000 na 1.0 odstotne točke v letu 2001).

Tabela 1.2.1.1.1: Rast komponent povpraševanja

	Realne stopnje rasti v %			
	2000	2001	2002	2003
			Napoved	
Skupno agregatno povpraševanje	5.2	3.0	3.4	4.6
Tuje povpraševanje (izvoz)	12.7	6.2	4.7	6.5
Domače povpraševanje	3.2	2.2	3.0	4.0
- reprodukcijsko	5.1	3.1	3.4	4.4
- izdatki za zasebno porabo	0.8	1.7	2.3	3.0
- izdatki za državno potrošnjo	3.1	3.2	2.9	3.3
- investicijsko	0.2	-1.9	2.9	4.8

Vir podatkov: SURS, Napoved nacionalnih računov UMAR.

Najnovejše napovedi letošnjih gospodarskih gibanj v svetu potrjujejo predpostavko iz jesenske napovedi, da bo sredi leta 2002 prišlo do pričakovanega oživljanja gospodarske aktivnosti v večini najpomembnejših zunanjetrgovinskih partneric, ki se bo nadaljevalo tudi v letu 2003. To bo vplivalo tudi na obrat gospodarske aktivnosti v Sloveniji v drugi polovici leta 2002, kar pomeni postopno krepitev gospodarske rasti v tem obdobju in v letu 2003 ponovno stabilizacijo približno na srednjeročni ravni, doseženi pred letom 2001. Napoved gospodarske rasti v letu 2002 je 3.3%, v naslednjem letu pa naj bi se okreplila na 4.3%.

Zaradi upočasnjene rasti uvoza blaga in storitev v najpomembnejših slovenskih zunanjetrgovinskih partnericah (Nemčija, Italija, Avstrija) bo rast tujega povpraševanja letos (4.7%) nižja kot lani (6.2%). Rast domačega povpraševanja naj bi se okreplila (z 2.2% na 3.0%), spodbujena pa bo predvsem s hitrejšo rastjo investicijske in zasebne porabe. Naložbena aktivnost je začela kazati prve znake

Tabela 1.2.1.1.2: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

	Prispevek k rasti v odstotnih točkah			
	2000	2001	2002	2003
			Napoved	
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	4.6	3.0	3.3	4.3
Blagovni in storitveni saldo s tujino (izvoz-uvoz)	3.4	2.5	0.5	0.8
Domača potrošnja skupaj	1.2	0.5	2.8	3.5
- Zasebna potrošnja	0.4	1.0	1.3	1.6
- Državna potrošnja	0.6	0.6	0.6	0.7
- Investicije v osnovna sredstva	0.1	-0.5	0.8	1.2
- Spremembe zalog	0.1	-0.6	0.1	0.0

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

oživljanja že v zadnjem četrtletju lanskega leta. Glede na bistveno izboljšana poslovna pričakovanja letos pričakujemo nadaljnje oživljanje naložb v tržne dejavnosti in gospodarsko infrastrukturo, kar ima pozitiven vpliv na konkurenčno sposobnost gospodarstva. Poleg tega naj bi lanska racionalizacija zalog letos pozitivno vplivala na gospodarsko rast preko nižjih stroškov financiranja. Za financiranje naložb je v skladu s sprejetim proračunom za leto 2002 predvideno tudi več proračunskih sredstev v primerjavi z letom poprej. Po skromni rasti v preteklih dveh letih se bo letos nekoliko okrepila rast zasebne porabe (za dobre pol odstotne točke v primerjavi z letom 2001). Leta 2003 bo rast izvoza, ki naj bi se začela hitreje krepiti že v drugi polovici leta 2002 pod predpostavko stabilizacije rasti v mednarodnem okolju, okoli 6.5-odstotna, nadaljevala se bo tudi krepitev rasti vseh komponent domače potrošnje.

Skromnejše trošenje prebivalstva in krčenje investicijske porabe sta lani znižala vrzel med domačimi investicijami in domačim varčevanjem (ki ustreza primanjkljaju tekočega računa plačilne bilance in se pokrije z neto uvozom tujih prihrankov) na le 0.1% bruto domačega proizvoda. Nadaljnje znižanje deleža zasebne porabe v bruto domačem proizvodu (po 0.3 odstotne točke letno) pričakujemo tudi letos in v prihodnjem letu, kar je predvsem posledica večjega premika v korist varčevanja v strukturi porabe razpoložljivega dohodka prebivalstva (gl. poglavje 1.2.2.2). Predvsem zaradi tega strukturnega premika pričakujemo, da se bo tudi v letih 2002 in 2003 delež bruto varčevanja v bruto domačem proizvodu ohranil na približno podobni ravni kot v letu 2001. Postopno oživljanje investicijske dejavnosti bo vplivalo na ponovno rast deleža investicij v osnovna sredstva v bruto domačem proizvodu leta 2003 (letos naj bi se še znižal za 0.2 odstotne točke). Ob pričakovanem gibanju deležev bruto varčevanja in bruto investicij v bruto domačem proizvodu letos in v prihodnjem letu bo investicijsko varčevalna vrzel ostala na predvidoma zelo nizki ravni (približno izravnani račun tekočih transakcij s tujino).

Tabela 1.2.1.1.3: Oblikovanje in delitev bruto nacionalnega razpoložljivega dohodka

	Struktura v %, tekoče cene			
	2000	2001	2002	2003
			Napoved	
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100.0	100.0	100.0	100.0
Neto primarni dohodki s tujino	-0.4	-0.4	-0.6	-0.7
BRUTO NACIONALNI DOHODEK	99.6	99.6	99.4	99.3
Neto tekoči transferji s tujino	0.7	0.7	0.7	0.6
BRUTO NAC. RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK	100.3	100.3	100.1	99.9
Končna potrošnja	75.7	74.9	74.9	74.4
BRUTO VARČEVANJE	24.6	25.4	25.2	25.5
Saldo tekočih transakcij s tujino	-3.2	-0.1	-0.1	0.0
BRUTO INVESTICIJE	27.8	25.4	25.3	25.5
v tem: investicije v osnovna sredstva	26.7	24.9	24.7	24.9
NETO INVESTICIJE	10.3	8.2	8.4	8.3

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

1.2.1.2. Proizvodna struktura

V letu 2001 se je dodana vrednost realno povečala za 3.1%, rast je bila za dve odstotni točki nižja kot leta 2000. Najbolj se je rast upočasnila v sektorju industrije in gradbeništva (od C do F; gl. tabelo). Po izjemno visoki rasti v letu 2000 (8.6%) se je namreč ob upočasnitvi izvozne aktivnosti skoraj prepolovila rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih (4.4%). Poleg tega je prišlo v gradbeništvu po nekajletnih ugodnih gibanjih in umirjanju v letu 2000 lani celo do krčenja gradbene aktivnosti, kar je večinoma povezano z dinamiko izgradnje cestne infrastrukture, upočasnila pa se je tudi rast stanovanjskih gradenj. V letu 2001 se je že tretje leto zapored nadaljevalo upadanje dodane vrednosti v kmetijstvu, kjer so se neugodnim razmeram v rastlinski pridelavi v prvi polovici leta (pozeba, toča) ob koncu leta pridružili še negativni vplivi živalskih bolezni na dejavnost živinoreje.

Tabela 1.2.1.2: Rast in struktura dodane vrednosti

	Realne stopnje rasti v %, stalne cene 1995				Struktura v %, tekoče cene			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
			Napoved				Napoved	
SKUPAJ DODANA VREDNOST	5.1	3.1	3.4	4.4	100.0	100.0	100.0	100.0
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A+B)	-1.0	-2.1	3.0	2.1	3.3	3.1	3.1	3.1
2. industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	7.0	2.9	3.1	4.9	38.3	37.6	37.1	37.0
- industrija (C+D+E)	7.8	4.1	3.3	4.9	32.1	31.6	31.2	31.2
- gradbeništvo F	2.8	-3.5	2.0	4.5	6.2	6.0	5.8	5.8
3. Storitve (G...O)	4.2	3.6	3.6	4.1	60.6	61.3	61.8	61.9
Pripisane bančne storitve	1.9	2.6	2.0	2.0	-2.2	-2.0	-2.0	-1.9

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

Nekoliko nižja kot v letu 2000 je bila lani tudi rast dodane vrednosti v storitvenih dejavnostih (od G do O; gl. tabelo). Z izjemo dejavnosti nepremičnine, najem in poslovne storitve (K) se je rast upočasnila v vseh storitvah, kljub upočasnitvi pa je bila rast še vedno relativno visoka v dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja (5.2%), finančnega posredništva (5.1%), gostinstva (5%) ter prometa, skladiščenja in zvez (4.5%). V primeru finančnega posredništva in telekomunikacij (v okviru prometnih dejavnosti) gre za dejavnosti, kjer so zaradi relativno nizke stopnje razvitosti oziroma hitrega tehnološkega napredka nadpovprečne stopnje rasti pričakovane. Izjemno visoka rast dodane vrednosti v dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja je bila posledica nadaljnjega povečevanja zaposlenosti, ki je tako kot v preteklih letih povezano z vzpostavljanjem novih institucij in pripravami na vstop v EU. Nadaljevanje pozitivnih gibanj v gostinstvu je bilo podobno kot leta 2000 rezultat zelo dobrih turističnih rezultatov. Najnižjo rast med storitvenimi dejavnostmi (2%) pa so lani dosegli v trgovinski dejavnosti, kjer so bila gibanja po izjemno visoki rasti v letu 1999, povezani s povečano potrošnjo ob uvedbi davka na dodano vrednost, že drugo leto zapored na ravni pod povprečjem zadnjih let pred davčno reformo in odražajo skromno rast zasebne porabe.

V letu 2002 se bo po oceni **rast dodane vrednosti le rahlo okrepila (na 3.4% realno)**. Tako **industrija z gradbeništvo** kot storitvene dejavnosti bodo letos približno ohranile stopnje rasti iz lanskega leta. Čeprav je upočasnjevanje rasti proizvodnje *predelovalnih dejavnosti* po oceni že doseglo dno in podatki za prve mesece letos kažejo na ponovno krepitev rasti, naj bi se izvozna dinamika, s tem pa tudi proizvodna aktivnost, v skladu z oživljanjem aktivnosti na tujih trgih močnejše okrepila šele v drugi polovici letošnjega leta. Realna rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih naj bi tako letos dosegla 3.7%, kar je nekoliko nižje od rasti v letu 2001. Ob ponovni krepitvi izgradnje avtocest pričakujemo, da se bodo negativni trendi v *gradbeništvo* ustavili. Ocenjena realna rast dodane vrednosti v letošnjem letu pa je kljub temu skromna, 2-odstotna, saj naj bi se, kot izhaja iz podatkov o gradbenih dovoljenjih, tudi letos nadaljevala umirjena rast stanovanjskih gradenj. To lahko pripišemo umiritvi povpraševanja na stanovanjskem trgu v obdobju pred iztekom prve petletke nacionalne stanovanjske varčevalne sheme leta 2004. V večini tržnih **storitvenih dejavnosti** naj bi se letos ob približno nespremenjeni dinamiki rasti proizvodne aktivnosti nadaljevala podobna gibanja kot lani (gl. tabelo). Med javnimi storitvami (pretežno netržne storitve) pa naj bi se ob predpostavki napovedanega omejevanja novega zaposlovanja v ministrstvih, vladnih službah in upravnih organih ter bolj umirjene rasti plač po visokih stopnjah rasti v zadnjih dveh letih občutneje upočasnila rast dodane vrednosti dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja (s 5.2% v letu 2001 na 3.5% v letu 2002).

V letu 2003 pričakujemo višjo realno rast dodane vrednosti (**4.4%**), na kar bodo najmočnejše vplivala gibanja v sektorju **industrije in gradbeništva** (okrepitev rasti s 3.1% v letu 2002 na 4.9% v letu 2003), pa tudi v sektorju storitev (v letu 2002 3.6%, v letu 2003 4.1%). Proizvodno aktivnost *predelovalnih dejavnosti* bodo na eni strani močno spodbudila pričakovana ugodna gibanja v mednarodnem gospodarskem okolju, na drugi strani pa naj bi se v tem letu občutneje okrepila tudi domača potrošnja. Nadaljevala se bo tudi krepitev rasti dodane vrednosti *gradbeništva*, na kar naj bi poleg gradnje avtocest vplivala tudi ponovna oživitev stanovanjske gradnje. Krepitev aktivnosti v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvo bo ugodno vplivala na dinamiko rasti večine tržnih **storitvenih dejavnosti** (zlasti na poslovne in transportne storitve). Na rast dejavnosti finančnega posredništva bo poleg nadaljnjega razvoja bančnega sektorja, ki naj bi ga spodbudila tudi delna privatizacija največje državne banke, ugodno vplival pospešen razvoj drugih segmentov te dejavnosti (zavarovalništvo, poslovanje z vrednostnimi papirji). Prav tako pričakujemo, da se bo ob povečevanju konkurence in tehnološkem razvoju nadaljeval razvoj novih telekomunikacijskih storitev ter povečevalo število njihovih uporabnikov, kar bo še naprej omogočalo pospešeno rast v telekomunikacijah. V letu 2003 pričakujemo tudi postopno ponovno krepitev povpraševanja po trajnih dobrinah in s tem pospešitev dinamike rasti trgovinske dejavnosti. Za razliko od tržnih storitev pa naj bi se v javnih storitvah tudi v letu 2003 nadaljevala razmeroma umirjena rast, povezana z upočasnjeno rastjo zaposlenosti in plač.

1.2.1.3. Stroškovna struktura

Realna rast sredstev za zaposlene (4.6%) je bila lani višja od realne rasti bruto domačega proizvoda (3.0%); delež skupnih stroškov dela (sredstev za zaposlene) v

bruto domačem proizvodu se je povečal za 0.1 odstotne točke (na 52.7%). Visoka rast plače na zaposlenega in tudi zaposlenosti je bila lani realizirana predvsem v javnem sektorju. Tudi v letu 2002 bodo sredstva za zaposlene predvidoma realno naraščala hitreje (za 3.9%) kot bruto domači proizvod (3.3%), delež skupnih stroškov dela v bruto domačem proizvodu naj bi se zato povečal za nadaljnje 0.3 odstotne točke. V letu 2003, ko je predvidena 3.1-odstotna realna rast sredstev za zaposlene, naj bi rast bruto plače na zaposlenega v zasebnem sektorju (2.5%) presegala rast plač v javnem sektorju (1.4%). S predvidenim zaostajanjem rasti stroškov dela za rastjo bruto domačega proizvoda bo njihov delež v bruto domačem proizvodu v letu 2003 znašal 52.6%.

Davki na proizvodnjo in uvoz so v letu 2001 znašali 16.9% bruto domačega proizvoda. Ob pričakovani počasnejši rasti izvoza in predvideni krepitvi rasti zasebne potrošnje ocenjujemo, da bodo v letu 2002 davki na proizvodnjo in uvoz, upoštevajoč dvig stopenj DDV na začetku leta in za leto 2002 predvidena povišanja trošarin, znašali 17.2% bruto domačega proizvoda. Podoben delež davkov na proizvodnjo in uvoz v bruto domačem proizvodu naj bi se ohranil tudi v naslednjem letu. Delež subvencij naj bi tudi letos in v letu 2003 ostal na približno enaki ravni kot leta 2001 (okoli 1.8% bruto domačega proizvoda)

Tabela 1.2.1.3: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

	Struktura v %, tekoče cene			
	2000	2001	2002	2003
			Napoved	
1. SREDSTVA ZA ZAPOSLENE	52.6	52.7	53.0	52.6
2. DAVKI NA PROIZVODNJO IN UVOZ	17.3	16.9	17.2	17.3
3. SUBVENCJE	1.9	1.8	1.8	1.8
4. BRUTO POSLOVNI PRESEŽEK IN RAZNOVRSTNI DOHODEK (4=5+6)	32.0	32.2	31.5	31.9
5. Poraba stalnega kapitala	17.5	17.3	16.9	17.1
6. Neto poslovni presežek	14.5	14.9	14.6	14.8
7. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (7 = 1+2-3+4)	100.0	100.0	100.0	100.0

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

1.2.2. Agregati potrošnje – Letos postopna krepitev rasti zasebne in investicijske potrošnje in manjši prispevek salda menjave s tujino h gospodarski rasti

1.2.2.1. Izvozno-uvozni tokovi

Prispevek salda menjave s tujino h gospodarski rasti je bil v letu 2001 (2.5 odstotne točke) nižji kot leta 2000 (3.4 odstotne točke), vendar pa je zaradi nizkega prispevka domače potrošnje k realni rasti bruto domačega proizvoda prispeval **relativno več kot leto poprej** (83%; leta 2000 74%). Kljub upočasneni rasti glede na leto 2000

je bil izvoz tako tudi v letu 2001 glavni dejavnik gospodarske rasti v Sloveniji. Po podatkih iz prve statistične objave nacionalnih računov za leto 2001 se je **realna rast izvoza blaga in storitev v letu 2001** (6.2%) v primerjavi z letom 2000 (12.7%) **upočasnila približno za polovico**, kar je bila **posledica umirjanja gospodarske rasti v Evropski uniji** (gl. poglavje 1.1), ki ima približno dvotretjinski delež v slovenskem blagovnem izvozu. Umirjanje gospodarske aktivnosti v najpomembnejših trgovinskih partnericah se na rasti slovenskega izvoza preko upadanja izvoznih naročil¹¹ odraža s približno polletnim zamikom, zato je bila upočasnitev rasti izvoza blaga in storitev izrazita zlasti v zadnjem četrtletju. Hitrejše upadanje stopenj rasti izvoza pa je med letom blažil **povečan obseg prodaje blaga v države nekdanje Jugoslavije in v Rusijo**.

Regionalna struktura blagovnih tokov kaže na nadaljevanje opazne rasti deleža teh držav v slovenskem blagovnem izvozu, ki se je začela že leta 2000, kar je bila posledica tamkajšnjih ugodnih gospodarskih razmer in intenzivnejšega pristopa slovenskih podjetij pri prodoru na omenjene trge, zlasti v obliki izhodnih neposrednih naložb (gl. poglavje 1.3.3). Pri tem so v izvozu na trge nekdanje Jugoslavije prevladovali električni stroji in naprave, papir in izdelki iz celuloze ter medicinski farmacevtski proizvodi, v izvozu v Rusijo pa naprave za telekomunikacije in medicinski farmacevtski proizvodi. Slovenija je na omenjenih trgih povečala tudi tržni delež (gl. poglavje 1.3.1) in zunanjetrgovinski presežek. Izvoz v države nekdanje Jugoslavije in Rusije, ki se je realno povečal za 16% oziroma 46%, je tako v primerjavi z državami EU k realni rasti izvoza blaga (6.6%) lani prispeval relativno več, njegov skupni prispevek je znašal 4 odstotne točke (3.8 odstotne točke k 12.8-odstotni realni rasti izvoza blaga leta 2000). Prispevek stopnje rasti realnega izvoza v države EU k realni rasti skupnega blagovnega izvoza je znašal 2.4 odstotne točke (6.1 odstotne točke leta 2000). V primerjavi z letom 2000 se je lani **močno upočasnila tudi realna rast izvoza storitev** (z 11.8% na 4.1%), tako da se je nadaljevala tendenca zniževanja deleža izvoza storitev v skupnem izvozu blaga in storitev, ki je razvidna že od leta 1996 (gl. poglavje 1.3.2).

Na obseg uvoznih tokov v letu 2001 je vplivala predvsem umirjena rast domače potrošnje, zlasti upadanje naložbene aktivnosti (gl. poglavje 1.2.1), poleg tega pa, predvsem v drugi polovici leta, tudi umirjanje rasti proizvodnje v predelovalnih dejavnostih (gl. poglavje 1.2.3). Realna rast uvoza blaga in storitev je bila 2.1-odstotna (uvoza blaga 2.2-odstotna), in sicer je v prvi polovici leta na medletni ravni v povprečju znašala 2.7%, v drugi polovici leta pa 1.5%. Kljub nekoliko hitrejši rasti zasebne potrošnje in oživljanju investicijske potrošnje v zadnjem četrtletju je k umirjanju rasti uvoza v tem obdobju prispeval zlasti upočasnjen uvoz proizvodov za vmesno porabo, ki predstavljajo blizu 60% skupnega uvoza blaga. Podobno kot uvoz blaga se je v drugi polovici leta 2001 močno upočasnil tudi **uvoz storitev**, ki je v **obeh zadnjih četrtletjih na medletni ravni realno celo upadel**.

Razpoložljivi plačilnobilančni podatki o gibanju izvozno-uvoznih blagovnih tokov v prvih dveh mesecih 2002 kažejo, da se trendi iz preteklega leta nadaljujejo. Vplivi

¹¹ V izvozu v EU imajo največji delež cestna vozila, električni stroji in naprave, pohištvo, obleke in barvne kovine.

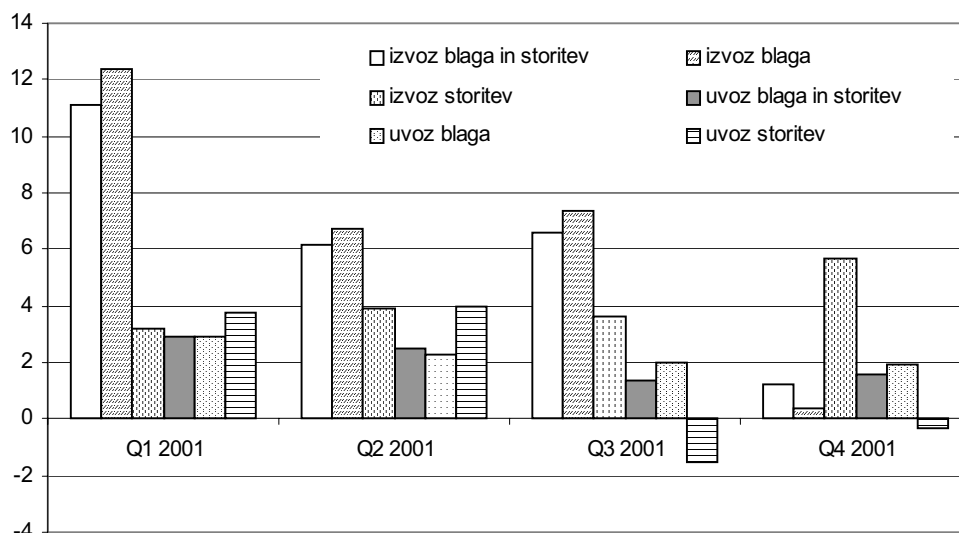
Tabela 1.2.2.1: Regionalna struktura izvoza

	1999	2000	2001
EU	66.1	63.9	62.2
Rusija	1.5	2.2	3.0
države nekdanje Jugoslavije	15.2	15.6	16.9
ostalo	17.2	18.3	17.9

Vir podatkov: BS.

upočasnjene gospodarske rasti v EU, ki je bila v zadnjem četrtletju 2001 celo negativna (gl. poglavje 1.1) in postopno upadanje realnih stopenj rasti izvoza v države nekdanje Jugoslavije in Rusijo se odražajo na obsegu izvoznih naročil v prvih mesecih 2002. Slovenski blagovni izvoz se je v prvih dveh mesecih leta 2002 na medletni ravni tako realno¹² povečal le za 1.9%. Uvoz blaga se prav tako še ni pričel krepiti, saj se je v istem obdobju na medletni ravni realno celo rahlo znižal (-0.3%). V prvih dveh mesecih se tako na izvozni kot na uvozni strani kaže upadanje strukturnega deleža proizvodov za vmesno porabo, krepi pa se menjava proizvodov za široko potrošnjo, v manjši meri tudi delež investicijske opreme v uvozu. Pri tem na povečanje uvoza proizvodov za široko porabo vpliva tudi realna apreciacija tolarja

Slika 1: Četrtletne stopnje rasti izvoza in uvoza blaga in storitev v letu 2001 (glede na enako četrtletje preteklega leta)

Vir podatkov: SURS.

¹² Preračun UMAR na podlagi plačilnobilančnih podatkov in indeksov zunanjetrgovinskih cen

do košarice valut, ki je bila na medletni ravni 1.1-odstotna¹³. Ugodnejša so bila v prvih dveh mesecih gibanja v storitveni menjavi, saj se je izvoz storitev v primerjavi z istim obdobjem lani realno povečal za 6.3%, uvoz storitev pa za 3.9%.

Napoved rasti izvoza blaga in storitev v letu 2002 (4.7%) predvideva relativno nizke medletne stopnje rasti približno do sredine leta, ki bi se v tretjem in četrtem četrtletju začele postopno krepiti, skladno s predvidenim oživljanjem gospodarske rasti v državah EU (zamik rasti slovenskega izvoza v primeru krepitve rasti izvoznih trgov po oceni znaša okoli tri mesece, kar je približno za polovico manj kot v primeru upadanja). Izvoz na trge nekdanje Jugoslavije in v Rusijo naj bi še vedno naraščal relativno hitreje kot na trge EU, vendar pa zaradi višje dosežene ravni v letu 2001 ne bo več možno dosegati visokih stopenj rasti iz preteklega leta (letos je predvidena rast 10% oziroma 20%). Realna rast uvoza blaga in storitev, ki se v prvih dveh mesecih še ohranja na zelo nizki ravni, se bo po oceni postopno krepila¹⁴ v skladu s pričakovanim oživljanjem zasebne in investicijske porabe in splošne gospodarske aktivnosti, ki bo zlasti v drugi polovici leta ponovno pospešila rast uvoza proizvodov za vmesno porabo. **Napoved realne rasti skupnega uvoza v letu 2002 je tako 3.8-odstotna**, kar je manj od pričakovane rasti izvoza in hkrati več kot v letu 2001. Letošnje **zniževanje realne stopnje rasti izvoza in krepitev rasti uvoza** glede na preteklo leto pa **bosta bistveno znižala prispevek salda menjave s tujino h gospodarski rasti**, ki bo po oceni znašal le **0.5 odstotne točke**.

Izrazitejšo krepitev realne rasti izvoza blaga in storitev je na podlagi pričakovanih gospodarskih gibanj v mednarodnem okolju možno pričakovati **leta 2003**. Zaradi pričakovane relativno visoke rasti uvoznega povpraševanja tujine¹⁵ (7.2%) in nadaljnje rasti izvoza na trge držav nekdanje Jugoslavije in Rusije se bo izvoz realno povečal za **6.5%** (izvoz blaga za 6.9%, izvoz storitev 4.5%). Ob pričakovani nadaljnji krepitvi rasti domačega povpraševanja bo **realna rast uvoza okoli 5.2-odstotna** (uvoz blaga 5.3%, uvoz storitev 4.7%). Prispevek neto izvoza k rasti bruto domačega proizvoda se bo zaradi krepitve izvoza in uvoza rahlo povečal (na 0.8 odstotne točke), vendar bo h gospodarski rasti relativno prispeval še manj kot leta 2002.

1.2.2.2. Zasebna potrošnja

Vrednost zasebne potrošnje je bila v letu 2001 realno za 1.7% večja kot leto poprej, kar je druga najnižja rast v zadnjih devetih letih. Dinamika gibanja po četrtletjih kaže, da so gospodinjstva v primerjavi z enakim obdobjem leta 2000 največ trošila v drugem in zadnjem četrtletju, kar v veliki meri povezuje z gibanjem mase plač in socialnih transferov gospodinjstev¹⁶. Sodeč po strukturi indeksa cen življenjskih

¹³ Uvoz proizvodov za široko porabo je na spremembe realnega efektivnega tečaja najbolj občutljiv.

¹⁴ Po predhodnih podatkih je v marcu 2002 že prišlo do krepitve medletne rasti blagovnega uvoza, kar je v skladu s predvidenimi gibanji v pomladanski napovedi.

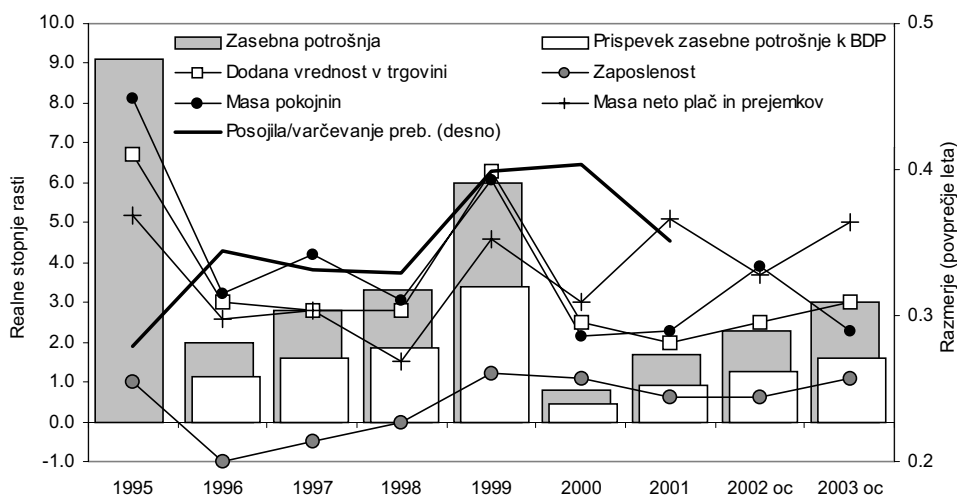
¹⁵ Upoštevana sta Evropski del OECD, ZDA in Japonska.

¹⁶ V drugem četrtletju so bila gospodinjstva spodbujena k trošenju (2.6-odstotna realna rast) predvsem z visoko rastjo mase neto plač (realno 4.5%), ki je bila višja le še v prvem četrtletju, pa tudi z rastjo transferov (realno 2.2%), saj so pokojnine takrat višje zaradi junijskih izplačil dodatka za

potrebščin v letu 2002, ki odraža strukturo potrošne košarice gospodinjstev v letu 2001, se je lani povečal delež izdatkov gospodinjstev za komunikacije, zdravje in pohištvo, zmanjšal pa delež izdatkov gospodinjstev za transport, stanovanje in obleko. Delež trajnih dobrin je v letu 2001 ponovno upadel, predvsem na račun povečanja deleža storitev, ki so med potrošnimi izdatki gospodinjstev po letu 1995 beležile najhitrejšo rast.

Umirjeni stopnji rasti zasebne potrošnje zadnjih dveh let nakazujeta na spremenjeno strukturo porabe dohodka gospodinjstev. Nizko raven trošenja v letu 2000 sicer povezujemo predvsem z visoko osnovo v letu 1999 in relativno nizko rastjo plač, podatki o porabi razpoložljivega dohodka gospodinjstev ob lanski okrepljeni rasti plač (bruto plača na zaposlenega je dosegla 3.2-odstotno realno rast, v letu 2000 le 1.6-odstotno) pa kažejo, da je v strukturi porabe prišlo do večjega premika v korist varčevanja. Rast varčevanja povezujemo z naraščanjem pasivnih obrestnih mer bank in visoko ravni TOM, s spreminjanjem sistemov socialne varnosti (dodatno pokojninsko zavarovanje) ter uvedbo shem stanovanjskega varčevanja. Pri tem je med skupinami vlog prebivalstva najvišje stopnje rasti beležilo dolgoročno varčevanje (gl. poglavje 1.7.2). V povezavi s tem je zelo verjetno tudi, da prebivalstvo, kljub postopni razbremenitvi prejemkov zaradi odplačila dela posojil iz leta 1999, del tako sproščenih sredstev raje kot v ponovno najemanje posojil in porabo usmerja v prihranke.

Slika 2: Gibanje zasebne potrošnje in nekaterih povezanih agregatov

Vir podatkov: SURS, BS, napoved UMAR.

rekreacijo. V tretjem četrtletju je celotni neto dohodek gospodinjstev dosegel najnižjo medletno rast (1.0%), kar je vplivalo na prav tolikšno medletno povišanje zasebne potrošnje, v zadnjem četrtletju pa se je potrošnja skladno s hitrejšo rastjo plač (realno 3.9%) in transferov (realno 1.4%) ponovno okrepila (na 2.6%).

K nižji rasti potrošnje gospodinjstev v zadnjih dveh letih prispeva tudi relativno visoka opremljenost s trajnimi dobrinami, katerih nakup se navadno financira s posojili. Poraba trajnih dobrin gospodinjstev, katerih predvideno trajanje po definiciji precej presega obdobje enega leta, vrednost pa je sorazmerno velika, je namreč beležila zelo visoke stopnje rasti do leta 1995, nato še v letu 1999 zaradi pričakovanj pred uvedbo DDV, potem pa se je umirila.

Skladno z visoko rastjo varčevanja prebivalstva in manjšim povpraševanjem po bančnih posojilih se je lani ponovno zniževala neto zadolženost prebivalstva pri bankah (razmerje med posojili in vlogami - z 0.37, kolikor je znašala na začetku leta, na 0.31 konec leta). Obremenjenost prebivalstva s posojili (razmerje med povprečnim stanjem bančnih posojil prebivalstvu in povprečnimi evidentiranimi mesečnimi prejemki) pa je lani, zaradi sprememb v ročnosti posojil prebivalstvu, upadala nekoliko počasneje (s 3.0 v prvem četrletju na 2.8 v zadnjem) in se še vedno nahaja na relativno visoki ravni (v povprečju leta 1998, pred uvedbo DDV in z njim povezanim zadolževanjem gospodinjstev, je znašala 2.1).

V letu 2002 pričakujemo zmerno rast zasebne potrošnje (2.3-odstotno), ki naj bi se v primerjavi z letom 2001 okrepila le za dobre pol odstotne točke. Realna rast bruto plače na zaposlenega (2.5-odstotna) naj bi bila sicer nižja kot lani, prav tako se umirja trend zaposlovanja, bodo pa letos precej višje stopnje rasti kot lani beležili transferi gospodinjstvom, predvsem pokojnine. V skladu z dinamiko gibanja plač in pokojnin ocenjujemo, da bo trošenje gospodinjstev letos najvišje v drugem in tretjem četrletju, obenem pa pričakujemo, da se bo trend povečanega varčevanja zadnjih dveh let nadaljeval tudi še letos in v prihodnjem letu.

V letu 2003 naj rast zasebne potrošnje ne bi preseгла 3%, kar temelji na predpostavki uresničevanja sedaj zastavljene dohodkovne in socialne politike ter ohranjanja varčevanja gospodinjstev na relativno visoki ravni (17.2% razpoložljivega dohodka). Če bo v prihodnjem letu izvedena predvidena sprememba obračuna dohodnine, bi to ob 5-odstotnem realnem povečanju mase neto plač in ob zmanjšanju obremenjenosti plač z davki predvsem gospodinjstev v nižjih dohodninskih razredih (katerih nagib k potrošnji je večji kot v gospodinjstvih višjih dohodkovnih razredov) lahko vplivalo na njihovo večje trošenje.

Tabela 1.2.2: Razmerje med krediti in evidentiranimi mesečnimi prejemki prebivalstva

Obdobje	Povprečno mesečno stanje posojil poslovnih bank prebivalstvu (v mrd SIT)	Povprečno evidentirani mesečni prejemki prebivalstva (v mrd SIT)	Posojila/Prejemki
1995	123.9	88.9	1.39
1996	192.9	106.4	1.81
1997	224.6	119.8	1.87
1998	272.7	131.8	2.07
1999	390.2	146.5	2.66
2000	472.1	164.3	2.87
2001	516.8	181.6	2.85

Vir podatkov: Banka Slovenije.

Okvir 2: Razpoložljivi dohodek gospodinjstev

Razpoložljivi dohodek gospodinjstev se je v letu 2001 po naši oceni povečal realno za 3.7%, na njegovo rast pa so v največji meri vplivala gibanja največjih agregatov v strukturi prejemkov gospodinjstev, predvsem visoka rast mase plač in povečanje socialnih transferov gospodinjstev ter zmernejša rast odlivov. Bruto plača na zaposlenega je lani porasla realno za 3.2%, kar je skupaj z 1.7-odstotno rastjo števila oseb v delovnem razmerju povečalo sredstva za zaposlene za 4.9%. Masa pokojnin so je lani povečala za 2.3%, kar je posledica 1.2-odstotnega povečanja števila upokojujencev in medletnega usklajevanja višine pokojnin. Zaradi povečanega varčevanja so se prilivi gospodinjstev od obresti lani povečali za kar 30%, prihodki iz naslova neživiljenjskih zavarovanj za 13%, zasebni tekoči transferi iz tujine pa za 15%. Na strani odlivov so bili davki na dohodke lani višji realno za 3.2%, obresti so ostale na skorajda nespremenjeni ravni, raznovrstni tekoči transferi in zavarovalnine pa so se povečali za 6.7%.

Letos pričakujemo nekoliko počasnejšo (3.2-odstotno) rast razpoložljivega dohodka gospodinjstev, obenem pa naj bi se še povečal nagib k varčevanju (ki je lani znašal 16.8%). Letos naj bi počasneje rasla masa sredstev za zaposlene, saj bosta rasti bruto plače na zaposlenega in števila prejemnikov plač letos nižji od lanskih. Masa pokojnin naj bi se nasprotno letos povečala realno za 3.4%, predvsem kot posledica večjega števila upokojujencev (2.7%), zlasti upravičencev do državne pokojnine. V letu 2003 naj bi se razpoložljivi dohodek dodatno okreplil, za 0.2-odstotne točke v primerjavi z letošnjim letom, predvsem na račun ponovno hitrejše rasti zaposlenosti ter zmanjšanja davkov na dohodke, kar naj bi vplivalo na povečanje mase neto plač.

1.2.2.3. Investicije

Po nizki realni rasti v letu 2000 (0.2%) so se bruto investicije v osnovna sredstva lani prvič po letu 1992 realno zmanjšale (za 1.9%) glede na predhodno leto¹⁷. V tržnih dejavnostih so težave zaradi upadanja izvoznega povpraševanja in poslabšanih poslovnih pričakovanj povzročile upočasnitev investicijskega ciklusa (po podatkih SURS je kazalec zaupanja v predelovalnih dejavnostih dosegel dno v mesecu oktobru), vendar pa ocenjujemo, da je rast investicij v tržne dejavnosti (brez infrastrukture) lani ostala pozitivna. V primerjavi s preteklim letom pa so se lani realno znižale investicije v gospodarsko infrastrukturo (energetika, upočasnjena gradnja avtocest), prav tako tudi v stanovanja. V okviru investicijske aktivnosti, ki

¹⁷ Pri analizi vzrokov za stagnacijo v letu 2000 in upadanje v letu 2001 ne gre prezreti visoke ravni investiranja v preteklih letih. Povprečna letna rast investicij v osnovna sredstva v letih 1995-1999 (13.5%) je znatno presegala povprečno letno realno rast bruto domačega proizvoda (4.2%). Investicijska aktivnost je bila izredno živahna zlasti v letu 1999, saj so se bruto investicije v osnovna sredstva realno povečale kar za 19.1%, njihov strukturni delež v bruto domačem proizvodu pa se je povečal za kar 2.8 odstotne točke (na 27.4%).

se neposredno ali posredno financira iz javnofinančnih virov, je (zaradi nižjih javnofinančnih prihodkov) ostalo do konca leta 2001 neuresničenih za okoli 10 milijard tolarjev načrtovanih investicij, zaradi visoke zadolženosti nekaterih javnih podjetij glede možnosti vračanja posojila pa je lani močno upadlo tudi financiranje javnega sektorja s posojili.

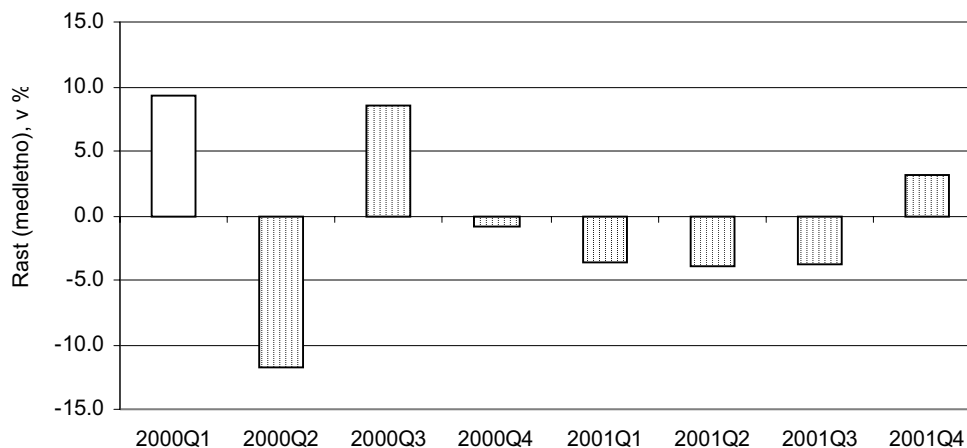
Po razpoložljivih podatkih o tehnični strukturi investicij se je investicijska aktivnost že v letu 2000 umirila na vseh segmentih, še najmanj pri investicijah v opremo in stroje. Investicije v stanovanjske zgradbe (njihov delež v celotnih bruto investicijah znaša približno 15%) so po 8.5-odstotni povprečni realni stopnji rasti v obdobju 1995-1999 leta 2000 realno upadle za 2.7%. Na podlagi manjšega števila izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanja in zmanjševanja stanovanjske površine v teh stanovanjih se je upadanje po oceni nadaljevalo tudi v letu 2001. Investicije v druge zgradbe in objekte, ki so v letih 1995-1999 naraščale še intenzivnejše kot investicije v stanovanja (povprečna letna stopnja rasti 15.7%), so se leta 2000 realno znižale za 1%, tudi kot posledica javnofinančnega omejevanja. Tudi v letu 2001 so se (kljub ugodnim podatkom o krepitvi visoke nestanovanjske gradnje) investicije v druge zgradbe in objekte realno zmanjšale, predvsem kot posledica upočasnjene gradnje avtocest in znižanja investicij v železniško infrastrukturo. Investicije v opremo in stroje so po obdobju znatne rasti v letih 1997-1999 (15.8%), povezane tudi s prestrukturiranjem lastninjenih podjetij, v letu 2000 zabeležile 3.5-odstotno rast. Na osnovi gibanja uvoza investicijskih proizvodov ocenjujemo, da je rast investicij v opremo in stroje tudi v letu 2001 ostala pozitivna oziroma se je v drugi polovici leta 2001 začela krepiti.

V zadnjem četrletju leta 2001 je naložbena aktivnost po štirih zaporednih četrletjih začela kazati prve znake oživljanja, k čemur sta prispevali tudi nizka primerjalna osnova (raven investicij leto pred tem) in nizka rast cen investicijskih dobrin v tem obdobju (po izračunih SURS je implicitni deflator bruto investicij v osnovna sredstva na medletni ravni v prvih treh četrletjih 2001 znašal približno 108.4, v zadnjem četrletju pa 105.9).

V letu 2002 se bo investicijska aktivnost po oceni še naprej postopno krepila, tako v tržnih dejavnostih kot tudi v gospodarski infrastrukturi, kar bo imelo pozitiven vpliv na konkurenčno sposobnost gospodarstva. Oživljanje rasti investicij pa bo letos nekoliko zaostajalo za pričakovanji iz jesenske napovedi (4.6%), saj je v določeni meri še vedno prisoten vpliv povečane negotovosti in poslabšanih poslovnih pričakovanj iz preteklega leta, ki sta zavrla investicijske načrte podjetij. Podatki, ki so na razpolago, kažejo, da se v letu 2002 ohranjajo tudi nekateri drugi razlogi, ki so vplivali na padec naložbene aktivnosti v letu 2001 (nižje investicije v stanovanjsko gradnjo, izrazitejšo usmerjanje sredstev podjetij v finančne naložbe). Med pozitivnimi premiki v smeri spodbujanja investicij pa naj bi letos delovalo zniževanje obrestnih mer za posojila kakor tudi večji obseg proračunskih sredstev za financiranje naložb v primerjavi s preteklim letom v skladu s sprejetim proračunom.

V letu 2002 bo tako realna rast bruto investicij v osnovna sredstva po oceni znašala okoli 2.9%. Po področjih investiranja naj bi letos hitreje kot lani naraščale investicije v telekomunikacije (nadomestitev lanskega izpada, nadaljnja liberalizacija trga), investicije v državne storitve (pediatrska klinika, onkološki inštitut, številne

Slika 3: Bruto investicije v osnovna sredstva (medletna rast)

Vir podatkov: SURS.

druge bolnišnice, študentski domovi) in energetiko (lani zelo strm padec). Višje kot lani naj bi bile tudi investicije v prometno infrastrukturo brez telekomunikacij¹⁸. Javnofinančni viri, ki predstavljajo okoli 16% skupnih investicij, se bodo v letu 2002 realno povečali za 2.9% (leta 2003 pa za 4.7%). Po oceni naj bi delež javnofinančnih virov za financiranje investicij v letu 2002 znašal na 4.3% bruto domačega proizvoda.

Glede na izboljšana poslovna pričakovanja napovedujemo, da se bodo investicije v opremo in stroje okrepile tudi v letošnjem letu. Dodatno bo ugodno vplivala na investicijsko aktivnost nizka rast cen investicijskih dobrin – le te se bile po nizki rasti v lanskem zadnjem četrtletju v prvih dveh mesecih 2002 le za 1.6% višje kot v enakem obdobju lani.

V letu 2002 pa še ne pričakujemo krepitve stanovanjske gradnje. Število izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanja in predvidena površina v njih sta bila namreč lani najnižja v zadnjih letih¹⁹. Po drugi strani pričakujemo, da se bodo ugodni trendi v nestanovanjski visoki gradnji nadaljevali tudi v letošnjem letu ter da se bo zniževanje aktivnosti v nizki gradnji upočasnilo.

Nadaljnjo krepitev investicijske aktivnosti pričakujemo tudi **v letu 2003, ko bo rast bruto investicij v osnovna sredstva po oceni 4.8-odstotna**. Javnofinančni viri naj bi se v tem letu realno povečali za 4.7%, pričakovati je tudi rast investicij v

¹⁸ Podatki o gradbenih dovoljenjih so na voljo od leta 1998 dalje. Po začasnih podatkih je bilo z lani izdanimi dovoljenji predvidena gradnja 5,051 stanovanj, s predvideno površino 597,409 m², kar je za 6% manj kot leto pred tem, oziroma za 19% manj kot v letih 1998 in 1999.

¹⁹ Podatki o gradbenih dovoljenjih so na voljo od leta 1998 dalje. Po začasnih podatkih je bilo z lani izdanimi dovoljenji predvidena gradnja 5,051 stanovanj, s predvideno površino 597,409 m², kar je za 6% manj kot leto pred tem, oziroma za 19% manj kot v letih 1998 in 1999.

stanovanjsko gradnjo, na investicije v druge zgradbe in objekte pa bo ugodno vplivala uveljavitev dveh novih zakonov (Zakon o graditvi objektov in Zakon o urejanju prostora). Nova zakona, ki naj bi začela veljati prihodnje leto, poenostavljata dokumentacijo in postopke, kar bo predvidoma skrajšalo roke izgradnje. Pričakuje se tudi nadaljnja rast investicij v opremo in stroje, na njihov obseg pa bodo v veliki meri vplivali procesi združevanja in prevzemov podjetij tako s strani tujih kot drugih domačih podjetij.

1.2.2.4. Državna potrošnja

V letu 2001 se je **državna potrošnja** realno povečala za 3.2%, njen delež v bruto domačem proizvodu je znašal 21.3%. V tem so se **kolektivni izdatki države** za upravne, administrativne, obrambne, ekonomske, razvojno-raziskovalne in druge skupne netržne storitve države povečali nekoliko hitreje (realno za 3.9%), izdatki za **individualno potrošnjo** države za netržne storitve države na področju izobraževanja, zdravstva, socialnega skrbstva, kulture, športa in za tržne proizvode in storitve kot so zdravila, ortopedski pripomočki, koncesijske pravice zasebnemu sektorju, storitve zdravilišč, ipd., pa nekoliko počasneje kot celotna državna potrošnja (realno za 2.6%).

Napoved realne rasti državne potrošnje za leto **2002** je **2.9%**. Rast državne potrošnje je predvidena na podlagi ocene realizacije odhodkov državnega proračuna za leto 2002, finančnega načrta Zavoda za zdravstveno zavarovanje in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter na podlagi ocene odhodkov občinskih proračunov.²⁰ V letu **2003** bo rast državne potrošnje še zaostajala za rastjo bruto domačega proizvoda, po predvidevanjih se bo realno povečala za 3.3%. Zaostajanje

Tabela 1.2.2.4: Državna potrošnja (individualna in kolektivna)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
						Napoved	
Letna realna rast (v %)							
Državna potrošnja skupaj	4.3	5.8	4.6	3.1	3.2	2.9	3.3
Individualna potrošnja	3.6	6.1	3.9	2.2	2.6	2.6	3.2
Kolektivna potrošnja	5.3	5.4	5.5	4.3	3.9	3.3	3.5
Delež v BDP (v %)							
Državna potrošnja skupaj	20.4	20.3	20.2	20.8	21.3	21.5	21.5
Individualna potrošnja	11.5	11.4	11.5	11.8	12.2	12.3	12.2
Kolektivna potrošnja	8.9	8.8	8.8	9.0	9.1	9.2	9.3

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

²⁰ Pri izračunu državne potrošnje v stalnih cenah je uporabljena (priporočena) metodologija SURS, ki pri preračunu v stalne cene kot deflator ne uporablja za vse strukturne elemente le indeksa cen življenjskih potrebščin, ampak upošteva deflator državne potrošnje, ki je sestavljen iz različnih deflatorjev za posamezne kategorije znotraj ekonomske strukture državnih izdatkov. Pri

rasti državne potrošnje bodo v letih 2002 in 2003 po eni strani določali predvideni javnofinančni prihodki, po drugi strani pa ostali javnofinančni odhodki, predvsem transferi gospodinjstvom (socialni prejemki, pokojnine) in investicije iz javnofinančnih sredstev.

1.2.3. Realni sektor – Rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih in javni upravi letos nižja, v kmetijstvu in gradbeništvu višja kot lani

1.2.3.1. Pregled gospodarskih gibanj in napovedi po dejavnostih

Po področjih dejavnosti največ dodane vrednosti ustvarijo storitvene dejavnosti (v letu 2001 so 61.3% dodane vrednosti ustvarili v dejavnostih od G do O), njihov prispevek k celoti pa se je lani, tako kot v zadnjih letih, ponovno povečal (gl. tabelo), in sicer tako na račun zmanjšanja deleža industrijskih področij (od C do E) kot zaradi nadaljnega zmanjševanja gospodarskega pomena dejavnosti kmetijstva (od A do B). Opisane strukturne spremembe naj bi se po oceni nadaljevale tudi v letošnjem in prihodnjem letu, ko naj bi se delež storitvenih dejavnosti v dodani vrednosti že približal 62%, nekoliko se bo še zmanjšal prispevek industrijskih področij, delež kmetijskih dejavnosti pa naj bi se do leta 2003 ohranil na višini okoli 3% dodane vrednosti. V nadaljevanju sledi pregled gospodarskih gibanj po posameznih dejavnostih v letu 2001 ter napoved rasti dodane vrednosti letos in v prihodnjem letu.

Za dejavnost **kmetijstva, gozdarstva in lova (A)** je bilo leto 2001 ponovno izrazito neugodno. Rast dodane vrednosti je bila tako že tretje leto zapored negativna (gl. tabelo), na kar so večinoma vplivale neugodne vremenske razmere. Predvsem zaradi suše, pa tudi pozebe in toče, je bil po prvih ocenah lanski pridelek manjši pri večini kultur v *rastlinski pridelavi*. Največji izpad pridelka je bil pri krmnih rastlinah (-17%), koruzi (-9%) in sladkorni pesi (-47%)²¹. Letina je bila dobra le pri pšenici (+11%) in drugih zimskih žitih, ki so bila požeta pred glavno poletno sušo. Zelo se je zmanjšal pridelek v sadjarstvu in vinogradništvu (sadje -40% in grozdje -16%). V *živinorejski pridelavi* se je nadaljeval trend povečevanja prireje predvsem svinjskega in perutninskega mesa. Število goveje živine je bilo ob vzorčnem popisu konec leta za 3% manjše kot ob istem času predhodnega leta, pri tem pa velike težave govedorejcev po odkritju BSE v Sloveniji²² v lanskem novembru iz teh podatkov še niso vidne. Količina odkupljenega mleka je še vedno naraščala²³,

ocenjevanju državne potrošnje je tako za vmesno porabo kot deflator upoštevana predvidena rast cen življenjskih potrebščin, za del, ki se nanaša na plače, pa indeks bruto plač (povprečna cena dela). To pomeni, da predvidena rast plač v javnem sektorju, ki predstavljajo pomemben delež v strukturi cene državnih storitev, povečuje deflator državne potrošnje in zmanjšuje njeno realno rast.

²¹ S krmnimi rastlinami je bila zasejana večja, s koruzo pa skoraj enaka površina zemljišč kot v letu prej (+12% in -1%). Nizek pridelek sladkorne pese je tudi posledica manj zasejanih površin (-40%).

²² Znižale so se odkupne cene mesa, rejci pokrivajo del stroškov za analize živali na BSE in prepovedano je klanje živine na kmetijskih gospodarstvih, kar ravno tako otežuje in draži pridelavo.

²³ V letu 2001 je bil odkup mleka za 3% večji kot leto prej in za 20% večji kot v letu 1991.

Tabela 1.2.3.1: Rast in struktura dodane vrednosti po dejavnostih

	Realne stopnje rasti v %, stalne cene 1995				Struktura v %			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
		Napoved				Napoved		
A Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	-1.0	-2.1	3.0	2.0	2.9	2.7	2.7	2.7
B Ribištvo	-3.5	1.2	3.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C Rudarstvo	-1.4	-7.1	3.0	-1.0	0.9	0.8	0.8	0.7
D Predelovalne dejavnosti	8.6	4.4	3.7	5.5	24.0	23.7	23.5	23.6
E Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2.9	6.1	-0.5	0.5	2.8	2.9	2.8	2.7
F Gradbeništvo	2.8	-3.5	2.0	4.5	5.3	5.2	5.0	5.0
G Trgovina, popravila motornih vozil	2.5	2.0	2.3	3.5	10.0	10.1	10.1	10.0
H Gostinstvo	9.8	5.0	5.0	5.0	2.8	2.9	2.9	2.9
I Promet, skladiščenje in zveze	4.7	4.5	4.5	5.0	7.0	6.9	7.0	7.0
J Finančno posredništvo	5.9	5.1	5.5	6.5	3.9	3.9	4.0	4.1
K Nepremičnine, najem in poslovne storitve	3.0	3.4	3.5	4.0	10.5	10.7	10.8	10.8
L Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje	5.7	5.2	3.5	3.5	5.0	5.2	5.2	5.2
M Izobraževanje	3.7	2.5	2.5	2.5	5.1	5.3	5.2	5.1
N Zdravstvo in socialno varstvo	4.2	3.7	3.8	3.5	4.8	5.0	5.0	5.0
O Druge skupne in osebne storitve	4.5	3.8	4.5	5.1	3.3	3.4	3.4	3.4
Pripisane bančne storitve (PBS)	1.9	2.6	2.0	2.0	-1.9	-1.7	-1.7	-1.7
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS) v osnovnih cenah	5.1	3.1	3.4	4.4	86.4	86.8	86.6	86.7
2. Neto korekcijske postavke (davki na proizvode in storitve - subvencije)	1.9	2.0	2.6	3.8	13.6	13.2	13.4	13.3
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3 = 1+2)	4.6	3.0	3.3	4.3	100.0	100.0	100.0	100.0

Vir podatkov: SURS; napoved UMAR.

predvsem zaradi večje specializacije in intenzifikacije pridelave. Ocenjujemo, da se bo obseg rastlinske pridelave po treh izredno neugodnih letih letos povečal, skupni obseg živinoreje pa naj bi se ob težavah zaradi živalskih bolezni približno ohranil na lanski ravni. Na gibanja v kmetijstvu bo ugodno vplivala tudi izdatnejša državna pomoč, saj je za izvajanje ukrepov kmetijske politike in razvoj podeželja letos predvidenih za četrtno več finančnih sredstev kot lani. Dodana vrednost dejavnosti naj bi se tako **letos realno povečala za 3%, v naslednjem letu pa za nadaljnja 2%**.

Dejavnost **ribištva**, ki k skupno ustvarjeni dodani vrednosti sicer doprinaša le majhen delež²⁴, je po zmanjšanju dodane vrednosti v letu 2000 lani zopet dosegla pozitivno rast. **Okoli 3-odstotna realna rast** se bo po oceni nadaljevala tudi **v letošnjem in prihodnjem letu**, ko lahko zaradi večje prehranske osveščenosti prebivalstva in bolezni živine pričakujemo rast povpraševanja po ribah in ribjih izdelkih. Možnosti za nadaljnjo rast obsega dejavnosti obstajajo predvsem v sladkovodnem ribogojstvu.

²⁴ Okoli 0.01-odstotno, delež v zadnjih letih konstantno pada.

Potem ko je dodana vrednost v **rudarstvu (C)** v obdobju 1995-1999 rahlo rasla, se je v **letu 2001** že drugo leto zapored znižala, realno za 7.1%. Lansko znižanje dodane vrednosti je preseglo naše napovedi, ker se je proizvodnja lignita znižala bolj, kot je bilo predvideno z energetske bilanco RS (EB). Odkop *lignita* se je v letu 2001 znižal za 7.8%, kljub temu je bila proizvodnja električne energije v Termoelektrarni Šoštanj, ki je praktično edina porabnica tega lignita, najvišja v zadnjih letih. Povečana poraba lignita namreč ni bila realizirana s povečanjem proizvodnje, temveč z znižanjem zalog²⁵. Odkop *rjavega premoga* se je v letu 2001 znižal za 3.6%. Dosežena količina (710,000 ton) je bila s tem natanko tolikšna, kot jo za Rudnik Trbovlje-Hrastnik določa zakon o postopnem zapiranju tega rudnika. Po podatkih SURS se je proizvodnja v *neenergetskem delu rudarstva* znižala za 9.6%. V letu 2002 naj bi se proizvodnja lignita spet močno, za 14.8%, okrepila, proizvodnja rjavega premoga pa naj bi se v skladu z zakonom o zapiranju Rudnika Trbovlje-Hrastnik znižala za 15.5% na 600 tisoč ton. Ob hkratnem nadaljnjem upadanju obsega aktivnosti v neenergetskem delu panoge za **letu 2002** napovedujemo **povečanje** dodane vrednosti v rudarstvu za **okoli 3.0%**, v **letu 2003**, ko glede proizvodnje v premogovništvu ne predvidevamo večjih sprememb, pa naj bi se dodana vrednost rudarstva **znižala za okoli 1.0%**.

Proizvodna aktivnost **predelovalnih dejavnosti (D)**, kot najbolj izvozno usmerjenega dela slovenskega gospodarstva²⁶, je tesno povezana s trendi v mednarodnem gospodarskem okolju. Po visoki konjunkturi v naših najpomembnejših zunanjetrgovinskih partnericah v letu 2000 se je mednarodna gospodarska aktivnost lani pričela umirjati, kar se je odrazilo v skromnejši rasti dodane vrednosti slovenskih predelovalnih dejavnosti v lanskem letu (4.4% realno), ki se je v primerjavi z letom prej (8.6%) takorekoč prepolovila, vendar še vedno le za pol odstotne točke zaostajala za povprečjem zadnjih petih let. Medletne četrtletne rasti v letu 2001 nam pokažejo, da je dinamični rasti v prvem četrtletju (+6.5%) sledila upočasnitev v drugem (+3.5), po ponovnem vzponu v tretjem (+5.0%) pa se je rast dodane vrednosti v zadnjem četrtletju umirila na 2.5%. Podobno dinamiko v letu 2001 odseva tudi obseg proizvodnje predelovalnih dejavnosti, ki prav tako kaže na umirjanje rasti proti koncu leta (gl. graf). Za lansko leto je značilno tudi povečevanje zalog, ki so se od decembra 2000 do decembra 2001 na enoto proizvodnje povišale za 2.3%, kar nakazuje, da prodajna realizacija ni uspela slediti doseženi ravni proizvodnje. Kljub umiritvi rasti obsega proizvodnje in dodane vrednosti je skupna zaposlenost v predelovalnih dejavnostih²⁷ lani dosegla najmanjše zmanjšanje v zadnjih petih letih (-0.6%). Ob 2.8-odstotni rasti obsega proizvodnje je bila tako rast produktivnosti 3.4-odstotna.

²⁵ Zaloge lignita so po podatkih ELES v začetku leta 2001 dosegale 763 tisoč ton ali 11.4% več od planiranih, ob koncu leta pa le še 257 tisoč ton.

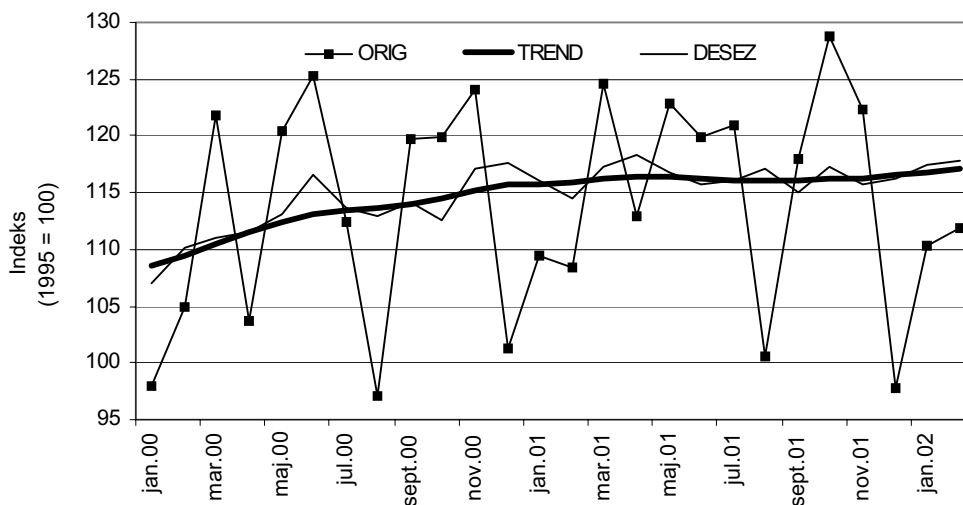
²⁶ Deset od štirinajstih podpodročij predelovalnih dejavnosti več kot polovico svojih poslovnih prihodkov ustvari s prodajo na tujih trgih, celotna panoga pa v povprečju z izvozom realizira 55.9% svojih poslovnih prihodkov.

²⁷ Podatek se nanaša na podjetja z 10 in več zaposlenimi.

Ob umirjanju rasti tujega povpraševanja se je lani rast obsega proizvodnje pretežno izvozno usmerjenih panog predelovalnih dejavnosti²⁸ več kot prepolovila (z 9.4% v letu 2000 na 4.3% 2001), kljub temu pa so še vedno dosegli precej ugodnejše rezultate kot pretežno na domači trg usmerjene panoge, kjer se je obseg proizvodnje lani zmanjšal za 1.4% (v letu 2000 2.1-odstotna rast). Najvišjo rast obsega proizvodnje so med pretežnimi izvozniki v letu 2001 dosegli v proizvodnji strojev in naprav (15.4%), v proizvodnji kemičnih izdelkov (8.1%) ter v proizvodnji električne in optične opreme (6.4%). Slabe rezultate še naprej dosegajo tiste panoge, ki so sicer pretežno izvozno usmerjene, vendar delovno intenzivne in kot take težko konkurirajo na tujih trgih. V letu 2001 sta izstopali predvsem proizvodnja tekstilij in tekstilnih izdelkov ter proizvodnja in obdelava lesa, katerih raven proizvodne aktivnosti se je znižala za skoraj 10%, dejavnost proizvodnje naftnih derivatov in jedrskega goriva, ki je usmerjena predvsem na domači trg, pa je že več let v izrazitem krčenju obsega proizvodnje (v letu 2001 za 67.4%). Na podlagi omenjenih gibanj lahko sklepamo, da se je lani intenzivno nadaljeval proces prestrukturiranja slovenske predelovalne industrije v smeri krepitve donosnejših in produktivnejših panog.

Podatki o obsegu proizvodnje za prva dva meseca letos kažejo, da je upočasnjevanje proizvodne aktivnosti konec leta 2001 že doseglo dno, saj se je trend v januarju obrnil navzgor. V prvih dveh mesecih letos je tako obseg proizvodnje presegel

Slika 4: Obseg proizvodnje v predelovalnih dejavnostih

Vir podatkov: SURS, preračuni UMAR, po metodi TRAMO-SEATS.

²⁸ Med pretežne izvoznike smo uvrstili podpodročja predelovalnih dejavnosti, ki na podlagi statističnih podatkov iz bilance stanja in uspeha (APP) s prodajo na tujih trgih v povprečju ustvarijo več kot 50% svojih poslovnih prihodkov (proizvodnja tekstilij, tekstilnih in krznenih izdelkov, proizvodnja usnja in usnjenih izdelkov, obdelava in pridelava lesa, proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken, proizvodnja gume in plastičnih mas, proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov, proizvodnja strojev in naprav, proizvodnja električne in optične opreme, proizvodnja vozil in plovil ter proizvodnja pohištva).

lanskega za 2.1% (povprečna letna rast v letu 2001 je bila 2.8%). Kljub omenjenemu preobratu v trendu pa so v začetku letošnjega leta poslovna pričakovanja podjetij v predelovalnih dejavnostih še vedno precej negotova, kar potrjuje visoka variabilnost kazalca zaupanja²⁹. Pri tem pa je spodbuden podatek, da so se marca že četrti mesec zapored v podjetjih okrepila pričakovanja o rasti izvoznih naročil v naslednjih treh mesecih.

Ob upoštevanju napovedi mednarodnih institucij o oživljanju evropskih gospodarstev, ki bo izrazitejše zlasti v drugi polovici letošnjega leta, ocenjujemo, da se bo v prvi polovici leta še nadaljevala umirjena rast obsega proizvodnje, tako da bo realna rast dodane vrednosti v povprečju **leta 2002** še nekoliko nižja kot lani, in sicer **3.7-odstotna**. Krepitev rasti proizvodne aktivnosti, ki jo pričakujemo že v letošnjem drugem polletju, se bo ob napovedani ugodni konjunkturi v tujini pospešeno nadaljevala tudi v **letu 2003**, tako da se bo rast dodane vrednosti po oceni ponovno povzpela nad povprečje zadnjih petih let (**na okoli 5.5% realno**).

Po manjšem znižanju v letu 1999 se je v letu 2000 dodana vrednost pri **oskrbi z elektriko, plinom in vodo (E)** zvišala za 2.9%, v **letu 2001** pa kar za 6.1%, kar je predvsem posledica dinamične rasti v *oskrbi z elektriko*, ki prispeva kar tri četrtine dodane vrednosti k celotni dejavnosti. Proizvodnja električne energije javnih elektrarn (merjena v GWh) se je lani namreč povečala za 6.1% (proizvodnja klasičnih termoelektarn in nuklearke se je povečala za 7.8% in 10.8%, hidroelektarne pa so proizvedle za 2.1% manj električne energije kot leto prej). K višji proizvodnji nuklearke je pripomogla že v letu 2000 opravljena zamenjava uparjalnikov, termoelektarne pa so v zadnjem četrtletju močno povečale proizvodnjo, da so lahko nadomestile primanjkljaj proizvodnje hidroelektarn ob nizkem vodostaju slovenskih rek. Neto izvoz električne energije se je povišal za tretjino in je znašal 14.2% domače proizvodnje elektrike. Podatki o gibanjih obsega dejavnosti pri *oskrbi z vodo, plinom in toploto* še niso na voljo, verjetna pa je uresničitev naše predpostavke za leto 2001, da se oskrba z vodo in plinom ne bo dosti spremenila, raba daljinske toplote pa naj bi se močno (po energetske bilanci RS za leto 2001 kar za 13.2%) povečala. Na osnovi količinske elektroenergetske bilance RS za obdobje 2002 do 2006 naj bi se v letu 2002 skupna proizvodnja električne energije znižala za 0.9% (proizvodnja hidroelektarn in klasičnih termoelektarn bi se znižala za 2.1% in 6.0%, proizvodnja nuklearke pa povečala za 4.4%). Ob hkratnem predpostavljenem 1-odstotnem povečanju obsega oskrbe z vodo, plinom in toploto bi se dodana vrednost pri oskrbi z elektriko, plinom in vodo v **letu 2002 znižala za 0.5%**, v **letu 2003** pa ob nespremenjenem obsegu proizvodnje električne energije **za enak odstotek povišala**.

Po visoki rasti dodane vrednosti v letu 1999 in umiritvi v letu 2000 se je lani dodana vrednost v **gradbeništvu (F)** zmanjšala za 3.5%, še višji pa je bil realni padec vrednosti opravljenih gradbenih del³⁰ (7.7-odstoten). Negativna gibanja so posledica zmanjšanja aktivnosti v *nizkih gradnjah* (realno za 20.5% nižja vrednost opravljenih gradbenih del), kar je povezano z upočasnitvijo dinamike izgradnje avtocestnega

²⁹ Po anketi o poslovnih tendencah v predelovalnih dejavnostih se je sestavljeni kazalec zaupanja v januarju in februarju izboljšal, v marcu in aprilu pa je zopet dosegel negativno vrednost.

³⁰ Podatek o vrednosti opravljenih gradbenih del vključuje podjetja in organizacije, ki zaposlujejo 10 ali več oseb.

križa. Aktivnost v nizki gradnji je dosegla dno sredi lanskega leta: v drugem in tretjem četrtletju se je vrednost del medletno znižala za več kot četrtno, v zadnjem pa za 12.5%. Zelo skromna je bila lani tudi *stanovanjska gradnja*, saj je bilo povpraševanje na stanovanjskem trgu lani, tri leta pred iztekom prve petletke Nacionalne stanovanjske varčevalne sheme, zelo umirjeno. Vrednost opravljenih gradbenih del v stanovanjski gradnji se je lani tako realno povečala le za 1.3%. Relativno ugodna gibanja so bila tako za leto 2001 značilna le za *nestanovanjsko visoko gradnjo* (7.3-odstotna realna rast). Letošnji januarski podatki o vrednosti opravljenih del še ne kažejo izboljšanja trendov v nizki gradnji, saj se je vrednost opravljenih gradbenih del na medletni ravni ponovno znižala (realno za 23%). Kljub temu lahko na podlagi Predloga letnega plana razvoja in vzdrževanja avtocest, ki za letos predvideva ponovno rast sredstev za ta namen, pričakujemo, da se bo zniževanje aktivnosti v nizki gradnji letos umirilo. Prav tako naj bi se nadaljevala ugodna gibanja v nestanovanjski visoki gradnji. Glede na lansko zmanjšanje števila izdanih gradbenih dovoljenj za stanovanja pa tudi **letos** še ne pričakujemo izrazitejšega preobrata v stanovanjski gradnji. Dodana vrednost v gradbeništvu se bo tako po oceni povečala le za okoli **2.0%**. V letu 2003 naj bi se nadaljevala krepitev gradnje avtocest³¹, hkrati pa lahko pričakujemo izrazitejšo okrepitev stanovanjske gradnje (zaradi pričakovanega povečanja povpraševanja po izteku prve Nacionalne stanovanjske varčevalne sheme). Na gradbeno aktivnost bo ugodno vplivala tudi nova prostorska zakonodaja, ki se bo predvidoma začela izvajati v letu 2003. Napoved rasti dodane vrednosti za **leto 2003** je tako **4.5-odstotna**.

Po izjemni rasti v letu 1999 (6.3%), povezani s povečano potrošnjo ob uvedbi davka na dodano vrednost, se je rast dodane vrednosti v **dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (G)** v letu 2001 že drugo leto zapored umirila (na 2.0%, gl. tabelo). Po podatkih četrletne raziskave TRG-ČL³² so skromne rezultate v letu 2001 dosegli predvsem v trgovini na drobno, trgovine na debelo pa so poslovale boljše. Prihodek v *trgovini na drobno* se je v letu 2001 glede na leto prej nominalno tako povečal le za 8.4% oz. realno za 0.1% (deflacionirano z indeksom cen življenjskih potrebščin). Povečanje prihodka je bilo večinoma le posledica večje prodaje v trgovini z živili, pijačami in tobakom³³, prihodek v trgovini z neživili ter v trgovini z motornimi vozili³⁴ pa je bil realno celo manjši kot leta prej. Prihodek v *trgovini na debelo* je bil v letu 2001 nominalno za 12.0% oz. realno za 3.3% višji kot v letu 2000. Znotraj trgovine na debelo se je povečal prihodek v trgovini z neživili (nominalno za 16.5%) ter v trgovini z živili, pijačami in tobakom (nominalno za 14.9%), prihodek v trgovini z motornimi vozili in gorivi pa je bil nominalno za 2.0% manjši. Največ trgovskega blaga³⁵ so trgovine na debelo tudi v letu 2001

³¹ Po Predlogu letnega plana razvoja in vzdrževanja avtocest naj bi bilo za graditev avtocest v letu 2003 namenjeno nominalno za 13.5% več denarja kot leta 2002.

³² Podatki se nanašajo le na tisti del dejavnosti poslovnega subjekta, ki se ukvarja s trgovinsko dejavnostjo in tako vključuje tudi trgovino v okviru netrgovinskih podjetij.

³³ Trgovine z živili, pijačami in tobakom so v letu 2001 ustvarile dobro tretjino celotnega prihodka v trgovini na drobno.

³⁴ Število registriranih novih avtomobilov in motornih vozil se je v letu 2001 glede na leto 2000 zmanjšalo za 12.9% oz. za 18.0%

³⁵ Vrednost prodaje trgovskega blaga vključuje prihodek in DDV.

prodale trgovinam na drobno (37.1% blaga), vendar nominalno le za 6.6% več kot predlani, kar se ujema s skromno aktivnostjo trgovine na drobno v lanskem letu. Bistveno bolj (nominalno za 27.1%) se je lani povečala vrednost prodaje trgovine na debelo proizvodnim dejavnostim za predelavo (reprodukcija, kmetje, obrtniki in gostinstvo).

Podatki o številu prvič registriranih cestnih motornih vozilih v prvih dveh mesecih letos (glede na isto obdobje lani se je število zmanjšalo za tretjino) opozarjajo, da se rezultati poslovanja v prodajalnah z motornimi vozili najverjetneje tudi letos ne bodo bistveno popravili. Na podlagi marčne ocene prihodnjega finančnega stanja v okviru kazalca zaupanja potrošnikov tudi še ne pričakujemo bistveno višje prodaje drugih trajnih dobrin. Ob takšnih gibanjih se bo realna rast dodane vrednosti v trgovinski dejavnosti **letos** le rahlo okrepila (**na 2.3%**), precej ugodnejša gibanja pa lahko pričakujemo že v **naslednjem letu (okoli 3.5-odstotna realna rast)**, ko naj bi se povpraševanje po trajnih dobrinah (predvsem v trgovini z motornimi vozili) postopno ponovno začelo krepiti.

Dodana vrednost v **dejavnosti gostinstva (H)** se je v letu 2001 povečala za 5.0%, kar je bilo skoraj za polovico nižje od rekordne rasti v letu 2000 (9.8%), a še vedno visoko nad povprečjem zadnjih nekaj let. Na relativno visoko rast dodane vrednosti je ugodno vplivala dobra turistična sezona, saj je število prenočitev v letu 2001 prvič v samostojni Sloveniji preseglo mejo 7 milijonov³⁶. Povečanje števila prenočitev se je odrazilo tudi v povečanju prihodka v gostinstvu (realno za 6.4%), predvsem v podjetjih, ki se pretežno ukvarjajo z nastanitvami in z njimi povezanimi storitvami (realno za 13.6%), ter v podjetjih, ki pripravljajo in servirajo jedi (realno za 5.7%), prihodek v podjetjih, ki se pretežno ukvarjajo s točenjem pijač, pa se je realno znižal za 10.9%. Prvi podatki o številu turistov in njihovih prenočitev³⁷ za leto 2002 napovedujejo uspešno turistično sezono. Hkrati s povečanjem števila prenočitev turistov (predvsem tujih) naj bi se ob načrtovani nadaljnji razširitvi in povečanju kakovosti storitev povečala tudi potrošnja gostov. **Realna rast dodane vrednosti** naj bi se tako v **letih 2002 in 2003** ohranila na relativno visoki ravni **okoli 5%**.

V **prometu, skladiščenju in zvezah (I)** se je v letu 2001 dodana vrednost povečala za 4.5%, kar je približno na ravni večletnega povprečja. Po podatkih SURS³⁸ so se pri dejavnostih *potniškega prometa* količinski kazalci večinoma poslabšali. Nadaljevalo se je zmanjševanje obsega prevozov potnikov v mestnem in medkrajevnem javnem potniškem prometu, ki se je v primerjavi z letom 2000 znižal za 18.8% in 12.9%, kar je neugodno zlasti, ko prihaja do nadomeščanja javnega prevoza z osebnimi avtomobili. Po večletni visoki rasti je prišlo lani do negativnih gibanj v zračnem in letališkem potniškem prometu (zmanjšanje obsega za 8.8% in

³⁶ Število prenočitev se je v letu 2001 povečalo za 6.1%. Povečanje prenočitev gre v celoti na račun povečanja prenočitev tujih turistov (za 24.2%), število prenočitev domačih turistov pa je ostalo na ravni iz leta 2000.

³⁷ V prvem trimesečju letos je v Sloveniji letovalo za 1.7% več turistov kot v istem obdobju lani, ki so ustvarili za 2.3% več prenočitev. Povečalo se je število tujih gostov in njihovih prenočitev (za 7.9% oz. 6.3%), število domačih turistov pa se je zmanjšalo.

³⁸ Podatki SURS za leto 2001 za železniški in cestni promet še niso dokončni.

10.5%), na kar je poleg svetovnih recesijskih gibanj v panogi vplivala tudi uvedba konkurenčnih letov z bližnjih letališč v tujini, neugodna gibanja v teh dejavnostih pa je še okrepil septembrski napad na ZDA. V potniškem prometu se je tako rahlo povečal le prevoz potnikov po železnici, vendar ni dosegel visoke rasti iz leta 2000. Bolj ugodna kot v potniškem so bila lani gibanja v *blagovnem prometu*, kjer se je močno povečal cestni blagovni promet³⁹ (13.5-odstotno povečanje neto tonskih kilometrov) in prekladanje v vseh vrstah prometa (za 10.7%), železniški blagovni promet pa nekoliko znižal (za 1.2%). V okviru *poštne dejavnosti* je bilo odpremljenih in sprejetih za 10.7% več pisemskih in paketnih pošiljk, nadaljevala pa se je tudi dinamična rast *telekomunikacijske dejavnosti*. Število prodanih telefonskih kanalov (main lines) je po podatkih Telekoma Slovenije tudi v letu 2001 še rahlo naraščalo (na preko 940 tisoč do konca leta), od tega najhitreje osnovni ISDN priključki (30-odstotna rast), tako da je delež imetnikov priključkov v fiksni telefoniji presegel 47%. Obseg uporabe fiksne telefonije pa se znižuje⁴⁰ zaradi močne konkurence mobilne telefonije. Število uporabnikov v mobilni telefoniji je prav tako poraslo za blizu 30%⁴¹, nadaljevala pa se je tudi dinamična rast števila uporabnikov interneta⁴². V prihodnjih letih pričakujemo nadaljnji razvoj telekomunikacijskih storitev (predvsem v okviru mobilne telefonije), kar bo ugodno vplivalo na širitev dejavnosti. Ob predpostavki, da se bodo stroški dostopa do interneta postopno zniževali, se bo nadaljevala tudi dinamična rast števila uporabnikov interneta. V blagovnem prometu naj bi se letos nadaljevala podobna gibanja kot lani (proizvodna in izvozna aktivnost letos po oceni ne bosta presegli lanske dinamike rasti), v potniškem prometu pa pričakujemo rahlo izboljšanje (zlasti v zračnem in letališkem prometu). Ob takšnih gibanjih ocenjujemo, da bo v **letu 2002** rast dodane vrednosti v prometu skladiščenju in zvezah približno taka kot lani, to je **4.5-odstotna**, v **letu 2003**, ko se pričakuje okrepitev proizvodne in izvozne aktivnosti, pa naj bi dosegla **5.0%**.

Dodana vrednost v dejavnosti **finančnega posredništva (J)** se je **lani** realno povečala **za 5.1%**, kar je nekoliko manj kot v letu 2000 (5.9%), vendar še vedno sodi med relativno visoke stopnje rasti zadnjih let. Visoka rast obsega poslovanja bank (gl. poglavje 1.7.2) je bila spodbujena predvsem z rastjo vlog gospodinjstev zaradi uvedbe evra. Doseženi dobiček bank pred obdavčitvijo pa je bil v letu 2001 nižji kot leta 2000 zaradi visoke izgube ene izmed večjih bank. Glede na gibanje TOM in strukturo bančnih naložb in obveznosti je bil nižji kot v preteklem letu tudi revalorizacijski dobiček, kar je med drugim vplivalo na postopno upadanje medletnih stopenj rasti dodane vrednosti. Med dejavniki, ki so lani omejevalno vplivali na rast dodane vrednosti, je predvsem povišanje pasivnih obrestnih mer. Ugodna gibanja so se lani nadaljevala v *zavarovalniški dejavnosti*, do pozitivnih premikov pa je prišlo tudi na *borzi* (gl. poglavje 1.7.2). Na ohranjanje rasti dodane vrednosti finančnega posredništva na relativno visoki ravni kaže več dejavnikov, med drugim širitev ponudbe bančnih storitev, prenos računov podjetij z APP na banke ter nadaljnji razvoj trga kapitala. V letošnjem in prihodnjem letu se bo tako po oceni **realna rast**

³⁹ Brez prevoza samostojnih avtoprevoznikov in prevoza organizacij za lastne potrebe

⁴⁰ Število telefonskih impulzov v fiksni telefoniji je po SURS lani upadlo za 15.1%.

⁴¹ Ob koncu leta 2001 je bilo že 1.5 milijona uporabnikov mobilnih telefonov.

⁴² Delež aktivnih uporabnikov interneta v populaciji, starejši od 15 let, je februarja 2001 znašal 18%, oktobra 2001 pa 26%.

dodane vrednosti še nekoliko okrepila, in sicer na **5.5% letos** in **6.5% v letu 2003**.

V letu 2001 je bila realna rast dodane vrednosti v dejavnosti **nepremičnine, najem in poslovne storitve (K) 3.4-odstotna**⁴³, rast števila delovno aktivnih pa 6.1-odstotna. To pomeni okrepitev rasti v primerjavi z letom 2000, ko sta se tako rast dodane vrednosti (3%) kot zaposlenosti (3.1%) močno umirili. K hitrejši rasti je lani največ prispevalo izrazito povečanje števila zaposlenih v storitvah *pravnega, davčnega in podjetniškega svetovanja* (za 10.6%), ki imajo v strukturi delovno aktivnih dejavnosti K 22-odstotni delež (od leta 1997 do leta 2000 se je število zaposlenih v teh svetovalnih dejavnostih zniževalo v povprečju za 1% letno). Lani se je izrazito okrepila tudi dejavnost *poslovanja z nepremičninami*, kjer je rast števila delovno aktivnih (16.1%) za več kot dvakrat preseгла povečanje v letu 2000. Že četrto leto zapored pa se je lani nadaljevala nadpovprečno visoka rast števila zaposlenih v *računalniških storitvah* (v letu 2001 16.3%), ki se bo glede na hiter tehnološki napredek v tej dejavnosti in pričakovan pospešen razvoj informacijske družbe nadaljevala tudi v prihodnjih letih. Ugodna gibanja naj bi se pod vplivom izvajanja Nacionalnega stanovanjskega programa nadaljevala tudi v poslovanju z nepremičninami, z višjo rastjo v gradbeništvu pa pričakujemo tudi nekoliko hitrejšo rast v storitvah projektiranja in tehničnega svetovanja. Ocenjujemo, da bo **v letu 2002 realna rast dodane vrednosti** v dejavnosti nepremičnine, najem in poslovne storitve ponovno okoli **3.5-odstotna, v letu 2003 pa 4-odstotna**.

Realna rast dodane vrednosti **javnih storitev (L – O)**⁴⁴ je v letu 2001 dosegla 3.9% (za gibanja po dejavnostih glej tabelo), kar je tako kot nekaj zadnjih let (z izjemo leta 2000) preseglo rast dodane vrednosti celotnega gospodarstva. Nadpovprečno visoka rast dodane vrednosti javnih storitev v letu 2001 je bila posledica hitre rasti zaposlenosti in plač v sektorju države, zlasti v dejavnosti *javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja*. Povprečna stopnja rasti števila delovno aktivnih v tej dejavnosti je bila kar 3.8-odstotna, najvišja v zadnjih štirih letih. Podobno kot v preteklih letih so bila takšna gibanja predvsem rezultat vzpostavljanja novih institucij in priprav na vključitev v EU. Tudi v dejavnosti *izobraževanja (M)* je povprečna rast števila delovno aktivnih (2.0%) v letu 2001 presegla povprečno stopnjo rasti zadnjih štirih let (1.5%). Dinamična rast se je nadaljevala predvsem na področju višjega in visokega šolstva (3.3%), kjer se je povečevalo tudi število vpisanih študentov. Rekordna stopnja rasti števila delovno aktivnih (7.9%) pa je bila že tretje leto zapored dosežena v pretežno tržnih storitvah skupine dejavnosti *izobraževanja odraslih in drugega izobraževanja*. V dejavnosti *zdravstva in socialnega varstva (N)* se je v letu 2001 število delovno aktivnih povečalo za 2.8%, kar je manj kot v preteklih letih, pri čemer je lani nekoliko hitreje naraščala zaposlenost v zdravstvu (1.1%; v letu 2000 le 0.6%), počasneje pa v socialnem varstvu (6.6%; v letu 2000 8.2%). V zadnjih letih se na področju zdravstva povečuje

⁴³ V strukturi dodane vrednosti dejavnosti K ima velik delež stanovanjska dejavnost oziroma ocenjena bruto renta (46.5% v letu 2000), za katero je značilna zelo nizka, konstantna dinamika rasti (okoli 1.5% letno). Druge dejavnosti (53.5% delež v letu 2000) so ob predpostavki 1.5-odstotne rasti stanovanjske dejavnosti lani dosegle realno 5.1-odstotno realno rast dodane vrednosti (4.3% v letu 2000).

⁴⁴ V skupino javnih storitev po metodologiji Eurostata uvrščamo dejavnosti klasifikacije SKD od L do O.

delež dodane vrednosti, ki jo ustvarijo tržne dejavnosti⁴⁵ (posledica upadanja zaposlenosti v javnih zdravstvenih zavodih ter širjenja zasebne dejavnosti in mreže javne zdravstvene službe na temelju javno-zasebnega financiranja⁴⁶). V dejavnostih socialnega varstva je glavni dejavnik rasti dodane vrednosti že nekaj let dinamična rast invalidskih podjetij (v letu 2001 se je zaposlenost v dejavnosti invalidskih podjetij povečala za 10.3%). V preteklih letih je k hitri rasti dodane vrednosti skupine javnih storitev veliko prispevala tudi nadpovprečna rast *drugih javnih, skupnih in osebnih storitev* (O), ki pa se je lani že drugo leto zapored nekoliko umirjala (gl. tabelo). Rast zaposlenosti je bila v letu 2001 zelo nizka na področju storitev javne higiene (1.8; v letu 2000 6.7%), skrčila pa se je v dejavnosti združenj in sindikatov (-1.6; v letu 2000 3.1). V dejavnosti O sicer največji del dodane vrednosti ustvarijo tržne storitve⁴⁷, predvsem s področja rekreacijskih, kulturnih in športnih dejavnosti, kjer se je lani rast zaposlenosti rahlo okrepila (3.5; v letu 2000 2.8). Na osnovi pričakovanega večjega trošenja prebivalstva v letošnjem letu ocenjujemo, da se bo trend rasti dodane vrednosti v dejavnosti O ponovno obrnil navzgor.

V letih 2002 in 2003 pričakujemo umiritev realne rasti dodane vrednosti v dejavnosti javne uprave, obrambe in socialnega zavarovanja, kar utemeljujemo s sprejetim načrtom delovnih mest za leti 2002 in 2003, ki omejuje nove zaposlitve v ministrstvih, vladnih službah in upravnih organih⁴⁸, ter s predvideno nižjo rastjo plač (gl. poglavje 1.5.2). V dejavnosti izobraževanja naj bi se lanska 2.5-odstotna realna stopnja rasti dodane vrednosti ohranila. V šolskem letu 2002/2003 je namreč že predviden višji vpis na višje in visoke šole, zato lahko pričakujemo, da se bo dosežena dinamika rasti zaposlenosti nadaljevala. Prav tako naj bi se ob predvidenem sprejetju Nacionalnega programa za izobraževanje odraslih nadaljevala visoka rast zaposlenosti tudi na področju izobraževanja odraslih. V dejavnosti zdravstva predpostavljamo, da se bo trend upadanja zaposlenosti v javnih zdravstvenih zavodih ustavil, mreža javne zdravstvene službe na temelju javno-zasebnega financiranja pa se bo še naprej širila. Upošteva je navedena gibanja napovedujemo, da se bo v **letih 2002 in 2003** realna rast dodane vrednosti v javnih storitvah umirila na **3.5%**. Po tej oceni bi bila v letu 2002 realna rast javnih storitev približno enaka povprečni realni rasti dodane vrednosti celotnega gospodarstva, v letu 2003 pa bi za njo že zaostala.

1.2.3.2. Poslovanje gospodarskih družb v letu 2001

Za leto 2001 je statistične podatke iz bilance stanja in bilance uspeha Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet (APP) predložilo 37,210 gospodarskih subjektov – pravnih oseb⁴⁹, od tega 36,889 kapitalskih in osebnih družb in 321

⁴⁵ V letu 1999 so tržne storitve v dejavnosti N ustvarile že 20% dodane vrednosti, oziroma 5 strukturnih točk več kot leta 1995.

⁴⁶ Delež vseh zasebnikov v zdravstvu (zdravnikov in zobozdravnikov), tistih s koncesijo in brez, se je lani povečal od 22.2% na 23.9% (148 novih zasebnikov).

⁴⁷ Delež dodane vrednosti, ki jo v dejavnosti O ustvarijo tržne storitve, je bil v letu 1999 66.8%.

⁴⁸ Predvidenih je 600 novih zaposlitev v letu 2002 in 600 v letu 2003 (vsako leto po 300 novih delavcev v Ministrstvu za obrambo in 300 v Ministrstvu za notranje zadeve).

⁴⁹ Izvzeti so podatki bank in zavarovalnic, določenih skladov (Slovenski odškodninski sklad,

zadruge, pri katerih je bilo skupno zaposlenih 473,447 delavcev. Gospodarske družbe so letos, osmo leto zapored in zadnjič, predložile Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet (APP) statistične podatke iz bilance stanja in bilance uspeha za preteklo koledarsko leto na podlagi določb Zakona o gospodarskih družbah⁵⁰ in slovenskih računovodskih standardov iz leta 1993⁵¹. Od 1. januarja 2002 dalje morajo voditi računovodske evidence v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah⁵² in novimi slovenskimi računovodskimi standardi⁵³. Temu ustrezno bodo pripravljene tudi novi poenoteni obrazci za statistične namene, ki jih bo v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj⁵⁴ zbirala in obdelovala Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES)⁵⁵.

Družbe so po treh letih uspešnega poslovanja (z največjim neto čistim dobičkom v letu 1999), **poslovanje v letu 2001 zaključile z neto čisto izgubo, ki je bila z zneskom 299,443 milijonov SIT največja doslej**. Tako veliko neto čisto izgubo je mogoče pojasniti s prevrednotenjem osnovnih sredstev (nepremičnin, strojev in opreme) v 15 družbah elektrogospodarstva in premogovništva v večinski lasti države, ki je bilo opravljeno na podlagi sklepa Vlade RS⁵⁶. Rezultat prevrednotenja je bilo občutno zmanjšanje neodpisane vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev, kar je povzročilo povečanje stroškov amortizacije. Družbe, ki so imele evidentirano neodpisano vrednost nekoristnih opredmetenih osnovnih sredstev, so to vrednost morale prenesti med izredne odhodke. Tako je teh 15 družb ob koncu leta 2001 izkazalo za 39.0% manjšo vrednost opredmetenih osnovnih sredstev kot konec leta 2000. Omenjeni odhodki so tako še povečali njihov negativni poslovni izid iz leta 2000, tako da je bila neto čista izguba teh družb leta 2001 v znesku 414,537 milijonov SIT skoraj za 25-krat večja kot leta 2000. Vse ostale družbe (37,195) pa so poslovanje v letu 2001 zaključile z neto čistim dobičkom v znesku 115,094 milijonov SIT.

Iz statističnih podatkov iz bilance uspeha za leto 2001 je razvidno, da so **vse družbe skupaj na vseh treh stopnjah izkazale neto izgubo** (na prvi stopnji neto izgubo iz poslovanja v znesku 213,665 milijonov SIT, na drugi stopnji neto izgubo iz rednega delovanja v znesku 336,951 milijonov SIT in na tretji stopnji neto celotno izgubo v znesku 255,896 milijonov SIT). Po obračunu davka od dobička je skupna neto čista izguba znašala 299,443 milijonov SIT.

Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije, Sklad Republike Slovenije za razvoj malega gospodarstva itn.), pooblaščenih investicijskih družb, ki poslujejo po kontnem načrtu za banke, ter gospodarskih družb, ki so bile v stečajnem ali likvidacijskem postopku.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 30/93, 29/94, 82/94, 20/98, 32/98, 37/98, 84/98, 6/99, 54/99 in 36/00.

⁵¹ Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, julij 1993.

⁵² Uradni list RS, št. 45/01.

⁵³ Uradni list RS, št. 107/01.

⁵⁴ Uradni list RS, št. 105/01.

⁵⁵ Zakon o plačilnem prometu (Uradni list RS, št. 30/02).

⁵⁶ Po tem sklepu z dne 14. 5. 2001 je bila z namenom ugotovitve upravičenosti stroškov poslovanja ter zagotovitve največje možne učinkovitosti dejavnosti do 31. 12. 2001 opravljena cenitev opredmetenih osnovnih sredstev v teh družbah in izločitev nekoristnih tovrstnih sredstev.

Za leto 2001 je **čisti dobiček** izkazalo 23,596 oziroma 63.4% vseh družb v skupnem znesku 337,564 milijonov SIT. Glede na predhodno leto je bil večji za 11.3%, njegov delež v skupnem prihodu pa je bil v obeh letih 3.3%. **Čisto izgubo** je izkazalo 11,531 oziroma 31.0% vseh družb v znesku 637,007 milijonov SIT. V primerjavi s predhodnim letom je bila skoraj 2.5-krat večja, njen delež v skupnem prihodu pa se je povečal za 4.3 strukturne točke na 6.3%. **Neto čisto izgubo** (negativno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami) so izkazale družbe v 5 dejavnostih: največjo v dejavnosti oskrbe z elektriko plinom in vodo (398,132 milijonov SIT oziroma skoraj 27-krat več kot v letu 2000), sledijo družbe v dejavnosti rudarstva (50,147 milijonov SIT oziroma 15-krat več kot v letu 2000), gostinstva (211 milijonov SIT oziroma 13-krat manj kot v letu 2000), dejavnosti javne uprave, obrambe in obveznega socialnega zavarovanja (44 milijonov SIT oziroma 5-krat manj kot v letu 2000) ter ribištva (13 milijonov SIT, v letu 2000 pa 11 milijonov SIT neto čistega dobička). Družbe v vseh ostalih 10 dejavnostih so izkazale **neto čisti dobiček** (pozitivno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami): največjega v predelovalnih dejavnostih (65,812 milijonov SIT oziroma 8.7% manj kot v letu 2000), sledijo družbe v dejavnosti trgovine, popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe (48,050 milijonov SIT oziroma 16.9% več kot v letu 2000), nepremičnin, najema in poslovnih storitev (10,110 milijonov SIT, v letu 2000 pa 4,697 milijonov SIT neto čiste izgube), prometa, skladiščenja in zvez (8,437 milijonov SIT oziroma 46.9% manj kot v letu 2000), finančnega posredništva (5,492 milijonov SIT oziroma 31.0% manj kot leta 2000), gradbeništva (4,615 milijonov SIT oziroma 9.5% manj kot leta 2000), druge javne, skupne in osebne storitvene dejavnosti (3,502 milijonov SIT, v letu 2000 pa 2,485 milijonov SIT neto čiste izgube), kmetijstva, lova in gozdarstva (1,785 milijonov SIT oziroma 1,6-krat več kot v letu 2000), zdravstva in socialnega varstva (1,292 milijonov SIT oziroma pol manj kot v letu 2000) ter izobraževanja (9 milijonov SIT, v letu 2000 pa 12 milijonov SIT neto čiste izgube).

Če iz statističnih podatkov iz bilance uspeha za leto 2001 izključimo podatke že omenjenih 15 družb elektrogospodarstva in premogovništva, podatki ostalih družb kažejo povsem drugačne rezultate poslovanja. Njihovi poslovni prihodi so bili večji od odhodkov poslovanja in na prvi stopnji so izkazale neto dobiček iz

Tabela 1.2.3.2: Neto dobiček oziroma neto izguba gospodarskih družb (v mio SIT)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	*2001
NETO DOBIČEK / IZGUBA								
- iz poslovanja	-15,673	-8,463	50,517	66,321	97,727	133,305	-213,665	165,150
- od financiranja	-54,150	-81,676	-102,099	-79,456	-40,115	-103,956	-123,286	-123,135
- od izrednih dogodkov	59,892	48,003	69,443	74,097	93,247	127,046	81,055	116,626
- skupaj	-9,931	-42,136	17,861	60,962	150,859	156,395	-255,896	158,641
Davek iz dobička	15,006	18,281	21,729	24,426	31,339	38,875	43,547	43,547
NETO ČISTI DOBIČEK/ ČISTA IZGUBA POSL. LETA	-24,937	-60,417	-3,868	36,536	119,520	117,520	-299,443	115,094

Vir: Agencija RS za plačilni promet - Statistični podatki iz bilance uspeha gospodarskih družb za leto 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001.

Opomba: *2001 - iz skupnih podatkov so izzeti podatki 15 družb iz premogovništva in elektrogospodarstva.

poslovanja (165,150 milijonov SIT), ki je za 23.9% presegel tistega, ki so ga vse družbe skupaj izkazale v letu 2000. Zaradi negativne razlike med prihodki od financiranja in odhodki financiranja (za 18.4% večje, kot so jo vse družbe skupaj izkazale v letu 2000) je na drugi stopnji neto dobiček iz rednega delovanja znašal 42,015 milijonov SIT (za 43.2% večji, kot so ga vse družbe skupaj izkazale v letu 2000). Pozitivna razlika med izrednimi prihodki in izrednimi odhodki (za 8.2% manjša, kot so jo vse družbe skupaj izkazale v letu 2000) je izboljšala poslovni izid na tretji stopnji in **družbe so izkazale neto celotni dobiček v znesku 158,641 milijonov SIT (za 1.4% večji, kot so ga vse družbe skupaj izkazale v letu 2000). Neto čisti dobiček (po odšteti obračunanega davka od dobička) je znašal 115,094 milijonov SIT, kar je za 2.1% manj kot neto čisti dobiček, ki so ga vse družbe skupaj izkazale v letu 2000.**

Po **statističnih podatkih iz bilance stanja** so imele vse družbe skupaj ob koncu leta 2001 za 12,172,919 milijonov SIT sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev. Glede na stanje, ki ga je 37,695 družb (ki so zajete v letu 2000) izkazalo ob koncu leta 2000, je bila vrednost nominalno večja za 12.3% in realno za 5.0% (če iz podatkov za leto 2001 izločimo podatke obravnavanih 15 družb elektrogospodarstva in premogovništva, so se sredstva oziroma obveznosti do virov sredstev ostalih družb povečala nominalno za 5.7%, realno pa zmanjšala za 1.2%).

Opredmetena osnovna sredstva, ki predstavljajo največji delež stalnih sredstev, so bila realno manjša za 1.5% (predvsem zaradi zmanjšanja v 15 družbah elektrogospodarstva in premogovništva), za 5.1 strukturne točke se je zmanjšal tudi njihov delež v stalnih sredstvih (na 75.4%). Ker so se hkrati povečali deleži nekaterih drugih vrst stalnih sredstev (predvsem dolgoročnih finančnih naložb), je v strukturi sredstev delež stalnih sredstev ostal skoraj nespremenjen (64%). Med gibljivimi sredstvi so se zaloge realno zmanjšale za 0.4%, njihov delež v gibljivih sredstvih pa za 1.1 strukturne točke (na 22.8%). Največji delež gibljivih sredstev so tudi ob koncu leta 2001 predstavljale kratkoročne terjatve iz poslovanja (48.1%).

Med obveznostmi do virov sredstev se je delež kapitala, katerega vrednost se je realno povečala za 1.7%, **zmanjšal** za 1.5 strukturne točke na 47.1%. Največji delež kapitala je predstavljal osnovni kapital (42.2%), katerega vrednost se je realno povečala za 1.5%⁵⁷. Delež revalorizacijskega popravka kapitala je bil 41.6-odstoten, njegova vrednost se je realno povečala za 2.6%. Rezerve (8.8% kapitala) so bile realno večje za 10.1%⁵⁸. Vrednost kapitala pa se je povečala tudi zaradi vplačanega presežka kapitala, ki je bil lani realno kar za 1.7-krat večji (predvsem zaradi povečanja v dejavnosti distribucije elektrike), njegov delež v kapitalu pa se je povečal za 3.4 strukturne točke na 5.7%. Vrednost kapitala povečuje tudi nerazdeljeni čisti dobiček tekočega leta in preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let. Skupno sta bila lani večja realno za 11.5% in sta vrednost kapitala povečala za 16.3%. Še bolj pa se je lani

⁵⁷ Družbe so v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah do konca leta 2001 morale povečati osnovni kapital, in sicer delniške družbe na 4.1 milijonov SIT, družbe z omejeno odgovornostjo pa na 2.1 milijona SIT.

⁵⁸ Pri njihovem oblikovanju so delniške družbe morale že upoštevati Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah iz leta 2001.

povečala skupna vrednost izgube poslovnega leta in prenesene izgube iz prejšnjih let, in sicer realno za 70.3% ter zmanjšala vrednost kapitala za 14.6%. **Delež kratkoročnih obveznosti**, katerih vrednost se je lani povečala realno za 2.9%, **se je prav tako zmanjšal** za 0.6 strukturne točke na 28.9%. Delež dolgoročnih rezervacij (2.6-odstotna realna rast vrednosti) je ostal nespremenjen (2.4%). **Močno pa so se lani povečale dolgoročne obveznosti**, in sicer realno za 17.3%, njihov delež med obveznostmi do virov sredstev pa je bil višji za 2.1 strukturne točke (20.3%). Glede na vse te spremembe se je **zadolženost** družb povečala in bila **največja v celotnem osemletnem obdobju**, saj je bilo ob koncu leta 2001 z dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi financiranega 49.2% premoženja družb (47.7% ob koncu leta 2000).

1.3. Ekonomski odnosi s tujino

1.3.1. Mednarodna konkurenčnost – Rahlo poslabšanje cenovne in stroškovne konkurenčnosti v letu 2002

Po izboljšanju v letu 2000 se je v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami v letu 2001 slovenska cenovna konkurenčnost nekoliko poslabšala. Stroškovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti je stagnerala na ravni leta 2000, celotnega gospodarstva pa se je poslabšala. Poslabšanje je bilo posledica umirjanja nominalne deprecijacije tolarja do košarice valut OECD ob nesorazmerno upočasnjeni ali celo pospešeni rasti relativnih cen in stroškov dela na zaposlenega (še posebej v nemenjalnem sektorju) ter umirjanju rasti produktivnosti dela. Tudi v primerjavi s Češko, Madžarsko in Poljsko (CEFTA-3) so slovenske cene in stroški v pretežni meri pospešeno naraščali, slovenska cenovna in stroškovna konkurenčnost, tako predelovalnih dejavnosti kot celotnega gospodarstva pa se je izboljšala na račun pospešenega upadanja nominalne vrednosti tolarja do valut CEFTA-3. Slovenski tržni delež na tujih trgih je, po dveletnem upadanju, v letu 2001 ponovno porasel.

Zaradi presežne ponudbe deviz na deviznem trgu se je nominalna deprecijacija tolarja do košarice valut OECD (nemške marke, ameriškega dolarja, avstrijskega šilinga, italijanske lire, francoskega franka, britanskega funta in švicarskega franka) v letu 2001 upočasnila na 5.8%, s tem da je Banka Slovenije od srede septembra 2001 vpliv neto ponudbe deviz na tečajna gibanja blažila z določitvijo izhodiščnega tečaja (gl. poglavje 1.7.1.). Do pomembnejših valut EMU je tolar nominalno depreciral za 5.4%, do ameriškega dolarja, ki se je lani na mednarodnih valutnih trgih krepil že šesto leto zapored, pa za 8%. Nominalna deprecijacija tolarja do povprečja valut CEFTA-3 (češke krone, madžarskega forinta in poljskega zlota) je bila v povprečju leta 2001 kar 9.6-odstotna, do hrvaške kune pa 7.3-odstotna.

Na poslabšanje slovenske cenovne konkurenčnosti v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami kaže v letu 2001 realna apreciacija tolarja do košarice valut OECD, merjena z relativnimi cenami industrijskih proizvodov pri proizvajalcih (za 1.3%) in relativnimi izvoznimi cenami za blago (za 0.6%). Če upoštevamo deflator relativnih cen življenjskih potrebščin, je efektivni tečaj tolarja realno depreciral (za 0.3%), a skoraj v celoti na račun močnega ameriškega dolarja. Do

pomembnejših valut EMU se je realno namreč rahlo okreplil (za 0.2%). V nasprotju s tem se je realna deprecijacija tolarja do povprečja valut CEFTA-3 (8.2-odstotna) in do hrvaške kune (4.6-odstotna) v letu 2001 pospešeno nadaljevala. Boljša kot pred letom je bila v primerjavi s CEFTA-3 v letu 2001 tudi cenovna konkurenčnost slovenskih industrijskih proizvodov (za 4.8%) in izvoženega blaga (za 0.3%⁵⁹).

Stroškovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti se je v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami v letu 2001 ohranila na ravni leta poprej. Rast relativnih stroškov dela na enoto proizvoda v košarici valut OECD je bila 0.1-odstotna tudi pod vplivom izrazitejše rasti nominalnih stroškov dela na enoto proizvoda v državah OECD (za 2.1%, po 1.7-odstotnem padcu v letu 2000). Nominalni stroški dela na enoto proizvoda so v slovenskih predelovalnih dejavnostih sicer pospešeno naraščali (za 8.5%) pod vplivom umirjanja rasti produktivnosti dela (na 1.7%)⁶⁰. Ob blagi upočasnitvi nominalne rasti stroškov dela na zaposlenega (na 10.4%) je bila, kljub umirjanju, njihova realna rast (1.8-odstotna, deflacionirana s cenami življenjskih potrebščin) v primerjavi s produktivnostjo dela nekoliko višja, v primerjavi s tujimi konkurenti pa jo je pospešilo zaostajanje rasti deviznega tečaja za domačo inflacijo (za 2.2-odstotne točke). K umirjanju realne rasti stroškov dela na zaposlenega je odločilno prispeval padec drugih prejemkov iz dela (za 3.4%) ob zmernejši rasti čistih plač (2.2-odstotni). Davčna obremenitev plač se je, ob sicer nespremenjenih prispevnih stopnjah, povečala (za 0.6%) na račun progresivnosti nominalno določene lestvice davka na izplačane plače. Stroškovna konkurenčnost slovenskega celotnega gospodarstva se je v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami poslabšala (za 1.7%) pod vplivom pospešene rasti slovenskih stroškov dela na zaposlenega (nominalno za 12.7%) in upočasnjene rasti produktivnosti dela (na 2.4%). V primerjavi s CEFTA-3 pa se je v letu 2001 trend izboljševanja stroškovne konkurenčnosti nadaljeval na račun pospešene nominalne deprecijacije tolarja do valut CEFTA-3. Padec relativnih stroškov dela na enoto proizvoda slovenskih predelovalnih dejavnosti je bil 7.3-odstoten⁶¹, celotnega slovenskega gospodarstva pa 8.1-odstoten⁶¹, kljub nekoliko nižji rasti slovenske produktivnosti dela v primerjavi s povprečjem CEFTA-3 ter višji rasti slovenskih nominalnih plač.

Razmerja med cenami in stroški, ki so jih slovenske predelovalne dejavnosti v primerjavi s tujimi konkurenti dosegale v izvozu blaga v letu 2001, kažejo na trend upočasnjenega izboljševanja dobičkonosnosti slovenskega izvoza blaga v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami (0.5-odstotni padec stroškov dela v vrednosti izvoza blaga) in trend pospešenega izboljševanja v primerjavi s CEFTA-3 (7-odstotni padec⁵⁴). Trend enoletnega poslabševanja relativne dobičkonosnosti slovenskega gospodarstva, kot ga kaže delež stroškov dela v vrednosti bruto domačega proizvoda, je bil v letu 2001 v primerjavi z razvitimi trgovinskimi partnericami zaustavljen, v primerjavi s CEFTA-3 pa je prišlo do ponovnega izboljšanja.

V letu 2001 se je agregatni delež slovenskega izvoza blaga v uvozu pomembnejših trgovinskih partneric (15), po dvehletnem upadanju ponovno povečal (od 0.489% v

⁵⁹ Podatek za devet mesecev.

⁶⁰ Zaradi zmanjšanja tujega povpraševanja se je upočasnila rast proizvodnje (od 7% na 2.8%), zaposlenost pa se je povečala (za 1%).

⁶¹ Podatek za devet mesecev.

letu 2000 na 0.512% v letu 2001). Na razvitih trgih je bila za obrat trenda odločilna ponovna rast slovenskega tržnega deleža v najpomembnejši trgovinski partnerici Nemčiji, ob nadaljevanju rasti na francoskem in avstrijskem trgu. Slovenski tržni delež v Italiji je v letu 2001 spet nekoliko upadel (četrto leto), prav tako v ZDA (sedmo leto). Na srednje- in vzhodnoevropskih trgih se je v letu 2001 nadaljevala hitra rast slovenskega tržnega deleža v Rusiji in zmernejša rast na hrvaškem, poljskem in slovaškem trgu. Rast slovenskega tržnega deleža v državah EU je bila v letu 2001 v primerjavi z rastjo tržnih deležev Madžarske, Češke in Poljske, kot že vrsto let, skromnejša.

Na začetku leta 2002 se je ob nadaljnji krepitvi ameriškega dolarja rahlo okrepila tudi povprečna mesečna nominalna deprecijacija tolarja do evra, trend umirjanja na medletni ravni pa se je nadaljeval. Banka Slovenije je nadaljevala z določanjem izhodiščnega tečaja na trgih tujega denarja, ob presežnem povpraševanju po devizah na promptnem deviznem trgu in v menjalnicah ter presežni ponudbi deviz na terminknem deviznem trgu. Ob 1.4-odstotni nominalni deprecijaciji je bil tolar, zaradi pospešene rasti relativnih cen življenjskih potrebščin, do košarice valut OECD (evra, ameriškega dolarja, švicarskega franka in britanskega funta) marca realno za 0.7% višji kot decembra, če upoštevamo rast relativnih cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih, pa je bil realno za 0.9% nižji. V prvih treh mesecih skupaj je bil tolar do košarice valut OECD nominalno za 4.7% nižji kot pred letom (do evra za 3.8%), realno pa za 1.1% oziroma 1.3% višji. Realna deprecijacija tolarja do valut CEFTA-3 se je v prvih dveh mesecih leta 2002 nadaljevala (merjeno z relativno inflacijo je bila 1.6-odstotna), tolar pa se je do hrvaške kune realno okrepil (za 2.3%). Tako v primerjavi CEFTA-3 kot Hrvaško je bila cenovna konkurenčnost v prvih dveh mesecih letos boljša kot v enakem obdobju lani (za 8.7% oziroma 2.1%).

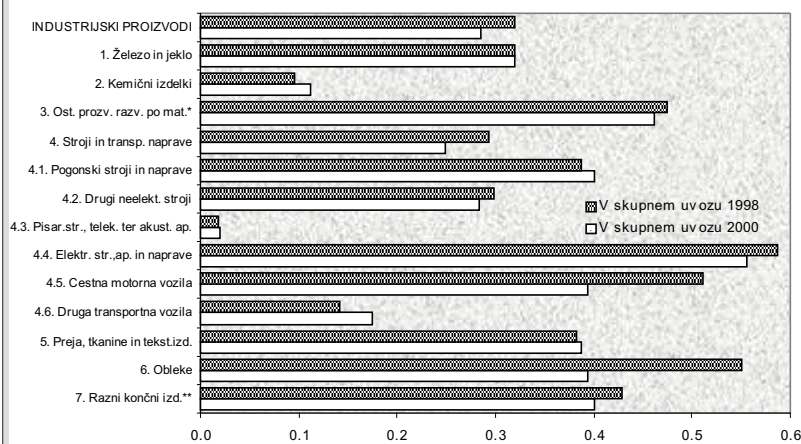
Upadanje relativnih stroškov dela na enoto proizvoda v košari valut OECD v prvih dveh mesecih leta 2002 (za 3.9% po desezoniranih podatkih) kaže na izboljšanje stroškovne konkurenčnosti slovenskih predelovalnih dejavnosti, ki je izhajalo iz ponovne rasti produktivnosti dela (4.2-odstotne) pod vplivom oživljanja proizvodnje. Ob 1.4-odstotni nominalni rasti so realni stroški dela na zaposlenega upadli za 0.7%. Bistveno manj so v prvih dveh mesecih skupaj upadli relativni stroški dela na enoto proizvoda na medletni ravni (za 0.4%). Zaradi lanske dinamike (živahnije rasti na začetku leta) je bila rast produktivnosti dela za 2.2% višja kot pred letom, nominalna rast stroškov dela na zaposlenega pa za 8%. Realni stroški dela na zaposlenega so rahlo upadli (za 0.2%), njihovo rast v primerjavi s tujimi konkurenti pa je pospešilo večje zaostajanje rasti deviznega tečaja za domačo inflacijo (za 3.1-odstotne točke). Letni padec realnih plač (čistih) je bil v prvih dveh mesecih 0.7-odstoten, ob rahli realni rasti drugih prejemkov iz dela (za 0.2%) in povečanju davčne obremenitve plač (za 0.5%) zaradi povečanja prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje (za 0.2%), kljub spremenjeni lestvici davka od plač.

Kljub relativno ugodnim gibanjem na začetku leta se bo cenovna in stroškovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti, pa tudi celotnega gospodarstva v povprečju leta 2002 najverjetneje poslabšala. Nominalna deprecijacija tolarja se bo do konca leta postopno umirila na 3.8%. Glede na napovedano gibanje relativnih cen življenjskih potrebščin (5.5-odstotna rast) bo tolar realno apreciral (za 1.3%). Produktivnost dela se bo pod vplivom oživljanja proizvodnje, še posebej v drugi

Okvir 3: Tržni delež v obdobju 1998-2000

Po rekordnem letu 1998 so pričeli na trgu EU upadati tržni deleži večine **proizvodnih skupin oz. podskupin industrijskih proizvodov** (gl. graf). Izjema so druga transportna vozila, ki so svoj tržni delež v letih 1999 in 2000 povečala tako na trgu EU kot svetovnem trgu. Rast tržnega deleža kemičnih izdelkov, pisarniških strojev, telekomunikacijskih in elektroakustičnih aparatov ter preje, tkanin in tekstilnih izdelkov v državah EU pa je bila posledica preusmeritve na evropske trge. Med industrijskimi proizvodi, ki na trgu EU dosegajo nadpovprečno visok tržni delež, je bilo poslabšanje konkurenčnosti najbolj izrazito v proizvodnih skupinah oblačila in cestna motorna vozila (slednja po močnem povečanju tržnega deleža leta 1998 zaradi začasno pospešenega izvoza avtomobilov), konkurenčnost proizvodov, razvrščenih po materialu¹, električnih strojev, aparatov in naprav ter raznih končnih izdelkov² pa se je poslabšala manj kot v povprečju (glej opombe).

Slika 5: Slovenski tržni deleži v EU-15, v %

Vir podatkov: SURS, WTO, izračuni UMAR.

* Usnje, krzno in izdelki; izdelki iz kavčuka; leseni in plutovinasti izdelki; papir, lepenka in drugi izdelki; nekovinski mineralni izdelki; kovinski izdelki.

** Proizvodnja montažnih stavb, sanitarnih, grelnih naprav, svetil; pohištva in njegovih delov; kovčkov, potovalk, ipd.; znanstvenih, kontrolnih instrumentov; fotoaparotov, optičnih izdelkov in ur; raznih drugih izdelkov.

polovici leta, sicer povečala na 3.2%, a ob postopnem naraščanju realnih stroškov dela na zaposlenega (deflacioniranih s cenami življenjskih potrebščin za 2.1%). Ob zaostajanju rasti deviznega tečaja za domačo inflacijo (za 3.1-odstotne točke) se bodo relativni stroški dela na enoto proizvoda v košari valut v slovenskih predelovalnih dejavnostih povečali za približno 1.5%, v slovenskem gospodarstvu pa za 2.4%.

1.3.2. Plačilna bilanca – Približno izravnani tekoči račun plačilne bilance in spremenjena struktura prilivov na kapitalnem in finančnem računu

Tekoči račun plačilne bilance je v letu 2001 zabeležil primanjkljaj v višini 67 milijonov USD, bistveno manj v primerjavi z letom 2000, ko je znašal 611.5 milijona USD. **Izboljšanje stanja tekočega računa plačilne bilance** je bilo **predvsem posledica manjšega blagovnega primanjkljaja**, ki se je znižal s 1,138.9 milijona USD leta 2000 na 621.7 milijona USD leta 2001. Izboljšanje v trgovinski bilanci je bilo predvsem posledica ohranjanja stopenj rasti uvoza na nizki ravni, saj se je rast izvoza med letom postopno upočasnjevala (gl. tudi poglavje 1.2.2.1). Poleg tega je k izboljšanju prispevalo tudi rahlo izboljšanje blagovnih pogojev menjave s tujino v letu 2001. V primerjavi z letom poprej se je močno izboljšala tudi pokritost uvoza z izvozom (s 88.5% na 93.8%). Regionalna struktura izvozno-uvoznih tokov kaže tako na znižanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja z državami EU, EFTA in CEFTA in Rusije kot na povečanje presežka v blagovni menjavi z državami nekdanje Jugoslavije.

K znatnemu zmanjšanju primanjkljaja tekočega računa plačilne bilance v letu 2001 je **prispeval tudi višji presežek v storitveni bilanci**, ki se je povečal s 436.4 milijona USD leta 2000 na 501.2 milijona USD leta 2001. K rasti presežka sta relativno največ prispevala večja presežka v menjavi transportnih storitev in potovanj, pri tem je bil prvi posledica manjšega uvoza, drugi pa predvsem posledica večjega izvoza (dobra turistična sezona). V letu 2001 je naraščal tudi izvoz komunikacijskih, računalniških in informacijskih storitev, kar je spodbudno, glede na to, da se je delež drugih storitev (vse storitve brez potovanj in transportnih storitev) v skupnem izvozu storitev v obdobju 1994-2001 povečeval bistveno počasneje kot v razvitih državah in tudi državah na prehodu. V uvozu storitev se je lani krepil predvsem uvoz komunikacijskih storitev, licenc, patentov in avtorskih pravic ter drugih poslovnih storitev.

Primanjkljaj v dohodkovnem delu tekočega računa plačilne bilance se je v letu 2001 povečal za 50 milijonov USD in je znašal 74.5 milijona USD. K povečanju so prispevala predvsem višja plačila obresti v tujino, neto vrednost reinvestiranih dobičkov, ki so metodološko zajeti med dohodki in izdatki od kapitala v decembru, pa je po preliminarni oceni ostala na ravni leta 2000. Presežek v podbilanci transferov s tujino se je zaradi večjega presežka transferov v druge sektorje povečal s 115.5 milijona USD leta 2000 na 128.2 milijona USD leta 2001 (primanjkljaj transferov vladnega sektorja se je celo nekoliko povečal).

Na kapitalnem in finančnem računu plačilne bilance je **v letu 2001 neto finančni tok** (brez deviznih rezerv bank in BS) dosegel 1,647 milijonov USD oziroma kar **8.7% bruto domačega proizvoda** (v letu 2000 5.9% bruto domačega proizvoda). Glavni **viri pritoka kapitala** v letu 2001 so bili: selitev tuje gotovine prebivalstva v bančni sistem, priliv tujih neposrednih naložb v Slovenijo in najeta posojila v tujini. Selitev tuje gotovine in vlog prebivalstva v domači bančni sistem je bila predvsem posledica prilagajanja gotovinskega portfelja prebivalstva pri prehodu na evro valuto in je predstavljala kar 42% celotnega neto finančnega toka. Čeprav je država februarja izpeljala dodatno izdajo evroobveznic iz leta 2000 in aprila

Tabela 1.3.2.1: Saldo menjave Slovenije - regionalna struktura (v mio USD)

	2000			2001		
	Izvoz	Uvoz	Saldo	Izvoz	Uvoz	Saldo
EU	5,580	6,856	-1,276	5,758	6,863	-1,105
EFTA	125	213	-88	120	172	-52
EX-yu	1,364	594	770	1,564	540	1,024
CEFTA	692	920	-228	741	967	-226
Rusija	191	231	-40	281	281	0
ZDA	270	299	-29	244	297	-53
Ostalo	510	1,003	-493	544	1,025	-481

Vir podatkov: BS.

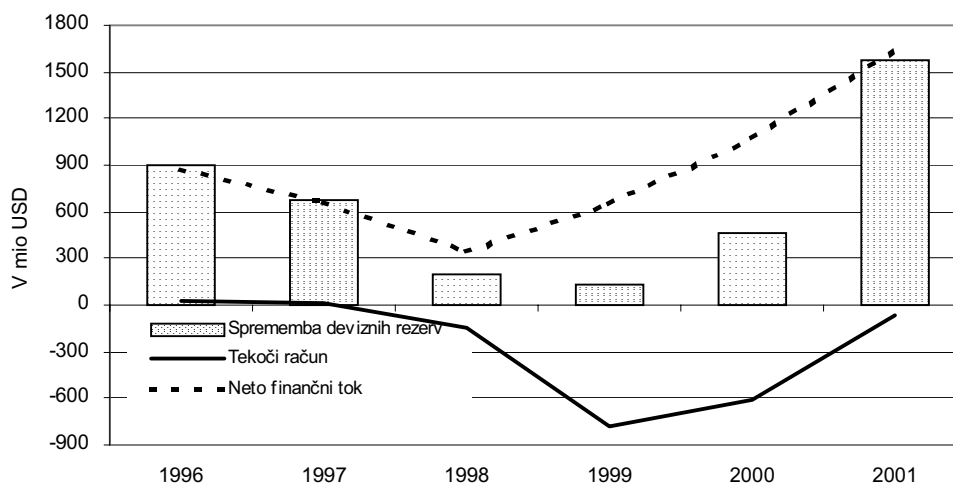
Novo izdajo desetletnih evroobveznic v skupni višini 450 milijonov USD, je bil v celem letu 2001 neto priliv tujih portfolio naložb (89.5 milijona USD) nižji kot leta 2000 (188.7 milijona USD) zaradi avgustovskega odplačila evroobveznic iz leta 1996, nominiranih v USD, v višini 325 milijonov USD. Prilivi kapitala v obliki tujih neposrednih naložb so znašali 441.8 milijona USD (v letu 2000 175.5 milijona USD), zadolževanje v tujini pa je bilo v letu 2001 manjše kot leto poprej (597.5 milijona USD, v letu 2000 948.1 milijona USD). V primerjavi z letom 2000 so se lani v tujini manj zadolževale tako banke kot tudi podjetja (gl. poglavje 1.3.4). V letu 2001 je **kapital odtekal predvsem** s plačilom zapadlih evroobveznic RS, večjimi domačimi neposrednimi in portfolio naložbami v tujini ter s povečanjem neto danih komercialnih kreditov. Boljše gospodarske razmere v državah nekdanje Jugoslavije so vplivale na povečanje neposrednih naložb slovenskih podjetij v tujino, ki so znašale 104.2 milijona USD⁶². Povečali so se tudi odlivi portfolio naložb, večinoma dolžniških vrednostnih papirjev s strani bank in podjetij (107.5 milijona USD, 60.6 milijona USD v letu 2000). Večji obseg slovenske blagovne menjave na trgih držav nekdanje Jugoslavije in Rusije je vplival na rast danih kratkoročnih komercialnih kreditov tujini, ki so znašali 240.4 milijona USD (163.1 milijona USD leta 2000). Ob nizkem primanjkljaju na tekočem računu plačilne bilance so močni kapitalski prilivi v letu 2001 vplivali na povečanje skupnih deviznih rezerv, ki so konec leta znašale 5,740.4 milijona USD (konec leta 2000 4,376.2 milijona USD; gl. poglavje 1.3.4).

Predvsem upadanje uvoza blaga v **prvih dveh mesecih 2002** je kljub skromnemu povečanju izvoza (gl. tudi poglavje 1.2.2.1.) in rahlem poslabšanju pogojev menjave s tujino (indeks 99.6)⁶³ prispevalo k pozitivnemu saldu tekočih transakcij s tujino. Tekoči račun plačilne bilance je v prvih dveh mesecih leta 2002 izkazoval presežek v vrednosti 84.6 milijona USD (v istem obdobju lani presežek v vrednosti 56.4 milijona USD). Na povečanje presežka v tekočih transakcijah je vplival nižji trgovinski primanjkljaj (51.7 milijona USD, 82 milijonov v enakem obdobju 2001)

⁶² Dobre tri četrtine izhodnih neposrednih naložb v letu 2001 je šlo na omenjene trge.

⁶³ Predvsem posledica močnega dolarja, ki se je do evra okreplil za 6.2% glede na enako obdobje lani.

Slika 6: **Financiranje tekočega računa plačilne bilance**

Vir podatkov: BS.

in nekoliko višji storitveni presežek (povečanje s 76.4 milijona USD na 80.1 milijona USD) glede na isto obdobje 2001. Presežek v bilanci dohodkov od dela in kapitala se je v primerjavi z istim obdobjem lani nekoliko znižal (od 44.5 milijona USD na 40.8 milijona USD), zaradi večjih neto plačil obresti v tujini. Nekoliko se je znižal tudi presežek tekočih transferov s tujino (od 17.5 milijona USD na 14.9 milijona USD) kot posledica nižjih neto prilivov ostalih sektorjev.

V prvih dveh mesecih 2002 je bil neto finančni tok negativen in je znašal 42 milijonov USD (v istem obdobju 2001 neto pritek v višini 202 milijona USD, razlika je v lanskih večjih neposrednih tujih naložbah in nižjih neto danih komercialnih kreditih tujini). Med večjimi pritoki kapitala so bile v prvih dveh mesecih neposredne tuje naložbe v vrednosti 97.3 milijona USD in povečanje vlog nerezidentov pri domačih bankah v vrednosti 116.9 milijona USD⁶⁴. Med pritoki kapitala je pomembno tudi zmanjšanje vlog domačih bank v tujini v vrednosti 184.3 milijona USD. Neto pritek tujih posojil je v prvih dveh mesecih ostal na ravni istega obdobja lani (okoli 45 milijonov USD), pri tem se je zadolževanje podjetij v tujini še naprej umirjalo. Kapital je v prvih dveh mesecih odtekal s selitvijo prihrankov iz bank v gotovino v vrednosti 77.6 milijonov USD, še naprej so naraščale neposredne naložbe slovenskih podjetij v tujini, ki so znašale 15 milijonov USD, povečal pa se je tudi obseg danih neto komercialnih kreditov (98 milijonov USD, v istem lanskem obdobju 63 milijonov USD). Ob presežku na tekočem računu plačilne bilance in upoštevajoč zmanjšanje vlog domačih bank v tujini so se skupne devizne rezerve v prvih dveh mesecih povečale za 42 milijona USD in so konec februarja znašale 5,688 milijonov

⁶⁴ Pri slednjem gre večinoma za kratkoročne vezane vloge tujih bank iz naslova kupnine za februarsko neposredno naložbo v bančni sektor.

USD. Kljub negativnemu neto finančnemu toku v prvih dveh mesecih 2002 pa pričakovani prilivi kapitala v prihodnjih mesecih, povezani s privatizacijo Nove Ljubljanske banke in drugimi predvidenimi neposrednimi tujimi investicijami (gl. poglavje 1.3.3), kažejo, da je tudi v letu 2002 realno pričakovati pozitiven in visok neto finančni tok.

Na dinamiko izvozno-uvoznih tokov v letu 2002 bo vplivala postopna krepitev komponent domače potrošnje in oživljanje gospodarske aktivnosti v mednarodnem okolju, zato se do konca leta pričakuje postopna krepitev uvoza in nekoliko izrazitejša krepitev izvoza zlasti v drugi polovici leta (gl. tudi poglavje 1.2.2.1). Upoštevajoč dvomesečne plačilnobilančne podatke in predvideno rahlo izboljšanje pogojev menjave do konca leta, to pomeni znižanje blagovnega primanjkljaja na 537 milijonov USD. Nekoliko naj bi se letos povečal tudi presežek v storitveni bilanci, ki bi znašal okoli 513 milijonov USD. Primanjkljaj v dohodkovni podbilanci bo letos po oceni višji kot lani in bo znašal okoli 125 milijonov USD. Upoštevajoč predvidene prilive iz naslova predpristopne pomoči Sloveniji bo saldo tekočih transferov letos nekoliko višji od lanskega in bo znašal okoli 135 milijonov USD. Upoštevajoč predvideno gibanje saldov vseh podbilanc in boljše pogoje menjave s tujino, bo **tekoči račun plačilne bilance po oceni tudi letos približno uravnotežen** (-14 milijonov USD).

Predvidena hitrejša izvozna dinamika od uvozne v letu 2003 (gl. poglavje 1.2.2.1) bo ob predpostavki nespremenjenih pogojev menjave s tujino vplivala še na rahlo znižanje primanjkljaja trgovinske bilance (od okoli 537 milijonov USD leta 2002 na 501 milijonov USD leta 2003). Storitveni presežek se bo po oceni še rahlo povečal, nekoliko višji bo po oceni tudi presežek tekočih transferov. Upoštevajoč pričakovane višje neto odhodke od dela in kapitala in gibanja v blagovno-storitveni menjavi, zlasti pa hitrejšo rast izvoza od domače potrošnje, ocenjujemo, da bo **saldo tekočega računa plačilne bilance tudi v letu 2003 približno uravnotežen**.

1.3.3. Neposredne tuje investicije – Višji prilivi neposrednih tujih investicij

Po rekordno visokih **svetovnih tokovih neposrednih tujih investicij (NTI)** leta 2000 je v letu 2001 prišlo do pričakovanega drastičnega zmanjšanja. Po oceni UNCTAD so se tokovi NTI v letu 2001 zmanjšali za 40% (od preko 1.300 milijard USD v letu 2000 na 760 milijard USD v letu 2001). Praktično celotno zmanjšanje (z več kot 1.000 milijard USD na okrog 500 milijard USD) naj bi šlo na račun manjših prilivov v razvite države, za okrog 15 milijard USD pa so se zmanjšali tudi prilivi NTI v države v razvoju. Do zmanjšanja je prišlo zaradi bistveno znižanega obsega prekomejnih prevzemov in združitvev, ki so v zadnjih letih predstavljali pretežen del tokov NTI. Razlog za upad prevzemov in združitvev je povezan predvsem z negativnimi trendi v svetovnem gospodarstvu, to je z močno upočasnitvijo gospodarske rasti v letu 2001⁶⁵. V tranzicijskih državah je bilo znižanje tokov NTI relativno manjše, saj so se prilivi zmanjšali le za približno 1 milijardo USD (od

⁶⁵ UNCTAD ocenjuje, da je bil vpliv dogodkov 11. septembra 2001 v New Yorku na tokove NTI le omejen (UNCTAD 2001a, 2002).

Tabela 1.3.3.1: NTI v najrazvitejših srednjeevropskih državah v tranziciji

	Priliv v 2000 (mio USD)	Stanje 2000 (mio USD)	Priliv v 2001* (mio USD)	Stanje 2001* (mio USD)	Stanje NTI kot delež v BDP (2001, %)
Češka	4,595	21,095	4,000	25,000	44.9
Madžarska	1,700	19,863	2,000	23,000	45.1
Poljska	9,342	33,603	8,000	39,000	22.1
Slovaška	2,117	4,504	1,300	5,500	27.7
Slovenija	176	2,809	350	3,000	16.5

Vir: Hunya, Gabor & Jan Stankovsky, 2002. WIW-WIFO Database: Foreign Direct Investment in Central and East European Countries and the Former Soviet Union. Vienna: WIW/WIFO.

Opomba: * Ocena.

28,990 milijonov USD leta 2000 na 27,900 milijonov USD leta 2001). Zato se je delež držav tranziciji v svetovnih prilivih NTI povečal od 2.2% leta 2000 na 3.7% leta 2001 (Hunya, Stankovsky 2002). Skupni prilivi NTI v pet najrazvitejših tranzicijskih držav (Češka, Madžarska, Poljska, Slovaška in Slovenija) so se zmanjšali od 18 milijard USD na 15.7 milijarde USD, oziroma za 2.3 milijarde USD, predvsem zaradi manjšega obsega tujih privatizacij (privatizacija, predvsem v infrastrukturnem sektorju - energetskega sektorja, distribucija plina, je kljub temu tudi lani predstavljala najmočnejšo spodbudo NTI v Češko, Poljsko in Slovaško). Med petimi najbolj razvitimi tranzicijskimi državami so se v letu 2001 povečali le prilivi v Madžarsko in Slovenijo. Madžarska je tudi edina med omenjenimi državami, v kateri so NTI predvsem posledica novih "greenfield" projektov in dodatnega investiranja v obstoječa podjetja s tujim kapitalom (reinvesticije). Kljub več kot podvojitvi prilivov v letu 2001 Slovenija ostaja na zadnjem mestu med najbolj razvitimi srednjeevropskimi državami v tranziciji (Hunya in Stankovsky, 2002).

Ob koncu leta 2000 so **NTI v Sloveniji** znašale 2.8 milijarde USD, kar je za 152 milijonov USD več kot leto poprej, vendar le za 43 milijonov USD več kot konec leta 1998. Čeprav je pri tem na višino stanja NTI, izraženega v USD, v posameznih letih močno vplivala vrednost dolarja⁶⁶, ne gre spregledati, da so se prilivi NTI v

Tabela 1.3.3.2: Stanja in tokovi NTI¹ v in iz Slovenije, v mio USD

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ²
NTI v Slovenijo									
Stanje konec leta	954	1,326	1,763	1,998	2,207	2,766	2,657	2,809	n.p.
Letni priliv	113	128	177	194	375	248	181	176	442
NTI iz Slovenije									
Stanje konec leta	281	354	490	460	459	608	605	794	n.p.
Letni odliv	-1	3	5	-6	-36	2	-38	-66	-108

Vir podatkov: BS.

Opombe: ¹ Podjetja, v katerih ima posamezni tuji investitor 10% ali višji delež v kapitalu; ² Podatki za leto 2001 vključujejo oceno reinvestiranih dobičkov v višini dejansko reinvestiranih dobičkov v letu 2000.

⁶⁶ Padec stanja NTI v letu 1999 je bil tako predvsem posledica velike apreciacije dolarja na

Okvir 4: Indeks transnacionalnosti

Indeks transnacionalnosti meri relativni pomen NTI v nekem gospodarstvu in se računa kot povprečje naslednjih štirih deležev: (a) priliv NTI glede na bruto investicije v osnovna sredstva, (b) stanje vhodnih NTI glede na bruto domači proizvod, (c) dodana vrednost podjetij s tujim kapitalom glede na bruto domači proizvod in (d) delež zaposlenih v podjetjih s tujim kapitalom v celotni zaposlenosti (UNCTAD 2001b). V primeru Slovenije se je indeks transnacionalnosti dvignil od 5.4% leta 1995 na 7.8% leta 2000. Na podlagi predhodnih podatkov ocenjujemo, da se bo indeks transnacionalnosti v letu 2001 dvignil na okoli 8.5%. Povprečni indeks za razvite države je leta 1998 znašal približno 15%, za države v razvoju pa približno 17.5%. Primerjava indeksa transnacionalnosti v Sloveniji in primerljivih državah kaže, da je Slovenija v skupini držav z najmanjšim relativnim pomenom NTI v gospodarstvu. Med državami članicami EU ima nižji indeks transnacionalnosti od Slovenije le Italija, Nemčija je približno na enaki ravni kot Slovenija, druge države EU pa imajo višje indekse transnacionalnosti⁶⁷. Tudi med državami kandidatkami za članstvo v EU ima Slovenija enega izmed najnižjih indeksov transnacionalnosti (za Slovaško)⁶⁸. Indeks transnacionalnosti v Sloveniji se postopoma povečuje kljub stagnaciji prilivov NTI na zelo nizki ravni do vključno leta 2000, kar je posledica postopnega povečevanja stanja vhodnih NTI ter števila in obsega poslovanja podjetij s tujim kapitalom.

Tabela 1.3.3.3: Indeks transnacionalnosti v Sloveniji; v %

	1995	1999	2000
Priliv NTI/Bruto investicije v osnovna sredstva (povprečje zadnjih treh let)	4.5	5.5	4.0
Stanje vhodnih NTI/BDP	9.4	13.2	15.5
Dodana vrednost podjetij s tujim kapitalom/BDP	4.4	5.9	6.3
Zaposleni v podjetjih s tujim kapitalom/Vsi zaposleni	3.3	4.6	5.3
Indeks transnacionalnosti - Skupaj	5.4	7.3	7.8

Vir podatkov: Lasten izračun na osnovi podatkov SURS, BS, APP.

mednarodnih denarnih trgov, saj se je stanje NTI, merjeno v evrih, v istem letu 1999 dejansko povečalo za 318 milijonov evrov.

⁶⁷ Najvišje indekse imajo Belgija in Luksemburg (34,3%), Irska (okrog 27%), Nizozemska in Švedska pa okrog 23%.

⁶⁸ Najvišji indeks med državami kandidatkami so imele Madžarska in Estonija (blizu 25%), Latvija (blizu 20%) in Češka (približno 17.5%) – podatki za leto 1999.

Slovenijo v obdobju 1998-2000 vztrajno zmanjševali in so v letih 1999 in 2000 padli na komaj 181 milijonov USD in 176 milijonov USD. Leto 2001 pomeni precejšnje pozitivno spremembo, saj so se prilivi NTI povečali kar za 2.5 krat, to je na 442 milijonov USD. Večji prilivi so bili predvsem posledica nekaterih za slovenske razmere velikih tujih akvizicij (prevzem Simobila s strani avstrijskega Mobilkoma ter prevzem in dokapitalizacija SKB banke s strani francoske Societe Generale, nakup deleža v pivovarni Union s strani belgijskega Interbrewa itd.).

Tudi v letu 2002 je možno pričakovati nadaljnjo rast prilivov NTI, čeprav kaže, da se bodo lanske napovedi vlade o privatizaciji bančnega sektorja in perspektive preostale privatizacije v infrastrukturnem in finančnem sektorju uresničevale precej bolj previdno in na daljši rok. Kljub temu pa že realizirani prilivi in napovedi tujih prevzemov v letu 2002 (odkup 34-odstotnega deleža v NLB s strani belgijske KBC, ponudbi Lafarge Perlmooserja za odkup Cementarne Trbovlje in Raiffeisen banke za prevzem Krekove banke, prodaja 20-odstotnega deleža Save Tires koncernu Goodyear) potrjujejo napovedi višjih prilivov NTI v letu 2002. K postopnemu povečevanju NTI bi morali prispevati tudi ukrepi Programa Vlade RS za spodbujanje tujih neposrednih investicij 2001-2004 in ukrepi za zmanjšanje administrativnih omejitev. Pri tem sta učinek in domet obeh programov omejena z dejavniki, ki ponekod presegajo okvir obeh programov: (i) sredstva za spodbujanje NTI in oblike spodbud, ki so navedena v programu, so precej skromna; (ii) proces privatizacije preostalega državnega premoženja zbuja precej neodločen in deloma netransparenten vtis, kar ne krepi ugleda Slovenije kot lokacije za NTI in (iii) zlasti naloge povezane z odpravljanjem administrativnih omejitev, še posebej problem dostopnosti zemljišč in togost delovne zakonodaje, so kompleksne ter politično, zakonodajno in organizacijsko zahtevne, tako da daleč presegajo domet Programa za spodbujanje NTI in Akcijskega načrta za odpravljanje administrativnih omejitev (Glej tudi Pomladansko poročilo 2001).

Leta 2001 je bil zabeležen tudi doslej najvišji odliv slovenskih NTI v tujino v višini 108 milijonov USD. Postopno povečevanje investiranja slovenskih podjetij v tujini je povezano predvsem z aktivnostjo slovenskih podjetij v državah nekdanje Jugoslavije in v državah v tranziciji. Tudi med slovenskimi podjetji se postopno širi zavedanje o nujnosti internacionalizacije njihove dejavnosti s pomočjo neposrednega investiranja v tujini, pri čemer so države nekdanje Jugoslavije in tranzicijske države nekakšen logičen prvi korak v tej smeri, spodbudno pa delujejo tudi procesi privatizacije v teh državah. V prihodnje lahko pričakujemo intenziviranje teh trendov.

1.3.4. Zunanji dolg – Počasnejša rast zunanjega dolga

Po podatkih Banke Slovenije je zunanji dolg konec decembra 2001 znašal 6,717 milijonov USD, kar je za 500 milijonov USD več kot leto poprej. Stanje javnega in javno garantiranega dolga, izraženega v USD, kjer je šlo predvsem za zadolževanje iz naslova izdanih obveznic v tujem denarju, se je povečalo za 45 milijonov USD, zasebnega negarantiranega dolga pa za 428 milijonov USD. Kratkoročni dolg, ki je konec leta 2001 predstavljal 1.9% skupnega zunanjega dolga, se je lani povečal za 27 milijonov USD. Tokovi zadolževanja v tujini kažejo, da je bilo v letu 2001 povečanje obveznosti iz naslova neto najetih posojil v tujini (črpanje minus odplačila)

skromnejše kot leto poprej, in sicer je znašalo 597.5 milijona USD (v letu 2000 948 milijonov USD). Povpraševanje domačih podjetij po klasičnih bančnih tujih kreditih je v nominalni vrednosti nekoliko upadlo (s 542 milijonov USD na 480 milijonov USD), še vedno pa ga je spodbujala nižja tuja obrestna mera (povprečna pri vseh kreditorjih: 5.3%) in tudi lažji dostop do večjih kreditov. Pri tem gre skoraj v celoti za dolgoročni dolg, katerega zapadlost je v povprečju osemletna, odobren pa je bil s spremenljivo obrestno mero, kar pomeni, da bo obseg odplačil odvisen od gibanja obrestnih mer na mednarodnih trgih. V tujini se je manj zadolževal tudi bančni sektor, kar je posledica visoke tolarske likvidnosti bank, predvsem zaradi monetizacije deviz s strani centralne banke. Država (vladni sektor) pa je tujini odplačala za 8.6 milijona USD posojil več, kot pa jih je prejela.

Struktura dolgoročnega zunanjega dolga glede na kreditorje je bila ob koncu leta 2001 večinoma nespremenjena. Delež kreditov iz naslova drugi dolgoročni krediti, kamor sodijo tudi krediti, najeti pri tujih bankah, se je nekoliko znižal (z 88.3% leta 2000 na 87.8% leta 2001), zvišal pa se je delež zunanjega dolga pri mednarodnih finančnih organizacijah, in sicer za 0.6 strukturne točke na 11.6% dolgoročnega zunanjega dolga (znotraj tega se je najbolj povečal dolg pri Evropski investicijski banki).

Finančni pritoki, predvsem zaradi prilagajanja gotovinskega portfelja prebivalstva pri prehodu na evro valuto v zadnjem četrtletju leta 2001, so največ prispevali k povečanju deviznih rezerv. Te so ob koncu leta 2001 znašale 5,740 milijonov USD, kar je za 1,364 milijonov USD več kot leto prej. V tem so transakcije prispevale 1,580 milijonov USD, vpliv tečajnih razlik pa je bil negativen, in sicer v vrednosti 216 milijonov USD. Hitrejša rast skupnih deviznih rezerv od celotnega zunanjega dolga Slovenije je v letu 2001 izboljšala standardne kazalce deviznih rezerv. Devizne rezerve so 85.5-odstotno pokrivale zunanji dolg (v letu 2000 je koeficient pokritja znašal 0.704) in so zadoščale za kritje 6-mesečnega uvoza blaga in storitev (v letu 2000 so pokrile 4.6-mesečni uvoz).

Konec februarja 2002 je zunanji dolg znašal 6,633 milijonov USD, kar je za 84 milijonov manj kot konec leta 2001. Na zmanjšanje vrednosti dolga, izraženega v dolarjih, je vplivala predvsem krepitev ameriške valute, skromno pa je bilo tudi novo zadolževanje v prvih dveh mesecih (22 milijonov USD). Devizne rezerve so se v prvih dveh mesecih zmanjšale za 52 milijonov USD in so konec februarja

Tabela 1.3.4.1: Stanje zunanjega dolga, v mio USD (konec leta)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
CELOTNO STANJE DOLGA	2,970	3,981	4,123	4,915	5,400	6,217	6,717
Dolgoročni dolg	2,916	3,931	3,988	4,805	5,283	6,118	6,591
Javni, javno garantirani dolg	1,437	1,996	2,014	2,326	2,451	2,665	2,710
Zasebni negarantirani dolg	1,479	1,935	1,974	2,479	2,832	3,453	3,881
Uporabljena sredstva IMF	4	1	-	-	-	-	-
Kratkoročni dolg	50	49	135	110	117	99	126

Vir podatkov: BS.

Tabela 1.3.4.2: Kazalci zadolženosti po merilih Svetovne banke, zadolženost Slovenije v obdobju 1995-2000 in ocena za leto 2001, v %

Kazalci ¹	Lahka	Srednja	Kritična	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EDT/GDP	30	30-50	50	15.8	21.1	22.6	25.1	26.9	34.3	35.7
EDT/XGS	165	165-275	275	28.6	38.0	39.4	44.2	51.3	58.1	59.5
TDS/XGS	18	18-30	30	7.1	8.9	8.8	13.8	8.0	9.7	14.7
INT/XGS	12	12-20	20	1.6	1.9	2.2	2.1	2.3	2.8	3.2

Vir podatkov: SURS, BS, preračuni in ocene UMAR.

Opomba: ¹ Prva dva kazalca (EDT/GDP, EDT/XGS) sta pokazatelja stanja, kjer se vrednost celotnega zunanjega dolga (EDT) primerja z vrednostjo bruto domačega proizvoda (GDP) in z vrednostjo izvoza blaga in storitev (XGS). Druga dva kazalca (TDS/XGS, INT/XGS) pa sta pokazatelja toka, kjer z izvozom blaga in storitev (XGS) primerjamo vrednost servisiranja dolga (TDS) oziroma obresti na zunanji dolg (INT).

Okvir 5: Kazalec ustreznosti deviznih rezerv (skupne devizne rezerve glede na kratkoročni dolg po zapadlosti)

Naraščanje kapitalskih tokov v globalnem okviru in finančne krize v devetdesetih letih prejšnjega stoletja so, poleg uporabe gornjih standardnih kazalcev zadolženosti, narekovali nov pristop ocenjevanja zadolženosti. Mednarodni denarni sklad (IMF, 2000) je uvedel nov kazalec, ki primerja skupne devizne rezerve z (bruto) kratkoročnim dolgom po zapadlosti⁶⁹. Empirične raziskave so namreč pokazale, da je nizko razmerje med deviznimi rezervami in kratkoročnim dolgom po zapadlosti pomemben indikator nastanka finančnih kriz (IMF, 2001). Pred nastankom azijske finančne krize v letu 1997 se je ta kazalec v omenjenih državah precej poslabšal. Avtorji modela nastanka finančnih kriz ugotavljajo povezanost med pojavom finančnih kriz in tremi skupinami pojasnjevalnih spremenljivk: 1) zunanjo likvidnostjo, ki jo opredeljujejo kot razmerje med deviznimi rezervami in kratkoročnim dolgom po zapadlosti; 2) različnimi kazalci dolga (delež v bruto domačem proizvodu, delež multilateralnih kreditorjev, obrestne mere); in 3) razne makroekonomske spremenljivke. Rezultati pokazujejo, da je razmerje med deviznimi rezervami in kratkoročnim dolgom visoko statistično značilno. Od makroekonomskih spremenljivk izstopata realni devizni tečaj (apreciacija) in odprtost gospodarstva (pri večji odprtosti gospodarstva je možnost nastanka finančne krize manjša). Vendar se je pri premiku začetka opazovanja od leta 1970 na leto 1984 predznak spremenil, kar si lahko razlagamo, da so v zadnjem obdobju države z večjo vključenostjo v mednarodne (blagovne in kapitalne) tokove postale bolj občutljive. Tudi po tem kazalcu ustreznosti deviznih rezerv se Slovenija v obdobju 1995-2001 uvršča med države, ki nimajo problemov s kratkoročno likvidnostjo. Ob koncu leta 2001 so bile devizne rezerve na ravni, ki je za 55.6% (vrednost koeficienta 1.556) preseгла bruto kratkoročni dolg do tujine z zapadlostjo 1 leta vključno s kratkoročnimi krediti, servisiranjem zunanjega dolga in vlogami nerezidentov.

⁶⁹ Kratkoročni dolg po zapadlosti zajema: celotni kratkoročni dolg na osnovi posojil (z ročnostjo enega leta), najete kratkoročne komercialne kredite, servisiranje dolgoročnega dolga v naslednjem letu (odplačilo glavnice in obresti), druge kratkoročne obveznosti (vloge nerezidentov, ostalo).

znašale 5,688 milijonov USD.

Kazalci zadolženosti po merilih Svetovne banke kažejo, da Slovenija po večini kazalcev spada med nizko zadolžene države. Zaradi večjega odplačila tujih posojil, odobrenih s spremenljivo obrestno mero, se je stopnja servisiranja dolga najbolj povečala v letih 1998 in 2001. Po kazalcu deleža zunanjega dolga v bruto domačem proizvodu je Slovenija konec leta 2000 prestopila med srednje zadolžene države, pri vseh drugih kazalcih pa je bila v opazovanem obdobju še vedno močno pod ravnijo kritičnih mej.

1.4. Cene – Pričakovano postopno umirjanje dolgoročnih indikatorjev inflacije do konca leta 2002

Po 18-mesečnem vztrajanju inflacije na relativno visokem nivoju, ko je medletna inflacija v večini mesecev presegala 8.5%, **se je rast cen v drugi polovici lanskega leta pričela umirjati**. Medletno povišanje cen je ob koncu leta 2001 znašalo 7.0%, kar je bilo 1.9 odstotne točke manj kot ob koncu leta 2000, povprečna inflacija pa je znašala 8.4% oziroma 0.5 odstotne točke manj kot leta 2000. V prvem četrtletju letošnjega leta se je trend zniževanja inflacije prekinil, predvsem pod vplivom dejavnikov, ki so imeli enkratni vpliv na rast cen (povišanje stopenj davka na dodano vrednost, trošarin, uvedbe taks za varovanje okolja).

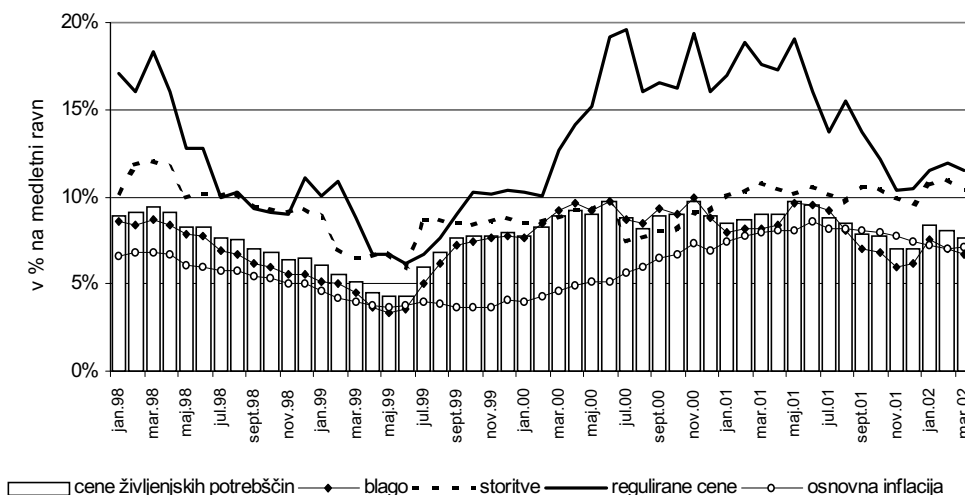
V prvi polovici leta 2001 so zunanji dejavniki, predvsem naraščajoče cene naftnih derivatov in drugih primarnih surovin na svetovnem trgu, relativna krepitev ameriškega dolarja ter naraščajoča inflacija v državah EU, tudi zaradi njihovega odloženega vpliva na domače cene, še podpirali relativno visoko rast cen. V tem obdobju so se najbolj povišale cene v skupini prevoz (7.4%), hrana in brezalkoholne pijače (7.0%) ter komunikacije (7.0%). V tretjem in četrtem četrtletju so ob umirjanju cen energentov pričele relativno hitreje naraščati cene storitev. Cene storitev iz skupine komunikacije so se povišale za 4.9%, gostinskih in nastanitvenih storitev za 3.7%, storitev iz skupine rekreacija in kultura pa za 3.7%.

V letu 2001 so k **skupni rasti cen** tako **največ prispevala** povišanja cen v skupini hrana in brezalkoholne pijače (32.4%), njihov prispevek pa se je v primerjavi z letom 2000 povečal za 45%. Sledi prispevek blaga in storitev iz skupine prevoz (19.6%), ki pa je bil za tretjino manjši kot v letu 2000. Prispevki ostalih skupin, ki sestavljajo indeks cen življenjskih potrebščin, so bili enakomerneje porazdeljeni in niso presegli 8.5%.

V letu 2001 so se znotraj skupine hrana najbolj povišale cene mesa, kruha in drugih izdelkov iz žit ter sadja. Vzroki višjih cen mesa, predvsem svinjine in perutnine, so bile v višjih cenah živine za klanje pri pridelovalcih, pri govejem mesu pa predvsem v dodatnih stroških toplotne obdelave odpadkov. Na cene kruha in drugih izdelkov iz žit ter sadja po oceni⁷⁰ ni vplivala rast cen teh pridelkov pri kmetijskih pridelovalcih.

⁷⁰ Statistika ne spremlja rast cen ločeno za domača in uvožena živila, zato so lahko med vzroki tudi dražja živila iz uvoza.

Slika 7: Gibanje inflacije in izbranih cenovnih agregatov januar 1998 - marec 2002

Vir podatkov: SURS, preračuni UMAR

Letos naj bi se s Programom reforme kmetijske politike načrtovano znižanje cen hrane vendarle pričelo, predvsem kot posledica nadaljnje liberalizacije trga s kmetijskimi pridelki in živili.

Sočasno z naraščanjem cen primarnih surovin na tujih trgih ter relativno hitro rastjo cen hrane, tako doma kot v tujini, se je zmanjševal tudi **razkorak med rastjo cen storitev in blaga**. Rast cen storitev je bila tako še ob koncu leta 1998 za 3.7 odstotne točke višja od rasti cen blaga, ob koncu leta 2000 pa se je razkorak zmanjšal na 0.4 odstotne točke. Ker zmanjševanje razlik v stopnjah rasti ni bilo posledica nižjih stopenj rasti cen storitev, je razkorak ob umirjanju cen nafte in hrane pričel ponovno naraščati in ob koncu lanskega leta znašal 3.4 odstotne točke, v prvem četrtletju letošnjega leta pa se je povečal še za 0.3 odstotne točke. Med cenami **posameznih skupin storitev**, ki so imele v letu 2001 največji vpliv na skupno povišanje cen, izstopajo povišanja cen komunalnih storitev (za 17.8%, njihov prispevek k skupnemu dvigu cen v lanskem letu je znašal 4.4%), storitev zavarovanj (16.3%, njihov prispevek k skupnemu dvigu cen je znašal 3.0%), komunikacijskih storitev (12.2%, njihov prispevek k skupnemu dvigu cen je znašal 3.7%) ter gostinskih in nastanitvenih storitev (7.8%, njihov prispevek k skupnemu dvigu cen je znašal 6.3%). Ob 25.9-odstotnem deležu v indeksu cen so cene storitev k inflaciji v lanskem letu skupaj prispevale 34.8% povišanja cen življenjskih potrebščin.

Povečevanje razkoraka v letu 2001 je predvsem posledica razlik v hitrosti prilagajanja cen blaga in storitev cenovnim šokom, dolgoročno pa je razlika v rasti cen delno posledica nedokončanih strukturnih reform na področjih, kjer so cene še regulirane, delno pa posledica različne dinamike rasti factorske produktivnosti med sektorji, ki so pri svojem poslovanju podvrženi mednarodni konkurenci, in tistimi, ki poslujejo predvsem na notranjem trgu. Povišanja plač v pretežno nemenjalnih sektorjih namreč

ne omogoča izboljšana produktivnost (kot v pretežno menjalnih sektorjih), ampak predvsem poviševanje cen storitev, ki jih ti sektorji ponujajo (Balassa Samuelsonov učinek; Pomladansko poročilo 2001, str. 97).

Rast cen, ki so pod **različnimi oblikami regulacije**, je tudi v letu 2001 presegala rast splošne ravni cen, pri čemer pa se je razlika v rasti v primerjavi s predhodnim letom zmanjšala. Medletna rast reguliranih cen je decembra lani znašala 10.5%, kar je 5.5 odstotne točke manj kot v letu 2000, posledično pa se je znižal tudi njihov prispevek k inflaciji, ki je lani znašal 20% (v letu 2000 je znašal 25%). Dinamiko rasti reguliranih cen so lani v največji meri določala gibanja cen energentov na svetovnem trgu. V prvem četrtletju 2001, ko so se regulirane cene povišale za 5.7%, so k njihovi rasti preko 99% prispevala povišanja cen motornih bencinov (za 5.8%) ter komunalnih storitev (za 19.4%). V drugem četrtletju je rast reguliranih cen znašala 5.1%, največji del povišanja pa je bil ponovno posledica višjih cen motornih bencinov (za 9.0%) ter telekomunikacijskih storitev (za 13.6%), ki so skupaj prispevale 94% povišanja reguliranih cen v tem obdobju.

Pri tem cene motornih bencinov in plina, ki so bile v prvem polletju 2001 skupina z največjim prispevkom k inflaciji (55-odstotnim), niso pod neposrednim nadzorom Vlade. Oblikujejo se na podlagi modela, v skladu s katerim se domače cene spreminjajo skladno s spreminjanjem cen naftnih derivatov v tujini ter gibanjem deviznega tečaja ameriškega dolarja, regulacija cen pa se nanaša predvsem na določanje mehanizma prenosa omenjenih dejavnikov na njihovo ceno. Poleg tega je lani postala pomemben dejavnik oblikovanja maloprodajnih cen motornih goriv tudi politika spreminjanja trošarin. Pogostejše spreminjanje cen motornih bencinov, ki jih je omogočila uvedba modela, je privedlo tudi do pogostejših sprememb trošarin na motorne bencine (teh model sicer ne ureja), ki so značilno vplivale na raven cen bencinov. V letu 2001 so bile cene motornih bencinov zaradi povišanih trošarin v povprečju višje za 14.6%, kar je k inflaciji prispevalo 0.7 odstotne točke.

Oblikovanje cen komunalnih storitev, ki so se v prvem polletju lani povišale za 20.6% ter k inflaciji prispevale 31%, je bilo v tem obdobju še v celoti v pristojnosti lokalnih skupnosti. Zaradi njihovega hitrega naraščanja je Vlada junija lani sprejela Uredbo o predhodni prijavi cen komunalnih storitev, ki je pripomogla k umiritvi cen komunalnih storitev v drugem polletju, ko so se povišale za 1.5%. Ker so se cene motornih bencinov znižale tako v tretjem kot v četrtem četrtletju, skupaj za 2.5%, je v tem obdobju med reguliranimi cenami izstopala le rast cen komunikacijskih storitev, ki je znašala 4.7%, tako da je njihova medletna rast ob koncu leta 2001 dosegla 17.4%. V letu 2001 so k rasti reguliranih cen tako največ, 36% skupnega povišanje reguliranih cen, prispevale višje cene komunalnih storitev, sledi prispevek višjih cen motornih bencinov (29%) ter telefonskih storitev s 15.5 odstotnim prispevkom.

Hitreje kot cene življenjskih potrebščin se je v letu 2001 zniževala rast cen **industrijskih proizvodov pri proizvajalcih**. Njihova medletna rast je decembra lani znašala 7.5% (3.1 odstotne točke manj kot januarja 2001). Nižje stopnje rasti so v največji meri posledica relativno hitrega umirjanja rasti cen proizvodov za vmesno porabo (s 13.1% v januarju na 5.9% v decembru), ki se med vsemi skupinami cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih najbolj odzivajo na spremembe cen

Okvir 6: Politika spreminjanja reguliranih cen

Delež cen pod različnimi oblikami regulacije, ki je do leta 1998 znašal približno 30% indeksa cen življenjskih potrebščin, se je leta 1999 zaradi liberalizacije cen prehrabnih izdelkov, energije za ogrevanje ter cen zavarovanj znižal na približno 17%, njegovo zmanjšanje za približno štiri odstotne točke v naslednjih letih pa je predvsem posledica sprememb ponderacijskega sistema indeksa cen življenjskih potrebščin. Bolj kot delež se je v tem obdobju spreminjal prispevek rasti reguliranih cen k inflaciji, ki je nihala med 18% (leta 1999) in 50% (leta 1997). V skladu z že sprejeto zakonodajo od sredine maja cene telefonskih storitev ne bodo več pod neposrednim nadzorom Vlade, ampak bo njihovo oblikovanje v skladu s predlogi ponudnikov storitev spremljala Agencija za telekomunikacije in radiodifuzijo Republike Slovenije, ki bo opravljala tudi druge naloge sektorskega regulatorja. Ob koncu leta se načrtuje tudi liberalizacija cen utekočinjenega naftnega plina. Pod neposrednim vladnim nadzorom bodo tako ostale cene električne energije za gospodinjstva, nekaterih poštnih storitev, radijske in televizijske naročnine, prevozov potnikov po železnici ter nekaterih novih učbenikov. Cene motornih bencinov ter plina se bodo še naprej oblikovale v skladu z veljavnimi modeli, ki jim je Vlada ob koncu lanskega leta podaljšala veljavnost za eno leto. V maju je Vlada sprejela spremembe Uredbe o predhodni prijavi cen komunalnih storitev, v skladu s katero povišanje cen komunalnih storitev (katerih cene se oblikujejo v skladu s predpisano metodologijo - odvoz smeti, voda za gospodinjstva ter kanalščina), merjeno kumulativno od januarja 2001, ne sme presežati inflacije v istem obdobju za več kakor 10% (pri storitvah zbiranja, čiščenja in distribucije vode) oziroma 15% (pri ostalih komunalnih storitvah, ki so predmet te uredbe).

V naslednjih dveh letih ostaja osnovna usmeritev na področju reguliranih cen nadaljevanje postopnega odpravljanja cenovnih disparitet glede reguliranih cen oziroma postopno izenačevanje prispevka reguliranih cen k inflaciji z njihovim deležem v indeksu cen življenjskih potrebščin. V skladu s to usmeritvijo, ki je bila tudi osnova za pripravo predloga načrta povišanja reguliranih cen, ki je trenutno v medsektorskem usklajevanju, naj bi rast reguliranih cen v letošnjem letu znašala približno 9%, njihov prispevek k inflaciji pa naj tako ne bi presežal 20%.

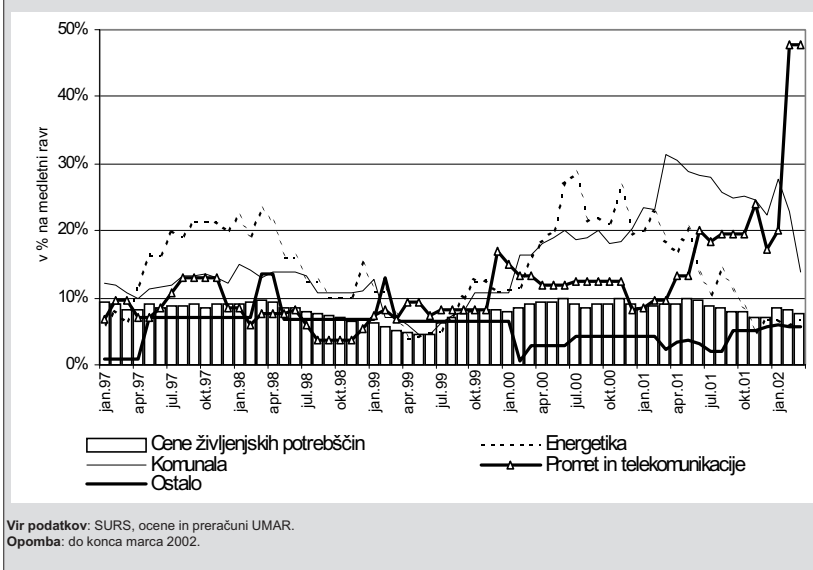
primarnih surovin na tujih trgih. Nekoliko manj, za 1.9 odstotne točke, so se znižale cene proizvodov za investicije, ki so se na medletni ravni decembra povečevale pa 3.6%, medtem ko se je rast cene proizvodov za široko porabo povečala za 1.6 odstotne točke in ob koncu lanskega leta na medletni ravni znašala 10.2%. Rast cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih se je v prvem četrtletju 2002 še naprej zmanjševala in znašala 1.2%, približno polovico manj kot v enakem obdobju lani.

V prvih mesecih 2002 je trend upadanja dolgoročnejših indikatorjev rasti cen prekinilo več dejavnikov, ki so imeli predvsem enkratni vpliv na rast cen. Povišanje stopenj davka na dodano vrednost v začetku januarja (splošne z 19.0% na 20.0% ter nižje z 8.0% na 8.5%) je po naši oceni prispevalo 0.6 odstotne točke k dvigu cen v

Okrvir 6: Politika spreminjanja reguliranih cen - nadaljevanje

Alternativna postopnemu poviševanju reguliranih cen bi bila njihova prilagoditev ravnotežnemu nivoju v enem koraku, temelji pa na ideji, da bi enkratno povišanje nivoja cen odpravilo nesorazmerja relativnih cen in s tem enega izmed generatorjev inflacije. V tem primeru bi bila inflacija ob sedaj predvidenem datumu vstopa v EU sicer višja kot v primeru postopnega prilagajanja, vendar bi bili hkrati manjši tudi potencialni pritiski na splošen nivo cen. Poleg tega bi cenovni šok, ki bi ga povzročilo enkratno prilagajanje, le v manjši meri vplival na inflacijska pričakovanja. V nasprotnem primeru, ob nadaljevanju postopnega prilagajanja reguliranih cen, pa bi bila inflacija ob vstopu v EU sicer nekoliko nižja, vendar bi se, ob nedokončanih strukturnih reformah, ohranjali tako posredni kot neposredni pritiski na rast cen. Sočasno z nadaljevanjem relativno hitre rasti reguliranih cen bi namreč zaradi ohranjanja mehanizmov indeksacije pri dolgoročnih pogodbah višja rast cen povečevala inflacijska pričakovanja, posledično pa tudi vztrajnost inflacije.

Slika 8: Rast reguliranih cen

tem mesecu, nadaljnjih 0.2 odstotne točke pa so prispevale povišane trošarine na alkoholne pijače in tobak. Uvedba taks za obremenjevanje okolja v začetku januarja pa je, skupaj z manjšimi popravki cen navzgor, k januarski rasti cen prispevala 0.3 odstotne točke. V februarju so k inflaciji največ, 0.3 odstotne točke, prispevale višje cene telefonskih storitev. Poleg omenjenih dejavnikov pa je vztrajanje cen prehrabnih izdelkov na relativno višjem nivoju kot v letu 2000 ohranjalo njihov prispevek k medletni inflaciji na ravni, višji od 30%. Relativno visoka rast skupin reguliranih cen, ki so lani največ prispevale k skupnemu povišanju reguliranih cen, se nadaljuje tudi v prvem četrtletju 2002. Najbolj so se povišale cene telefonskih storitev (za 23.7%), komunalnih storitev (za 10.4%) ter motornih bencinov (za 7.0%),

prispevek reguliranih cen k inflaciji pa se je marca povišal na 21%.

Tako davčne spremembe kot povišanja cen hrane, ki so v zadnjih mesecih največ prispevale k rasti cen, so izvzete iz ocene **osnovne inflacije**. Ta se je v prvem četrtletju letos zato še naprej zniževala in konec marca znašala med 6% in 7%, kar je približno eno odstotno točko manj kot v enakem obdobju lani. Nadaljevanje približevanja osnovne inflacije ravni, na kateri se je gibala v prvi polovici leta 1999, torej pred pričetkom naraščanja cen nafte in uvedbo davka na dodano vrednost, ki sta v največji meri zaznamovala takratno naraščanje merjene in s približno polletnim zamikom tudi osnovne inflacije, bi v naslednjih mesecih lahko prekinila predvsem endogenizacija sedanjega naraščanja cen nafte.

V naslednjih mesecih pričakujemo nadaljnje zniževanje dolgoročnejših indikatorjev inflacije ob hkratnem umirjanju nihanja mesečnih stopenj rasti, k čemur naj bi prispevali tako zunanji kot notranji dejavniki. Cene surovin v tujini so v preteklih mesecih najverjetneje dosegle dno, njihov vpliv na domače cene pa bo občuten še v naslednjih mesecih. Hkrati se pričakuje, da bo njihova rast v prihodnjih mesecih zmerna, pri čemer je lahko izjema le cena nafte. Ta je ob koncu februarja ponovno pričela naraščati, tako da so cene naftnih derivatov v prvem četrtletju letos (upoštevaje tudi povišanje stopnje davka na dodano vrednost in trošarin) k rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji prispevale 0.7 odstotne točke. Spremembe cen nafte tako ostajajo eden izmed glavnih dejavnikov, ki bodo določali letošnje gibanje inflacije.

K zniževanju inflacije v naslednjih mesecih naj bi prispevali tudi **notranji dejavniki**, predvsem predvidena **umiritev rasti reguliranih cen**, zaradi česar se bo njihov prispevek k inflaciji do konca leta zmanjševal. Ob predvideni večji usklajenosti rasti plač in produktivnosti se bodo prav tako zmanjšali morebitni pritiski plač na rast cen. Čeprav dosedanja hitrejša rast plač v javnem sektorju, predvsem zaradi neenakomernega poviševanja v različnih plačnih razredih, ni značilno vplivala na rast cen, bi nadaljevanje njihove hitrejše rasti lahko povzročilo dodatne pritiske na rast cen. Zato predstavlja morebitna povišana rast plač, predvsem v javnem sektorju, ter posledično drugih osebnih prejemkov, ki so vezani na njihovo rast, ključni problem **dohodkovne politike**, povezan z rastjo cen. Povišana rast plač bi povzročila naraščanje proračunskih odhodkov, ob ohranjanju predvidenega proračunskega primanjkljaja bi to pomenilo povečevanje davčnih obremenitev, kar bi spodbudilo dodatno rast cen. Poleg tega bodo na področju **fiskalne politike** inflatorni vplivi izhajali predvsem iz nadaljnega usklajevanja trošarin za motorne bencine, tobačne izdelke ter alkohol z ravni trošarin v EU. Na področju **strukturnih reform** bosta k umirjanju rasti cen prispevala začetek procesa odprave indeksacijskih mehanizmov ter izpeljava predvidene liberalizacije cen telefonskih storitev.

Pomembno vlogo za nadaljnje zniževanje inflacije bo še naprej imela **denarna politika**. Ob pričakovanih pritokih tujega kapitala, ki bodo najverjetneje dosegli raven iz lanskega leta, bo Banka Slovenije še naprej skrbela za zmerno depreciacijo nominalnega tečaja tolarja, gibanje denarnih agregatov in obrestnih mer pa bo podrejeno doseganju zelene ravni tečaja. Ohranjanje sedanjih razmer, ko rast denarnega agregata M3 ob koncu prvega četrtletja približno za polovico presega zgornjo mejo koridorja, ki ga je za leto 2002 določila Banka Slovenije, obrestne

mere pa se v razmerah ugodne likvidnosti znižujejo (medbančna obrestna mera je v prvem četrtletju letos dosegla najnižjo raven po letu 1992), dolgoročno ne podpira stabilnega znižanja ravni cen na raven, primerljivo z državami članicami EU.

Ob upoštevanju navedenih predpostavk, v skladu s katerimi naj bi se pritiski na rast cen iz tujine v letošnjem letu še naprej umirjali, hkrati pa naj bi se v naslednjih mesecih zmanjševali tudi pritiski na rast cen v domačem okolju, pričakujemo, da se bosta tako medletna kot povprečna rast cen v naslednjih mesecih postopno zniževali. **Medletna inflacija** naj bi bila tako ob koncu letošnjega leta za približno 0.8 odstotne točke nižja od primerljive lani in bi **znašala približno 6.2%**, **povprečna inflacija** pa naj bi se v primerjavi z lansko znižala za 1.5 odstotne točke in **naj ob koncu leta 2002 ne bi presegla 6.9%**.

Ob ohranjanju sedanjih makroekonomskih politik nadalje predvidevamo, da se bo inflacija sicer tudi v letu 2003 postopno zniževala, vendar bo ob koncu leta presegla raven, ki je določena z maastrichtskimi kriteriji (1.5 odstotne točke nad povprečjem treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije). Za njeno vzdržno znižanje na to raven bi bilo namreč predhodno potrebno odpraviti strukturna neskladja, predvsem v sektorjih, kjer se cene oblikujejo pod nadzorom države, na finančnem področju, predvsem glede uporabe indeksacijskih mehanizmov in delovanja finančnih trgov ter na področju trga delovne sile. Poleg strukturnih neskladij, ki izvirajo iz preteklosti, pa bo izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev oteženo tudi z zmanjševanjem razlik v razvitosti Slovenije in držav članic EU, kar bo ohranjalo hitrejšo rast inflacije v Sloveniji v primerjavi z državami članicami EU (Balassa-Samuelsenov učinek). Inflacija naj bi se tako ob koncu **leta 2003 na medletni ravni znižala za več kot eno odstotno točko in znašala 5.2%**, **povprečna inflacija** pa za približno dve odstotni točki in znašala **5.1%**.

1.5. Trg dela

1.5.1. Zaposlenost in brezposelnost – Tudi letos približno 0.6-odstotna rast zaposlenosti

Tudi leta 2001 se je **rast zaposlenosti (po mesečnih podatkih SURS)** nadaljevala do oktobra, z izjemo sezonske stagnacije v poletnih mesecih, decembrsko zmanjšanje zaposlenosti pa je že nekaj let običajen sezonski pojav, ko potečejo pogodbe za zaposlovanje za določen čas, delodajalci pa zaradi praznikov ne sklenejo novih. Povprečno število delovno aktivnih se je leta 2001 povečalo za 1.4% v primerjavi z letom poprej, število zaposlenih pa za 1.7%. V primerjavi s preteklimi leti se je lani precej zmanjšala rast števila zaposlenih v drobnem zasebnem sektorju (pri samozaposlenih, 1.3%), ki je bila prvič od začetka tranzicije nižja od rasti števila zaposlenih v podjetjih in organizacijah (1.8%). Število kmetov se je znižalo za nadaljnja 2.4%, število samostojnih podjetnikov posameznikov pa še naprej stagnira.

Rast zaposlenosti je bila že drugo leto visoka tudi **po podatkih anket o delovni sili**. Povprečno število delovno aktivnih je bilo ponovno za 1.7% višje kot v letu poprej. V prvem polletju 2001 je naraščalo hitreje kot po mesečni statistiki, v drugem

polletju pa se je rast precej upočasnila. Neformalno zaposlovanje, ki zajema pomagajoče družinske člane, zlasti v kmetijstvu, in različne oblike zaposlitev izven delovnega razmerja, je po zmanjšanju leta 1999 v drugi polovici leta 2000 ponovno oživelo, rast pa se je nadaljevala torej tudi v prvem in drugem trimesečju 2001. V tretjem in četrtem trimesečju 2001 se je ta rast ustavila. Preračunano v ekvivalent polnega delovnega časa (**po metodologiji nacionalnih računov**) pa je bila rast zaposlenosti v letu 2001 precej nižja, le 0.6-odstotna, kar pomeni, da je bil povprečni delovni čas na delovno aktivno osebo (po mesečni statistiki in po anketi) krajši kot v letu poprej.

V predelovalnih dejavnostih se je število zaposlenih (po podatkih mesečnih statistik) v povprečju povečalo za 0.9%. Po podpodročjih je ponovno upadlo v tekstilni industriji (-3.8%), v proizvodnji hrane in pijač (-1.2%), proizvodnji koksa in naftnih derivatov (-3.2%), v lesni industriji (-0.8%) ter v proizvodnji papirja (-3.3%). V založništvu, usnjarski in kemični industriji ter v proizvodnji drugih nekovin je število zaposlenih stagniralo, v tiskarstvu in vseh drugih podpodročjih predelovalnih dejavnosti pa se je povečalo, najbolj v proizvodnji vozil in plovil (6.3%), kjer se je leto poprej za skoraj enak odstotek zmanjšalo. Močno rast zaposlenosti sta imeli še kovinska industrija (4%) ter proizvodnja izdelkov iz gume in plastičnih mas (3.1%).

Kljub povečanju števila zaposlenih v predelovalnih dejavnostih, ki je bilo na letni ravni prvo po letu 1987, se je tudi v letu 2001 nadaljevalo **prestrukturiranje zaposlenosti** v korist storitvenih dejavnosti. Število zaposlenih in samozaposlenih v kmetijstvu (po podatkih mesečnih statistik) se je zmanjševalo že tretje leto zapored, vendar nekoliko počasneje kot v predhodnih dveh letih. Število delovno aktivnih v rudarstvu in oskrbi z elektriko, plinom in vodo se je, tako kot leta 2000 tudi leta 2001 zmanjšalo. Zmanjšalo pa se je tudi število zaposlenih v gradbeništvu, ki se je v letih 1999 in 2000 povečevalo po stopnji preko 4%. Rast zaposlenosti v storitvah je bila nekoliko počasnejša kot leta 2000, predvsem v trgovini, gostinstvu in finančnem posredništvu, pomembno višja kot leta 2000 pa je bila na področju K: nepremičnine, najem in poslovne storitve. Nadaljevala se je tudi povečana rast zaposlovanja v javni upravi in izobraževanju; v zdravstvu ter na področju O (Druge javne, skupne in osebne storitve) pa je bila nekoliko nižja kot leto poprej (gl. tudi tabelo 7 v Statistični prilogi).

Število zaposlenih v ekvivalentu polnega delovnega časa se bo **v letu 2002** po oceni povečalo za okrog 0.6%, **v letu 2003** pa za 1.1%. Rast števila delovno aktivnih po mesečnih virih bi v obeh letih še naprej presejala rast števila zaposlenih v ekvivalentu polnega delovnega časa. Približno 1-odstotno povečanje zaposlenosti v letu 2002 naj bi bil rezultat povečanja števila zaposlenih v storitvah in gradbeništvu, stagnacije v predelovalnih dejavnostih ter nadaljnjega znižanja v agrarnem sektorju, rudarstvu in oskrbi z električno energijo, plinom in vodo⁷¹.

⁷¹ Napovedi podjetij in organizacij, ki jih vsako leto zbira Republiški zavod za zaposlovanje (anketa LP-ZAP) dajejo sicer bolj pesimistično oceno, vendar so bile zbrane v začetku leta 2002, ko so bile gospodarske perspektive bolj nejasne.

Tudi **upadanje brezposelnosti**, tako registrirane kot anketne, se je v letu 2001 nadaljevalo, vendar počasneje kot leta 2000. Povprečno število registriranih brezposelnih se je zmanjšalo za 4.5%, od 106,600 leta 2000 na 101,856, čeprav je bilo decembrsko število leta 2001 (104,316) zelo podobno tistemu decembra 2000. Stopnja registrirane brezposelnosti se je zmanjšala od 12% v decembru 2000 na 11.8% decembra 2001, povprečna stopnja pa s 12.2% leta 2000 na 11.6%. Stopnja anketne brezposelnosti (7% leta 2000), se je v drugem in tretjem trimesečju 2001 znižala že pod 6%, v četrtem pa ponovno povečala, tako da je bila lani v povprečju 6.4-odstotna. Ob predvideni rasti zaposlenosti se bo brezposelnost **v letih 2002 in 2003** še naprej zniževala (11.3% oziroma 10.9% aktivnega prebivalstva), pri čemer bi se nadaljevalo počasno povečevanje aktivnosti delovno sposobnega prebivalstva.

Zniževanje števila registrirano brezposelnih oseb še ne pomeni, da se znižujejo tudi **prilivi v brezposelnost**. Že tretje leto se namreč povečujeta priliv iskalcev prve zaposlitve in priliv oseb, ki so izgubile delo, zmanjšuje pa se neposredni odliv brezposelnih oseb v zaposlitev. Lani se je zaposlilo 12.5% manj brezposelnih kot leta 2000, priliv med brezposelne zaradi izgube dela⁷² oziroma priliv prvih iskalcev zaposlitve pa se je povečal za 6.4% oziroma 6.9%. Vzrok nezmanjšanih prilivov v brezposelnost je med drugim tudi zaposlovanje za določen čas, s katerim se delodajalci izogibajo visokim stroškom odpuščanja ter tako prenašajo del poslovnega rizika na zaposlene. Število registriranih brezposelnih pa še naprej upada predvsem zaradi visokih črtanj, ki jih je bilo lani za 10.6% več kot leta 2000. Črtanja zaradi nezglašanja na zavodih za zaposlovanje (približno četrtnina vseh črtanj) ter visok delež izpisa po lastni volji (okoli 14%) lahko pomenijo, da si je brezposelna oseba našla zaposlitev sama, brez posredovanja služb za zaposlovanje.

Osnovni vzrok za počasno zmanjševanje registrirane brezposelnosti v Sloveniji je še vedno tudi visoka strukturna brezposelnost, ki se le počasi zmanjšuje, do nje pa je prišlo z odpuščanjem presežnih, večinoma starejših ali nezadostno izobraženih delavcev. Delež dolgotrajno brezposelnih se je v letu 2001 zaradi upokojitev in drugih črtanj nekoliko znižal (s 63% leta 2000 na 59%), pri čemer pa se trajanje brezposelnosti še naprej podaljšuje (leta 2001 se je v povprečju podaljšalo za 13 dni v primerjavi z 2 leti 8 mesecev in 12 dni leta 2000). Zaradi istih razlogov sta se nekoliko znižala tudi deleža starejših od 40 let (na 50.5%) in starejših od 50 let (na 27%). Delež brezposelnih brez izobrazbe pa ostaja na ravni okrog 47%. Delež dolgotrajno brezposelnih med brezposelnimi brez izobrazbe se je nekoliko znižal, od 70% leta 2000 na 66%, med starejšimi od 40 let pa od 78% leta 2000 na 77%. Razlika v stopnjah brezposelnosti (tako registrirane kot anketne) glede na spol se je še povečala. Povprečna stopnja brezposelnosti moških se je v letu 2001 znižala relativno bolj kot stopnja brezposelnosti žensk (gl. tabelo 14 v Statistični prilogi).

⁷² Med razlogi za izgubo zaposlitve sta najpomembnejša izguba dela za določen čas (skoraj 50%) in prekinitev delovnega razmerja po lastni volji (okrog 15%), ki pa je v marsikaterem primeru le skrita, že vnaprej dogovorjena oblika prekinitve delovnega razmerja po določenem času ali ob določenih pogojih. V letu 2001 se je zmanjšal delež izgube zaposlitve zaradi stečaja (od okrog 8% v prejšnjih letih na 5%), drugi vzroki - prekinitev ali opustitev zaposlitve v javnih delih (okrog 10%), presežki (okrog 8%), prenehanje poslovanja ali opravljanja dejavnosti zasebnikov (okrog 3%) in različni drugi vzroki (okrog 9%) - pa so bili približno enako pomembni kot leta 2000.

Tabela 1.5.1: Delovno aktivni po mesečnih poročilih po dejavnostih

		Struktura (v%)			Letna rast (v %)		
		Po mesečnih virih		Napovedi	Po mesečnih virih		Napovedi
		2000	2001	2002	2000	2001	2002
SKUPAJ		100.0	100.0	100.0	1.3	1.4	1.0
A+B	Kmetijske dejavnosti	5.6	5.4	5.3	-5.3	-3.3	-0.5
C:F	Industrijske dejavnosti	40.2	39.7	39.3	0.2	0.4	-0.2
C	Rudarstvo	0.7	0.7	0.7	-18.0	-5.3	-1.5
D	Predelovalne dejavnosti	30.5	30.3	29.9	0.0	0.9	-0.4
E	Oskrba z elektriko, plinom, vodo	1.5	1.4	1.4	-2.2	-0.8	-2.7
F	Gradbeništvo	7.5	7.3	7.3	4.1	-0.9	1.2
G:O	Storitve skupaj	54.2	54.9	55.4	2.8	2.7	2.1
G	Trgovina, popravila motornih vozil	12.7	12.7	12.7	3.4	1.9	0.8
H	Gostinstvo	3.8	3.7	3.8	3.0	0.5	2.3
I	Promet, skladiščenje, zveze	6.2	6.2	6.3	1.0	2.0	2.5
J	Finančno posredništvo	2.5	2.5	2.6	3.6	2.9	2.6
K	Nepremičnine, najem, poslovne storitve	6.0	6.3	6.4	3.1	6.1	4.0
L	Javna uprava in obramba	5.7	5.9	5.9	3.2	3.8	2.1
M	Izobraževanje	6.9	6.9	6.9	1.7	2.0	1.1
N	Zdravstvo in socialno varstvo	7.1	7.1	7.2	3.3	2.8	2.3
O	Druge javne, skupne in osebne storitve	3.4	3.4	3.5	3.8	2.3	3.3

Vir podatkov: SURS; preračuni in napovedi UMAR

Čeprav se je leta 2001 brezposelnost zmanjšala v vseh regijah razen v spodnjeoposavski, se regionalne razlike v brezposelnosti povečujejo. Koeficient variacije v stopnjah registrirane brezposelnosti se je povečal s 30.46 v letu 2000 na 32.26 v letu 2001. Brezposelnost se najhitreje zmanjšuje v goriški regiji, po drugi strani pa se v primerjavi s slovenskim povprečjem najbolj slabša v pomurski regiji. Najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti (17.9%) ima podravska regija, ki že nekaj let presega slovensko povprečje za več kot 50%.

V letu 2001 je bilo na službe za zaposlovanje prijavljenih 143,149 potreb po delavcih (prostih delovnih mest), realiziranih pa 110,013. **Število prostih delovnih mest** je bilo v letu 2001 za 7.6% nižje kot leta 2000, tako da se je **razmerje med brezposelnimi in prostimi delovnimi mesti** v primerjavi z letom 2000 celo nekoliko poslabšalo: 8.5 brezposelnih na eno prosto delovno mesto, v primerjavi z 8.3 leta 2000. Izboljšalo se je le pri prostih delovnih mestih z visoko izobrazbo. Tudi delež zaposlitev za določen čas, ki je v letih 1999 in 2000 že padel pod 71%, se je v letu 2001 zopet povečal na 72.4%. Pri tem pa se **poklicna struktura** prostih delovnih mest počasi spreminja v korist bolj zahtevnih in storitvenih poklicev.

1.5.2. Plače – Rast plač v zasebnem in javnem sektorju letos bolj uravnotežena in nižja od rasti produktivnosti dela

Plačna politika mora z določanjem načina oblikovanja plač omogočati primerno raven kupne moči plač in njihovo čimbolj ustrezno porazdelitev, obenem pa vzpodbujati učinkovitost in produktivnost človeškega faktorja ter preprečevati, da bi prehitra rast plač zniževala konkurenčnost gospodarstva ali spodbujala inflacijo.

V letu 2001 je v **zasebnem sektorju** januarska 4.5-odstotna uskladitev izhodiščnih plač še izhajala iz starega Dogovora o politiki plač za obdobje 1999-2001, v avgustu pa se je izhodiščna plača uskladila za 4.4% kot izhaja iz Aneksa k dogovoru o politiki plač za obdobje 1999-2001, sprejetega maja 2001. Usklajevalni mehanizem vpliva na rast plač v zasebnem sektorju le v manjši meri. Nekoliko večji vpliv ima dodatna uskladitev minimalne plače, predvsem na rast nizkih plač. Rast bruto plače na zaposlenega je bila v prvem četrletju lani na medletni ravni 3.4-odstotna, v drugem četrletju je bila precej bolj umirjena (1.3%), v tretjem in četrtem četrletju pa se je ponovno okrepila (2% oziroma 2.6% na medletni ravni). V letu 2001 se je realna bruto plača od januarja do oktobra povečala za 0.4%, ob koncu leta pa je pospešila rast, saj je v zadnjih dveh mesecih porasla za 7%. To je precej tipično gibanje bruto plač, prisotno od leta 1997, ko se je začelo uveljavljati izplačevanje trinajste plače ob koncu leta (kot izplačilo ob uspešnem zaključku poslovnega leta, vezano bolj na individualne prispevke k poslovnemu rezultatu) ali pa izplačevanje božičnice (z bolj izenačenimi zneski kot nagrado zaposlenim za njihovo pripadnost podjetju). Od leta 1997 do leta 1999 se je rast realne bruto plače v zadnjih dveh mesecih krepila (1997 je bila 5-odstotna, leta 1998 9-odstotna in leta 1999 celo 13.8-odstotna), nato pa se je začela umirjati (leta 2000 8.7% in leta 2001 7%). Manjše tovrstno nagrajevanja zaposlenih je razvidno tudi iz statističnih podatkov, ki se evidentirajo od leta 1999, ko je bil delež zaposlenih, ki so prejeli tovrstno nagrajevanje okoli 26-odstoten, v letu 2000 19.8-odstoten, v letu 2001 pa le še 17.2-odstoten. Iz leta v leto pa se delež zaposlenih, ki je prejema 13. plačo oziroma božičnico, povečuje v dejavnosti oskrbe z elektriko, plinom in vodo (konec leta 2001 je znašal že okoli 60%) in v dejavnosti finančnega posredništva (77%). Delež je visok tudi v dejavnosti prometa, skladiščenja in zvez (26% zaposlenih); kjer pa se ni povečal. To so dejavnosti, kjer tudi letne rasti realne bruto plače na zaposlenega sodijo med višje. V letu 2001 je realna **bruto plača na zaposlenega v zasebnem sektorju porasla za 2.3% in je zaostajala za doseženo 2.5-odstotno rastjo skupne produktivnosti dela.**

V **javnem sektorju** je bil za leto 2001 usklajevalni mehanizem določen z Dogovorom o načinu usklajevanja plač v javnem sektorju v letu 2001. Rast bruto plače na zaposlenega pa je v tem sektorju veliko bolj kot od usklajevanja odvisna od povečanja dodatkov iz kolektivnih pogodb in uredbe, ki so del plače, ter, kar je še posebej značilno za državno upravo, od povečanja plač zaradi novo zaposlenih in izrednih napredovanj. V prvem četrletju lani glede na prvo četrletje leta 2000 se je realna bruto plača v javnem sektorju povečala za 8.2%. Poleg 3.6-odstotne uskladitve izhodiščne plače, kot izhaja iz Dogovora, je bila visoka rast v prvem četrletju posledica povečanja plač v obliki dodatkov za 2.3% v državni upravi ter za 3.5% v izobraževanju, kot izhaja iz uredbe oziroma kolektivne pogodbe dejavnosti. Dosežena visoka raven bruto plač je imela vpliv tudi na visoko, čeprav pojemajočo rast plač v

četrletjih, ki so sledila. V drugem četrletju je bila 5.2-odstotna medletna rast realne bruto plače nekoliko manj intenzivna, vendar še vedno visoka. V tretjem četrletju so se plače za avgust povečale še za 2.6-odstotno uskladitev v obliki diferenciranih dodatkov za zmanjšanje nesorazmerij med plačami javnega sektorja in je bila dosežena 3.4-odstotna rast, v zadnjem četrletju pa so rast plač okrepila še povečanja plač zaradi dodatkov v dejavnosti izobraževanja za 6.5% in v državni upravi za 2.3%. Realna bruto plača na zaposlenega je v javnih sektorju v letu 2001 porasla za 5.1%. Upošteva le usklajevalni mehanizem bi bruto plača na zaposlenega v javnem sektorju približno ohranila realno vrednost iz preteklega leta, tako da je večina realnega povečanja posledica povečanih dodatkov, ki so izhajali iz sprememb kolektivnih pogodb dejavnosti in iz uredbe Vlade, ter predvsem v državni upravi izrednih napredovanj in novih zaposlenih z visokimi plačami. **Izjemna rast plač v javnem sektorju**, ki je več kot enkrat preseгла skupno rast produktivnosti dela, je bila tako **vzrok za poslabšanje makroekonomskih razmerij v letu 2001**, najizrazitejše po letu 1996. **V letu 2001 je realna bruto plača na zaposlenega porasla za 3.2% glede na preteklo leto in s tem preseгла 2.5-odstotno rast produktivnosti dela.**

Za leto **2002** je politika plač v **zasebnem sektorju** še nedorečena. V januarju so se izhodiščne plače uskladile za 2.7%, to je za 90% pričakovane rasti cen v drugi polovici leta 2001, kot izhaja iz Aneksa k dogovoru o politiki plač za obdobje 1999-2001. Ker pričakovana 7-odstotna rast cen življenjskih potrebščin (december 2001 na december 2000) ni bila presežena, se tudi "varnostna zaklopka" ni uporabila. Nadaljnji mehanizem usklajevanja je še v oblikovanju. Pogajanja med delodajalci in delojemalci o socialnem sporazumu obsegajo kratkoročne in dolgoročne cilje politike plač in še niso zaključena. Če upoštevamo, da se sprejeti usklajevalni mehanizem ne bo bistveno razlikoval od dosedanjega, ter ob predvidevanjih, da bo gibanje plač v zasebnem sektorju sledilo pričakovanemu izboljšanju gospodarske rasti v drugi polovici leta, je napoved rasti realne bruto plače na zaposlenega v zasebnem sektorju ob predvideni dinamiki cen življenjskih potrebščin **okoli 2.4-odstotna.**

V letu 2001 sprejeta usmeritev, da je način usklajevalnega mehanizma za **javni sektor** lahko drugačen kot za zasebni sektor, bo po vsej verjetnosti veljala tudi za leto 2002. Za zasebni sektor plačna politika še ni dogovorjena, za javni sektor pa je bil že v decembru 2001 izpogajan način usklajevanja plač z Aneksom h kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti. Usklajevalni mehanizem je upošteval 88% predvidene 5.7-odstotne rasti cen življenjskih potrebščin (december 2002 na december 2001). Glede na to, da je pomladanska napoved inflacije za 0.5 odstotne točke višja, tekoča uskladitev izhodiščnih plač ne bo ohranjala realne vrednosti izhodiščne plače iz preteklega leta. Kljub temu bo zaradi visoke rasti plač, dosežene v letu 2001 (posebej v drugi polovici leta), rast realne bruto plače na zaposlenega v javnem sektorju v letu 2002 2-odstotna glede na preteklo leto že samo, če se upošteva sprejeti usklajevalni mehanizma. Poleg tega je potrebno upoštevati še del rednih napredovanj po posameznih dejavnostih ter še ne dokončno izpogajano povečanje vrednotenja dežurstev v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva, kar pomeni, da bo realna bruto plača na zaposlenega porasla **za 2.6 %** ob predvideni rasti cen življenjskih potrebščin. Če bi se poleg tega sprejel kakršen koli dodatek k plačam v javnem sektorju, bi to pomenilo dodatno rast in s tem neizbežno slabšanje

makroekonomskih razmerij. Za preprečitev tega je Vlada že v začetku leta 2002 sprejela ukrep za omejitev izrednih napredovanj zaposlenih v javnem sektorju. Poleg tega je v pogajanjih s sindikati, ki predstavljajo državno upravo, v zadnji spremembi uredbe Vlade dosegla preusmeritev dodatka k plači, ki naj bi se bil izvedel v maju 2002, v dodatno pokojninsko zavarovanje. Izplačilo tega dodatka v obliki povečanja plač v državni upravi bi pomenilo kar 3.2-odstotno povišanje realne bruto plač na zaposlenega v javnem sektorju namesto predvidenih 2.6%. Tudi pri pogajanjih o poklicni kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike ter pri kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva ter izobraževanja, ki se nadaljujejo še iz preteklega leta, je Vlada zavzela stališče, da se bodo eventualni popravki v razmerjih plač opravili v okviru zakona o sistemu plač v javnem sektorju. V začetku letošnjega leta je Vlada tudi močno pospešila delo na zakonu o sistemu plač v javnem sektorju, ki je bil tudi sprejet v državnem zboru. Za to, da bi zakon zaživel, bo potrebno še sestaviti spremne metodologije ter opraviti postopek razvrščanja delovnih mest v kolektivnih pogodbah dejavnosti in določitev občasnih dodatkov k plačam v kolektivni pogodbi za javni sektor, kar bo zaključeno do konca leta 2003. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju bo začel veljati v začetku leta 2004.

Z upoštevanjem ocene gibanj plač v obeh sektorjih se **bo realna bruto plača na zaposlenega v letu 2002 povečala za okoli 2.5% in bo le rahlo zaostajala za predvideno 2.8-odstotno rastjo produktivnosti dela.**

V letu 2003 bo realna bruto plača na zaposlenega v **zasebnem sektorju** porasla za okoli **2.5%** glede na preteklo leto. Pri tem je upoštevano, da bo usklajevalni mehanizem imel vgrajeno pričakovano inflacijo in da ne bo bistveno odstopal od dosedanjega načina usklajevanja. Poleg tega je upoštevano, da bo za minimalno plačo še vedno veljala dodatna uskladitev z rastjo bruto domačega proizvoda preteklega leta. Rast minimalne plače je posebej pomembna pri oblikovanju plač v predelovalnih dejavnostih, kjer je delež zaposlenih z višino plače, blizu višine minimalne plače, največji.

Bruto plača na zaposlenega v **javnem sektorju** se bo v letu **2003** povečala zaradi usklajevalnega mehanizma iz Aneksa h kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti ter zaradi rednih napredovanj zaposlenih v javnem sektorju. Poleg tega je pomladanska napoved rasti cen življenjskih potrebščin v letu 2002 višja od tiste, na osnovi katere je bil podpisan Aneks, zato je v januarju 2003 upoštevana tudi varnostna zaklopka, to je povečanje bruto plač za januar za predvideno razliko v rasti cen, upošteva je usklajevalni mehanizem. Na osnovi teh predpostavk bo rast realne bruto plače na zaposlenega v letu 2003 okoli **1.5-odstotna** glede na predhodno leto. Ukrepi Vlade bodo usmerjeni v ohranjanje sedanjega razmerja med plačami v javnem sektorju, saj so v pričakovanju uveljavitve zakona o sistemu plač v javnem sektorju pritiski povečevanja plač zelo veliki.

Upošteva joč nekoliko počasnejšo rast bruto plač v javnem sektorju od rasti bruto plač v zasebnem sektorju bo **realna bruto plača na zaposlenega v letu 2003 porasla za 2.0% in bo zaostajala za rastjo produktivnosti dela za več kot eno odstotno točko.**

Minimalna plača ima v usklajevalnem mehanizmu še dodatno zagotovljeno povečanje za rast bruto domačega proizvoda v preteklem letu. S tako zasnovanim usklajevalnim mehanizmom so želeli socialni partnerji doseči zastavljen cilj, da bi minimalna plača dosegla 58% povprečne bruto plače na zaposlenega po kolektivnih pogodbah predelovalnih dejavnosti. V preteklih letih je z rahlimi nihanjem minimalna plača dosegala okoli 53% povprečne bruto plače na zaposlenega po kolektivnih pogodbah predelovalnih dejavnosti, v letu 2001 pa se je to razmerje skokovito izboljšalo v korist minimalne plače in doseglo 54.3%, saj je minimalna plača realno porasla za 4.7%. Na splošno se porazdelitev zaposlenih glede na višino bruto plače ni spremenila, interdecilni koeficient se je ohranil na vrednosti 3.5.

Prejemki za povračilo stroškov v zvezi z delom in drugi osebni prejemki od dela ter izplačila po pogodbah in po avtorskih pogodbah so v letu 2001 naraščali počasneje od mase čistih plač ter v primerjavi s celotno maso čistih plač dosegli 41.2%, kar je skoraj dve odstotni točki manj, kot je bilo razmerje v zadnjih nekaj letih (okoli 43%). Gibanja tovrstnih izplačil v prvih dveh mesecih leta 2002 kažejo na ohranjanje doseženega razmerja v letu 2001.

1.6. Javne finance

1.6.1. Javnofinančni prihodki v letih 2001 do 2003 – Prihodki od davka na dodano vrednost bodo letos nižji od predvidenih ob pripravi državnega proračuna

V letu 2001 so bile pri vplačevanju in obračunavanju **javnofinančnih prihodkov** uveljavljene nekatere spremembe, ki pa niso bistveno posegle v obseg in strukturo javnofinančnih prihodkov. Prispevki za socialno varnost so se vplačevali po enakih prispevnih stopnjah (38%) kot leto poprej. Davek na izplačane plače je ostal davčni vir tudi v letu 2001, njegova progresivna obdavčitvena lestvica pa ni bila spremenjena. Da bi razbremenili fizične osebe v najnižjih dohodkovnih razredih je bil po dogovoru s socialnimi partnerji v letu 2000 sprejet Zakon o izjemnem znižanju davčne obveznosti (znižanje dohodnine za nižje dohodkovne razrede), ki se je uporabljal pri dohodninskih poračunih za leti 1999 in 2000 in zato zmanjševal dohodninske prihodke tudi v letu 2001. V letu 2001 so se večkrat povišale trošarine na mineralna olja, uvedena je bila trošarina na plin, povišale pa so se tudi trošarine na alkohol in alkoholne izdelke ter na tobak in tobačne izdelke. S spremembo Zakona o davku na dodano vrednost so bile spremenjene določbe zakona, ki se nanašajo na obdobje obračunavanja davka na dodano vrednost in roke za vračilo vstopnega davka, kar zmanjšuje administrativne stroške pobiranja davka. Zaradi prostotrgovinskih in pridružitvenega sporazuma so se tudi v letu 2001 še zniževale stopnje uvoznih dajatev določenih proizvodov in s tem prihodki od carin in uvoznih dajatev. S spremembo zakona o javnih financah pa so bili sistemsko urejeni priprava, predložitev in sprejemanje proračunov za dve leti.

Ob sprejemanju državnega proračuna za leto 2001 je bilo predvideno, da bodo javnofinančni prihodki v letu 2001 realno za 5.7% višji kot leto poprej in bodo znašali 42.9% bruto domačega proizvoda (za 0.1 strukturne točke več kot leta 2000).

Predvideni javnofinančni prihodki niso bili v celoti realizirani, saj so dejanska gibanja makroekonomskih agregatov, ki neposredno ali posredno določajo obseg javnofinančnih prihodkov, v letu 2001 odstopala od predvidenih ob pripravi proračuna. V letu 2001 je bilo domače trošenje nižje od prvotno načrtovanega, nižja pa je bila tudi rast tolarskega uvoza blaga, kar je upočasnjevalo rast vplačil davka na dodano vrednost, kjer so bila odstopanja navzdol glede na sprejeti državni proračun tudi najizrazitejša. Prihodki iz davka na dodano vrednost so se v (koledarskem) letu 2001 tako realno zmanjšali za 5.4% glede na primerljivo leto 2000. Višji od predvidenih v državnem proračunu pa so bili v letu 2001 prihodki od trošarin. Trošarine za vse trošarinske izdelke so se v letu 2001 povečale pogosteje in za več, kot je bilo predvideno ob sprejetju proračuna. Pri trošarinah na naftne derivate se je padec cen bencinov na svetovnih trgih kompenziral s povečevanjem trošarinskih dajatev. Prihodki od trošarin so se v (koledarskem) letu 2001 realno povečali za 12.2% glede na leto poprej.

V letu 2001 so bila gibanja prispevkov in davkov, ki se obračunavajo na osnovi plač, ugodna. Javnofinančni prihodki, ki se oblikujejo na osnovi plač in predstavljajo okoli 56% javnofinančnih prihodkov, so se v letu 2001 povečali realno za okoli 4%, pri tem sta se hitreje povečala davek na izplačane plače ter davek iz plač in nekoliko počasneje prispevki za socialno varnost. Davek na izplačane plače se je v letu 2001 zaradi fiksne nominalne in progresivne lestvice realno povečal za 14.2% glede na leto poprej. Celotni prihodki od dohodnine so se v letu 2001 realno povečali za 2.8%. Davek iz plač, ki oblikuje že skoraj 95% (92.7% v letu 2000) dohodninskih prihodkov pa se je zaradi progresivne lestvice povečal realno za 5.1%. Med drugimi dohodninskimi prihodki so realno rast v letu 2001 zabeležili še davek od dohodkov od dejavnosti in davek od dohodkov od premoženja, druge podvrste dohodnine pa so se v primerjavi z letom poprej realno zmanjšale. Poračuni dohodnine, ki so v letu 2001 znašali 20.7 milijarde SIT, so bili realno za dobrih 44% večji kot v letu poprej; povečali so jih poračuni po Zakonu o izjemnem znižanju davčne obveznosti, ki je znižal dohodnino za nižje dohodkovne razrede. Prispevki za socialno varnost so se v letu 2001 ob nespremenjenih prispevnih stopnjah realno povečali za 2.6%. Rast prispevkov za socialno varnost je bila v letu 2001 nižja od rasti mase bruto plač (realno 4.3%), ki je osnova za obračunavanje in plačevanje prispevkov. Kaže, da prispevki za socialno varnost v letu 2001 niso bili plačani od celotne osnove. Zavezanci ne plačujejo prispevkov za socialno varnost dosledno v predpisanih rokih, ampak plačila časovno zamikajo (tudi za več mesecev) in se izogibajo plačilom prispevkov za socialno varnost. Zaradi nadaljnjega zniževanja carinskih stopenj, ki jih prinašajo pridružitveni in drugi trgovinski sporazumi, so se tudi v letu 2001, že šesto leto zapored, zmanjšale carine in uvozne dajatve, in sicer realno za dobrih 28%, in dosegle le še 0.6% bruto domačega proizvoda. Prihodki od davka od dobička so se v letu 2001 realno povečali za 22.5% in dosegli 1.5% bruto domačega proizvoda.

Po konsolidirani globalni bilanci (v skladu z metodologijo Ministrstva za finance) so se javnofinančni prihodki v letu 2001 realno povečali za 5.1%; dosegli so 43.1% bruto domačega proizvoda, kar je za 0.3 strukturne točke več kot v letu 2000.

V letu **2002** so pri oblikovanju javnofinančni prihodkov uveljavljene nekatere spremembe. Januarja 2002 sta se povečali stopnji davka na dodano vrednost, in sicer splošna od 19% na 20% in nižja od 8% na 8.5%. Povečale so se tudi trošarine,

in sicer za vse trošarinske izdelke. V letu 2002 sta bili uvedeni tudi novi taksi in sicer taksa za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov in taksa za obremenjevanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin, ki imajo poleg javnofinančnega učinka na prihodke državnega proračuna tudi pomembno okoljevarstveno funkcijo. Uvedene so bile tudi registracijske takse za motorna kolesa. Stopnje prispevkov za socialno varnost, ki jih plačujejo delavci, so ostale v letu 2002 nespremenjene, povečala pa se je stopnja delodajalcev za zdravstveno zavarovanje, in sicer od 6.36% na 6.56% od mase plač. Za 0.2 odstotne točke se je povečala tudi stopnja za zdravstveno zavarovanje upokojencev. Pri davku na izplačane plače je bila za en razred dvignjena spodnja meja obdavčitve izplačanih plač in za 0.2 odstotne točke znižana obdavčitev plač v višjih razredih, s čimer bo dosežena razbremenitev stroškov dela. Stopnje uvoznih dajatev se bodo tudi v letu 2002 še nekoliko zmanjšale.

Spremenjena makroekonomska gibanja, ki so vplivala na znižanje napovedi gospodarske rasti za leto 2002 glede na jesensko napoved (osnova za pripravo državnih proračunov za leti 2002 in 2003), bodo v letu 2002 vplivala na obseg in na strukturo javnofinančnih prihodkov. Podobno kot v letu 2001 bodo tudi v letu 2002 dejanski javnofinančni prihodki nižji od predvidenih v sprejetem državnem proračunu. Letošnja pomladanska napoved za leto 2002 predvideva nižjo rast domače porabe in nižjo rast tolarškega uvoza blaga od pričakovanih po jesenski napovedi. Tudi dejansko doseženi prihodki za leto 2001 so bili nižji od predvidenih ob pripravi proračuna. Zato se je pri ocenjevanju javnofinančnih virov za naslednja leta, kljub nominalnemu povišanju napovedi pomembnih makroekonomskih agregatov, računalo s previsokimi izhodišnimi vrednostmi. Zaradi teh dveh razlogov bodo po sedanjih ocenah Ministrstva za finance prihodki od davka na dodano vrednost nižji od predvidenih v državnem proračunu (za okoli 30 milijard tolarjev).

Javnofinančni prihodki, ki se obračunavajo na osnovi plač, se bodo v letu 2002 povečali nekoliko hitreje od rasti bruto domačega proizvoda (po oceni realno za 4.5%). Prispevki za socialno varnost se bodo zaradi povečane prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje po oceni realno povečali za 4.3%, prihodki od dohodnine pa realno za 4.2%⁷³. Zaradi že omenjenih sprememb pri davku na izplačane plače bo realna rast prihodkov iz davka na izplačane plače okoli 7-odstotna. Povprečna obremenitev s tem davkom se bo po oceni zmanjšala od okoli 4.6% od mase plač v letu 2001 na okoli 4.25% v letu 2002.

Ocenjujemo, da bodo v letu 2002 konsolidirani (v skladu z metodologijo Ministrstva za finance) javnofinančni prihodki (brez davka na dodano vrednost in trošarin, vplačanih januarja 2003) dosegli okoli 41.5% bruto domačega proizvoda, kar je za okoli 1 odstotno točko manj, kot je bilo predvideno ob sprejetju državnega proračuna za leto 2002 in za 1.6 strukturne točke manj kot v letu 2001.

V letu 2002 se nadaljujejo aktivnosti na področju reforme neposrednih davkov. Usmerjene so v pripravo novega sistemskega zakona o dohodnini in o davku na dobiček pravnih oseb, kjer zaradi številnih davčnih oprostitev efektivna davčna

⁷³ V letu 2002 ne bo več povečanih proračunov po zakonu, ki je zmanjševal obveznosti oseb iz najnižjih dohodkovnih razredov.

stopnja dosega le polovico veljavne davčne stopnje. Zakoni, ki bodo podprli davčne spremembe, bodo predvidoma začeli veljati z letom 2003. Z njihovo uveljavitvijo se bo nekoliko spremenila struktura javnofinančnih prihodkov. Med neposrednimi davki se bodo povečali prihodki od davka na dobiček, zmanjšali pa prihodki od dohodnine.

Zmanjševanje deleža obveznih dajatev v bruto domačem proizvodu, ki je prisotno že več let, se bo nadaljevalo tudi v letih 2002 in 2003. Ob predvidenih makroekonomskih gibanjih bo zato treba povečati obvezne dajatve z ustreznimi ukrepi, usmerjenimi v doslednejše obračunavanje, pobiranje in izterjevanje obstoječih obveznih dajatev (davkov in prispevkov) ter z razširitvami prispevnih in davčnih osnov in z racionalizacijo obstoječih davčnih olajšav (zlasti pri davku na dobiček in dohodnini). Nadaljnje povečevanje prispevnih stopenj z vidika konkurenčnosti gospodarstva namreč ni sprejemljivo. Okrepiti bo treba tudi druge, predvsem nedavčne prihodke iz domačih in tujih donacij ter iz drugih predvsem kapitalskih in koncesijskih prihodkov.

1.6.2. Javnofinančni odhodki v letih 2001 do 2003 – Konsolidirani javnofinančni odhodki bodo letos znašali okoli 45% bruto domačega proizvoda

Odhodki državnega proračuna so v letu **2001** znašali 1,194 milijard tolarjev, kar je realno kar za 7.1% več od odhodkov državnega proračuna za leto 2000. V primerjavi z bruto domačim proizvodom so dosegli 26.2%, kar je za 0.7 strukturne točke več kot leto poprej. Med odhodki državnega proračuna so se v letu 2001 najhitreje povečala plačila obresti za posojila, najeta v tujini (realno za 23.6%). Hitreje kot skupni odhodki državnega proračuna so se realno povečali še izdatki za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim v državnih organih in v javnih zavodih (realno za 10.5%), sredstva za izdatke za blago in storitve (realno za 8%). Realno so se za skoraj 16% povečali transferi sredstev državnega proračuna v pokojninsko blagajno; predstavljali so že 16.2% odhodkov državnega proračuna (15% v letu 2000) oz. 4.2% bruto domačega proizvoda. Počasneje kot celotni proračunski odhodki so se povečala v letu 2001 sredstva za transfere posameznikom in gospodinjstvom iz državnega proračuna (realno za 1.2%). Realno manj kot leta 2000 je bilo iz državnega proračuna v letu 2001 namenjeno za transfere v občine (- 5.1%), za izdatke za blago in storitve v javnih zavodih (-3.9%), za plačila domačih obresti (-2.6%), za investicijske transfere (-1.3%) in za subvencije (-0.8%).

Decembra 2001 sta bila sprejeta državna proračuna za leti **2002 in 2003**. Po sprejetem državnem proračunu za leto **2002** se bodo odhodki državnega proračuna realno povečali za 5.5% v primerjavi z realiziranimi odhodki v letu 2001. Njihov delež v bruto domačem proizvodu se bo povečal od 26.2% v letu 2001 na 26.7% bruto domačega proizvoda v letu 2002. Zaradi nižjih ocenjenih prihodkov državnega proračuna od predvidenih ob sprejetju državnega proračuna (po sedanjih ocenah okoli 40 milijard tolarjev) je Vlada že sprejela ukrepe začasnega zadržanja izvrševanja proračuna v skladu z določili Zakona o javnih financah. Ob upoštevanju stvarnejše ocene davčne kapacitete in ob upoštevanju določil glede proračunskega primanjkljaja (tako imenovani avtomatični stabilizator) bo za leto 2002 predlagan

rebalans državnega proračuna, s čimer bo dosežena uskladitev odhodkov državnega proračuna z realnimi možnostmi.

Po sprejetem državnem proračunu za **leto 2003** se bo rast odhodkov državnega proračuna v letu 2003 upočasnila na realno 2.6%; njihov delež v bruto domačem proizvodu se bo zmanjšal na 26.4% bruto domačega proizvoda. Sredstva za plače naj bi se realno povečala za 2.3%. V letu 2003 je s sprejetim državnim proračunom predvideno tudi realno zmanjšanje plačil obresti, in sicer za 9%. Tudi izdatki za blago in storitve se bodo po sprejetem proračunu v letu 2003 povečali realno le za 1.4%. V letu 2003 bo v primerjavi z letom 2002 upočasnjena tudi realna rast transferov posameznikom in gospodinjstvom, in sicer na 3.1%. Zaradi predvidenega rebalansa državnega proračuna za leto 2002 bo v nadaljnjih usklajevanjih posledično nekoliko spremenjen tudi sprejeti državni proračun za leto 2003.

Odhodki **občinskih proračunov** so se v letu 2001 realno povečali za 4.3%. Njihov delež v bruto domačem proizvodu je dosegel 5.3%, kar je približno toliko kot v letu 2000. V letu 2001 so hitreje kot celotni odhodki občinskih proračunov naraščali izdatki za plače in prispevke občinskim organom, izdatki za blago in storitve občinskih organov, transferi posameznikom in gospodinjstvom in investicijski odhodki. Realno manj sredstev kot v letu 2000 pa je bilo v letu 2001 namenjeno za subvencije, izdatke za blago in storitve javnim zavodom in nekatere druge transfere. Za leti 2002 in 2003 je predvidena nekoliko upočasnjena rast odhodkov občinskih proračunov, ki bo predvidoma v obeh letih manjša od rasti bruto domačega proizvoda. V primerjavi z bruto domačim proizvodom se bodo v letih 2002 in 2003 odhodki občinskih proračunov zmanjšali na raven okoli 5%.

Odhodki pokojninskega in invalidskega zavarovanja so se v letu 2001 realno povečali za 2.8%. Sredstva, namenjena pokojninam in invalidninam so se povečala realno za 2.4%. Po sprejetem načinu valorizacije so se pokojnine usklajevale z rastjo plač; za dober odstotek pa se je povečalo tudi število prejemnikov. Hitreje kot sredstva za pokojnine so se povečala sredstva za nadomestila plač in za druge oblike zagotavljanja socialne varnosti (uvedba državne pokojnine). Za realizacijo pravic iz Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (brez plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje upokojencev) je bilo v letu **2001** namenjenih 13.2% bruto domačega proizvoda. Po projekcijah bo v letih 2002 in 2003, z nadaljnjim zmanjšanjem odmerne stopnje, ob zmerni rasti števila upravičencev (za 1.1% letno) in ob sedaj veljavnem načinu usklajevanja pokojnin z rastjo plač za ta namen potrebnih v letu 2002 okoli 13.3% bruto domačega proizvoda in v letu 2003 okoli 13.1% bruto domačega proizvoda.

Odhodki v **obveznem zdravstvenem zavarovanju** so se v letu 2001 realno povečali za 6.9% in so znašali 6.9% bruto domačega proizvoda. Sredstva za plačilo zdravstvenih storitev so se realno povečala za 6.4%, v tem so se sredstva za plače in prispevke v zdravstvenih zavodih realno povečala za 6.5%, izdatki za blago in storitve zdravstvenim zavodom pa realno za 3.9%. Sredstva za zdravlila so se v letu 2001 realno povečala kar za 13.9%. Rast sredstev za nadomestila za čas bolniške odsotnosti se je nekoliko umirila (brez upoštevanja učinka zaradi obračuna prispevkov od nadomestil). Zakonsko določene pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja se v letu 2001 sicer niso spremenile. Sprejete so bile številne aktivnosti za

Tabela 1.6.2: Struktura in delež odhodkov državnega proračuna v bruto domačem proizvodu v %

	Struktura v %				Delež v primerjavi z BDP, v%			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
SKUPAJ ODHODKI DRŽAVNEGA PRORAČUNA	100.0	100.0	100.0	100.0	25.5	26.2	26.7	26.4
Tekoči odhodki	30.5	30.5	30.1	29.5	7.8	8.3	8.3	8.2
V tem:								
Plače, prispevki, drugi izdatki zaposlenih v državnih organih	13.0	13.2	13.3	13.5	3.3	3.5	3.6	3.6
Izdatki za blago in storitve v državnih organih	10.6	11.2	10.6	10.5	2.7	3.0	2.9	2.8
Plačila domačih in tujih obresti	5.8	5.9	6.0	5.3	1.4	1.6	1.6	1.5
Tekoči transferi	59.6	60.1	59.5	59.8	15.2	15.7	15.9	15.7
V tem:								
Subvencije	5.1	4.8	4.6	4.6	1.3	1.3	1.2	1.2
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	14.6	13.8	13.7	13.7	3.7	3.7	3.7	3.7
Transferi v javne zavode	20.8	21.1	21.1	20.8	5.3	5.5	5.7	5.5
Transferi v PIZ	15.0	16.2	15.9	16.1	3.8	4.1	4.2	4.2
Investicijski odhodki in transferi	9.8	9.4	10.4	10.7	2.5	2.6	2.7	2.7

Vir podatkov: Ministrstvo za finance; za leti 2002 in 2003 sprejeti državni proračuni, preračuni UMAR.

obvladovanje izdatkov za zdravila in za racionalizacijo izvajanja zdravstvenih programov. Tudi v letih **2002 in 2003** se bodo nadaljevale aktivnosti za omejevanje odhodkov v zdravstvu. Omejena sredstva v obveznem zdravstvenem zavarovanju, ki narekujejo stalna prizadevanja za obvladovanje izdatkov v obveznem zdravstvu, že pomembno slabšajo dostop do zdravstvenih storitev. Nadaljevanje tega trenda poraja vprašanja pravičnosti in solidarnosti v obveznem zdravstvenem sistemu. Zato se že pripravljajo analize in ukrepi, s katerimi bo treba v letih **2002 in 2003** poseči na to področje.

Po konsolidaciji **javnofinančnih odhodkov** so se v letu **2001** celotni javnofinančni odhodki, izkazani v globalni bilanci, realno povečali za 5.2%; znašali so 44.5% bruto domačega proizvoda, kar je za 0.4 strukturne točke več kot v letu 2000. Po sprejetih državnih proračunih in po projekcijah odhodkov pokojninske in zdravstvene blagajne se bodo v letu **2002** konsolidirani javnofinančni odhodki realno povečali za 4.6% in njihov delež v bruto domačem proizvodu se bo povečal na 45.2%. Počasneje od rasti bruto domačega proizvoda bodo po projekcijah rasli celotni (konsolidirani) javnofinančni odhodki v letu **2003**, ko se bo njihov delež zmanjšal na 44.3% bruto domačega proizvoda. Le tako bo možno doseči cilj: zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja v primerjavi z bruto domačim proizvodom.

1.6.3. Javnofinančni primanjkljaj v letih 2001 do 2003 - Za uravnoteženje javnih financ bo treba postopno nadaljevati predvsem z ukrepi za omejevanje in zmanjševanje javnofinančnih odhodkov

Z ukrepi ekonomske politike se je zagotavljalo čim bolj stabilne vire financiranja in blažilo pritiske na javnofinančne odhodke, vendar je kljub temu javnofinančni primanjkljaj za leto **2001** dosegel 1.4% bruto domačega proizvoda kar je za 0.4 strukturne točke več, kot je bilo predvideno v proračunskem memorandumu.

Za doseglo cilja o uravnoteženih javnih financah bo treba v letih 2002 in 2003 postopno nadaljevati z zmanjševanjem javnofinančnega primanjkljaja, in sicer tako z ukrepi na strani javnofinančnih prihodkov (zagotavljanje čim bolj stabilnih virov financiranja), predvsem pa z ukrepi za omejevanje in zmanjševanje javnofinančnih odhodkov. V letu **2002** je s sprejetim državnim proračunom predvideno, da se proračunsko leto uskladi s koledarskim letom, kar pomeni, da se bodo celoletni odhodki državnega proračuna realizirali z enajstmesečnimi prihodki davka na dodano vrednost in trošarin (brez prihodkov davka na dodano vrednost in trošarin, vplačanih januarja leta 2003). Zato se bo leta 2002 izkazani javnofinančni primanjkljaj povečal za 1.5% bruto domačega proizvoda »izravnalnega« proračunskega primanjkljaja in skupaj s tekočim javnofinančnim primanjkljajem dosegel v letu 2002 okoli 2.6% bruto domačega proizvoda. V letu **2003** bo javnofinančni primanjkljaj zopet enak tekočemu primanjkljaju, ki bo po predvidevanjih znašal okoli 0.8% bruto domačega proizvoda.

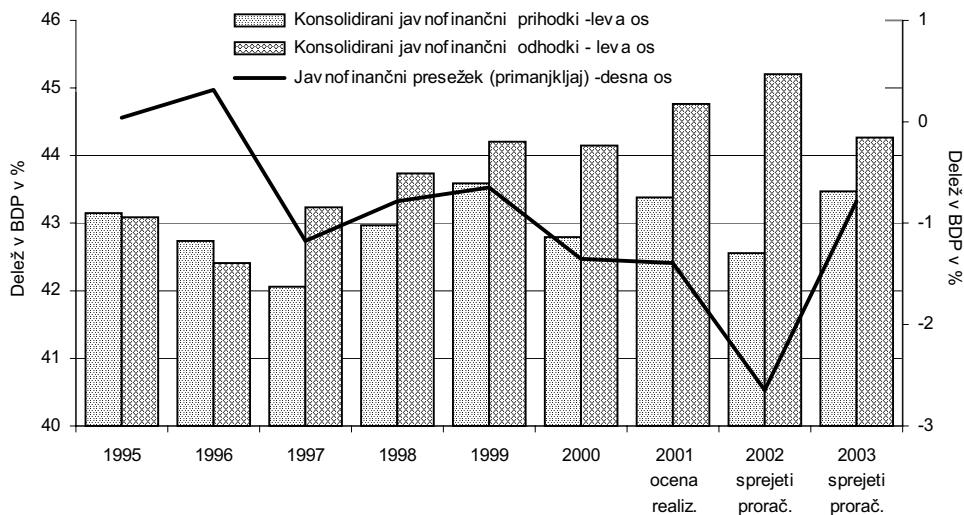
V Sloveniji je javnofinančni primanjkljaj definiran kot primanjkljaj konsolidirane bilance javnega financiranja štirih javnofinančnih »blagajn«, to je državnega proračuna, obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, obveznega zdravstvenega zavarovanja in občinskih proračunov. Standardi javnofinančnega računovodstva se naslanjajo na rešitve standardov Finančne statistike države (Government Finance Statistics – GFS), kot jih priporoča Mednarodni denarni sklad. Tokovi (javnofinančni prihodki in odhodki) se upoštevajo v trenutku plačila, ne pa v trenutku nastanka obveznosti, kot je to v veljavi v nacionalnem računovodstvu. Slovenija mora kot država kandidatka za vstop v EU predložiti Evropski komisiji vsako leto do vstopa v EU notifikacijo o stanju javnega dolga in javnofinančnega primanjkljaja na podlagi metodologije Evropskega sistema računov iz leta 1995 (European System of Accounts – ESA 95). Prikazovanje javnofinančnega primanjkljaja po enotni metodologiji za vse države je pomembno zaradi spremljanja izpolnjevanja maastrichtskih konvergenčnih kriterijev. Prevod sedanjega izračuna

Tabela 1.6.3: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS-IMF (deleži v primerjavi z bruto domačim proizvodom v %)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Javnofinančni prihodki	43.1	42.7	42.0	43.0	43.6	42.8	43.1	42.6	43.5
Javnofinančni odhodki	43.1	42.4	43.2	43.8	44.2	44.2	44.5	45.2	44.3
Presežek / primanjkljaj	0.0	0.3	-1.2	-0.8	-0.6	-1.4	-1.4	-2.6	-0.8

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, za leti 2002 in 2003 sprejeti državni proračun, preračuni UMAR.

Slika 9: Konsolidirana bilanca javnega financiranja

Vir podatkov: MF, preračuni UMAR.

javnofinančnega primanjkljaja po nacionalni metodologiji na evropsko metodologijo pomeni: dopolnitev zajetja transaktorjev (vključevanje javnih skladov in drugih manjkajočih ustanov sektorja države) in transakcij (npr. lastni prihodki zavodov, nekatere ekološke takse); prehod na zajetje transakcij že v trenutku nastale obveznosti (pomembno zlasti pri obrestih na državni dolg); prilagoditev na obračunsko leto; prilagoditev načina konsolidacije; in drugo. Po izračunih, opravljenih letos, je javnofinančni primanjkljaj po nacionalni metodologiji v letu 2001 za 1.1% bruto domačega proizvoda manjši od ugotovljenega po evropski metodologiji (-2.5%). Za leto 2002 pa je po nacionalni metodologiji izračunani javnofinančni primanjkljaj za 1% bruto domačega proizvoda večji od izračunanega po evropski metodologiji (-1.6%).

1.6.4. Dolg ožje opredeljene države – V prihodnjem letu naj bi dolg ožje opredeljene države relativno upadel

Dolg ožje opredeljene države se je v letu 2001 nominalno povečal za 215.6 milijarde SIT in je 31.12.2001 znašal 1,228.9 milijarde SIT. Dolg, denominiran v tolarjih, je konec leta 2001 predstavljal 42.9% skupnega dolga, sledita evro z 52.6% in ameriški dolar s 3.8% skupnega dolga. Glede na obrestno strukturo je predstavljal indeksirani dolg 33.6%, dolg z nespremenljivo obrestno mero 48.8% celotnega dolga ter dolg s spremenljivo obrestno mero 17.6% celotnega dolga.

Črpanja dolga so v letu 2001 znašala 676.5 milijarde SIT, odplačila dolga pa 526.1 milijarde SIT. Vrednostne spremembe (pripis revalorizacije in tečajne razlike) so dolg povečale za 65.2 milijarde SIT. V preteklem letu se je država dolgoročno

Tabela 1.6.4.1: Stanja in spremembe dolga RS v letu 2001 (v mlrd SIT)

	31.12.2000 Stanje	Črpanje	Odplačila	Neto črpanja	Vrednostne spremembe	Sprememba dolga	31.12.2001 Stanje
DOLG RS	1,013.3	676.5	526.1	150.4	65.2	215.6	1,228.9
I. Notranji dolg	505.1	520.1	421.0	98.2	31.9	130.1	636.0
II. Zunanji dolg	508.3	156.4	105.1	52.2	33.3	85.5	592.9

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, Bilten javnih financ.

zadolžila za 180.2 milijarde SIT: 5.7 milijarde SIT z najemom posojil pri domačih poslovnih bankah, 50.6 milijarde SIT z izdajo vrednostnih papirjev na domačem trgu, 5.5 milijarde SIT z najemom posojil pri mednarodnih finančnih institucijah in 118.3 milijarde SIT z izdajo vrednostnih papirjev na tujih trgih. Stanje kratkoročnega dolga je konec leta 2001 znašalo 55 milijard SIT. Od tega zneska je 0.8 milijarde SIT iz naslova zadolževanja z zadolžnicami, 13 milijard SIT iz zadolževanja s trimesečnimi zakladnimi menicami, 7 milijard SIT iz zadolževanja s šestmesečnimi zakladnimi menicami, 14.2 milijarde SIT iz zadolževanja z dvanajstmesečnimi zakladnimi menicami in 20 milijard SIT iz naslova zadolževanja z enomesečnimi zakladnimi menicami. V letu 2001 je Republika Slovenija prevzela dolg Slovenskih železarn v višini 29 milijard SIT in Slovenskih železnic v višini 61.6 milijarde SIT.

Prevzemi dolga iz naslova sukcesije dolgov nekdanje SFRJ - Republika Slovenija je formalno v celoti uredila odnose s tujimi upniki bivše SFRJ iz naslova preteklih reprogramiranj v okviru Novega finančnega sporazuma in iz naslova Pariškega kluba v obdobju 1996-2001. V tem obdobju je RS začela tudi formalno izkazovati prevzeti dolg v svojih statistikah, čeprav so obveznosti obstajale že od osamosvojitve RS dalje. V letu 1996 je Državni zbor sprejel zakona, ki določata način urejanja odnosov Republike Slovenije z upniki nekdanje SFRJ: Londonski klub (Zakon o prevzemu dela dolga po Novem finančnem sporazumu iz leta 1988 in o izdaji obveznic RS zaradi zamenjave tega dolga)⁷⁴, Pariški klub: (Zakon o načinu in pogojih izpolnjeva-

Tabela 1.6.4.2: Obveznice RS izdane do konca leta 2001

Obveznica	Dospelost	Obrestna mera	Znesek izdaje
RS 22 - 5- letna	13. 02. 2006	TOM+4.70%	8,000 mio SIT
RS 23 - 10- letna	13. 02. 2011	6.00%	40 mio EUR 8,61 mio SIT
reodprtje evroobveznice 2010	24. 03. 2010	6.00%	100 mio EUR
RS 24 - 3- letna	13. 03. 2004	TOM+4.20%	11,000 mio SIT
Evroobveznica 2011	11. 04. 2011	5.375%	450 mio EUR
RS 25 - 5- letna	18. 04. 2006	TOM+4.70%	8,000 mio SIT
RS 26 - 10- letna	01. 06. 2011	5.375%	50 mio EUR 10,962,5 mio SIT
RS 27 - 5- letna	04. 12. 2006	TOM+4.70%	4,100 mio SIT

Vir podatkov: Ministrstvo za finance.

⁷⁴ Ur.l. RS, št. 14/96.

nja obveznosti iz dvostranskih sporazumov za prevzem slovenskega dolga, ki izvira iz dvostranskih sporazumov za konsolidacijo dolga bivše SFRJ, sklenjenih med SFRJ in državami članicami Pariškega kluba v obdobju 1984-1988⁷⁵. Na tej podlagi je Republika Slovenija v letu 1996 ratificirala sporazume s konzorcijem komercialnih bank (Londonski klub) o izvajanju pogodbe, imenovane novi finančni sporazum (New Financing Agreement - NFA; leta 1988 jo je s konzorcijem komercialnih bank sklenila skupina poslovnih bank na čelu z Narodno banko Jugoslavije), in s tremi članicami Pariškega kluba: Francijo, Nemčijo in ZDA. Na osnovi sporazuma s konzorcijem komercialnih bank je RS izdala NFA obveznice v skupnem znesku 812 milijonov USD (646.2 milijona USD in 255.5 milijona DEM). Z izdajo obveznic je bila dosežena izpustitev vseh slovenskih dolžnikov iz še vedno veljavne mednarodne pogodbe, ki vključuje solidarnostno klavzulo (če bi slovenski dolžniki ostali zavezani po navedeni pogodbi, bi imeli upniki pravico od njih izterjati celotno vrednost pogodbe, ki je vključno z dospelimi in neplačanimi obveznostmi v začetku leta 1996 dosegla vrednost 5.6 milijarde USD). V letu 1997 je Republika Slovenija ratificirala sporazuma s Kraljevino Švedsko in Kraljevino Belgijo ter v letu 1998 poravnala obveznosti do teh dveh držav. V letu 1998 sta bila uveljavljena sporazuma in bile poplačane obveznosti do države Kuvajt in Avstrije, v letu 1999 pa sta bila

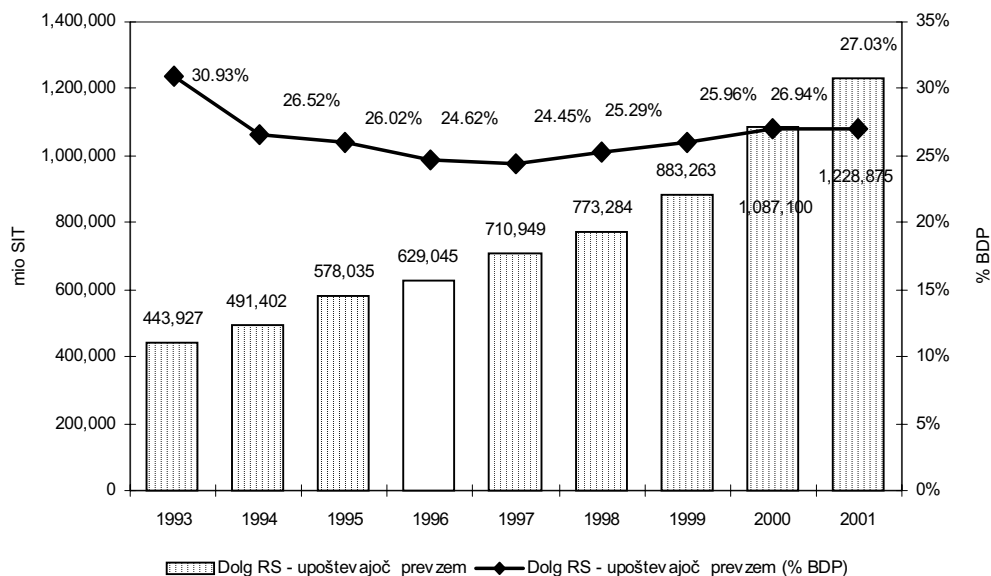
Tabela 1.6.4.3: Dolg Republike Slovenije povečan za obveznosti iz NFA, obveznosti do držav članic Pariškega kluba, SI. železarn in SI. železnic

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Stanje dolga RS po poročilu o dolgu	303,020	342,982	418,121	580,698	673,313	771,298	893,292	1,013,354	1,228,875
Stanje prevzetega dolga po NFA sporazumu do leta prevzema	90,539	92,862	98,932						
Stanje prevzetega dolga - Pariški klub do leta prevzema	23,549	25,961	29,072	14,690	2,156	2,060	946	1,106	
Stanje prevzetega dolga - SI. železarne do leta prevzema	18,996	20,308	21,860	22,633	23,480	23,966	25,093	26,897	
Stanje prevzetega dolga - SI. železnice do leta prevzema	7,824	9,289	10,050	11,025	11,999	23,081	25,078	45,743	
Dolg RS upoštevajoč prevzem	443,927	491,402	578,035	629,045	710,949	820,404	944,409	1,087,100	1,228,875
Dolg RS po poročilu o dolgu (delež v % glede na BDP)	21.11	18.51	18.82	22.72	23.16	23.78	24.56	25.11	27.03
Dolg RS upoštevajoč prevzem (delež v % glede na BDP)	30.93	26.52	26.02	24.62	24.45	25.29	25.96	26.94	27.03

Vir podatkov: Ministrstvo za finance.

⁷⁵ Ur.l. RS, št. 1/96.

Slika 10: Dolg ožje opredeljene države, upoštevajoč prevzem obveznosti

Vir podatkov: MF.

Uveljavljena sporazuma z Japonsko in Švicarsko konfederacijo. Sporazuma z državama Dansko in Nizozemsko sta bila ratificirana v letu 2000, sporazumi z Veliko Britanijo, Italijo in Norveško pa so bili podpisani v letu 2001.

V tabeli 1.6.4.3. je uradno izkazani dolg povečan za zgoraj omenjene obveznosti. Izkazane so vse obveznosti iz NFA in obveznosti do držav članic Pariškega kluba od leta 1993 dalje. Vključene so tudi obveznosti do Slovenskih železarn in Slovenskih železnic, ki se servisirajo že od leta 1993. Tako izkazane obveznosti kažejo, da se je v obdobju 1993-1997 dolg relativno (glede na bruto domači proizvod) zmanjševal; v obdobju 1998-2000 pa se je povečal za 2.5 odstotne točke. Konec leta 2001 je bila relativna vrednost dolga nespremenjena v primerjavi s koncem leta 2000 (26.9% bruto domačega proizvoda).

Tabela 1.6.4.4: Dolg ožje opredeljene države v letih 2002-2004 (mird SIT)

	2002	2003	2004
Potreben obseg zadolževanja	257.4	195.1	197.3
Plačila obresti ¹	81.3	78.2	85.1
Odplačila glavnice ¹	130.7	144.9	172.6
Dolg ožje opredeljene države	1,308.8	1,311.5	1,324.7
Dolg kot % BDP	25.9	23.8	22.0

Vir podatkov: S. Mičkovič: Dolg ožje opredeljene države, maj 2002.
Opomba: ¹ upoštevano je novo zadolževanje v letih 2002-2004.

Ocena dinamike **dolga ožje opredeljene države v obdobju 2002-2004** temelji na naslednjih predpostavkah: (i) proračunski primanjkljaj se bo v opazovanem obdobju zmanjševal in leta 2004 ne bo presegel 0.5% bruto domačega proizvoda; (ii) načrtovana privatizacija državnega premoženja bo izvedena v celoti, prilivi iz privatizacije bodo uporabljeni za odplačilo dolga; (iii) v obdobju od leta 2002 do leta 2004 država ne bo prevzemala dodatnih dolgov na osnovi posebnih zakonov.

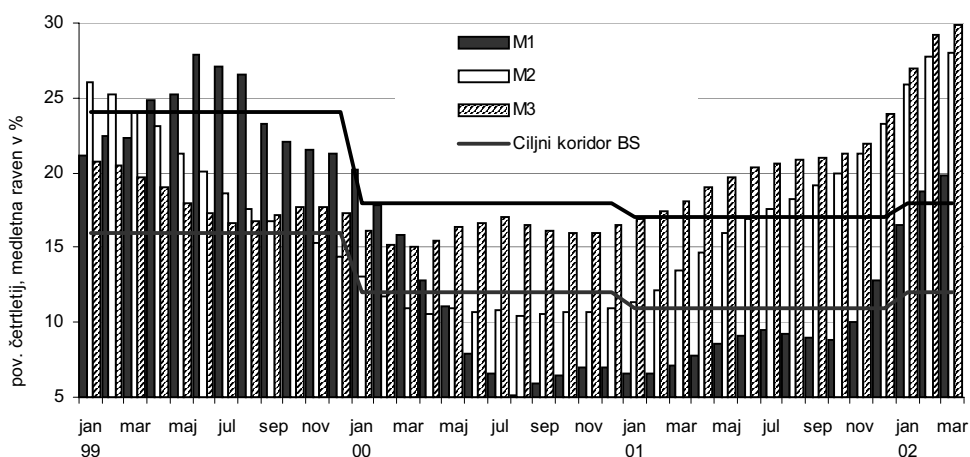
Ob omenjenih predpostavkah bo dolg v opazovanem obdobju nominalno minimalno naraščal, kot delež v primerjavi z bruto domačim proizvodom pa bo v celotnem obdobju padal. Takšna ocena dinamike dolga je predvsem posledica predvidene privatizacije državnega premoženja oziroma predčasnega odplačila dolga iz naslova kupnin.

1.7. Denarna gibanja, finančni tokovi in trg kapitala

1.7.1. Denarna gibanja – Rast denarnega agregata M3 v letu 2001 preseгла zgornjo mejo ciljanega koridorja za 6.9 odstotne točke

Končni cilj Banke Slovenije, **znižanje inflacije na raven, primerljivo z državami Evropske unije**, ostaja nespremenjen tudi v letu 2002. V skladu s tako opredeljenim ciljem bo Banka Slovenije vodila politiko, ki naj bi v naslednjih dveh letih, to je do predvidenega vstopa v EU, omogočila znižanje inflacije na raven štirih odstotkov. V skladu z novimi usmeritvami denarne politike Banke Slovenije, sprejetimi novembra lani (glej okvir 7), bo politika Banke Slovenije, ki naj bi privedla do

Slika 11: Gibanje denarnih agregatov Banke Slovenije (medletna četrtletna rast)

Vir podatkov: BS.

uresničitve njenega dolgoročnega cilja, **temeljila na dveh stebrih**. Prvi steber predstavlja količina denarja v obtoku; kot referenčno vrednost pa bo Banka Slovenije še naprej spremljala količino širše opredeljenega denarnega agregata M3 v obtoku ter njegovih komponent. Drugi steber pa tvorijo indikatorji, ki vplivajo na cenovno stabilnost in vzdržnost denarne politike, pri čemer bo Banka Slovenije spremljala predvsem kazalnike gospodarske aktivnosti, rasti plač, primanjkljaja tekočega računa plačilne bilance, gibanja reguliranih cen ter primanjkljaja vladnega sektorja.

Pri tem ostaja tudi bližnji cilj denarne politike, določen kot **rast denarnega agregata M3**, nespremenjen. Po njegovi stabilni rasti v letu 2000, ko se je rast povprečne količine denarnega agregata M3 v obtoku povečala za 0.4 odstotne točke (s 16.1%, kolikor je znašala januarja, na 16.5% v decembru), je Banka Slovenije znižala meji ciljanega koridorja njegove rasti v letu 2001 za eno odstotno točko (med 11% in 17%). Rast denarnega agregata M3 je že v januarju 2001 dosegla zgornjo mejo, do konca tretjega četrletja pa je presegla zgornjo mejo ciljnega koridorja že za 3.9 odstotne točke, v veliki meri kot posledica gibanj v tekočem računu plačilne bilance ter finančnih prilivov, povezanih s prodajami kapitalskih deležev (pri oblikovanju denarnega agregata M3 v tem obdobju je kreiranje preko neto tuje aktive predstavljalo 42.7%). V zadnjem četrletju leta 2001 se je ponudba tujega denarja povečevala predvsem zaradi prilivov tuje gotovine, povezane z uvedbo evra, oblikovanje M3 preko neto tuje aktive pa se je povzpelo na 71.6%. Količina denarnega agregata M3 se je v letu 2001 tako skupaj povečala za 430 milijard tolarjev, njena medletna rast pa je decembra znašala 27.1%. Povprečna letna rast denarnega agregata M3 v letu 2001, merjena kot povprečje stanj v zadnjem četrletju leta v primerjavi s povprečjem stanj v enakem obdobjem pred letom dni, je ob koncu leta znašala 23.9% oziroma 6.9 odstotne točke več nad zgornjo mejo ciljnega koridorja.

Tudi v prvem četrletju leta 2002 se nadaljuje visoka rast denarnega agregata M3. Čeprav je Banka Slovenije, ob upoštevanju lanskih gibanj, premaknila meje ciljnega koridorja rasti količine M3 za eno odstotno točko navzgor (med 12% in 18%), je rast M3 ob koncu prvega četrletja letos znašala 29.8% in za več kot polovico presega zgornjo mejo ciljnega koridorja.

Med posameznimi komponentami širše opredeljenega denarnega agregata so se v letu 2001 najbolj povečale toolarske nevpogledne vloge in devizne vloge pri bankah. Medletna rast prvih se je s 14.3% v januarju povečala na 29.5% v decembru, rast deviznih vlog, ki so v začetku leta naraščale po 32.2-odstotni medletni stopnji, pa se je, predvsem zaradi bolj umirjene rasti deviznih vlog podjetij, zmanjšala za 3.2 odstotne točke in decembra znašala 29.0%. Relativno hitrejša rast nevpoglednih toolarskih vlog je povzročila tudi hitrejšo rast denarnega agregata M2 v letu 2001 (januarja je bila 12.2-odstotna, do konca leta se je povišala na 26.2%). Razlika med rastjo denarnih agregatov M3 in M2 se je lani zmanjšala na 0.8 odstotne točke (januarja je znašala 5.2 odstotne točke).

Medletna rast gotovine v obtoku se je lani povečala za 14.2 odstotne točke, s 3.3% decembra 2000 na 17.5% ob koncu leta 2001, najmočnejša je bila v zadnjem četrletju. S podobno dinamiko so se gibale tudi rezerve bank, saj se je njihova rast med decembrom 2000 in septembrom 2001 povečala za 3.4 odstotne točke, v zadnjem četrletju leta pa še za 6 odstotnih točk in konec leta znašala 13.9%. Rast **količine**

Okvir 7: Usmeritve denarne politike Banke Slovenije

V okviru napovedi gibanja makroekonomskih kazalcev do leta 2003 je Banka Slovenije novembra lani predstavila tudi usmeritve denarne politike v tem obdobju. Poudarja, da je zaradi izpolnjevanja nominalnih konvergenčnih kriterijev na eni strani ter za ohranjanje makroekonomske stabilnosti na drugi potrebno znižati inflacijo na raven med 3 in 4 odstotki na letni ravni že do vstopa v ERM2. Hkrati pa opozarja na neskladje med izpolnjevanjem nominalnih konvergenčnih kriterijev in hitrejšim dohitevanjem gospodarske razvitosti držav članic EU ter zagotavljanju strukturne skladnosti gospodarstva. Hitrejša realna konvergenca, ki je predvsem posledica višje rasti produktivnosti, namreč povzroča hitrejšo rast cen v primerjavi z razvitejšimi državami in realno apreciacijo tolarja.

Banka Slovenije bo zato vodila denarno politiko, ki bo omogočala »mehak prehod« v ekonomsko integracijo z gospodarstvom EU, pri čemer bo še naprej uporabljala instrumente, s katerimi bo vplivala na višino deviznega tečaja, obrestnih mer in količine denarja v obtoku. V okviru politike deviznega tečaja bo s signaliziranjem višine nominalnega deviznega tečaja preprečevala spremembe realnega tečaja tolarja, ki niso posledica relativno višje rasti produktivnosti slovenskega gospodarstva. Hkrati pa bo s spreminjanjem višine obrestnih mer začasnega nakupa in prodaje deviz vplivala na obseg izdanega denarja ter posredno na razkorak med obrestnimi merami doma in v tujini, ki poleg sprememb v dinamiki deviznega tečaja najbolj vplivajo na obseg kapitalskih tokov s tujino. Poleg omenjenih ukrepov pa bo BS s predpisi o kapitalski ustreznosti bank in obsegu njihove likvidnosti vplivala na upravljanje valutnih in likvidnostnih tveganj poslovnih bank.

Predstavljeni dokument pregledneje in jasneje določa strategijo in cilje BS v obdobju do vključitve v ERM2. Iz njega je mogoče razbrati, da bo BS posvetila precej pozornosti dinamiki realnega tečaja tolarja, ne pa tudi, kako bo ob poudarjeni neskladnosti tečajnega in inflacijskega cilja dosegla znižanje inflacije na raven, primerljivo z državami članicami EU.

primarnega denarja v obtoku se je tako lani povečala za 13 odstotnih točk, od tega za 3.4 odstotne točke v prvih devetih mesecih leta, preostanek pa v zadnjem četrtletju, tako da je ob koncu leta znašala 17.8%.

Na velikost in način izdajanja primarnega denarja so najbolj vplivali omenjeni prilivi tujega denarja. Banka Slovenija je neto izdajala primarni denar preko deviznih transakcij, največ s pomočjo repo poslov (245 milijard SIT) in preko neto nakupov deviz (218.5 milijard SIT), s pomočjo ostalih deviznih transakcij (dokončna prodaja deviz) pa je njegovo neto količino zmanjšala za 15.8 milijard SIT. Neto umik primarnega denarja je potekal predvsem s tolarskimi transakcijami, največ z izdajanjem tolarskih blagajniških zapisov BS, s pomočjo katerih je Banka Slovenije neto umaknila za 118.8 milijard SIT ter s povečevanjem tolarskih vlog države in podjetij (neto za 19.9 milijard SIT). Stanje depozitov čez noč, ki jih je Banka Slovenija uvedla v lanskem letu, je konec decembra doseglo 19.9 milijard SIT.

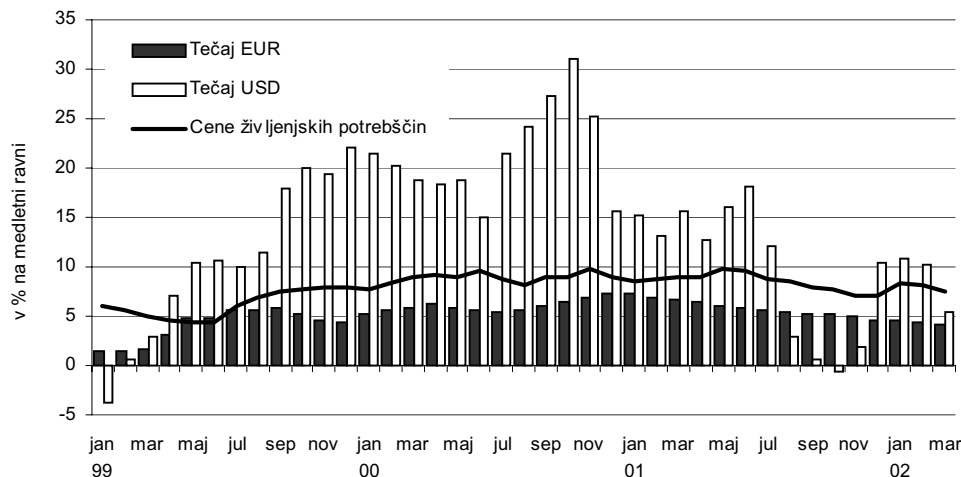
V razmerah povečanih finančnih pritokov je ob jasno določenemu cilju Banke Slovenije, da skrbi za stabilnost domače valute, **prioritetna naloga Banke Slovenije v letu 2001 ostala skrb za vzdrževanje ravni in uravnavanje nihanj deviznega tečaja**⁷⁶. Nominalna deprecijacija tolarja proti evru je lani znašala 4.8% (7.1% leta 2000). V prvem četrtletju 2001 je povprečna mesečna rast tečaja evra znašala 0.6%, potem pa se je v drugem četrtletju upočasnila na 0.3%. Zaradi upočasnjenega drsenja tečaja tolarja tudi v naslednjih mesecih je Banka Slovenije septembra posegla na devizni trg z določitvijo najnižjega tečaja, po katerem so banke podpisnice dogovora o sodelovanju pri posegih na trgu tujega denarja zavezane odkupovati devize. Rast deviznega tečaja se je posledično povišala na 0.4% mesečno, po prenehanju intervencije v zadnjem četrtletju pa se je ponovno upočasnila in v povprečju znašala 0.2% na mesec. Podobno kot v predhodnih letih je bilo nihanje tečaja ameriškega dolarja lani med posameznimi meseci precej večje, med -4.1% in 2.9%, skupaj pa se je nominalni devizni tečaj ameriškega dolarja povišal za 5.2%. V začetku leta 2002 se je rast tečaja evra zaradi presežnega povpraševanja pospešila in v prvih treh mesecih v povprečju znašala 0.4% mesečno, tečaj ameriškega dolarja pa se je ob nadaljevanju njegovega večjega nihanja povišal za 3.2%. Glede na pričakovane prilive kapitala ne pričakujemo nadaljevanja hitrejše rasti tečaja.

Pri določanju višine svojih **obrestnih mer** je Banka Slovenije sledila gibanju deviznega tečaja in denarnih agregatov. Po ponovnem povišanju lombardne obrestne mere z 10% na 11% in eskontne obrestne mere z 11% na 12% aprila lani, je Banka Slovenija januarja 2002 obe obrestni meri znižala (na 9% oziroma 11%). Gibanju temeljnih obrestnih mer Banke Slovenije so sledile tudi obrestne mere tolarških blagajniških zapisov ter repo poslov. Pri **blagajniških zapisih v tujem denarju** je Banka Slovenije spremljala predvsem gibanja obrestnih mer na tujih trgih, tako da so se pri blagajniških zapisih, denominiranih v evrih, obrestne mere znižale za 1.5 odstotne točke pri 60-dnevnih zapisih in 1.6 odstotne točke pri 120-dnevnih zapisih, pri blagajniških zapisih, denominiranih v ameriških dolarjih, pa za 4.7 odstotne točke pri 60-dnevnih in 4.5 odstotne točke pri 120-dnevnih blagajniških zapisih.

V letu 2002 se bodo na področju tolarških obrestnih mer uveljavile nekatere **spremembe pri načinu njihovega obračunavanja**. Prvi korak v smeri odprave indeksacije na finančnem področju je z zakonom določena odprava temeljne obrestne mere iz vseh novih pogodbenih razmerij za posle do enega leta, ki bo začela veljati julija 2002. Postopna odprava indeksacije obrestnih mer s TOM bo prispevala k manjši inertnosti inflacije in zato k njenemu hitrejšemu zniževanju, na kratki rok pa se lahko negativno odrazi predvsem na povišanju nominalnih obrestnih mer in zmanjšanju varčevanja v domači valuti. Postopno ukinjanje TOM in s tem tudi njene funkcije referenčne obrestne mere je povezano z institucionaliziranjem slovenskih medbančnih obrestnih mer (SMOM - gl. poglavje 1.7.2) in z vpeljavo obrestne mere, ki bo opravljala funkcijo referenčne obrestne mere.

⁷⁶ Za uravnavanje gibanja in nihanj deviznega tečaja je Banka Slovenije uporabljala instrumente začasnega in končnega odkupa deviz, signaliziranja tečajev ter izdajanje deviznih blagajniških zapisov, denominiranih v evrih in ameriških dolarjih. Pri tem je nadaljevala z zmanjševanjem števila zapisov z različnimi ročnostmi in februarja lani prenehala izdajati devizne blagajniške zapise z ročnostjo večjo od 120 dni, prodaja preostalih zapisov pa je še naprej omejena na poslovne banke.

Slika 12: Medletne spremembe tečaja evra, ameriškega dolarja in inflacije

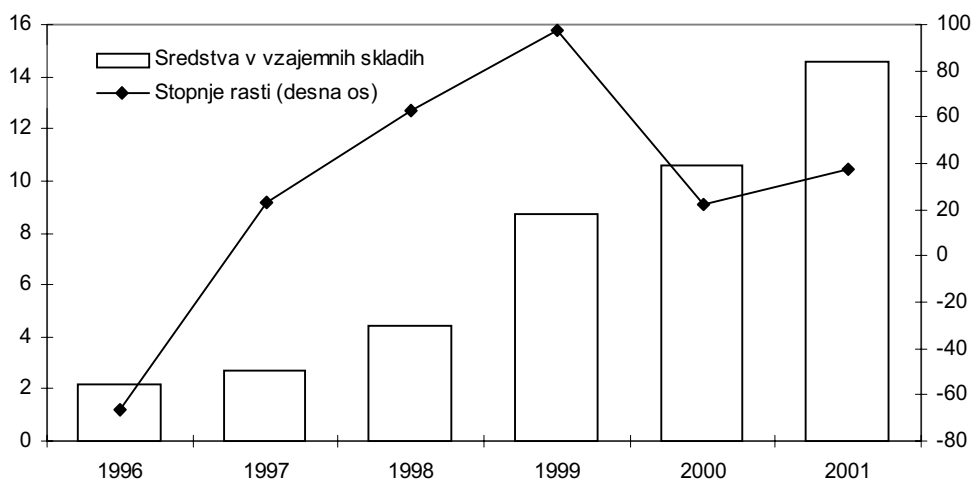
Vir podatkov: BS, SURS.

Ker pričakujemo, da se bodo relativno visoki pritoki tujega kapitala ohranjali tudi v preostalih mesecih letošnjega leta bo, ob nespremenjeni politiki Banke Slovenije, njena poglavitna skrb ostala uravnavanje nihanj in nivoja deviznega tečaja. To pomeni, da bo preko instrumentov deviznega tečaja zmanjševala pritiske na apreciacijo tečaja tolarja ter s tem **preprečevala izrazitejšo apreciacijo realnega efektivnega tečaja tolarja**. V takšnih razmerah se bo količina denarja v obtoku spreminjala v skladu z gibanji deviznega tečaja, kar bo zmanjševalo sposobnost Banke Slovenije, da aktivno vpliva na zniževanje rasti cen, tečajnemu cilju pa bo podrejena tudi politika obrestnih mer. Nadaljevanje procesa približevanja Slovenije državam članicam EU, predvsem v smislu doseganja maastrichtskih (nominalnih) konvergenčnih kriterijev, pa bo v precejšnji meri odvisno od usklajenosti denarne politike in politike deviznega tečaja s fiskalno in dohodkovno politiko.

1.7.2. Finančni tokovi in trg kapitala – Visoka rast varčevanja in zmerena kreditna aktivnost domačih bank ter ugodna gibanja na borzi vrednostnih papirjev v letu 2001

V letu 2001 se je **močno povečalo varčevanje prebivalstva v bankah, krepile pa so se tudi druge oblike varčevanja**. Neto priliv tolarških in deviznih vlog prebivalstva v banke se je lani realno povečal za 96.5%. Obseg **varčevanja prebivalstva v bankah** se je tako povečal za 28.1%, v primerjavi z letom poprej pa je prišlo tudi do spremembe v valutni in ročnostni strukturi. Relativno so se bolj krepile devizne vloge, pri tolarških vlogah, katerih rast je prav tako precej preseгла tisto iz leta 2000, pa se je podaljševala ročnost. Povprečna realna mesečna rast bančnih vlog prebivalstva je bila 2.1-odstotna (leta 2000 1.2%). K pospešeni rasti je v prvi polovici

Slika 13: Sredstva v vzajemnih skladih v obdobju od leta 1996 do 2001 (konec leta)

Vir podatkov: BS, www.vzajemci.com.

leta prispevalo ohranjanje TOM na relativno visoki ravni, v drugi polovici leta pa priliv gotovine dvanajstih valut držav EU v banke zaradi menjave v evre, kar je močno spodbudilo rast deviznih prihrankov prebivalstva⁷⁷.

Neto priliv tolarskih vlog v banke je bil lani realno za 72% višji kot leta 2000. V celotnih neto prilivih tolarskih vlog v letu 2001 so predstavljale vpogledne vloge 19.8%, kratkoročne vloge 59.9%, dolgoročne pa 20.3%. Neto prilivi dolgoročnih tolarskih vlog so naraščali najhitreje, saj so se v primerjavi z letom 2000 realno povečali kar za 4.4-krat. Visoka je bila tudi rast neto priliva vezanih vlog za obdobje od 91-365 dni, ki je bila realno 44.8-odstotna. Oboje je ugodno vplivalo na **podaljševanje povprečne ročnosti vlog**. **Obseg tolarskih vlog** se je lani realno povečal za 24.7% (14.2% leta 2000). Dolgoročne tolarske vloge so se realno povečale skoraj za polovico in so konec leta 2001 predstavljale že 13.1% vseh tolarskih vlog (v letu 2000 12.2%). Pri tem imajo vedno pomembnejšo vlogo prihranki v okviru Nacionalne stanovanjske varčevalne sheme, znotraj katere je bilo po oceni Stanovanjskega sklada RS do 31.12.2001 privarčevanega za 24.9 milijarde SIT⁷⁸ (92% predstavlja varčevanja za dobo petih let), kar je blizu 20% skupnih dolgoročnih tolarskih vlog (strukturni delež se je v primerjavi z letom 2000 povečal za 8.9 odstotne točke).

⁷⁷ Tudi če tehnično izločimo učinek menjave v evre na rast deviznih vlog, tako da prenesemo trend stopenj rasti deviznega varčevanja prebivalstva v bankah iz prvih devetih mesecev v zadnje tri mesece leta 2001, je medletna realna stopnja rasti varčevanja prebivalstva decembra (19.1%) presegala rast v letu 2000.

⁷⁸ Mesečni prilivi pa so v povprečju znašali približno 1.2 milijarde SIT.

Neto priliv deviznih vlog se je lani realno povečal za 124.7%, najmočnejši je bil v decembru (78.4 milijarde SIT oziroma skoraj 42% vseh prilivov deviznih vlog v letu 2001). **Visoki prilivi tuje gotovine v banke v zadnjih mesecih leta 2001 so presegli pričakovanja** o imetjih tuje gotovine prebivalstva, verjetno pa so bila ta še višja, saj je bil po oceni del gotovine v valutah dvanajstih držav EMU zamenjan ali položen na račune v tujini⁷⁹. **Obseg deviznega varčevanja** se je lani realno povečal za 32.1% (za 16.6 odstotne točke več kot leta 2000), njegov strukturni delež v skupnem varčevanju prebivalstva pa se je okreplil za 0.9 odstotne točke in je ob koncu leta 2001 znašal 45.3%. Med deviznimi vlogami se je obseg hranilnih vlog realno povečal za 50.7%, vpoglednih vlog za 34.2%, najbolj v decembru (več kot 20-odstotna mesečna rast).

V prvih dveh mesecih leta 2002 se je rast varčevanja prebivalstva v bankah precej umirila (povprečna realna mesečna rast je bila manj kot polodstotna), k čemur je prispevalo zniževanje pasivnih obrestnih mer v bankah. Medletna realna stopnja rasti vlog prebivalstva v bankah je februarja padla na 25% (28.1% konec leta 2001). Upočasnila se je tako rast tolarskih kot deviznih vlog, pri tem je tolarsko varčevanje v tem obdobju naraščalo po višjih mesečnih stopnjah kot devizno (obseg deviznih vlog je bil februarja realno približno na ravni konca leta 2001).

Varčevanje v bankah je še vedno močno prevladujoča oblika varčevanja prebivalstva v Sloveniji, postopno pa se krepijo druge možnosti, med katerimi **narašča tudi pomen vzajemnih skladov**. V razvitih državah predstavljajo eno izmed pomembnih oblik varčevanja in so dolgoročno donosnejši od vezanih vlog⁸⁰, hkrati pa zaradi razpršenosti naložb ne prinašajo velikega tveganja. Slovenija na tem področju precej zaostaja za razvitimi državami, pa tudi za nekaterimi tranzicijskimi državami, ki so po drugih kazalcih finančnega poslovanja slabše razvite. V Sloveniji je bilo v začetku aprila 2002 v 18 vzajemnih skladih po oceni⁸¹ za približno 21 milijard SIT sredstev (41 USD na prebivalca; Češka 171 USD, Portugalska 1,695 USD, Grčija 2,778 USD, Španija 4,302 USD)⁸².

Zaradi ugodnih gibanj na borzi (visoka rast delniških tečajev), ki so vplivala na doseganje visokih donosov vzajemnih skladov, in zniževanja bančnih obrestnih mer za tolarske vloge, se je obseg sredstev v vzajemnih skladih v prvih treh mesecih letos po oceni povečal za 6.3 milijarde SIT.

⁷⁹ Tako so si njihovi lastniki zagotovili anonimnost, kajti banke in menjalnice v Sloveniji so dolžne poročati Uradu za preprečevanje pranja denarja o vsaki gotovinski transakciji nad zneskom 3.6 milijona SIT (ZPPDen, Ur. l. RS, 79/2001).

⁸⁰ Enako velja tudi za Slovenijo - povprečni letni realni donos vzajemnih skladov je v zadnjih petih letih dosegel 10.1% (nominalni 18.7%). V primerjavi z realnimi obrestnimi merami za dolgoročne vezane vloge (v tem obdobju so v povprečju znašale 4.9) so bile slednje precej manj donosne.

⁸¹ Po podatkih na spletni strani www.vzajemci.com.

⁸² Za ostale države podatki za leto 2000.

Fizične osebe nalagajo sredstva tudi v vrednostne papirje v tujini, kar jim omogoča liberalizacija portfeljskih naložb v tujini od septembra 1999⁸³. Naložbe v tujini omogočajo večjo razpršitev tveganja in večjo likvidnost vrednostnih papirjev kot le naložbe na domači trg vrednostnih papirjev. Konec leta 2001 je vrednost naložb fizičnih oseb na tujih trgih dosegla 97 milijard SIT (5.5% v primerjavi z vrednostjo skupnih bančnih vlog prebivalstva), prevladovale so obveznice (96.3%), od tega so slabo polovico predstavljale naložbe v vrednostne papirje domačih izdajateljev, s katerimi se trguje na tujih trgih (evroobveznice Republike Slovenije). V letu 2001 so se med naložbami pojavile tudi naložbe v tuje investicijske sklade.

Realna rast skupnih bančnih kreditov se je lani okrepila (7.8%; leta 2000 za 5.9%), v okviru tega se je rast kreditov prebivalstvu upočasnila, okrepila pa se je rast obseg kreditov podjetjem in drugim finančnim organizacijam (DFO) ter državi.

Umirjena rast kreditov prebivalstvu (realno 1.2%, leta 2000 3.6%) je bila predvsem posledica realnega zmanjševanja obsega dolgoročnih kreditov (skoraj 79% vseh posojil prebivalstvu), ki so se v letu 2001 realno zmanjšali za 0.4%. Kratkoročni bančni krediti prebivalstvu so lani naraščali (10.4-odstotna realna rast)⁸⁴. Zaradi nizkih stopenj rasti kreditov prebivalstvu in povečanega varčevanja se je **znižala zadolženost prebivalstva, merjena kot razmerje med krediti in vlogami** (z 0.37 na začetku leta 2001 na 0.31 decembra 2001). V prvih dveh mesecih 2002 se je obseg bančnih kreditov prebivalstvu realno zmanjšal za 3.1% glede na december 2001 (obseg okvirnih posojil se je realno zmanjšal za 12.2%, kratkoročnih za 2.4%, dolgoročnih pa za 1.3%). Zadolženost prebivalstva je bila februarja na ravni 0.30.

Realna rast bančnih tolarskih in deviznih kreditov gospodarstvu v letu 2001 je bila 17.3-odstotna (za 3.5 odstotne točke več kot leta 2000). **Devizna posojila so naraščala relativno hitreje** (35.1-odstotna rast, leta 2000 26.5-odstotna), tako da so imela konec leta 2001 že 26.1-odstotni delež v skupnih posojilih domačih bank gospodarstvu (leta 2000 22.6%). Visoko rast deviznih posojil v domačih bankah je omogočila visoka devizna likvidnost, spodbudilo pa jo je tudi ohranjanje TOM na relativno visoki ravni v letu 2001. Tudi realna stopnja rasti **tolarskih kreditov** gospodarstvu se je okrepila (11.6%; 6.1% leta 2000), predvsem zaradi hitrejše realne rasti dolgoročnih posojil (12.8%; leta 2000 1.1%), višja kot leta 2000 pa je bila tudi realna rast kratkoročnih posojil (10.5%, 3.1% leta 2000), ki predstavljajo blizu 60% tolarskih posojil gospodarstvu. **Neto tok deviznih in tolarskih posojil domačih bank gospodarstvu** (204.1 milijarde SIT) je bil lani realno za 23% večji kot leta 2000, najmočnejši je bil decembra, ko je znašal 18.4% celotnega neto toka bančnih

⁸³ Rezidenti lahko kupujejo in prodajajo vrednostne papirje v tujini le preko pooblaščenega udeleženca, ki je borzno-posredniška družba ali banka ali njuna podružnica, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje dejavnosti skladno z zakonom, ki ureja trg vrednostnih papirjev. Rezident torej ne more investirati neposredno na tuj trg ali samo preko tuje borzno-posredniške družbe ali banke, ki ima takšno dovoljenje v tujini, nima pa dovoljenja tudi v Republiki Sloveniji. Kapitalski dobički, ki jih rezidenti Republike Slovenije dosegajo v tujini, po Zakonu o dohodnini niso obdavčeni v Sloveniji, temveč investitor plača davek v državi, kjer je obdavčljivi vir dohodka nastal.

⁸⁴ Neto tokovi posojil prebivalstvu so se lani realno zmanjšali za 34.8% zaradi 44.4-odstotnega zmanjšanja neto toka dolgoročnih posojil, ki je bil realno najnižji v zadnjih petih letih.

Tabela 1.7.2.1: Struktura tolarskih bančnih posojil v obdobju 1998-2001 (konec leta)

	1998	1999	2000	2001
Podjetja in DFO	60.9	54.6	54.7	56.5
Država	7.6	8.7	9.3	9.8
Prebivalstvo	31.5	36.7	35.9	33.7

Vir podatkov: Bilten BS.

posojil podjetjem in DFO v letu 2001. Neto tok dolgoročnih tolarskih posojil se je po skromnejši rasti v letu 2000 lani povečal kar za 2.6-krat. **V prvih dveh mesecih 2002 se še naprej krepi rast deviznih kreditov domačih bank podjetjem in DFO** (37.7-odstotna medletna rast v februarju 2002), umirja pa se realna rast tolarskih kreditov (februarja je na medletni ravni znašala 6.5%, kar je za 5.1-odstotne točke manj kot decembra 2001).

V letu 2001 se je neto tok zadolževanja podjetij in DFO v tujini realno zmanjšal za 8.9%, tako da se je delež v tujini najetih posojil v skupnih posojilih podjetij in DFO lani znižal za 7.9 odstotne točke in je znašal 36.3% njihovega celotnega neto zadolževanja doma in v tujini. Relativni upad tujih posojil glede na obseg kreditov, najetih pri domačih bankah v letu 2001, je deloma posledica visoke likvidnosti bank, odraža pa tudi lansko upadanje investicijske aktivnosti, saj so bili kreditni pogoji v tujini tudi lani ugodnejši.

Realna rast bančnih tolarskih kreditov državi se je lani okrepila (s 13.5% leta 2000 na 18.7% leta 2001), skoraj dve tretjini rasti so prispevali dolgoročni krediti. Devizni krediti, ki jih je država najela pri domačih bankah, pa so se v primerjavi z letom 2000 realno zmanjšali kar za 77.4%⁸⁵. Država se je v preteklem letu pri domačih bankah najbolj zadolžila oktobra (25.7 milijarde SIT), predvsem zaradi izplačila sanacijskih obveznic RS 15-serija D. Neto tokovi posojil državi iz tujine so v preteklem letu beležili odliv v višini 2.1 milijarde SIT, v nasprotju z letom 2000, ko je bilo zabeleženo za 27.9 milijarde SIT neto priliva. Država je lani okrepila zadolževanje predvsem z izdajanjem vrednostnih papirjev v domači valuti (20.8 milijarde SIT).

Nominalne obrestne mere so v letu 2001 precej nihale, kar je bilo posledica nihanja TOM, ki se je z 8.6% na začetku leta povzpел na 10.2% v juniju (najvišja raven po marcu 1998), v drugi polovici leta pa je pričel padati in decembra dosegel 7.3%. V povprečju je bil TOM v letu 2001 8.6-odstoten, kar je za 0.5 odstotne točke manj kot leta 2000. **Povprečne posojilne obrestne mere nad TOM** za dolgoročna posojila so bile lani (7.8%) v povprečju za 0.2 odstotne točke nižje kot leta 2000. Do večjih sprememb je prišlo pri povprečnih obrestnih merah nad TOM za kratkoročna posojila, ki so se februarja znižale za 0.5 odstotne točke, tako da so bile v povprečju leta (5.8%) za pol odstotne točke nižje kot leta 2000. V prvih štirih mesecih 2002 se povprečne aktivne obrestne mere nad TOM še znižujejo (aprila so bile kratkoročne

⁸⁵ Neto tokovi deviznih posojil kažejo, da je v letu 2001 prišlo do neto odliva v višini 20.5 milijarde SIT.

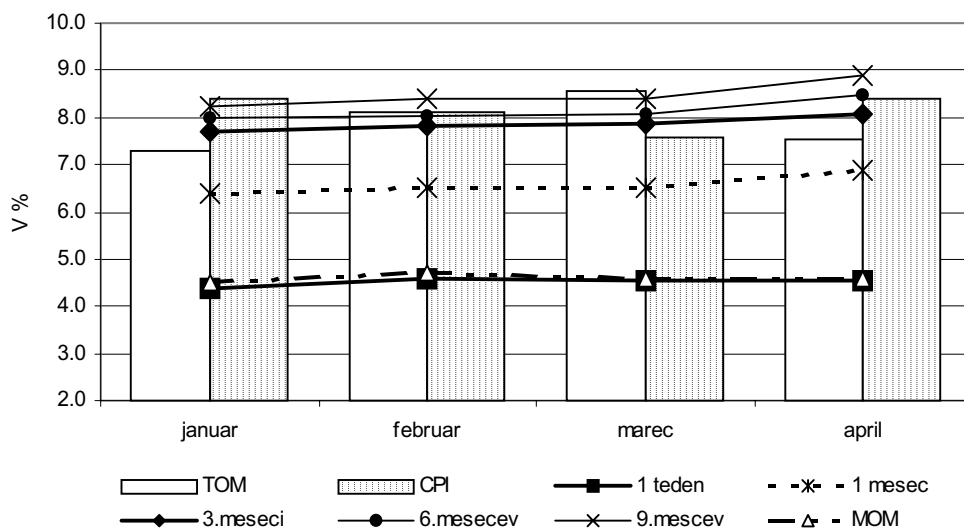
nižje za 0.1 odstotne točke, dolgoročne pa za 0.2 odstotne točke glede na december). **Povprečne obrestne mere nad TOM za vloge** so se potem, ko so februarja lani banke uradno odstopile od priporočila Združenja bank o najvišji pasivni obrestni meri, marca in aprila povišale ter bile na najvišji ravni po letu 1998, kar je v kombinaciji z visoko TOM okrepilo privlačnost toolarskega varčevanja⁸⁶. Čeprav so v drugi polovici leta obrestne mere na vrednostne papirje BS in zakladne menice padale, se obrestne mere za vezane vloge nad TOM vse do januarja niso spreminjale. V letu 2002 so se pričele zniževati, tako da so v aprilu glede na december bile v povprečju nižje že za 0.7 odstotne točke. **Povprečna medbančna obrestna mera** se je v prvi polovici leta 2001, ko je bila likvidnost bančnega sistema nekoliko slabša, gibala med 7.2 in 7.7%, v drugi polovici pa se je začela zniževati, tako da je decembra dosegla raven 4.7%. Dobra likvidnost bančnega sistema se je nadaljevala tudi v prvih mesecih leta 2002, tako se je medbančna obrestna mera gibala med 4.5 in 4.7%. Od 1. 1. 2002 Združenje bank Slovenije (ZBS), v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o predpisani obrestni meri, dnevno objavlja **slovensko medbančno obrestno mero** (SMOM). SMOM predstavlja obrestne mere za najeta likvidnostna posojila in najete vezane depozite v tolarjih, ki se oblikujejo na domačem medbančnem denarnem trgu; objavlja se za ročnosti od enega dne do 9 mesecev, od 1. 3. 2002 tudi za dobo 1 leta. V dogovor je vključenih 10 največjih bank, ki sporočajo obrestne mere ZBS⁸⁷. V prvih treh mesecih v višini SMOM istih ročnosti ni prišlo do bistvenih sprememb. Enodnevna SMOM se je gibala približno na 4.1%, SMOM za dobo enega leta pa se je gibala med 8.7 in 9.1%.

Gibanja na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev so bila lani ugodna. Indeks delnic SBI20 je konec leta 2001 dosegel 2,152 točk in je bil za 19% višji kot konec decembra 2000 (leta 2000 0.1-odstotna rast, leta 1999 5.9-odstotna rast). K temu so največ prispevale intenzivnejše prevzemne aktivnosti, dobri poslovni rezultati nekaterih podjetij, ugodna likvidnost gospodarstva ter večji promet nerezidentov, ki se je povečal za 145.7% (odprava režima skrbniških računov julija 2001). Delež nerezidentov v lastništvu slovenskih podjetij, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, je konec decembra 2001 dosegel 10.5%, kar je za 2.7 strukturne točke več kot decembra 2000. Indeks delnic pooblaščenih investicijskih družb PIX, ki je konec leta 2001 znašal 1,588 točk, je v letu 2001 pridobil 4.4% (v letu 2000 2.5%). Med panožnimi indeksi je v letu 2001 najvišjo donosnost zabeležil indeks nafta in plin, ki se je zvišal za 41.5%. Sledili so mu indeks hrane in pijače (32.6%), indeks transporta (22.5%), indeks kemije (12.1%), indeks farmacije (3.9%) in indeks trgovine (0.3%). **Tržna kapitalizacija** vseh vrednostnih papirjev na borzi (niso vključene delnice investicijskih družb) je bila konec leta 2001 za 25.9% višja kot decembra 2000. Pri tem se je tržna kapitalizacija vseh delnic na borzi zaradi rasti tečajev povečala za 20.5%, tržna kapitalizacija vseh obveznic na borzi pa je bila predvsem zaradi uvrstitve novih obveznic na organizirani trg za 41.5% višja kot konec decembra 2000. Tržna kapitalizacija delnic pooblaščenih investicijskih družb je bila konec leta 2001 za

⁸⁶ Obrestne mere nad TOM za vezane vloge nad 31 dni so se lani povečale za 0.2 odstotne točke, za vezane vloge nad 91 dni za 0.4 odstotne točke, za vezane vloge nad 181 dni do 1. leta za 0.3 odstotne točke, za vloge, vezane nad enim letom, pa so ostale nespremenjene.

⁸⁷ V izračunu SMOM se upošteva le 8 največjih bank, dve manjši banki pa sporočata obrestne mere le informativno. Te se uporabijo samo v primeru nepravilnosti oziroma ko kotirane obrestne mere s strani posamezne banke pomembneje odstopajo od obrestnih mer na trgu.

Slika 14: Gibanje TOM, indeksa cen življenjskih potrebščin in nekaterih slovenskih medbančnih obrestnih mer (na letni ravni, v %)

Vir podatkov: ZBS, BS, SURS.

5.4% nižja kot konec leta 2000. Število poslov s svežnji (večji posli, ki potekajo mimo organiziranega trga) se je lani povečalo (s 1,318 leta 2000 na 1,512), njihov delež v celotnem prometu pa je nekoliko upadel (s 57.7% na 56.6%).

Tržna kapitalizacija (z delnicami investicijskih družb) na Ljubljanski borzi je v letu 2001 znašala 30.2% bruto domačega proizvoda, kar je za dve odstotni točki več kot leta 2000. Po tem kazalcu je Slovenija pred tranzicijskimi državami (na Madžarskem je tržna kapitalizacija glede na bruto domači proizvod v letu 2000 znašala 25.9%, na Poljskem 19.8% in Češkem 23.7%), precej pa zaostaja za primerljivimi članicami EU (v letu 2000 je v Grčiji ta delež znašal 96%, v Španiji 88.2% in na Portugalskem 56.2%, povprečje EU-15 pa je bilo 102.9%).

Relativna likvidnost delnic na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev, ki jo izraža tržnost delnic (količnik med letnim prometom na trgu in tržno kapitalizacijo na zadnji dan obdobja), se je v letu 2001 izboljšala z 0.21 na 0.28, znižala pa se je tržnost obveznic (z 0.22 na 0.14) in tržnost delnic pooblaščenih investicijskih družb (z 0.37 na 0.34). Kljub izboljšanju pa je bila relativna likvidnost delnic še vedno precej pod vrednostjo na razvitih trgih kapitala, ki se v normalnih obdobjih giblje med 0.5 in 0.8.

V prvih treh mesecih leta 2002 se je indeks SBI20 povečal za 18.5%, konec marca je znašal 2,551 točk. Med vzroki za visoko rast so znižanje bančnih pasivnih obrestnih mer, dobri poslovni rezultati za leto 2001 nekaterih podjetij, ki kotirajo na borzi, ter prevzemne aktivnosti. Med panožnimi indeksi se je najbolj povečal indeks nafte in plina (30.8%), najmanj pa indeks hrane in pijače (10.5%). Indeks

Tabela 1.7.2: Promet po posameznih skupinah VP na Ljubljanski borzi (v mio SIT)

Obdobje	Delnice	Obveznice	(Pooblašene) investicijske družbe	Kratkoročni VP	Pokojninski boni	Skupaj
1998	133,757	22,070	10,036	7,512	0	165,863
1999	168,422	35,298	53,802	6,446	1,701	265,670
2000	145,323	56,441	62,824	3,187	1,841	269,617
2001	237,139	51,620	55,402	2,830	1,652	348,644
31.3.2001	54,965	23,984	18,175	0	847	98,022

Vir podatkov: Ljubljanska borza.

delnic pooblaščenih investicijskih družb **PIX** je na zadnji trgovanjski dan v marcu znašal 1,939 točk (za 22.1% več kot konec decembra 2001). Poleg pozitivnih dejavnikov, ki so vplivali na celotni trg, se je verjetno povečalo povpraševanje večjih investitorjev tudi zaradi porasta tečajev delnic, ki so v sestavi naložb PID-ov. Rast tečajev delnic, še zlasti delnic PID-ov, se je nadaljevala tudi v aprilu. Indeks SBI20 je v aprilu prvič v svoji zgodovini presegel 2,600 točk, indeks PIX pa 2,100 točk.

1.7.2.1. Poslovanje bank in hranilnic

Število bank v slovenskem bančnem sistemu se je od leta 1994, ko jih je bilo 33, do konca leta 2001 zaradi združevanja in prevzemov zmanjšalo že na 21. Tržni delež treh največjih bank, merjen kot delež v celotni bilančni vsoti, je konec leta 2001 znašal 56.2% in je bil za 5.8 odstotne točke višji kot leta 2000. Večja koncentracija je predvsem posledica pripojitve treh bank k največji banki, katere tržni delež je lani (brez hčerinskih bank) znašal približno 35%.

Po nerevidiranih podatkih je bila bilančna vsota vseh slovenskih bank konec leta 2001 realno za 15.6% višja kot konec leta 2000, kar je najvišja rast bilančne vsote v preteklih petih letih. V aktivih bank so imeli največji delež krediti nefinančnemu sektorju (46.9%), ki so se realno povečali za 8.7% (za 0.6 odstotne točke več kot leta 2000), predvsem zaradi obsežnejšega zadolževanja podjetij. Močno so se povečale tudi naložbe v tolarske blagajniške zapise BS in devizne blagajniške zapise ter naložbe v državne vrednostne papirje⁸⁸, kar je vplivalo na povečanje deleža naložb v vrednostne papirje v aktivih za 3.3 odstotne točke glede na leto 2000 (na 28.1%). Na pasivni strani bilance se je zaradi močne krepitve varčevanja prebivalstva povečal strukturni delež vlog nebančnega sektorja (s 67.6% na 69.9%). Delež obveznosti do bančnega sektorja se je zmanjšal za 1.3 odstotne točke na 11.2%, predvsem zaradi neto odplačevanja posojil, najetih pri tujih bankah.

Kazalci učinkovitosti poslovanja bank so se lani poslabšali. V primerjavi z letom 2000 je bil dobiček bank pred obdavčitvijo nižji za 17.2 milijarde SIT in je znašal 15.4 milijarde SIT, kar je najmanj v zadnjih šestih letih. K temu so prispevale

⁸⁸ Brez sukcesijskih in sanacijskih obveznic.

predvsem višje rezervacije (dodatno oblikovanje rezervacij ene izmed bank, ki je upoštevala kriterije razvrščanja matične tuje banke), nižja obrestna marža (manjši revalorizacijski dobički) in višji stroški dela.

Bilančna vsota treh hranilnic se je lani realno povečala za 15.4% in je konec leta 2001 predstavljala 0.4% bilančne vsote bančnega sistema. Vse tri hranilnice so lani poslovale z dobičkom, ki je bil za 40.7% večji kot leto poprej.

2. Srednjeročne napovedi 2004-2006 in uresničevanje Strategije gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS)

Upočasnitev gospodarske rasti v letih 2001 in 2002, zlasti nekatere spremembe v strukturi rasti bruto domačega proizvoda v obeh letih (nižji delež investicij v bruto domačem proizvodu, spremembe v strukturi porabe razpoložljivega dohodka), kakor tudi nedokončanost oziroma prepočasnost izvajanja strukturnih reform na nekaterih področjih, na kar podrobneje opozarja Poročilo o razvoju (UMAR 2002), bodo vplivali na uresničevanje in realnost srednjeročnega makroekonomskega scenarija Strategije gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS; UMAR 2001), ki je v letih 2005 in 2006 predvidel realno rast bruto domačega proizvoda med 5.3% in 5.7%.

Tabela 2: Napovedi osnovnih makroekonomskih kazalcev

	realne stopnje rasti %		
	2004	2005	2006
Bruto domači proizvod	4.4	4.6	4.9
Zaposlenost (rast v %)	1.2	1.4	1.3
Produktivnost dela (rast v %)	3.3	3.3	3.6
Bruto plača na zaposlenega	2.5	2.5	2.5
Izvoz proizvodov in storitev	6.3	6.6	7.0
Uvoz proizvodov in storitev	6.8	6.6	7.1
Končna potrošnja (zasebna in državna)	3.9	3.8	4.0
Investicije v osnovna sredstva	6.3	6.3	6.5
Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance (% v primerjavi z BDP)	0.0	0.2	0.5
INFLACIJA IN TEČAJ			
Stopnja inflacije (povprečje leta, v %)	4.6	4.6	3.6
Tečaj USD (SIT za 1 USD)	268.6	270.4	271.5
Tečaj EURO (SIT za 1 EURO)	236.1	237.6	238.6

Vir podatkov: Napoved UMAR.

Gre predvsem za dva ključna sklopa razvojnih slabosti: (a) šibka povezanost med znanstveno-raziskovalno, izobraževalno in gospodarsko sfero, kar se kaže v zaostajanju pri kakovosti človeških virov, tehnološkem razvoju in razvoju informacijske družbe ter pri izvozni konkurenčnosti; (b) počasnost reform na področju trga dela in finančnih trgov, infrastrukture in javnega sektorja, vključno z državo, kar se kaže v šibki nacionalni konkurenčnosti in v strukturnih pritiskih na inflacijo in javnofinančne odhodke. Izračuni potencialne sposobnosti za rast opozarjajo, da bi brez povečanja vlaganj v tehnološki razvoj, izobraževanje in ob nadaljnjem zniževanju investicij v nekaj letih prišlo do bistvenega znižanja sposobnosti za gospodarsko rast celo na raven okrog 2%.

Trend gospodarskih gibanj, predviden v Strategiji, naj bi se v prihodnjih letih nadaljeval, vendar pa se bodo omenjene razvojne slabosti in kvalitativne spremembe v strukturi gospodarske rasti odražale na nekoliko kasnejšemu dvigu gospodarske rasti na srednjeročno višjo raven. Sedanja srednjeročna napoved tako ni v nasprotju z osnovno makroekonomsko usmeritvijo Strategije – to je zrna pospešitev gospodarske rasti, ki naj omogoči dolgoročno približevanje povprečni razvitosti EU – temveč jo le pomika nekoliko naprej in hkrati opozarja na nedokončanost reform, ki so k temu pomiku največ prispevale. Srednjeročna napoved tako še vedno temelji na predvidenih kvalitativnih spremembah, ki jih odražajo prestrukturiranje investicij ter višji deleži izobraževanja, telekomunikacij, zunanje menjave in tujih neposrednih naložb, ter na odpravljanju makroekonomskih neravnovesij, kjer gre v prvi vrsti za znižanje inflacije na evropsko sprejemljivo raven, postopno odpravljanje javnofinančnega primanjkljaja in vzdržnost primanjkljaja tekočega računa plačilne bilance.

Pomemben dejavnik, ki bo v naslednjih letih vplival na oblikovanja politike zniževanja inflacije, je pričakovani datum vstopa Slovenije v EU (v letu 2004), ki pomeni tudi obvezno vključitev v evropski mehanizem uravnavanja deviznih tečajev (ERM2), kjer je dovoljeno nihanje tečaja valute okrog centralne paritete za $\pm 15\%$. Pred vstopom v ERM2 bi morali odpraviti strukturne in institucionalne vzroke inflacije, tako da bi bila po vstopu hitrejša rast cen glede na povprečje EU le rezultat hitrejše rasti produktivnosti v Sloveniji glede na povprečje EU (tako imenovana "realna konvergenca") in bi jo vsaj na začetku do določene mere lahko odtehtala nominalna depreciacija v okviru dovoljenega nihanja tečaja. To pomeni, da bodo morali k postopnemu znižanju cen na raven, primerljivo z državami EU, v večji meri kot doslej prispevati notranji dejavniki, predvsem dokončanje strukturnih reform na trgu dela, v finančnem sektorju in v gospodarski infrastrukturi. Te reforme bodo omogočile počasnejšo rast reguliranih cen (njihov prispevek k inflaciji naj bi se do fiksiranja tečaja izenačil z njihovim deležem v indeksu cen) ter bolj izenačeno rast plač v javnem in zasebnem sektorju, ki bo zmanjševala pritiske na cene preko povišanja cen storitev in posledično inflacije ter preko potrošnje prebivalstva in pritiske na rast odhodkov državnega proračuna. Denarna politika, ki ima sicer ključno vlogo pri doseganju vzdržnega umirjanja rasti cen, bo, ob pričakovanem ohranjanju pritokov tujega kapitala na sedanji ravni, pri ukrepih za zniževanje inflacije še naprej omejena z uravnavanjem gibanja deviznega tečaja. V letih 2002-2004 bo rast deviznega tečaja evra zaostajala še naprej za rastjo cen življenjskih potrebščin, vendar bo realna krepitev tolarja zmerna kljub pričakovani presežni ponudbi deviz zaradi večjih deviznih prilivov (intervencije Banke Slovenije). Inflacija naj bi se tako v naslednjih treh letih postopno zniževala, kljub temu pa bo ob predvidenem datumu vstopa v ERM2 še presegla raven, ki je določena z maastrichtskimi kriteriji (to je 1.5 odstotne točke nad povprečjem treh držav članic z najnižjo stopnjo inflacije). Takšna napoved upošteva oceno učinkov različne rasti produktivnosti (Balassa-Samuelsonov učinek⁹⁰), zaradi katerih se ohranja razlika med domačo in »evropsko«

⁹⁰ Balassa-Samuelsonov učinek se kaže v relativno hitrejši rast cen storitev od cen blaga, kar je posledica različne dinamike rasti faktorske produktivnosti med sektorji, ki so pri svojem poslovanju podvrženi mednarodni konkurenci in tistimi, ki poslujejo predvsem na notranjem trgu. Povišanja plač v pretežno nemenjalnih sektorjih namreč ne omogoča izboljšana produktivnost (kot v pretežno menjalnih sektorjih), ampak predvsem poviševanje cen storitev, ki jih ti sektorji ponujajo (Pomladansko poročilo 2001, UMAR).

inflacijo. Glede na trende produktivnosti v menjalnih in nemenjalnih sektorjih bo Balassa-Samuelsonov učinek k inflaciji v naslednjih letih po naši oceni prispeval 1 do 2 odstotni točki.

Pospešena rast izvoza po letu 2003 bo ob predpostavki relativno ugodnih razmer v mednarodnem okolju in ohranjanju diverzificiranosti zunanjetrgovinskih tokov dosežena tudi s povečano mednarodno konkurenčnostjo. Povečanje realnega obsega izvoza blaga bo odvisno od krepitve deleža proizvodov z višjo dodano vrednostjo, za kar bodo potrebni novi proizvodni programi in novi proizvodi. Izvoz bo tako tudi v prihodnje ohranil vlogo pomembnega dejavnika gospodarske rasti, vendar bodo stopnje rasti po letu 2004 po oceni v povprečju nekoliko nižje glede na projekcije v SGRS. To odraža predvsem nekoliko počasnejšo krepitev konkurenčnosti zaradi omenjenih strukturnih problemov in relativno manjšega obsega tržnih investicij kot enega izmed ključnih dejavnikov njenega spodbujanja.

Realna rast investicij se bo po stagnaciji leta 2000 in krčenju leta 2001 v letošnjem in prihodnjem letu postopno krepila, po letu 2003 naj bi po oceni ponovno preseгла rast bruto domačega proizvoda, vendar na nekoliko nižji ravni od predvidene v Strategiji. Projekcije predpostavljajo poleg povečane ravni nacionalnega varčevanja tudi večji neto priliv tujega kapitala v obliki neposrednih in portfolio naložb, kar bo povečalo razpoložljiva sredstva za investicije in olajšalo prestrukturiranje gospodarstva. Javnofinančna sredstva za investicije se bila sicer v proračunih za leti 2002 in 2003 okrepljena, vendar projekcije ob predpostavki uravnoveženega javnega financiranja kažejo, da bo v naslednjih letih delež javnofinančnih virov v financiranju investicij ponovno nekoliko upadel. Ker nadomeščanje izpada teh virov s povečanim zadolževanjem ne bi bilo makroekonomsko vzdržno, smo v projekcijah predvideli pritegnitev zasebnega kapitala iz tujine v koncesijski način financiranja izgradnje infrastrukture ter tudi povečanje financiranja iz donacij EU. Realizacija slednje predpostavke je odvisna možnosti uporabe sredstev strukturne politike in izida pogajanj o merilih in višini možnih prilivov. Upoštevajoč omenjene predpostavke se bo postopno odpiral prostor za potrebne investicije v opremo, tehnološki razvoj in informacijsko komunikacijsko tehnologijo, hkrati naj bi se povečal delež investicij v gospodarsko infrastrukturo in omogočila realizacija predvidenih investicij v stanovanjsko izgradnjo ob zmanjšanju deleža investicij v državne storitve. Nekoliko nižje povprečne stopnje domače porabe in hkrati nadaljnja rast domačega zasebnega varčevanja, višji neto prilivi transferov iz EU ter predvideno postopno zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja pa naj bi kljub rasti deleža investicij omogočila zapiranje investicijsko-varčevalne vrzeli.

Srednjeročni makroekonomski scenarij odraža razvojno pot, ki je ob danih predpostavkah in predvidenih kvalitativnih spremembah rasti ocenjena kot realistična, pri tem pa je treba opozoriti tudi na **ključna tveganja** za njegovo uresničitev. Prvo tveganje izhaja iz predpostavk o stabilnem in zmerno rastočem mednarodnem gospodarskem okolju. Po alternativnih izračunih bi nižja povprečna gospodarska rast v najpomembnejših trgovinskih partnericah Slovenije za okoli 1.5 odstotne točke preko nižjih realnih stopenj rasti izvoza in vpliva na domačo proizvodno aktivnost ter potrošnjo znižala rast slovenskega bruto domačega proizvoda za največ 1 odstotno točko. Drugo tveganje izhaja iz predpostavke zadostnega domačega varčevanja za ohranjanje in rahlo povečanje sedanje ravni

Okvir 8: Dosegljiva rast v prihodnjem srednjeročnem obdobju (iz Poročila o razvoju, UMAR 2002)

Dolgoročno sposobnost gospodarske rasti lahko ocenimo z izračunom potencialne rasti bruto domačega proizvoda. Napovedi se zelo razlikujejo glede na uporabljeno metodo. **Metoda ekstrapolacije trenda** napoveduje, da bo potencialna rast v povprečju obdobja 2003-2006 dosegla **5.1%**. Ta napoved je v grobem konsistentna s scenarijem SGRS, ki napoveduje celo nekoliko višjo rast (okrog 5.5%), vendar ob predpostavki izpeljanih strukturnih reform in aktivne politike zlasti na področju razvoja človeških virov, konkurenčnosti in tehnološkega razvoja. Takšna napoved tudi implicira, da je sedanje znižanje gospodarske rasti (na raven med 3 in 3.3% v letih 2001 in 2002) rezultat kratkoročnih dejavnikov tujega in domačega povpraševanja.

Bistveno bolj pesimistična je napoved **s pomočjo agregatne produkcijske funkcije**, iz katere izhaja, naj bi se potencialna gospodarska rast v prihodnjih nekaj letih znižala **pod 2.5%**. Napoved temelji na oceni gibanja obsega posameznih produkcijskih tvorcev v prihodnje. Ocena gibanja obsega fizičnega kapitala je izračunana kot ekstrapolacija dosedanjega trenda, iz česar izhaja nadaljnje zniževanje investicijske stopnje, začeto v letu 1999. Ocena gibanja obsega dela je izračunana ob predpostavki, da se bo dejanska stopnja zaposlenosti morala približati ravnovesni, kar implicira padajoče in po letu 2003 celo negativne stopnje rasti zaposlenosti. Oceni gibanja obsega človeškega kapitala in skupne faktorske produktivnosti sta tudi ocenjeni z metodo ekstrapolacije trenda, kar pri slednji pomeni nadaljnje zniževanje njenih stopenj rasti. Napoved s pomočjo agregatne produkcijske funkcije torej implicira, da sedanje znižanje gospodarske rasti ni le odraz normalne kratkoročne cikličnosti, temveč tudi **znak strukturnih težav**, zlasti pri ohranjanju visoke investicijske stopnje in zaustavljanju trenda padajoče skupne faktorske produktivnosti.

Ugotovimo lahko, da so na nižje stopnje gospodarske rasti v letih 2001 in 2002, kot bi bila potencialno dosegljiva, gotovo vplivali ciklični dejavniki tujega in domačega povpraševanja, vendar pa so k zastoju prispevali tudi pomembni strukturni dejavniki. Pri tem tako analiza dejavnikov rasti s pomočjo agregatne produkcijske funkcije kot tudi analiza na podlagi izbranih razvojnih indikatorjev kažeta, da so **glavne strukturne slabosti** na področju tehnološkega razvoja in inovativnosti (tudi na področju informacijske družbe), pri prenosu in uporabi znanja, pri "vseživljenjskem" izobraževanju ter pri sposobnosti za financiranje zelene ravni investicij. Brez ukrepov ekonomske politike na teh področjih je možno pričakovati zniževanje dolgoročne sposobnosti za rast.

VIR: **Simona Bovha Padilla, Helios Padilla Mayer**, *Sources of GDP Growth, Potential Output and Output Gap in Slovenia: Mid-Term Projection*, UMAR, marec 2002.

investicij v bruto domačem proizvodu. V primeru, da se ne bi uresničile predpostavke o zmerni rasti domačega zasebnega varčevanja in postopnem odpravljanju javnofinančnega primanjkljaja, bi prišlo do upadanja deleža investicij v bruto

domaćem proizvodu ali do potrebe po njihovem večjem financiranju z zadolževanjem v tujini, kar bi se odrazilo tudi v višjem primanjkljaju tekočega računa plačilne bilance.

Statistična priloga

Kazalo tabel

Tabela 1:	Pomembnejši makroekonomski kazalci razvoja Republike Slovenije (<i>realne stopnje rasti v %</i>)	120
Tabela 2a:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (<i>tekoče cene v mio SIT</i>)	124
Tabela 2b:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (<i>deleži v BDP v %, tekoče cene</i>)	126
Tabela 3a:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (<i>stalne cene 1995, v mio SIT</i>)	128
Tabela 3b:	Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod (<i>realne stopnje rasti v %</i>)	130
Tabela 4:	Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda (<i>tekoče cene, v mio SIT</i>)	132
Tabela 5a:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (<i>tekoče cene, v mio SIT</i>)	134
Tabela 5b:	Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda (<i>stalne cene 1995, v mio SIT</i>)	136
Tabela 6:	Temeljni agregati nacionalnih računov (<i>tekoče cene v mio SIT</i>)	
Tabela 7:	Stopnje rasti zaposlenosti in produktivnosti po področjih dejavnosti (<i>letna rast v %</i>)	138
Tabela 8:	Plačilna bilanca (<i>v mio SIT</i>)	140
Tabela 9:	Izvoz in uvoz blaga in storitev (<i>v mio SIT</i>)	142
Tabela 10a:	Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino (<i>v mio SIT</i>)	144
Tabela 10b:	Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino (<i>struktura v %</i>)	146
Tabela 11:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS-IMF (<i>bilanca prihodkov, tekoče cene, v mio SIT</i>)	148
Tabela 12:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS-IMF (<i>bilanca odhodkov, tekoče cene, v mio SIT</i>)	150
Tabela 13:	Prebivalstvo in aktivnost (<i>v tisoč</i>)	152
Tabela 14:	Tokovi aktivnega prebivalstva med letom (<i>v tisoč</i>)	154
Tabela 15:	Upokojenci ZPIZ Slovenije	155
Tabela 16:	Indikatorji mednarodne konkurenčnosti (<i>letne stopnje rasti v %</i>)	156
Tabela 17a:	Bruto investicije (<i>tekoče cene v mio SIT</i>)	158
Tabela 17b:	Bruto investicije (<i>stalne cene 1995, v mio SIT</i>)	160
Tabela 18a:	Rezultati poslovanja gospodarskih družb (<i>v mio SIT</i>)	162
Tabela 18b:	Rezultati poslovanja gospodarskih družb (<i>indeks v %</i>)	163
Tabela 18c:	Rezultati poslovanja gospodarskih družb (<i>struktura v %</i>)	164

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalci razvoja Republike Slovenije

- Realne stopnje rasti v %

	1995	1996	1997	1998	1999
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	4.1	3.5	4.6	3.8	5.2
Deleži v dodani vrednosti v % ¹					
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A+B)	4.6	4.5	4.3	4.2	3.7
Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	38.5	38.5	38.2	38.5	38.3
- Industrija (C+D+E)	33.4	32.8	32.5	32.8	32.0
- Gradbeništvo F	5.1	5.7	5.7	5.7	6.3
Storitve (G..O)	59.2	59.5	59.8	59.7	60.3
Pripisane bančne storitve	-2.3	-2.5	-2.3	-2.4	-2.2
BDP v mio SIT (tekoče cene)	2,221,459	2,555,369	2,907,277	3,253,751	3,648,401
BDP v mio EUR	14,508	15,075	16,116	17,468	18,843
BDP v mio USD	18,745	18,878	18,206	19,585	20,071
BDP na prebivalca v EUR	7,300	7,571	8,111	8,811	9,490
BDP na prebivalca v USD	9,431	9,481	9,163	9,878	10,109
BDP na prebivalca (PPS)	11,300	11,800	12,800	13,500	14,500
MENJAVA S TUJINO - PLAČILNO BILANČNA STATISTIKA					
Izvoz proizvodov in storitev ²	1.1	3.6	11.6	6.7	1.7
Izvoz proizvodov	3.0	2.4	13.3	9.2	2.7
Izvoz storitev	-6.3	8.7	4.9	-3.6	-2.7
Uvoz proizvodov in storitev ²	11.3	2.1	11.9	10.4	8.2
Uvoz proizvodov	13.1	1.8	13.3	10.9	8.8
Uvoz storitev	-1.2	3.6	3.1	7.0	3.6
Izvoz proizvodov in storitev v mio USD	10,378	10,488	10,455	11,118	10,522
Delež v BDP v %	55.4	55.6	57.4	56.8	52.4
Uvoz proizvodov in storitev v mio USD	10,753	10,679	10,601	11,415	11,403
Delež v BDP v %	57.4	56.6	58.2	58.3	56.8
Saldo trgovinske bilance v mio USD ²	-953	-825	-776	-789	-1,245
Delež v BDP v %	-5.1	-4.4	-4.3	-4.0	-6.2
Saldo tekočih transakcij s tujino v mio USD	-99	31	11	-147	-783
Delež v BDP v %	-0.5	0.2	0.1	-0.8	-3.9
Devizne rezerve v mio USD	3,426	4,124	4,377	4,781	4,115
Zunanji dolg v mio USD	2,970	3,981	4,123	4,915	5,400
Delež v primerjavi z BDP v %	15.8	21.1	22.6	25.1	26.9

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalci razvoja Republike Slovenije

- Realne stopnje rasti v %

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	4.6	3.0	3.3	4.3	4.4
Deleži v dodani vrednosti v % ¹					
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A+B)	3.3	3.1	3.1	3.1	3.0
Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	38.3	37.6	37.1	37.0	36.6
- Industrija (C+D+E)	32.1	31.6	31.2	31.2	30.8
- Gradbeništvo F	6.2	6.0	5.8	5.8	5.8
Storitve (G..O)	60.6	61.3	61.8	61.9	62.3
Pripisane bančne storitve	-2.2	-2.0	-2.0	-1.9	-1.9
BDP v mio SIT (tekoče cene)	4,035,518	4,566,191	5,045,000	5,515,000	6,020,000
BDP v mio EUR	19,682	21,024	22,353	23,843	25,498
BDP v mio USD	18,122	18,810	19,623	20,962	22,413
BDP na prebivalca v EUR	9,889	10,564	11,238	11,992	12,834
BDP na prebivalca v USD	9,105	9,451	9,866	10,543	11,281
BDP na prebivalca (PPS)	15,600				
MENJAVA S TUJINO - PLAČILNO BILANČNA STATISTIKA					
Izvoz proizvodov in storitev ²	12.7	6.2	4.7	6.5	6.3
Izvoz proizvodov	12.8	6.6	4.8	6.9	6.5
Izvoz storitev	11.8	4.1	4.2	4.5	5.4
Uvoz proizvodov in storitev ²	6.1	2.1	3.8	5.2	6.8
Uvoz proizvodov	6.1	2.2	3.9	5.3	6.9
Uvoz storitev	6.0	1.1	3.5	4.7	6.2
Izvoz proizvodov in storitev v mio USD	10,694	11,288	11,707	12,552	13,345
Delež v BDP v %	59.0	60.0	59.7	59.9	59.5
Uvoz proizvodov in storitev v mio USD	11,397	11,409	11,731	12,532	13,386
Delež v BDP v %	62.9	60.7	59.8	59.8	59.7
Saldo trgovinske bilance v mio USD ²	-1,139	-622	-537	-501	-578
Delež v BDP v %	-6.3	-3.3	-2.7	-2.4	-2.6
Saldo tekočih transakcij s tujino v mio USD	-611	-67	-14	5	-2
Delež v BDP v %	-3.4	-0.4	-0.1	0.0	0.0
Devizne rezerve v mio USD	4,370	5,740	5,688 ³		
Zunanji dolg v mio USD	6,217	6,717	6,624 ⁴		
Delež v primerjavi z BDP v %	34.3	35.7	33.8		

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalci razvoja Republike Slovenije

- Realne stopnje rasti v %

	1995	1996	1997	1998	1999
ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST					
Zaposlenost po SNA	1.0	-1.0	-0.5	0.0	1.2
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta, v tisoč)	121.5	119.8	125.2	126.1	119.0
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	13.9	13.9	14.4	14.5	13.6
Stopnja brezposelnosti po ILO v %	7.4	7.3	7.4	7.9	7.6
Bruto plače na zaposlenega	5.1	5.1	2.4	1.6	3.3
Produktivnost dela (dodana vrednost na zaposlenega)	2.5	4.4	5.2	3.6	3.4
DOMAČE POVPRŠEVANJE - STATISTIKA NACIONALNIH RAČUNOV					
Končna potrošnja	7.4	2.3	3.2	3.9	5.6
Delež v BDP v %	78.7	77.6	76.7	75.9	76.0
v tem:					
Zasebna potrošnja	9.1	2.0	2.8	3.3	6.0
Delež v BDP v %	58.5	57.5	56.4	55.7	55.8
Državna potrošnja	2.5	3.4	4.3	5.8	4.6
Delež v BDP v %	20.1	20.1	20.4	20.3	20.2
Investicije v osnovna sredstva	16.8	8.9	11.6	11.3	19.1
Delež v BDP v %	21.4	22.5	23.4	24.6	27.4
KONSOLIDIRANA BILANCA JAVNEGA FINANCIRANJA PO METODOLOGIJI GFS - IMF					
Javnofinančni prihodki v primerjavi z BDP v %	43.1	42.7	42.0	43.0	43.6
Javnofinančni odhodki v primerjavi z BDP v %	43.1	42.4	43.2	43.8	44.2
Presežek (primanjkljaj) v primerjavi z BDP v %	0.0	0.3	-1.2	-0.8	-0.6
TEČAJ IN CENE					
Tečaj USD (povprečje leta)	118.5	135.4	159.7	166.1	181.8
Tečaj EUR (povprečje leta)	153.1	169.5	180.4	186.3	193.6
Efektivni tečaj tolarja ⁶	10.3	-2.8	0.7	3.9	-0.7
Inflacija (konec leta) ⁷	8.6	8.8	9.4	6.5	8.0
Inflacija (povprečje leta) ⁷	12.6	9.7	9.1	7.9	6.1

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 1: Pomembnejši makroekonomski kazalci razvoja Republike Slovenije

- Realne stopnje rasti v %

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
ZAPOSLENOST, PLAČE IN PRODUKTIVNOST					
Zaposlenost po SNA	1.1	0.6	0.6	1.1	1.2
Število registriranih brezposelnih (povprečje leta, v tisoč)	106.6	101.9	100.5	97.6	94.0
Stopnja registrirane brezposelnosti v %	12.2	11.6	11.3	10.9	10.4
Stopnja brezposelnosti po ILO v %	7.0	6.4	6.4	6.2	5.9
Bruto plače na zaposlenega	1.6	3.2	2.5	2.0	2.5
Produktivnost dela (dadana vrednost na zaposlenega)	4.0	2.5	2.8	3.2	3.3
DOMAČE POVPRASEVANJE - STATISTIKA NACIONALNIH RAČUNOV					
Končna potrošnja	1.4	2.1	2.5	3.0	3.9
Delež v BDP v %	75.8	74.9	74.8	74.4	74.3
v tem:					
Zasebna potrošnja	0.8	1.7	2.3	3.0	4.1
Delež v BDP v %	54.9	53.6	53.3	53.0	52.9
Državna potrošnja	3.1	3.2	2.9	3.3	3.1
Delež v BDP v %	20.8	21.3	21.5	21.5	21.4
Investicije v osnovna sredstva	0.2	-1.9	2.9	4.8	6.3
Delež v BDP v %	26.7	24.9	24.7	24.9	25.2
KONSOLIDIRANA BILANCA JAVNEGA FINANCIRANJA PO METODOLOGIJI GFS - IMF					
Javnofinančni prihodki v primerjavi z BDP v %	42.8	43.1 ⁵	42.6 ⁵		
Javnofinančni odhodki v primerjavi z BDP v %	44.2	44.5 ⁵	45.2 ⁵		
Presežek (primanjkljaj) v primerjavi z BDP v %	-1.4	-1.4 ⁵	-2.6 ⁵		
TEČAJ IN CENE					
Tečaj USD (povprečje leta)	222.7	242.7	257.1	263.1	268.6
Tečaj EUR (povprečje leta)	205.0	217.2	225.7	231.3	236.1
Efektivni tečaj tolarja ⁶	-2.1	-0.3	1.3	0.9	0.8
Inflacija (konec leta) ⁷	8.9	7.0	6.2	5.2	4.6
Inflacija (povprečje leta) ⁷	8.9	8.4	6.9	5.1	4.6

Vir podatkov: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, Eurostat, napoved UMAR.

Opombe: ¹ Črke v oklepajih so iz statistične klasifikacije dejavnosti NACE Rev. 1.

² Plačilno bilančna statistika (izvoz F.O.B., uvoz F.O.B.); z izračunom realnih stopenj je izločen vpliv medvalutnih sprememb in sprememb cen na tujih trgih.

³ Februar 2002.

⁴ Januar 2002.

⁵ MF - preračuni UMAR.

⁶ Rast vrednosti pomeni apreciacijo tolarja in obratno.

⁷ Do leta 1998 merilo inflacije cen na drobno, od leta 1998 naprej merilo inflacije indeks cen življenjskih potrebščin.

Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Tekoče cene v mio SIT

	1995	1996	1997	1998	1999
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	87,072	98,260	107,700	116,215	114,552
B. Ribišтво	386	439	484	519	520
C. Rudarstvo	26,006	30,683	33,908	36,023	36,825
D. Predelovalne dejavnosti	545,730	616,410	706,266	782,651	859,603
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	56,693	65,032	73,492	96,503	98,108
F. Gradbeništvo	96,588	123,827	143,158	159,312	195,879
G. Trgovina in popravila motornih vozil	232,286	257,269	294,293	326,778	365,101
H. Gostinstvo	57,164	68,467	77,314	84,124	94,979
I. Promet, skladiščenje in zveze	148,746	169,275	204,827	233,079	259,090
J. Finančno posredništvo	77,067	93,185	108,916	119,023	134,177
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	224,830	263,568	291,572	334,244	380,744
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	102,937	121,447	149,612	161,704	178,540
M. Izobraževanje	108,002	123,881	146,687	157,735	177,098
N. Zdravstvo in socialno varstvo	101,172	118,454	134,589	148,882	169,420
O. Druge skupne in osebne storitve	63,580	77,431	88,243	100,449	115,126
Pripisane bančne storitve (PBS)	-43,947	-55,127	-58,554	-66,343	-69,351
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	1,884,312	2,172,501	2,502,509	2,790,898	3,110,409
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	337,147	382,868	404,768	462,853	537,993
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	2,221,459	2,555,369	2,907,277	3,253,751	3,648,401
SKUPAJ DODANA VREDNOST	1,884,312	2,172,501	2,502,509	2,790,898	3,110,409
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	87,458	98,699	108,184	116,734	115,072
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	725,017	835,952	956,824	1,074,489	1,190,415
- Industrija (C + D + E)	628,429	712,125	813,666	915,177	994,536
- Gradbeništvo F	96,588	123,827	143,158	159,312	195,879
3. Storitve (G ... O)	1,115,784	1,292,977	1,496,055	1,666,018	1,874,273
4. Pripisane bančne storitve	-43,947	-55,127	-58,554	-66,343	-69,351

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 2a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Tekoče cene v mio SIT

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	115,101	124,161	136,771	146,694	154,911
B. Ribištvo	534	460	507	549	585
C. Rudarstvo	36,763	36,393	39,565	40,767	42,464
D. Predelovalne dejavnosti	970,014	1,082,244	1,184,564	1,300,703	1,409,454
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	112,768	134,556	141,310	147,811	154,730
F. Gradbeništvo	214,935	236,420	254,528	276,834	302,849
G. Trgovina in popravila motornih vozil	403,227	460,079	508,224	553,961	604,994
H. Gostinstvo	111,721	131,266	147,104	162,654	180,200
I. Promet, skladiščenje in zveze	282,646	313,330	351,135	386,413	428,300
J. Finančno posredništvo	156,326	176,644	200,785	225,164	254,183
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	421,884	489,887	543,765	595,549	656,824
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	203,034	236,766	261,542	286,449	314,192
M. Izobraževanje	205,041	240,022	262,577	283,457	306,445
N. Zdravstvo in socialno varstvo	195,243	227,855	251,699	274,351	299,481
O. Druge skupne in osebne storitve	133,145	153,066	171,625	189,767	210,140
Pripisane bančne storitve (PBS)	-77,324	-79,058	-86,108	-91,962	-98,503
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS) osnovne cene	3,485,059	3,964,092	4,369,593	4,779,158	5,221,250
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	550,460	602,099	675,408	735,841	798,750
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	4,035,518	4,566,191	5,045,000	5,515,000	6,020,000
SKUPAJ DODANA VREDNOST	3,485,059	3,964,092	4,369,593	4,779,158	5,221,250
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	115,635	124,621	137,278	147,242	155,496
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	1,334,480	1,489,613	1,619,966	1,766,114	1,909,497
- Industrija (C + D + E)	1,119,545	1,253,193	1,365,438	1,489,281	1,606,649
- Gradbeništvo F	214,935	236,420	254,528	276,834	302,849
3. Storitve (G ... O)	2,112,268	2,428,916	2,698,457	2,957,764	3,254,760
4. Pripisane bančne storitve	-77,324	-79,058	-86,108	-91,962	-98,503

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opomba: ¹ Davki na proizvode in storitve minus subvencije po proizvodih in storitvah.

Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Deleži v BDP v %, tekoče cene

	1995	1996	1997	1998	1999
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	3.9	3.8	3.7	3.6	3.1
B. Ribištvo	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C. Rudarstvo	1.2	1.2	1.2	1.1	1.0
D. Predelovalne dejavnosti	24.6	24.1	24.3	24.1	23.6
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2.6	2.5	2.5	3.0	2.7
F. Gradbeništvo	4.3	4.8	4.9	4.9	5.4
G. Trgovina in popravila motornih vozil	10.5	10.1	10.1	10.0	10.0
H. Gostinstvo	2.6	2.7	2.7	2.6	2.6
I. Promet, skladiščenje in zveze	6.7	6.6	7.0	7.2	7.1
J. Finančno posredništvo	3.5	3.6	3.7	3.7	3.7
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	10.1	10.3	10.0	10.3	10.4
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	4.6	4.8	5.1	5.0	4.9
M. Izobraževanje	4.9	4.8	5.0	4.8	4.9
N. Zdravstvo in socialno varstvo	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6
O. Druge skupne in osebne storitve	2.9	3.0	3.0	3.1	3.2
Pripisane bančne storitve (PBS)	-2.0	-2.2	-2.0	-2.0	-1.9
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	84.8	85.0	86.1	85.8	85.3
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	15.2	15.0	13.9	14.2	14.7
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	3.9	3.9	3.7	3.6	3.2
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	32.6	32.7	32.9	33.0	32.6
- industrija (C + D + E)	28.3	27.9	28.0	28.1	27.3
- gradbeništvo F	4.3	4.8	4.9	4.9	5.4
3. Storitve (G ... O)	50.2	50.6	51.5	51.2	51.4
4. Pripisane bančne storitve	-2.0	-2.2	-2.0	-2.0	-1.9
5. Korekcijske postavke	15.2	15.0	13.9	14.2	14.7
Deleži v dodani vrednosti v %					
SKUPAJ DODANA VREDNOST	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	4.6	4.5	4.3	4.2	3.7
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	38.5	38.5	38.2	38.5	38.3
- Industrija (C + D + E)	33.4	32.8	32.5	32.8	32.0
- Gradbeništvo F	5.1	5.7	5.7	5.7	6.3
3. Storitve (G ... O)	59.2	59.5	59.8	59.7	60.3
4. Pripisane bančne storitve	-2.3	-2.5	-2.3	-2.4	-2.2

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 2b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Deleži v BDP v %, tekoče cene

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	2.9	2.7	2.7	2.7	2.6
B. Ribištvo	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
C. Rudarstvo	0.9	0.8	0.8	0.7	0.7
D. Predelovalne dejavnosti	24.0	23.7	23.5	23.6	23.4
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2.8	2.9	2.8	2.7	2.6
F. Gradbeništvo	5.3	5.2	5.0	5.0	5.0
G. Trgovina in popravila motornih vozil	10.0	10.1	10.1	10.0	10.0
H. Gostinstvo	2.8	2.9	2.9	2.9	3.0
I. Promet, skladiščenje in zveze	7.0	6.9	7.0	7.0	7.1
J. Finančno posredništvo	3.9	3.9	4.0	4.1	4.2
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	10.5	10.7	10.8	10.8	10.9
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	5.0	5.2	5.2	5.2	5.2
M. Izobraževanje	5.1	5.3	5.2	5.1	5.1
N. Zdravstvo in socialno varstvo	4.8	5.0	5.0	5.0	5.0
O. Druge skupne in osebne storitve	3.3	3.4	3.4	3.4	3.5
Pripisane bančne storitve (PBS)	-1.9	-1.7	-1.7	-1.7	-1.6
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	86.4	86.8	86.6	86.7	86.7
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	13.6	13.2	13.4	13.3	13.3
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	2.9	2.7	2.7	2.7	2.6
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	33.1	32.6	32.1	32.0	31.7
- industrija (C + D + E)	27.7	27.4	27.1	27.0	26.7
- gradbeništvo F	5.3	5.2	5.0	5.0	5.0
3. Storitve (G...O)	52.3	53.2	53.5	53.6	54.1
4. Pripisane bančne storitve	-1.9	-1.7	-1.7	-1.7	-1.6
5. Korekcijske postavke	13.6	13.2	13.4	13.3	13.3
Deleži v dodani vrednosti v %					
SKUPAJ DODANA VREDNOST	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	3.3	3.1	3.1	3.1	3.0
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	38.3	37.6	37.1	37.0	36.6
- Industrija (C + D + E)	32.1	31.6	31.2	31.2	30.8
- Gradbeništvo F	6.2	6.0	5.8	5.8	5.8
3. Storitve (G ... O)	60.6	61.3	61.8	61.9	62.3
4. Pripisane bančne storitve	-2.2	-2.0	-2.0	-1.9	-1.9

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opomba: ¹ Davki na proizvode in storitve minus subvencije po proizvodih in storitvah.

Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Stalne cene 1995, v mio SIT

	1995	1996	1997	1998	1999
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	87,072	87,956	85,362	88,028	86,186
B. Ribištvo	386	423	430	411	424
C. Rudarstvo	26,006	26,495	27,328	27,348	27,627
D. Predelovalne dejavnosti	545,730	554,260	590,671	618,131	637,279
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	56,693	57,365	59,750	60,303	59,799
F. Gradbeništvo	96,588	109,382	117,792	123,199	142,637
G. Trgovina in popravila motornih vozil	232,286	239,175	245,870	252,793	268,802
H. Gostinstvo	57,164	59,680	61,826	62,404	64,336
I. Promet, skladiščenje in zveze	148,746	152,612	159,052	167,272	172,604
J. Finančno posredništvo	77,067	85,509	85,555	89,445	92,358
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	224,830	234,121	240,033	245,682	257,322
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	102,937	108,438	119,592	125,568	132,332
M. Izobraževanje	108,002	109,175	114,476	118,048	122,096
N. Zdravstvo in socialno varstvo	101,172	107,685	111,035	112,901	120,092
O. Druge skupne in osebne storitve	63,580	66,671	69,372	73,376	77,470
Pripisane bančne storitve (PBS)	-43,947	-50,253	-48,924	-51,043	-50,289
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	1,884,312	1,948,694	2,039,221	2,113,866	2,211,072
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	337,147	351,206	365,543	382,090	414,870
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	2,221,459	2,299,900	2,404,764	2,495,956	2,625,942
SKUPAJ DODANA VREDNOST	1,884,312	1,948,694	2,039,221	2,113,866	2,211,072
<i>v tem:</i>					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	87,458	88,379	85,792	88,439	86,610
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	725,017	747,502	795,541	828,981	867,342
- Industrija (C + D + E)	628,429	638,120	677,749	705,782	724,705
- Gradbeništvo F	96,588	109,382	117,792	123,199	142,637
3. Storitve (G ... O)	1,115,784	1,163,066	1,206,812	1,247,489	1,307,409
4. Pripisane bančne storitve	-43,947	-50,253	-48,924	-51,043	-50,289

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 3a: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Stalne cene 1995, v mio SIT

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	85,309	83,535	85,999	87,762	88,640
B. Ribišstvo	409	414	426	439	448
C. Rudarstvo	27,253	25,324	26,071	25,810	25,939
D. Predelovalne dejavnosti	692,199	722,325	748,690	789,868	825,807
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	61,513	65,254	64,895	65,220	65,872
F. Gradbeništvo	146,663	141,498	144,257	150,749	159,115
G. Trgovina in popravila motornih vozil	275,444	280,974	287,515	297,578	309,630
H. Gostinstvo	70,635	74,174	77,846	81,738	86,274
I. Promet, skladiščenje in zveze	180,708	188,870	197,275	207,138	217,599
J. Finančno posredništvo	97,833	102,777	108,378	115,423	123,560
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	264,951	273,884	283,333	294,666	308,074
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	139,909	147,244	152,324	157,655	164,829
M. Izobraževanje	126,659	129,888	133,070	136,397	140,557
N. Zdravstvo in socialno varstvo	125,101	129,668	134,531	139,227	144,866
O. Druge skupne in osebne storitve	80,961	84,065	87,806	92,244	97,364
Pripisane bančne storitve (PBS)	-51,230	-52,573	-53,605	-54,704	-55,771
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	2,324,317	2,397,321	2,478,811	2,587,212	2,702,803
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	422,705	431,088	442,187	458,790	477,197
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	2,747,021	2,828,409	2,921,000	3,046,000	3,180,000
SKUPAJ DODANA VREDNOST	2,324,317	2,397,321	2,478,811	2,587,212	2,702,803
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribišstvo (A + B)	85,718	83,949	86,425	88,201	89,088
2. Industrija in gradbeništvo (C+D+E+F)	927,628	954,401	983,913	1,031,647	1,076,733
- Industrija (C+D+E)	780,965	812,903	839,656	880,898	917,618
- Gradbeništvo F	146,663	141,498	144,257	150,749	159,115
3. Storitve (G...O)	1,362,201	1,411,544	1,462,077	1,522,068	1,592,753
4. Pripisane bančne storitve	-51,230	-52,573	-53,605	-54,704	-55,771

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opomba: ¹ Davki na proizvode in storitve minus subvencije po proizvodih in storitvah.

Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Realne stopnje rasti v % (stalne cene 1995)

	1996	1997	1998	1999
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	1.0	-2.9	3.1	-2.1
B. Ribištvo	9.6	1.7	-4.4	3.1
C. Rudarstvo	1.9	3.1	0.1	1.0
D. Predelovalne dejavnosti	1.6	6.6	4.6	3.1
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	1.2	4.2	0.9	-0.8
F. Gradbeništvo	13.2	7.7	4.6	15.8
G. Trgovina in popravila motornih vozil	3.0	2.8	2.8	6.3
H. Gostinstvo	4.4	3.6	0.9	3.1
I. Promet, skladiščenje in zveze	2.6	4.2	5.2	3.2
J. Finančno posredništvo	11.0	0.1	4.5	3.3
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	4.1	2.5	2.4	4.7
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	5.3	10.3	5.0	5.4
M. Izobraževanje	1.1	4.9	3.1	3.4
N. Zdravstvo in socialno varstvo	6.4	3.1	1.7	6.4
O. Druge skupne in osebne storitve	4.9	4.1	5.8	5.6
Pripisane bančne storitve (PBS)	14.3	-2.6	4.3	-1.5
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	3.4	4.6	3.7	4.6
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	4.2	4.1	4.5	8.6
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	3.5	4.6	3.8	5.2
SKUPAJ DODANA VREDNOST	3.4	4.6	3.7	4.6
v tem:				
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	1.1	-2.9	3.1	-2.1
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	3.1	6.4	4.2	4.6
- Industrija (C + D + E)	1.5	6.2	4.1	2.7
- Gradbeništvo F	13.2	7.7	4.6	15.8
3. Storitve (G ... O)	4.2	3.8	3.4	4.8
4. Pripisane bančne storitve	14.3	-2.6	4.3	-1.5

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 3b: Dodana vrednost po dejavnostih in bruto domači proizvod

- Realne stopnje rasti v % (stalne cene 1995)

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
A. Kmetijstvo, gozdarstvo, lov	-1.0	-2.1	3.0	2.0	1.0
B. Ribištvo	-3.5	1.2	3.0	3.0	2.0
C. Rudarstvo	-1.4	-7.1	3.0	-1.0	0.5
D. Predelovalne dejavnosti	8.6	4.4	3.7	5.5	4.5
E. Oskrba z električno energijo, plinom, vodo	2.9	6.1	-0.5	0.5	1.0
F. Gradbeništvo	2.8	-3.5	2.0	4.5	5.5
G. Trgovina in popravila motornih vozil	2.5	2.0	2.3	3.5	4.0
H. Gostinstvo	9.8	5.0	5.0	5.0	5.5
I. Promet, skladiščenje in zveze	4.7	4.5	4.5	5.0	5.0
J. Finančno posredništvo	5.9	5.1	5.5	6.5	7.0
K. Nepremičnine, najem in poslovne storitve	3.0	3.4	3.5	4.0	4.5
L. Javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	5.7	5.2	3.5	3.5	4.5
M. Izobraževanje	3.7	2.5	2.5	2.5	3.0
N. Zdravstvo in socialno varstvo	4.2	3.7	3.8	3.5	4.0
O. Druge skupne in osebne storitve	4.5	3.8	4.5	5.1	5.5
Pripisane bančne storitve (PBS)	1.9	2.6	2.0	2.0	2.0
1. DODANA VREDNOST (A ... O + PBS), osnovne cene	5.1	3.1	3.4	4.4	4.5
2. KOREKCIJSKE POSTAVKE ¹	1.9	2.0	2.6	3.8	4.0
3. BRUTO DOMAČI PROIZVOD (3=1+2)	4.6	3.0	3.3	4.3	4.4
SKUPAJ DODANA VREDNOST	5.1	3.1	3.4	4.4	4.5
v tem:					
1. Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo (A + B)	-1.0	-2.1	3.0	2.1	1.0
2. Industrija in gradbeništvo (C + D + E + F)	7.0	2.9	3.1	4.9	4.4
- Industrija (C + D + E)	7.8	4.1	3.3	4.9	4.2
- Gradbeništvo F	2.8	-3.5	2.0	4.5	5.5
3. Storitve (G ... O)	4.2	3.6	3.6	4.1	4.6
4. Pripisane bančne storitve	1.9	2.6	2.0	2.0	2.0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Opomba: ¹ Davki na proizvode in storitve minus subvencije po proizvodih in storitvah.

Tabela 4: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

- Tekoče cene v mio SIT

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
		Napoved									
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=2+3-4+5)	2,221,459	2,555,369	2,907,277	3,253,751	3,648,401	4,035,518	4,566,191	5,045,000	5,515,000	6,020,000
2	Sredstva za zaposlene	1,271,699	1,400,005	1,558,696	1,700,323	1,889,714	2,122,115	2,405,581	2,675,103	2,899,366	3,143,386
	Bruto plače in prejemki	1,070,010	1,213,825	1,363,936	1,482,608	1,646,253	1,847,245	2,091,871	2,322,386	2,517,466	2,729,427
	Delodajalčevi socialni prispevki	201,689	186,180	194,760	217,716	243,462	274,869	313,710	352,717	381,900	413,959
3	Davki na proizvodnjo in uvoz	377,964	444,708	493,398	572,126	668,115	697,701	773,377	870,144	951,381	1,035,069
4	Subvencije	48,001	52,873	59,868	71,771	79,200	77,108	81,853	90,594	97,812	105,530
5	Bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	619,797	763,529	915,051	1,053,073	1,169,772	1,292,810	1,469,085	1,590,347	1,762,065	1,947,075
	v tem:										
6	Poraba stalnega kapitala	390,891	463,466	522,945	580,989	634,144	706,093	789,655	854,672	945,638	1,042,873
	Neto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	228,906	300,063	392,106	472,084	535,628	586,717	679,430	735,675	816,427	904,202 s

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 4: Stroškovna struktura bruto domačega proizvoda

- Delež v BDP, v %

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
									Napoved		
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=2+3-4+5)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2	Sredstva za zaposlene	57.2	54.8	53.6	52.3	51.8	52.6	52.7	53.0	52.6	52.2
	Bruto plače in prejemki	48.2	47.5	46.9	45.6	45.1	45.8	45.8	46.0	45.6	45.3
	Delodajalčevi socialni prispevki	9.1	7.3	6.7	6.7	6.7	6.8	6.9	7.0	6.9	6.9
3	Davki na proizvodnjo in uvoz	17.0	17.4	17.0	17.6	18.3	17.3	16.9	17.2	17.3	17.2
4	Subvencije	2.2	2.1	2.1	2.2	2.2	1.9	1.8	1.8	1.8	1.8
5	Bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	27.9	29.9	31.5	32.4	32.1	32.0	32.2	31.5	32.0	32.3
	v tem:										
6	Poraba stalnega kapitala	17.6	18.1	18.0	17.9	17.4	17.5	17.3	16.9	17.1	17.3
	Neto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	10.3	11.7	13.5	14.5	14.7	14.5	14.9	14.6	14.8	15.0

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

- Tekoče cene v mio SIT

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
									Napoved		
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	2,221,459	2,555,369	2,907,277	3,253,751	3,648,401	4,035,518	4,566,191	5,045,000	5,515,000	6,020,000
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	1,226,101	1,424,628	1,669,985	1,842,906	1,916,217	2,386,009	2,743,370	3,009,870	3,302,431	3,584,467
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	1,271,088	1,451,273	1,693,895	1,892,614	2,077,530	2,529,423	2,760,711	3,016,040	3,297,169	3,595,480
4	SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-44,987	-26,645	-23,910	-49,708	-161,313	-143,414	-17,341	-6,170	5,262	-11,013
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	2,266,445	2,582,014	2,931,187	3,303,459	3,809,714	4,178,932	4,583,532	5,051,170	5,509,739	6,031,013
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	1,747,843	1,983,661	2,231,217	2,470,719	2,772,403	3,057,282	3,421,452	3,775,108	4,103,861	4,470,042
7	DOMAČA ZASEBNA POTROŠNJA	1,300,324	1,469,142	1,638,682	1,811,730	2,034,015	2,216,174	2,447,405	2,688,486	2,920,463	3,181,617
	- Gospodinjstva	1,275,971	1,443,649	1,609,667	1,780,915	2,000,581	2,179,351	2,405,631	2,642,740	2,870,963	3,127,693
	- Izdatki zasebnih neprofitnih institucij	24,353	25,493	29,015	30,815	33,434	36,823	41,774	45,746	49,500	53,923
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	447,519	514,518	592,535	658,989	738,388	841,108	974,047	1,086,622	1,183,398	1,288,425
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	518,602	598,353	699,970	832,740	1,037,311	1,121,650	1,162,080	1,276,063	1,405,878	1,560,972
10	INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	474,626	574,631	679,465	800,629	999,183	1,076,840	1,138,673	1,246,191	1,372,615	1,516,356
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	43,976	23,722	20,505	32,111	38,128	44,810	23,407	29,872	33,263	44,615

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 5a: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

- struktura v % (tekoče cene)

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
		Napoved									
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	55.2	55.8	57.4	56.6	52.5	59.1	60.1	59.7	59.9	59.5
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	57.2	56.8	58.3	58.2	56.9	62.7	60.5	59.8	59.8	59.7
4	SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-2.0	-1.0	-0.8	-1.5	-4.4	-3.6	-0.4	-0.1	0.1	-0.2
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	102.0	101.0	100.8	101.5	104.4	103.6	100.4	100.1	99.9	100.2
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	78.7	77.6	76.7	75.9	76.0	75.8	74.9	74.8	74.4	74.3
7	DOMAČA ZASEBNA POTROŠNJA	58.5	57.5	56.4	55.7	55.8	54.9	53.6	53.3	53.0	52.9
	- gospodinjstva	57.4	56.5	55.4	54.7	54.8	54.0	52.7	52.4	52.1	52.0
	- izdatki zasebnih neprofitnih institucij	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	20.1	20.1	20.4	20.3	20.2	20.8	21.3	21.5	21.5	21.4
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	23.3	23.4	24.1	25.6	28.4	27.8	25.4	25.3	25.5	25.9
10	INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	21.4	22.5	23.4	24.6	27.4	26.7	24.9	24.7	24.9	25.2
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	2.0	0.9	0.7	1.0	1.0	1.1	0.5	0.6	0.6	0.7

Vir podatkov: SURS, BS, napoved UMAR.

Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

- Stalne cene 1995, v mio SIT

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
		Napoved									
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	2,221,459	2,299,900	2,404,764	2,495,956	2,625,942	2,747,021	2,828,409	2,921,000	3,046,000	3,180,000
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	1,226,101	1,270,085	1,416,863	1,512,395	1,538,789	1,733,512	1,840,412	1,926,083	2,050,412	2,180,510
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	1,271,088	1,297,490	1,451,977	1,602,804	1,733,995	1,839,624	1,878,466	1,949,012	2,051,237	2,189,799
4	SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)	-44,987	-27,405	-35,114	-90,409	-195,206	-106,112	-38,054	-22,929	-826	-9,288
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	2,266,446	2,327,305	2,439,879	2,586,364	2,821,148	2,853,133	2,866,463	2,943,929	3,046,826	3,189,288
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	1,747,844	1,788,413	1,845,160	1,917,730	2,025,866	2,054,222	2,097,417	2,149,757	2,215,300	2,300,810
7	DOMAČA ZASEBNA POTROŠNJA	1,300,324	1,325,902	1,362,595	1,407,115	1,491,768	1,503,349	1,528,963	1,564,818	1,611,058	1,677,836
	- Gospodinjstva	1,275,971	1,302,942	1,338,965	1,383,268	1,467,679	1,478,792	1,503,449	1,538,705	1,584,174	1,649,838
	- Izdatki zasebnih neprofitnih institucij	24,353	22,960	23,630	23,847	24,089	24,557	25,514	26,112	26,884	27,998
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	447,519	462,511	482,565	510,615	534,098	550,873	568,454	584,939	604,242	622,974
9	BRUTO INVESTICIJE (9=10+11)	518,602	538,892	594,719	668,635	795,282	798,911	769,045	794,172	831,526	888,478
10	INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	474,626	516,828	576,673	642,087	764,422	766,172	751,775	773,576	810,708	861,782
11	SPREMEMBE ZALOG IN VREDNOSTNI PREDMETI	43,976	22,064	18,046	26,548	30,860	32,739	17,270	20,596	20,818	26,696

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 5b: Izdatkovna struktura bruto domačega proizvoda

- Realne stopnje rasti v % (stalne cene 1995)

		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
1	BRUTO DOMAČI PROIZVOD (1=4+5)	3.5	4.6	3.8	5.2	4.6	3.0	3.3	4.3	4.4
2	IZVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	3.6	11.6	6.7	1.7	12.7	6.2	4.7	6.5	6.3
3	UVOZ PROIZVODOV IN STORITEV	2.1	11.9	10.4	8.2	6.1	2.1	3.8	5.2	6.8
4	SALDO (izvoz-uvoz) (4=2-3)									
5	DOMAČA POTROŠNJA (5=6+9)	2.7	4.8	6.0	9.1	1.1	0.5	2.7	3.5	4.7
6	KONČNA POTROŠNJA (6=7+8)	2.3	3.2	3.9	5.6	1.4	2.1	2.5	3.0	3.9
7	DOMAČA ZASEBNA POTROŠNJA	2.0	2.8	3.3	6.0	0.8	1.7	2.3	3.0	4.1
	- Gospodinjstva	2.1	2.8	3.3	6.1	0.8	1.7	2.3	3.0	4.1
	- Izdatki zasebnih neprofitnih institucij	-5.7	2.9	0.9	1.0	1.9	3.9	2.3	3.0	4.1
8	DRŽAVNA POTROŠNJA	3.3	4.3	5.8	4.6	3.1	3.2	2.9	3.3	3.1
9	BRUTO INVESTICIJE	3.9	10.4	12.4	18.9	0.5	-3.7	3.3	4.7	6.8
	v tem:									
	INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA	8.9	11.6	11.3	19.1	0.2	-1.9	2.9	4.8	6.3

Vir podatkov: SURS, BS, napoved UMAR.

Tabela 6: Temeljni agregati nacionalnih računov

- Tekoče cene, v mio SIT

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	2,221,459	2,555,369	2,907,277	3,253,751	3,648,401	4,035,518	4,566,191	5,045,000	5,515,000	6,020,000
2 Neto primarni dohodki s tujino	21,023	17,528	5,680	5,048	-6,250	-14,941	-17,515	-32,138	-40,781	-44,319
3 BRUTO NACIONALNI DOHODEK (3=1+2)	2,242,482	2,572,897	2,912,957	3,258,799	3,642,151	4,020,577	4,548,676	5,012,862	5,474,220	5,975,681
4 Neto tekoči transferji s tujino	11,273	11,625	19,472	20,701	22,890	27,809	30,931	34,709	36,834	54,794
5 BRUTO NACIONALNI RAZPOLOŽLJIVI DOHODEK (5=3+4)	2,253,754	2,584,522	2,932,429	3,279,500	3,665,041	4,048,386	4,579,607	5,047,571	5,511,054	6,030,475
6 Končna potrošnja gospodinjstev in države	1,747,843	1,983,661	2,231,217	2,470,719	2,772,403	3,057,282	3,421,452	3,775,108	4,103,861	4,470,042
- zasebna potrošnja	1,300,324	1,469,142	1,638,682	1,811,730	2,034,015	2,216,174	2,447,405	2,688,486	2,920,463	3,181,617
- državna potrošnja	447,519	514,518	592,535	658,989	738,388	841,108	974,047	1,086,622	1,183,398	1,288,425
7 BRUTO VARČEVANJE (7=5-6)	505,911	600,861	701,212	808,781	892,638	991,104	1,158,155	1,272,463	1,407,193	1,560,433
8 Saldo tekočih transakcij s tujino	-12,691	2,508	1,242	-23,959	-144,673	-130,546	-3,925	-3,599	1,315	-538
9 BRUTO INVESTICIJE (9=7-8)	518,602	598,353	699,970	832,740	1,037,311	1,121,650	1,162,080	1,276,062	1,405,878	1,560,972
v tem:										
- investicije v osnovna sredstva	474,626	574,631	679,465	800,629	999,183	1,076,840	1,138,673	1,246,191	1,372,615	1,516,356
- spremembe zalog in vrednostni predmeti	43,976	23,722	20,505	32,111	38,128	44,810	23,407	29,872	33,263	44,615
10 Poraba stalnega kapitala	390,891	463,466	522,945	580,989	634,144	706,093	789,655	854,672	945,638	1,042,873
11 NETO INVESTICIJE (11=9-10)	127,711	134,887	177,025	251,751	403,167	415,557	372,425	421,391	460,240	518,098

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 6: Temeljni agregati nacionalnih računov

- struktura v % (tekoče cene)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
1 BRUTO DOMAČI PROIZVOD	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2 Neto primarni dohodki s tujino	0.9	0.7	0.2	0.2	-0.2	-0.4	-0.4	-0.6	-0.7	-0.7
3 BRUTO NACIONALNI DOHODEK (3=1+2)	100.9	100.7	100.2	100.2	99.8	99.6	99.6	99.4	99.3	99.3
4 Neto tekoči transferji s tujino	0.5	0.5	0.7	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.9
5 BRUTO NACIONALNI RAZPOLOŽJIVI DOHODEK (5=3+4)	101.5	101.1	100.9	100.8	100.5	100.3	100.3	100.1	99.9	100.2
6 Končna potrošnja gospodinjstev in države	78.7	77.6	76.7	75.9	76.0	75.8	74.9	74.8	74.4	74.3
- zasebna potrošnja	58.5	57.5	56.4	55.7	55.8	54.9	53.6	53.3	53.0	52.9
- državna potrošnja	20.1	20.1	20.4	20.3	20.2	20.8	21.3	21.5	21.5	21.4
7 BRUTO VARČEVANJE (7=5-6)	22.8	23.5	24.1	24.9	24.5	24.6	25.4	25.2	25.5	25.9
8 Saldo tekočih transakcij s tujino	-0.6	0.1	0.0	-0.7	-4.0	-3.2	-0.1	-0.1	0.0	0.0
9 BRUTO INVESTICIJE (9=7-8)	23.3	23.4	24.1	25.6	28.4	27.8	25.4	25.3	25.5	25.9
v tem:										
- investicije v osnovna sredstva	21.4	22.5	23.4	24.6	27.4	26.7	24.9	24.7	24.9	25.2
- spremembe zalog in vrednostni predmeti	2.0	0.9	0.7	1.0	1.0	1.1	0.5	0.6	0.6	0.7
10 Poraba stalnega kapitala	17.6	18.1	18.0	17.9	17.4	17.5	17.3	16.9	17.1	17.3
11 NETO INVESTICIJE (11=9-10)	5.7	5.3	6.1	7.7	11.1	10.3	8.2	8.4	8.3	8.6

Vir podatkov: SURS, napoved UMAR.

Tabela 7: Stopnje rasti zaposlenosti in produktivnosti po področjih dejavnosti

- Letna rast v %**

	Absolutni podatki 2001* (v tisoč)	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
									Napoved		
DELOVNO AKTIVNI v ekvivalentu polnega delovnega časa	836.8	1.0	-1.0	-0.5	0.0	1.2	1.1	0.6	0.6	1.1	1.2
A+B Kmetijske dejavnosti	43.3	-0.2	-9.0	-2.7	0.4	-2.6	-4.1	-8.1	-1.1	-2.1	-3.0
C:F Industrijske dejavnosti	327.9	0.4	-3.6	-3.3	-2.0	-0.3	0.2	0.0	-0.4	0.3	-0.1
G:O Storitve skupaj	465.5	1.7	2.4	2.1	1.6	2.9	2.3	1.9	1.6	2.0	2.5
G:K Terciarnе storitve	277.4	1.9	1.7	0.9	1.3	1.8	1.9	1.1	1.3	2.0	2.5
L:N Kvartarne storitve	188.1	1.4	3.7	4.0	2.0	4.5	2.9	3.1	1.9	1.9	2.5
C Rudarstvo	5.5	1.2	-9.3	-1.3	-2.6	-5.3	-15.5	-8.3	-1.8	-5.6	-4.2
D Predelovalne dejavnosti	245.1	-1.3	-5.3	-5.0	-2.1	-1.7	-0.3	0.1	-0.6	-0.3	-1.3
E Oskrba z elektr.,plinom,vodo	11.6	2.5	4.0	-3.1	-5.6	0.0	-1.7	-0.9	-2.6	-1.6	-1.2
F Gradbeništvo	65.7	9.8	4.2	4.4	-1.0	6.3	4.5	0.5	1.0	3.4	4.4
G Trgovina, popravila motornih vozil	113.4	1.9	1.3	1.1	0.2	1.5	1.6	-0.1	-0.3	0.9	1.3
H Gostinstvo	36.1	0.9	4.5	-0.3	1.1	0.0	2.0	0.0	2.0	2.0	2.5
I Promet, skladiščenje, zveze	50.3	-2.8	-1.0	-0.6	0.4	1.0	1.4	1.6	1.2	1.7	2.1
J Finančno posredništvo	20.2	2.9	0.0	3.9	2.2	1.1	3.1	2.5	2.8	3.7	4.2
K Nepremičnine, najem, poslovne storitve	57.4	7.6	4.1	1.6	4.4	4.6	2.6	3.4	3.6	3.9	4.2
L Javna uprava in obramba	44.8	-0.3	6.1	6.3	2.0	3.8	3.9	4.2	2.4	2.4	3.4
M Izobraževanje	54.3	2.6	3.1	3.0	1.2	2.3	1.1	1.9	1.4	1.4	1.9
N Zdravstvo in soc.varstvo	55.1	1.4	3.4	2.0	3.5	6.7	4.1	4.0	2.7	2.4	2.9
O Druge javne, skupne in osebne storitve	33.9	1.8	2.2	6.0	1.3	5.9	2.5	2.1	0.9	1.5	1.8

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 7: Stopnje rasti zaposlenosti in produktivnosti po področjih dejavnosti

	Absolutni podatki 2001* (v tisoč)	letna rast v %**										
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
									Napoved			
PRODUKTIVNOST DELA (dodana vrednost na delovno aktivnega v ekvivalentu polnega delovnega časa)	21.8	2.5	4.4	5.2	3.6	3.4	4.0	2.5	2.8	3.2	3.3	
A:B Kmetijstvo, lov, gozdarstvo, ribištvo	13.3	1.7	10.0	-0.2	2.7	0.5	3.0	6.0	4.1	4.1	4.1	
C:F Industrijske dejavnosti	20.9	2.5	6.7	9.7	6.2	4.9	6.7	2.9	3.6	4.5	4.4	
G:O Storitve skupaj	24.0	2.3	1.8	1.7	1.8	1.9	1.9	1.7	2.1	2.1	2.2	
G:K Terciarnе storitve	26.1	3.0	2.5	1.9	1.9	2.8	2.1	2.4	2.4	2.4	2.5	
L:N Kvartarne storitve	21.0	1.1	0.6	1.7	1.7	0.6	1.7	0.8	1.6	1.6	1.6	
C Rudarstvo	30.5	-0.3	11.2	4.4	2.7	6.4	14.1	1.2	4.8	4.8	4.8	
D Predelovalne dejavnosti	20.3	3.7	6.8	11.6	6.7	4.8	8.9	4.3	4.4	5.8	5.8	
E Oskrba z elektriko, plinom, vodo	53.4	-2.2	-2.8	7.2	6.5	-0.8	4.5	7.0	2.2	2.2	2.2	
F Gradbeništvo	16.6	-0.7	9.0	3.3	5.6	9.5	-1.7	-4.0	1.0	1.0	1.0	
G Trgovina, popravila motornih vozil	18.7	4.8	1.7	1.7	2.6	4.9	0.9	2.1	2.6	2.6	2.6	
H Gostinstvo	16.7	2.6	-0.1	3.9	-0.2	3.1	7.8	5.0	2.9	2.9	2.9	
I Promet, skladiščenje, zveze	28.7	8.7	3.6	4.8	4.8	2.2	3.3	2.9	3.3	3.3	3.3	
J Finančno posredništvo	40.3	0.6	11.0	-3.9	2.4	2.2	2.8	2.6	2.7	2.7	2.7	
K Nepremičnine, najem, poslovne storitve	39.3	-4.5	0.1	0.9	-2.1	0.1	0.4	0.0	-0.1	0.1	0.3	
L Javna uprava in obramba	24.3	3.4	-0.7	4.0	3.0	1.6	1.9	1.0	1.1	1.1	1.1	
M Izobraževanje	20.4	0.3	-2.0	1.8	1.9	1.1	2.6	0.6	1.1	1.1	1.1	
N Zdravstvo in soc.varstvo	19.0	0.7	3.0	1.1	-1.8	-0.3	0.0	-0.3	1.1	1.1	1.1	
O Druge javne, skupne in osebne storitve	20.8	0.3	2.7	-1.9	4.4	-0.3	2.0	1.7	3.6	3.6	3.6	

Vir podatkov: SURS, preračuni in napovedi: UMAR.

Opombe: * delovno aktivni v tisoč, produktivnost v tisoč ECU/EUR, ** za produktivnost: realne stopnje rasti po stalnih cenah 1995 v SIT.

Tabela 8: Plačilna bilanca

- v mio USD

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
I. TEKOČI RAČUN	-99	31	11	-147	-783	-611	-67	-14	5	-2
1. BLAGO	-953	-825	-776	-789	-1,245	-1,139	-622	-537	-501	-578
1.1. Izvoz blaga FOB	8,350	8,353	8,408	9,091	8,623	8,808	9,342	9,712	10,496	11,178
1.2. Uvoz blaga FOB	9,303	9,178	9,184	9,880	9,868	9,947	9,964	10,249	10,997	11,756
2. STORITVE	578	633	630	493	364	436	501	513	521	537
2.1. Izvoz storitev	2,028	2,135	2,048	2,028	1,899	1,886	1,946	1,995	2,056	2,167
- Transport	505	481	465	540	521	492	499	511	529	558
- Potovanja	1,084	1,240	1,187	1,088	954	961	995	1,018	1,045	1,105
- Ostalo	439	414	396	400	424	433	452	466	482	505
2.2. Uvoz storitev	1,449	1,502	1,417	1,535	1,535	1,450	1,445	1,482	1,535	1,630
- Transport	436	408	367	409	378	354	318	322	334	359
- Potovanja	573	602	518	558	539	521	518	527	539	565
- Ostalo	440	493	532	568	618	575	609	633	661	705
1-2. BLAGO IN STORITVE	-375	-191	-146	-297	-881	-702	-121	-24	20	-41
Izvoz blaga in storitev	10,378	10,488	10,455	11,118	10,522	10,694	11,288	11,707	12,552	13,345
Uvoz blaga in storitev	10,753	10,679	10,601	11,415	11,403	11,397	11,409	11,731	12,532	13,386
3. DOHODKI	179	132	39	28	-25	-25	-74	-125	-155	-165
3.1. Prejemki	411	413	397	417	410	422	481	500	515	545
- Od dela	216	234	206	206	199	186	183	190	195	215
- Od kapitala	195	179	191	211	211	235	298	310	320	330
3.2. Izdatki	231	280	357	389	435	446	555	625	670	710
- Od dela	25	24	26	27	25	27	26	25	30	30
- Od kapitala	206	256	331	362	410	419	529	600	640	680
4. TEKOČI TRANSFERJI	96	91	118	122	123	116	128	135	140	204
4.1. Prejemki	248	251	260	300	334	341	389	405	425	521
4.2. Izdatki	152	160	142	178	211	225	261	270	285	317

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 8: Plačilna bilanca

- v mio USD

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
II. KAPITALSKI IN FINANČNI RAČUN	294	-26	-89	85	755	569	19
A. KAPITALSKI RAČUN	-7	-2	1	-2	-1	4	-4
1.Kapitalski transferji	-5	1	2	0	0	1	0
2.Patenti in licence	-2	-3	-1	-1	-1	3	-4
B. FINANČNI RAČUN	301	-24	-90	86	756	565	23
1.Neposredne naložbe	183	188	340	250	144	110	338
- Tuje v Sloveniji	177	194	375	248	181	176	442
- Domače v tujini	5	-6	-36	2	-38	-66	-104
2.Naložbe v vrednostne papirje	-14	637	236	90	354	189	89
3.Ostale naložbe	369	-261	622	-95	178	445	881
3.1.Terjatve	-240	-432	261	-459	-575	-501	151
3.2.Obveznosti	609	171	361	364	753	947	730
4.Mednarodne denarne rezerve (BS)	-237	-588	-1,287	-158	81	-178	-1,285
III. STATISTIČNA NAPAKA	-195	-5	78	62	28	43	48

Vir podatkov: SURS, BS, napoved UMAR.

Opomba: Izvoz blaga je prikazan na osnovi paritete f.o.b.; uvoz blaga je prikazan na osnovi paritete f.o.b.

Tabela 9: Izvoz in uvoz blaga in storitev

- v mio USD

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
		Napoved									
1.	Izvoz blaga	8,350	8,353	8,408	9,091	8,623	8,808	9,342	9,712	10,496	11,178
	Oprema	944	1,002	1,069	1,174	1,089	1,127	1,280	1,331	1,459	1,565
	Repromaterial	3,941	3,767	3,825	4,123	4,052	4,316	4,550	4,720	5,133	5,488
	Široka poraba	3,465	3,584	3,514	3,794	3,482	3,365	3,513	3,661	3,904	4,125
2.	Izvoz storitev	2,028	2,135	2,048	2,028	1,899	1,886	1,946	1,995	2,056	2,167
3.	IZVOZ SKUPAJ	10,378	10,488	10,455	11,118	10,522	10,694	11,288	11,707	12,552	13,345
4.	Uvoz blaga	9,303	9,178	9,184	9,880	9,868	9,947	9,964	10,249	10,997	11,756
	Oprema	1,572	1,478	1,480	1,764	1,895	1,790	1,764	1,792	1,914	2,108
	Repromaterial	5,627	5,259	5,354	5,643	5,427	5,938	5,889	6,098	6,607	7,035
	Široka poraba	2,104	2,441	2,350	2,474	2,546	2,218	2,312	2,359	2,476	2,613
5.	Uvoz storitev	1,449	1,502	1,417	1,535	1,535	1,450	1,445	1,482	1,535	1,630
6.	IZVOZ SKUPAJ	10,753	10,679	10,601	11,415	11,403	11,397	11,409	11,731	12,532	13,386
7.	SALDO blaga in storitev	-375	-191	-146	-297	-881	-702	-121	-24	20	-41
	Storitve	578	633	630	493	364	436	501	513	521	537
	Blago	-953	-825	-776	-789	-1,245	-1,139	-622	-537	-501	-578
8.	Pokritje uvoza blaga z izvozom v %	90	91	92	92	87	89	94	95	95	95

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 9: Izvoz in uvoz blaga in storitev

- Nominalne stopnje rasti v %

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
									Napoved		
1.	Izvoz blaga	22.2	0.0	0.7	8.1	-5.1	2.1	6.1	4.0	8.1	6.5
	Oprema	23.2	6.1	6.7	9.8	-7.2	3.5	13.5	4.0	9.7	7.3
	Repromaterial	29.0	-4.4	1.5	7.8	-1.7	6.5	5.4	3.7	8.7	6.9
	Široka poraba	15.1	3.4	-1.9	8.0	-8.2	-3.4	4.4	4.2	6.6	5.7
2.	Izvoz storitev	12.1	5.3	-4.1	-1.0	-6.3	-0.7	3.2	2.5	3.1	5.4
3.	IZVOZ SKUPAJ	20.1	1.1	-0.3	6.3	-5.4	1.6	5.6	3.7	7.2	6.3
4.	Uvoz blaga	29.8	-1.3	0.1	7.6	-0.1	0.8	3.0	2.9	7.3	6.9
	Oprema	37.4	-6.0	0.1	19.2	7.4	-5.5	-1.5	1.6	6.8	10.1
	Repromaterial	27.7	-6.5	1.8	5.4	-3.8	9.4	-0.8	3.6	8.3	6.5
	Široka poraba	30.0	16.0	-3.7	5.2	2.9	-12.9	4.2	2.0	5.0	5.5
5.	Uvoz storitev	24.3	3.6	-5.6	8.3	0.0	-5.5	-0.3	2.6	3.6	6.2
6.	UVOZ SKUPAJ	29.0	-0.7	-0.7	7.7	-0.1	-0.1	0.1	2.8	6.8	6.8

Vir podatkov: SURS, BS, napoved UMAR.

Opomba: Izvoz blaga je prikazan na osnovi paritete f.o.b.; uvoz blaga je prikazan na osnovi paritete f.o.b.

Tabela 10a: Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino

- v mio USD

	I Z V O Z (f.o.b.)							U V O Z (c.i.f.)						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SKUPAJ	8,316	8,310	8,369	9,051	8,546	8,732	9,252	9,492	9,421	9,366	10,111	10,083	10,116	10,145
RAZVITE DRŽAVE	6,086	5,842	5,796	6,453	6,199	6,176	6,303	7,423	7,325	7,205	7,963	8,043	7,918	7,827
DRŽAVE EVROPSKE UNIJE	5,575	5,367	5,320	5,928	5,650	5,580	5,758	6,532	6,360	6,312	7,017	6,945	6,856	6,863
Nemčija	2,508	2,545	2,460	2,572	2,626	2,376	2,428	2,206	2,044	1,936	2,089	2,072	1,919	1,949
Italija	1,212	1,103	1,248	1,255	1,176	1,188	1,158	1,611	1,593	1,558	1,697	1,686	1,761	1,793
Francija	682	598	463	748	491	619	628	798	925	980	1,258	1,100	1,043	1,079
Velika Britanija	229	162	150	161	170	186	259	190	208	241	233	307	310	260
Nizozemska	117	125	123	142	144	150	154	207	194	200	225	208	211	197
Belgija	71	76	85	158	134	98	100	144	145	149	155	149	147	157
Španija	42	44	53	69	76	84	90	225	170	199	233	234	265	263
Danska	42	47	54	75	79	81	87	46	42	46	55	53	52	56
Grčija	32	23	24	23	24	24	29	11	13	15	19	24	22	32
Irska	17	4	5	5	9	14	14	20	29	26	35	38	38	38
Portugalska	9	13	14	12	12	16	15	5	5	11	14	11	12	15
Luksemburg	2	2	1	3	10	4	3	10	8	10	17	18	19	22
Avstrija	535	551	565	621	623	656	693	919	835	789	802	805	832	844
Finska	18	20	18	19	17	23	27	39	39	41	43	53	58	55
Švedska	58	54	56	65	61	61	73	101	111	110	143	185	167	103
DRŽAVE EFTA	87	83	87	98	112	124	120	237	249	194	208	239	213	172
Švica	71	68	70	78	89	101	97	199	178	162	172	215	162	152
Norveška	12	12	14	16	18	17	17	34	68	30	36	22	49	18
Liechtenstein	3	3	2	3	3	5	5	4	2	1	1	1	2	1
Islandija	0	0	0	1	2	1	1	0	1	1	0	0	0	0

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 10a: Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino

- v mio USD

	I Z V O Z (f.o.b.)							U V O Z (c.i.f.)						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
DRŽAVE NEEVROPSKE ČLANICE OECD	361	340	340	382	387	404	357	549	585	546	737	717	681	654
v tem:														
Združene države Amerike	261	245	243	252	258	270	244	291	325	287	296	293	299	297
Ostale države	100	95	97	130	129	134	113	258	260	259	441	424	382	357
OSTALE RAZVITE DRŽAVE	64	53	50	45	50	67	68	105	132	153	135	142	168	138
DRŽAVE V RAZVOJU	2,230	2,462	2,568	2,592	2,343	2,554	2,949	2,069	2,095	2,160	2,148	2,039	2,197	2,317
DRŽAVE NEKDANJE JUGOSLAVIJE	1,209	1,385	1,387	1,397	1,296	1,363	1,564	671	709	594	593	572	594	540
Hrvaška	891	855	837	815	671	688	799	576	590	466	432	444	447	404
Makedonija	189	170	149	161	177	158	132	86	72	56	47	37	48	27
Bosna in Hercegovina	119	264	288	319	363	374	397	8	15	30	47	55	58	62
ZR Jugoslavija	9	96	112	103	85	143	236	2	32	42	68	36	41	47
DRŽAVE NEKDANJE SOVJETSKE ZVEZE	375	390	432	330	213	281	410	275	236	284	216	201	263	323
v tem:														
Ruska federacija	305	298	326	235	129	191	281	241	209	250	178	159	231	281
DRUGE EVROPSKE DRŽAVE V RAZVOJU	445	495	525	614	628	699	751	707	664	723	779	854	922	972
v tem:														
Češka	132	147	147	150	159	151	168	247	237	234	264	281	252	249
Slovaška	52	57	56	73	62	69	83	82	92	103	90	91	132	143
Madžarska	115	105	120	141	145	168	157	267	239	293	244	267	294	315
Poljska	105	142	155	181	190	227	242	38	48	58	78	111	137	144
Ostale države	42	44	45	69	73	84	101	73	48	35	103	105	107	121
DRUGE DRŽAVE V RAZVOJU	201	193	225	251	207	211	224	416	485	559	423	411	417	482
NERAZVRŠČENO	0	6	4	6	4	2	0	0	1	1	0	1	1	0

Vir podatkov: SURS.

Opomba: Izvoz po državi namena; uvoz po državi porekla.

Tabela 10b: Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino

- struktura v %

	I Z V O Z (f.o.b.)							U V O Z (c.i.f.)						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
SKUPAJ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
RAZVITE DRŽAVE	73.2	70.3	69.3	71.3	72.5	70.7	68.1	78.2	77.8	76.9	78.8	79.8	78.3	77.2
DRŽAVE EVROPSKE UNJE	67.0	64.6	63.6	65.5	66.1	63.9	62.2	68.8	67.5	67.4	69.4	68.9	67.8	67.6
Nemčija	30.2	30.6	29.4	28.4	30.7	27.2	26.2	23.2	21.7	20.7	20.7	20.5	19.0	19.2
Italija	14.6	13.3	14.9	13.9	13.8	13.6	12.5	17.0	16.9	16.6	16.8	16.7	17.4	17.7
Francija	8.2	7.2	5.5	8.3	5.7	7.1	6.8	8.4	9.8	10.5	12.4	10.9	10.3	10.6
Velika Britanija	2.8	1.9	1.8	1.8	2.0	2.1	2.8	2.0	2.2	2.6	2.3	3.0	3.1	2.6
Nizozemska	1.4	1.5	1.5	1.6	1.7	1.7	1.7	2.2	2.1	2.1	2.2	2.1	2.1	1.9
Belgija	0.9	0.9	1.0	1.7	1.6	1.1	1.1	1.5	1.5	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5
Španija	0.5	0.5	0.6	0.8	0.9	1.0	1.0	2.4	1.8	2.1	2.3	2.3	2.6	2.6
Danska	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	0.9	0.5	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6
Grčija	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3
Irska	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
Portugalska	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Luksemburg	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
Avstrija	6.4	6.6	6.8	6.9	7.3	7.5	7.5	9.7	8.9	8.4	7.9	8.0	8.2	8.3
Finska	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.5
Švedska	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	1.1	1.2	1.2	1.4	1.8	1.7	1.0
DRŽAVE EFTA	1.0	1.0	1.0	1.1	1.3	1.4	1.3	2.5	2.6	2.1	2.1	2.4	2.1	1.7
Švica	0.9	0.8	0.8	0.9	1.0	1.2	1.0	2.1	1.9	1.7	1.7	2.1	1.6	1.5
Norveška	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.4	0.7	0.3	0.4	0.2	0.5	0.2
Liechtenstein	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Islandija	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 10b: Regionalna usmerjenost blagovne menjave s tujino

- struktura v %

	I Z V O Z (f.o.b.)							U V O Z (c.i.f.)						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
DRŽAVE NEEVROPSKE ČLANICE OECD	4.3	4.1	4.1	4.2	4.5	4.6	3.9	5.8	6.2	5.8	7.3	7.1	6.7	6.4
v tem:														
Združene države Amerike	3.1	3.0	2.9	2.8	3.0	3.1	2.6	3.1	3.4	3.0	2.9	2.9	3.0	2.9
Ostale države	1.2	1.1	1.2	1.4	1.5	1.5	1.2	2.7	2.8	2.8	4.4	4.2	3.8	3.5
OSTALE RAZVITE DRŽAVE	0.8	0.6	0.6	0.5	0.6	0.8	0.7	1.1	1.4	1.6	1.3	1.4	1.7	1.4
DRŽAVE V RAZVOJU	26.8	29.6	30.7	28.6	27.4	29.3	31.9	21.8	22.2	23.1	21.2	20.2	21.7	22.8
DRŽAVE NEKDANJE JUGOSLAVIJE	14.5	16.7	16.6	15.4	15.2	15.6	16.9	7.1	7.5	6.3	5.9	5.7	5.9	5.3
Hrvaška	10.7	10.3	10.0	9.0	7.9	7.9	8.6	6.1	6.3	5.0	4.3	4.4	4.4	4.0
Makedonija	2.3	2.1	1.8	1.8	2.1	1.8	1.4	0.9	0.8	0.6	0.5	0.4	0.5	0.3
Bosna in Hercegovina	1.4	3.2	3.4	3.5	4.2	4.3	4.3	0.1	0.2	0.3	0.5	0.5	0.6	0.6
ZR Jugoslavija	0.1	1.2	1.3	1.1	1.0	1.6	2.6	0.0	0.3	0.4	0.7	0.4	0.4	0.5
DRŽAVE NEKDANJE SOVJETSKE ZVEZE	4.5	4.7	5.2	3.6	2.5	3.2	4.4	2.9	2.5	3.0	2.1	2.0	2.6	3.2
v tem:														
Ruska federacija	3.7	3.6	3.9	2.6	1.5	2.2	3.0	2.5	2.2	2.7	1.8	1.6	2.3	2.8
DRUGE EVROPSKE DRŽAVE V RAZVOJU	5.4	5.9	6.3	6.8	7.4	8.0	8.1	7.4	7.0	7.7	7.7	8.5	9.1	9.6
v tem:														
Češka	1.6	1.8	1.8	1.7	1.9	1.7	1.8	2.6	2.5	2.5	2.6	2.8	2.5	2.5
Slovaška	0.6	0.7	0.7	0.8	0.7	0.8	0.9	0.9	1.0	1.1	0.9	0.9	1.3	1.4
Madžarska	1.4	1.3	1.4	1.6	1.7	1.9	1.7	2.8	2.5	3.1	2.4	2.6	2.9	3.1
Poljska	1.3	1.7	1.9	2.0	2.2	2.6	2.6	0.4	0.5	0.6	0.8	1.1	1.4	1.4
Ostale države	0.5	0.4	0.5	0.8	0.9	1.0	1.1	0.8	0.5	0.4	1.0	1.1	1.1	1.2
DRUGE DRŽAVE V RAZVOJU	2.4	2.3	2.7	2.8	2.4	2.4	2.4	4.4	5.1	6.0	4.2	4.1	4.1	4.8
NERAZVRŠČENO	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Vir podatkov: SURS.

Opomba: Izvoz po državi namena; uvoz po državi porekla.

Tabela 11: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

- Tekoče cene, v mio SIT

BILANCA PRIHODKOV		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
		REALIZACIJA						
I.	SKUPAJ PRIHODKI	958,186	1,091,815	1,222,587	1,397,903	1,590,017	1,726,724	1,967,042
	TEKOČI PRIHODKI	955,790	1,089,017	1,217,023	1,390,982	1,579,255	1,695,040	1,936,774
	DAVČNI PRIHODKI	916,328	1,032,285	1,156,099	1,302,752	1,499,430	1,599,594	1,798,131
	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	160,370	196,930	227,624	252,936	273,818	311,429	357,877
	Dohodnina	147,429	174,639	194,062	213,342	231,641	259,634	289,102
	Davek od dobička pravnih oseb	12,941	22,291	33,562	39,593	42,177	51,795	68,775
	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	363,000	376,184	400,630	448,398	496,371	552,574	620,911
	Prispevki zaposlenih	195,413	221,929	247,519	276,805	305,649	342,129	377,817
	Prispevki delodajalcev	151,504	134,112	127,472	142,649	157,206	172,980	188,929
	Prispevki samozaposlenih	13,096	17,167	20,657	25,492	30,626	33,875	36,264
	Ostali prispevki za socialno varnost	2,987	2,976	4,982	3,452	2,889	3,590	17,901
	DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	3,829	18,259	37,491	45,905	55,416	68,071	83,369
	Davek na izplačane plače	809	14,943	33,994	42,058	51,454	63,849	79,031
	Posebni davek na določene prejemke	3,020	3,316	3,497	3,847	3,962	4,222	4,338
	DAVKI NA PREMOŽENJE	12,343	14,628	19,589	27,722	26,597	26,513	32,964
	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	298,159	349,451	412,094	479,713	601,470	602,895	673,165
	DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	78,176	76,593	58,463	47,291	45,657	38,089	29,607
	DRUGI DAVKI	451	241	208	787	100	23	238
	NEDAVČNI PRIHODKI	39,462	56,732	60,924	88,230	79,825	95,447	138,643
	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	6,628	8,301	9,792	24,186	23,522	27,619	65,098
	TAKSE IN PRISTOJBINE	8,291	8,813	10,452	11,903	13,624	19,964	21,192
	DENARNE KAZNI	2,784	3,690	3,921	5,576	6,793	7,696	7,912
	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	5,166	4,996	6,800	8,608	5,830	9,075	8,997
	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	16,592	30,932	29,959	37,956	30,055	31,093	35,444
	KAPITALSKI PRIHODKI	1,824	1,738	3,805	4,471	6,430	5,897	10,183
	PREJETE DONACIJE	470	940	1,760	2,449	4,332	7,421	10,694
	TRANSFERNI PRIHODKI	102	119	0	0	0	0	9,391
	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST (se v globalni bilanci konsolidirajo)	42,687	43,894	47,491	52,723	59,212	66,199	80,435

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 11: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

- Delež v primerjavi z BDP v %

BILANCA PRIHODKOV		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
		REALIZACIJA						
I.	SKUPAJ PRIHODKI	43.1	42.7	42.0	43.0	43.6	42.8	43.1
	TEKOČI PRIHODKI	43.0	42.6	41.9	42.8	43.3	42.0	42.4
	DAVČNI PRIHODKI	41.2	40.4	39.8	40.0	41.1	39.6	39.4
	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	7.2	7.7	7.8	7.8	7.5	7.7	7.8
	Dohodnina	6.6	6.8	6.7	6.6	6.3	6.4	6.3
	Davek od dobička pravnih oseb	0.6	0.9	1.2	1.2	1.2	1.3	1.5
	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	16.3	14.7	13.8	13.8	13.6	13.7	13.6
	Prispevki zaposlenih	8.8	8.7	8.5	8.5	8.4	8.5	8.3
	Prispevki delodajalcev	6.8	5.2	4.4	4.4	4.3	4.3	4.1
	Prispevki samozaposlenih	0.6	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8
	Ostali prispevki za socialno varnost	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4
	DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	0.2	0.7	1.3	1.4	1.5	1.7	1.8
	Davek na izplačane plače	0.0	0.6	1.2	1.3	1.4	1.6	1.7
	Posebni davek na določene prejemke	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
	DAVKI NA PREMOŽENJE	0.6	0.6	0.7	0.9	0.7	0.7	0.7
	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	13.4	13.7	14.2	14.7	16.5	14.9	14.7
	DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	3.5	3.0	2.0	1.5	1.3	0.9	0.6
	DRUGI DAVKI	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	NEDAVČNI PRIHODKI	1.8	2.2	2.1	2.7	2.2	2.4	3.0
	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	0.3	0.3	0.3	0.7	0.6	0.7	1.4
	TAKSE IN PRISTOJBINE	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5
	DENARNE KAZNI	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2
	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	0.7	1.2	1.0	1.2	0.8	0.8	0.8
	KAPITALSKI PRIHODKI	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2
	PREJETE DONACIJE	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
	TRANSFERNI PRIHODKI	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2
	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST (se v globalni bilanci konsolidirajo)	1.9	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6	1.8

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, preračuni UMAR.

Tabela 12: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

- Tekoče cene, v mio SIT

BILANCA ODHODKOV		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
		REALIZACIJA						
II.	SKUPAJ ODHODKI	957,273	1,083,586	1,256,668	1,423,494	1,613,314	1,781,444	2,029,828
	TEKOČI ODHODKI	169,751	192,816	223,184	262,658	309,000	355,364	415,161
	PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIH V DRŽAVNIH ORGANIH IN LOKALNIH SKUPNOSTIH	66,826	81,983	96,725	104,147	116,560	131,911	155,269
	IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE V DRŽAVNIH ORGANIH IN LOKALNIH SKUPNOSTIH	76,102	77,928	90,037	106,076	130,943	149,900	178,087
	PLAČILA OBRESTI	25,598	31,121	34,686	41,721	50,945	60,956	72,806
	SREDSTVA, IZLOČENA V REZERVE	1,225	1,783	1,736	10,713	10,552	12,597	8,999
	TEKOČI TRANSFERI	694,218	783,390	912,303	1,020,473	1,136,544	1,255,135	1,416,039
	SUBVENCIJE	41,747	34,547	39,961	49,239	63,088	58,951	63,150
	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	391,785	444,184	519,109	573,820	648,071	731,077	821,335
	Transferi nezaposlenim	13,498	12,657	18,861	19,875	20,374	20,008	24,547
	Družinski prejemki in starševska nadomestila	32,322	41,100	49,487	53,151	61,314	73,653	81,632
	Transferi za zagotavljanje socialno varnosti	23,777	27,544	31,798	34,294	34,523	38,407	43,353
	Transferi vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja	7,146	6,085	10,434	14,941	14,876	15,568	16,658
	Pokojnine	273,892	310,075	352,534	391,921	441,027	490,682	544,511
	Nadomestila plač	7,895	10,338	12,344	14,850	18,262	22,326	26,718
	Boleznine	15,905	17,239	19,093	20,483	20,552	22,737	28,363
	Štipendije	9,549	10,884	14,066	13,926	15,038	16,338	18,092
	Drugi transferi posameznikom	7,802	8,262	10,492	10,380	22,105	31,358	37,462
	TRANSFERI NEPROFITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	5,501	5,980	7,368	8,489	14,598	16,883	18,827
	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	252,406	294,851	341,932	383,889	405,573	444,402	507,306
	Tekoči transferi v druge javne sklade in agencije	809	719	775	4,569	6,648	2,757	-1,042
	Tekoči transferi v javne zavode in javne gospodarske službe	251,597	294,132	341,157	379,320	398,925	441,645	508,348
	- Sredstva za plače in druge izdatke zaposlenim	126,861	152,469	188,044	208,458	234,079	255,590	301,065
	- Izdatki za blago in storitve	124,736	141,663	153,113	170,862	164,846	186,055	207,283
	TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	2,780	3,829	3,934	5,035	5,214	3,822	5,421
	INVESTICIJSKI ODHODKI	57,376	63,643	67,637	82,206	109,476	111,003	127,221
	INVESTICIJSKI TRANSFERI	35,928	43,736	53,545	58,158	58,294	59,942	71,407
III.	PRESEŽEK/ PRIMANJKLJAJ (I-II.)	913	8,230	-34,081	-25,591	-23,297	-54,720	-62,786
	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST (se v globalni bilanci konsolidirajo)	42,687	43,894	47,491	52,723	58,751	66,199	80,435

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 12: Konsolidirana bilanca javnega financiranja po metodologiji GFS - IMF

- Delež v primerjavi z BDP v %

BILANCA ODHODKOV		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
		REALIZACIJA						
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	43.1	42.4	43.2	43.8	44.2	44.1	44.5
	TEKOČI ODHODKI	7.6	7.5	7.7	8.1	8.5	8.8	9.1
	PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM V DRŽAVNIH ORGANIH IN LOKALNIH SKUPNOSTIH	3.0	3.2	3.3	3.2	3.2	3.3	3.4
	IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE V DRŽAVNIH ORGANIH IN LOKALNIH SKUPNOSTIH	3.4	3.0	3.1	3.3	3.6	3.7	3.9
	PLAČILA OBRESTI	1.2	1.2	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6
	SREDSTVA, IZLOČENA V REZERVE	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.2
	TEKOČI TRANSFERI	31.3	30.7	31.4	31.4	31.2	31.1	31.0
	SUBVENCIJE	1.9	1.4	1.4	1.5	1.7	1.5	1.4
	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	17.6	17.4	17.9	17.6	17.8	18.1	18.0
	Transferi nezaposlenim	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
	Družinski prejemki in starševska nadomestila	1.5	1.6	1.7	1.6	1.7	1.8	1.8
	Transferi za zagotavljanje socialne varnosti	1.1	1.1	1.1	1.1	0.9	1.0	0.9
	Transferi vojnim invalidom, veteranom in žrtvam vojnega nasilja	0.3	0.2	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4
	Pokojnine	12.3	12.1	12.1	12.0	12.1	12.2	11.9
	Nadomestila plač	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.6	0.6
	Boleznine	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6
	Štipendije	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
	Drugi transferi posameznikom	0.4	0.3	0.4	0.3	0.6	0.8	0.8
	TRANSFERI NEPROFITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	11.4	11.5	11.8	11.8	11.1	11.0	11.1
	Tekoči transferi v druge javne sklade in agencije	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0
	Tekoči transferi v javne zavode in javne gospodarske službe	11.3	11.5	11.7	11.7	10.9	10.9	11.1
	- Sredstva za plače in druge izdatke zaposlenih	5.7	6.0	6.5	6.4	6.4	6.3	6.6
	- Izdatki za blago in storitve	5.6	5.5	5.3	5.3	4.5	4.6	4.5
	TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
	INVESTICIJSKI ODHODKI	2.6	2.5	2.3	2.5	2.5	2.5	2.5
	INVESTICIJSKI TRANSFERI	1.6	1.7	1.8	1.8	2.5	2.5	2.5
III.	PRESEŽEK / PRIMANJKLJAJ (I-II.)	0.0	0.3	-1.2	-0.8	-0.6	-1.4	-1.4
	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST (se v globalni bilanci konsolidirajo)	1.9	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6	1.8

Vir podatkov: Ministrstvo za finance, preračuni UMAR.

Tabela 13: Prebivalstvo in aktivnost

- v tisoč

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
PREBIVALSTVO 30.6.	1987.5	1991.2	1986.8	1982.6	1985.6	1990.3	1992.0	1989.0	1988.3	1986.8
Starostna sestava (v %):										
0-14 let	18.4	17.8	17.2	16.8	16.4	15.9	15.6	15.4	15.1	14.8
15-64 let	69.3	69.5	69.7	69.8	69.9	70.1	70.1	70.1	70.2	70.2
65 let in več	12.3	12.7	13.0	13.4	13.7	14.0	14.3	14.4	14.7	15.0
Koeficient rodnosti*	1.29	1.28	1.25	1.23	1.21	1.22	1.24	1.25	1.27	1.28
Življenjsko pričakovanje*:										
Moški	70.8	71.0	71.1	71.2	71.2	71.3	71.5	71.8	72.0	72.2
Ženske	78.3	78.6	78.7	79.0	79.0	78.9	79.1	79.3	79.5	79.7
Smrtnost dojenčkov (na 1000)*	5.5	4.7	5.2	5.2	4.5	5.5	5.2	4.9	4.7	4.4
Delovno sposobno prebivalstvo (15-64 let)	1377.2	1383.9	1385.3	1384.0	1388.1	1395.1	1397.0	1394.9	1394.4	1395.0
od tega: ženske	685.4	686.7	684.9	684.3	685.8	687.3	687.8	686.7	686.5	689.0
AKTIVNO PREBIVALSTVO PO ANKETI	952	946	978	978	959	968	979	979	987	996
Delež žensk (v %)	46.2	46.7	46.3	46.1	46.0	46.1	45.5	45.6	45.7	45.8
Stopnje anketne aktivnosti (v % od delovno sposobnega prebivalstva)	69.1	68.4	70.6	70.7	69.1	69.4	70.1	70.2	70.8	71.4
Moški	74.0	72.3	75.0	75.3	73.8	73.7	75.3	75.2	75.7	76.5
Ženske	64.2	64.4	66.1	65.9	64.3	64.9	64.7	65.0	65.8	66.2
Delovno aktivni po anketi	882	878	906	901	886	901	917	916	926	938
Struktura (v %):										
v agrarnem sektorju	10.4	10.1	12.7	11.4	10.2	9.9	9.6	9.4	9.2	8.9
v industriji in gradbeništvu	43.2	42.0	40.1	39.2	38.1	37.7	38.0	37.3	36.5	35.7
v storitvah	46.3	47.3	46.8	48.8	51.2	51.4	52.4	53.3	54.4	55.4
neformalno delovno aktivni (ocena)	17.4	18.0	21.9	20.9	16.8	17.3	17.6	16.4	16.2	16.0
Povprečni delovni čas (v % od polnega, ocena)	93.5	93.0	89.7	90.2	92.8	92.3	91.3	91.9	91.9	91.9
Stopnje anketne zaposlenosti (delovno aktivni v % od delovno sposobnega prebivalstva)	64.0	63.4	65.4	65.1	63.8	64.6	65.6	65.7	66.4	67.2
Moški	68.4	67.0	69.7	69.5	68.3	68.8	70.9	70.7	71.3	72.2
Ženske	59.7	59.9	61.0	60.6	59.2	60.2	60.1	60.5	61.4	62.1
Brezposelni (po merilih ILO)	70	69	72	77	73	68	63	63	61	59
delež žensk (v %)	44.3	44.9	48.6	46.8	47.9	47.1	50.4	49.5	48.8	48.3
Stopnja anketne brezposelnosti (v % od aktivnih po anketi)	7.4	7.3	7.4	7.9	7.6	7.0	6.4	6.4	6.2	5.9
Moški	7.6	7.5	7.0	7.8	7.3	6.9	5.8	6.0	5.8	5.6
Ženske	7.0	7.0	7.7	8.0	7.9	7.2	7.1	7.0	6.6	6.2

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 13: Prebivalstvo in aktivnost

- v tisoč

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
FORMALNO AKTIVNO PREBIVALSTVO (v tisoč)	873.0	864.1	868.6	871.2	877.4	874.8	880.9	887.2	894.8	902.4
delež žensk (v %)	47.7	47.6	45.8	45.9	45.9	45.8	45.5	45.7	45.9	46.0
delež tujcev (v%)	4.5	4.7	4.6	4.0	4.3	4.6	4.3	4.4	4.4	4.5
Stopnja formalne aktivnosti (v % od delovno sposobnega prebivalstva)	63.4	62.4	62.7	63.0	63.2	62.7	63.1	63.6	64.2	64.7
moški	66.0	64.9	67.2	67.4	67.6	66.9	67.7	68.0	68.4	69.0
ženske	60.8	59.9	58.1	58.4	58.7	58.3	58.3	59.0	59.8	60.2
Formalno delovno aktivne osebe	751.5	744.3	743.4	745.2	758.5	768.2	779.0	786.7	797.1	808.4
Osebe v delovnem razmerju **	642.0	634.7	651.2	652.5	671.0	683.0	694.8	701.3	710.4	720.1
Samozaposleni	109.6	109.6	92.2	92.7	87.5	85.1	84.2	85.3	86.8	88.3
- v % od formalno delovno aktivnih	14.6	14.7	12.4	12.4	11.5	11.1	10.8	10.8	10.9	10.9
Stopnje formalne zaposlenosti (delovno aktivni v % od delovno sposobnega prebivalstva)	54.6	53.8	53.7	53.8	54.6	55.1	55.8	56.4	57.2	57.9
Stopnja neformalne zaposlenosti (razlika do stopnje anketne zaposlenosti)	9.5	9.7	11.7	11.3	9.2	9.5	9.8	9.3	9.3	9.3
Registrirani brezposelni	121.5	119.8	125.2	126.1	119.0	106.6	101.9	100.5	97.6	94.0
delež žensk (v %)	46.7	48.1	48.8	49.9	50.6	50.7	50.8	50.2	49.8	49.5
Stopnja registrirane brezposelnosti (v % od formalno aktivnih)	13.9	13.9	14.4	14.5	13.6	12.2	11.6	11.3	10.9	10.4
moški	14.2	13.8	13.6	13.4	12.4	11.1	10.4	10.4	10.1	9.7
ženske	13.6	14.0	15.3	15.7	15.0	13.5	12.9	12.5	11.9	11.2
Stopnja registrirane brezposelnosti ob koncu leta	14.5	14.4	14.8	14.6	13.0	12.0	11.8	11.4	11.0	10.4
LETNE STOPNJE RASTI (v %)										
Delovno aktivni v ekvivalentu polnega delovnega časa	1.0	-1.0	-0.5	0.0	1.2	1.1	0.6	0.6	1.1	1.2
Produktivnost dela (dodana vrednost na zaposlenega)	2.5	4.4	5.2	3.6	3.4	4.0	2.5	2.8	3.2	3.2
Formalno delovno aktivni	-0.1	-1.0	-0.1	0.2	1.8	1.3	1.4	1.0	1.3	1.4
Osebe v delovnem razmerju **	-0.8	-1.1	2.6	0.2	2.8	1.8	1.7	0.9	1.3	1.4
Delovno aktivni po anketi	3.6	-0.5	3.2	-0.6	-1.7	1.7	1.7	-0.1	1.1	1.2
Registrirani brezposelni	-4.4	-1.4	4.5	0.7	-5.7	-10.4	-4.5	-1.3	-2.9	-3.7
Formalno aktivni	-0.7	-1.0	0.5	0.3	0.7	-0.3	0.7	0.7	0.9	0.9
Delovno sposobno prebivalstvo	-0.1	0.5	0.1	-0.1	0.3	0.5	0.1	-0.2	0.0	0.0
Prebivalstvo	-0.1	0.2	-0.2	-0.2	0.1	0.2	0.1	-0.2	0.0	-0.1
Indeks produktivnosti v Sloveniji, povprečje EU=100	36.0	36.5	39.7	42.2	43.6	44.3	44.5	45.0	45.7	46.4
Delovno aktivni v ekvivalentu polnega delovnega časa (v % od formalno delovno aktivnih)	109.7	109.7	109.3	109.0	108.5	108.3	107.4	107.0	106.8	106.6

Vir podatkov: SURS, ZRSZ, napoved UMAR.

Opombe: * 2000 in 2001: preračuni UMAR. ** do vključno leta 1996 brez podjetij z 1-2 zaposlenima, do vključno leta 1998 brez zaposlenih v javnih delih.

Tabela 14: Tokovi aktivnega prebivalstva med letom

- v tisoč

	1995	1996	1997	1998	1999
Prilivi v formalno aktivnost (neto)	1.7	-6.2	4.1	-2.8	12.2
Priliv iz šol	25.7	25.6	25.4	25.1	22.7
- z nižjo izobrazbo ali manj	9.4	8.0	9.7	8.6	3.7
- s srednjo poklicno izobrazbo	6.0	6.2	5.5	4.9	4.5
- s srednjo splošno ali strok.izobrazbo	5.2	5.6	4.4	5.8	7.8
- redni diplomanti	5.1	5.8	5.9	5.8	6.6
Dodatno število delovnih dovoljenj za tujce	2.6	0.2	-2.9	-0.5	2.6
- na 100 formalno aktivnih	0.3	0.0	-0.3	-0.1	0.3
Upokojitve (-)	11.5	14.8	15.1	14.8	14.8
- na 100 formalno aktivnih	1.3	1.7	1.7	1.7	1.7
Umrli (-)	2.8	2.7	2.7	2.7	2.7
- na 1000 formalno aktivnih	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Drugi prilivi v aktivnost (neto)	-12.2	-14.6	-0.6	-9.9	4.3
Prirast registrirano brezposelnih	3.2	-2.3	4.1	-1.9	-12.3
Zaposleni, ki so izgubili delo	57.5	65.4	60.6	58.4	61.1
- na 100 formalno delovno aktivnih	7.7	8.8	8.1	7.8	8.1
Novi brezposelni iskalci prve zaposlitve	22.1	21.1	17.9	18.6	19.6
- v % od generacije	86.3	82.4	70.4	74.1	86.5
Registrirani brezposelni, ki so dobili delo (-)	60.0	54.6	56.1	55.4	62.4
- na 100 formalno delovno aktivnih	8.0	7.3	7.5	7.4	8.2
Črtani iz evidence brezposelnih (-)	16.4	34.1	18.3	23.5	30.7
- na 100 registrirano brezposelnih	13.5	28.5	14.6	18.7	25.8
od teh: umrli in upokojitve	4.3	5.3	5.4	5.3	5.3
Prirast delovno aktivnih	-1.5	-3.9	0.0	-0.8	24.5
Neto priliv iz brezposelnosti	2.5	-10.7	-4.5	-3.0	1.2
Neto priliv tujcev	2.6	0.2	-2.9	-0.5	2.6
Umrli in upokojitve (-)	10.0	12.2	12.4	12.2	12.1
Drugi, ki so dobili delo (neto)	3.4	18.8	19.8	14.9	32.8
- na 100 formalno delovno aktivnih	0.4	2.5	2.7	2.0	4.3
AKTIVNO PREBIVALSTVO ob koncu leta	873.1	867.0	871.1	868.3	880.5
- delovno aktivni	746.4	742.5	742.5	741.7	766.2
- registrirani brezposelni	126.8	124.5	128.6	126.6	114.3
- stopnja registrirane brezpos.ob koncu leta (%)	14.5	14.4	14.8	14.6	13.0
- delovna dovoljenja za tujce	37.9	38.2	35.3	34.8	37.4
- na 100 formalno aktivnih	4.3	4.4	4.1	4.0	4.2

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 14: Tokovi aktivnega prebivalstva med letom

- v tisoč

	2000	2001	2002	2003	2004
			Napoved		
Prilivi v formalno aktivnost (neto)	-7.5	13.3	5.2	7.1	7.3
Priliv iz šol	26.5	25.8	27.3	26.3	26.5
- z nižjo izobrazbo ali manj	6.2	6.1	6.5	5.9	5.5
- s srednjo poklicno izobrazbo	6.2	5.7	5.3	5.0	4.6
- s srednjo splošno ali strokovno izobrazbo	7.6	6.4	8.0	6.7	7.4
- redni diplomanti	6.6	7.6	7.4	8.6	9.0
Dodatno število delovnih dovoljenj za tujce	2.9	-6.4	1.3	1.4	1.5
- na 100 formalno aktivnih	0.3	-0.7	0.1	0.2	0.2
Upokojitve (-)	14.5	14.5	14.5	14.6	14.8
- na 100 formalno aktivnih	1.7	1.6	1.6	1.6	1.6
Umrli (-)	2.7	2.7	2.8	2.8	2.8
- na 1000 formalno aktivnih	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Drugi prilivi v aktivnost (neto)	-19.8	11.1	-6.1	-3.3	-3.1
Prirast registrirano brezposelnih	-9.8	-0.3	-2.5	-3.4	-4.0
Zaposleni, ki so izgubili delo	61.8	65.8	62.9	63.8	64.7
- na 100 formalno delovno aktivnih	8.1	8.4	8.0	8.0	8.0
Novi brezposelni iskalci prve zaposlitve	20.5	21.9	20.8	18.1	16.4
- v % od generacije	77.2	84.9	76.3	68.7	61.8
Registrirani brezposelni, ki so dobili delo (-)	60.2	52.7	55.7	59.1	62.7
- na 100 formalno delovno aktivnih	7.8	6.8	7.1	7.4	7.8
Črtani iz evidence brezposelnih (-)	31.9	35.3	30.6	26.2	22.3
- na 100 registrirano brezposelnih	29.9	34.6	30.4	26.8	23.7
od teh: umrli in upokojitve	7.3	7.9	8.0	8.0	8.1
Prirast delovno aktivnih	2.3	13.6	7.7	10.5	11.3
Neto priliv iz brezposelnosti	-1.7	-13.1	-7.3	-4.7	-2.0
Neto priliv tujcev	2.9	-6.4	1.3	1.4	1.5
Umrli in upokojitve (-)	9.8	9.3	9.3	9.4	9.5
Drugi, ki so dobili delo (neto)	10.9	42.4	22.9	23.1	21.2
- na 100 formalno delovno aktivnih	1.4	5.4	2.9	2.9	2.6
AKTIVNO PREBIVALSTVO ob koncu leta	873.1	886.4	891.6	898.6	905.9
- delovno aktivni	768.5	782.1	789.7	800.2	811.5
- registrirani brezposelni	104.6	104.3	101.8	98.4	94.4
- stopnja registrirane brezpos. ob koncu leta (%)	12.0	11.8	11.4	11.0	10.4
- delovna dovoljenja za tujce	40.3	33.9	35.3	36.7	38.2
- na 100 formalno aktivnih	4.6	3.8	4.0	4.1	4.2

Vir podatkov: SURS, ZRSZ, ZPIZ, napoved UMAR.

Tabela 15: Upokojenci ZPIZ Slovenije

- v tisoč

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
								Napoved		
UPOKOJENCI ZPIZ SLOVENIJE (II)	460.3	463.3	468.2	472.4	476.4	482.2	492.5	503.3	507.7	512.3
- v % od vseh prebivalcev	23.2	23.3	23.6	23.8	24.0	24.2	24.7	25.3	25.5	25.8
Število delovno aktivnih na upokojenca	1.63	1.61	1.59	1.58	1.59	1.59	1.58	1.56	1.57	1.58
- starostne pokojnine	259.3	262.1	266.9	271.5	276.3	282.0	287.9	292.0	296.1	300.1
- invalidske pokojnine	96.1	96.9	97.4	97.5	97.4	97.8	97.7	97.6	97.5	97.4
- družinske + vdovske pokojnine	81.7	83.1	84.5	85.6	86.6	87.6	88.9	90.1	91.4	92.9
- kmečke pokojnine	17.7	15.8	14.1	12.5	11.1	9.7	8.6	7.5	6.6	5.8
- vojaške pokojnine	4.9	4.8	4.8	4.7	4.6	4.5	4.5	4.4	4.3	4.2
- državne pokojnine in akontacije	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	5.0	11.7	11.8	12.0
LETNE STOPNJE RASTI (v %)										
UPOKOJENCI ZPIZ SLOVENIJE (II)	0.5	0.7	1.1	0.9	0.9	1.2	2.1	2.2	0.9	0.9
- starostne pokojnine	0.8	1.1	1.8	1.7	1.8	2.1	2.1	1.4	1.4	1.3
- invalidske pokojnine	1.3	0.8	0.5	0.1	-0.1	0.4	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1
- družinske + vdovske pokojnine	1.2	1.7	1.7	1.3	1.2	1.1	1.4	1.4	1.4	1.6
- kmečke pokojnine	-9.5	-10.6	-10.5	-11.4	-11.8	-11.9	-12.2	-12.3	-12.4	-12.5
- vojaške pokojnine	-1.1	-1.6	-1.1	-1.3	-1.9	-1.8	-2.0	-2.0	-2.0	-2.0
- državne pokojnine							8976.0	148.7	1.4	1.3

Vir podatkov: ZPIZ, izračuni in napoved UMAR.

Tabela 16: Indikatorji mednarodne konkurenčnosti

- Letne stopnje rasti v %

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
							Ocena	Napoved
Efektivni tečaj tolara¹								
Nominalno	-0.5	-9.7	-5.4	-2.6	-5.5	-8.1	-5.8	-3.8
Realno ²	10.3	-2.8	0.7	3.9	-0.7	-2.1	-0.3	1.3
Stroški dela na enoto proizvoda - celotno gospodarstvo								
V SIT nominalno	13.7	6.4	6.4	5.1	5.6	7.4	10.1	7.7
V košari valut - relativno ⁵	11.1	-4.9	0.5	2.2	-1.2	-2.0	1.7	2.4
Stroški dela na enoto proizvoda v predelovalnih dejavnostih³								
V SIT nominalno	9.8	6.9	7.3	5.9	7.3	4.2	8.5	6.5
V košari valut ⁴	9.3	-3.5	1.5	3.1	1.4	-4.2	2.2	2.4
V košari valut - relativno ⁵	9.0	-4.9	4.0	5.5	1.2	-2.5	0.1	1.5
Komponente⁴								
Stroški dela na zaposlenega - realno ⁶	4.9	3.9	3.4	3.4	2.9	2.6	1.8	2.1
Čiste plače in drugi prejemki	6.8	7.7	4.3	3.1	2.5	1.9	0.8	1.8
Davčna obremenitev plač ⁷	-0.6	-2.6	-0.5	0.6	0.4	0.6	0.6	0.2
Produktivnost dela	8.4	6.7	4.5	5.4	1.8	7.2	1.7	3.2
Cene / devizni efektivni tečaj	12.9	-0.8	2.5	5.1	0.3	0.1	2.1	2.9

Vir podatkov: APP, BS, SURS, OECD, EC, preračuni UMAR.

Opombe:

¹ Rast vrednosti pomeni rasti vrednosti tolara in obratno,

² Merjen z relativnimi cenami življenskih potrebščin,

³ Za podjetja in organizacije s 3 in več zaposlenimi,

⁴ Samo domači faktorji,

⁵ Glede na rast stroškov dela na enoto proizvoda 7 najpomembnejših OECD trgovinskih partneric,

⁶ Deflacionirano s cenami življenskih potrebščin,

⁷ Razmerje bruto plače in prispevki delodajalcev / čiste plače.

Tabela 17a: Bruto investicije

- Tekoče cene v mio SIT

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bruto investicije	518,603	598,353	699,970	832,740	1,037,311	1,121,650
Bruto investicije v osnovna sredstva	474,626	574,631	679,465	800,629	999,183	1,076,840
Opredmetena osnovna sredstva	463,356	559,814	656,187	773,386	957,133	1,035,101
Zgradbe in objekti	208,261	282,443	342,592	389,695	488,853	522,311
Stanovjske zgradbe	73,711	91,524	113,600	128,590	147,466	152,123
Druge zgradbe in objekti	134,550	190,919	228,992	261,105	341,387	370,188
Oprema in stroji	243,410	264,374	297,152	363,186	442,641	491,202
Transportna oprema	66,787	67,394	67,328	85,565	97,893	109,863
Osebna vozila	34,407	35,709	34,321	39,422	46,649	50,210
Druga transportna oprema	32,380	31,685	33,007	46,143	51,244	59,653
Druga oprema in stroji	176,623	196,980	229,824	277,621	344,748	381,339
Osnovna čreda in dolgoletni nasadi	4,489	3,711	4,103	4,377	6,178	4,200
Stroški transakcij obstoječih sredstev	7,196	9,286	12,340	16,128	19,460	17,387
Neopredmetena osnovna sredstva	10,794	14,273	22,476	25,410	39,046	38,924
Povprečje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	476	544	802	1,833	3,004	2,815
Spremembe zalog	43,762	23,470	20,324	31,813	37,599	44,238
Dokončani proizvodi	11,700	5,858	-7,020	9,059	1,670	9,428
Nedokončana proizvodnja	4,714	8,583	3,892	8,458	8,029	11,770
Surovine in materiali	1,562	-6,515	6,796	-372	11,527	2,456
Trgovsko blago	25,785	15,544	16,656	14,668	16,373	20,584
Nabave minus prodaje vrednostnih predmetov in umetnin	215	252	181	298	529	572

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 17a: Bruto investicije

- Struktura v % (tekoče cene)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bruto investicije	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bruto investicije v osnovna sredstva	91.5	96.0	97.1	96.1	96.3	96.0
Opredmetena osnovna sredstva	89.3	93.6	93.7	92.9	92.3	92.3
Zgradbe in objekti	40.2	47.2	48.9	46.8	47.1	46.6
Stanovjske zgradbe	14.2	15.3	16.2	15.4	14.2	13.6
Druge zgradbe in objekti	25.9	31.9	32.7	31.4	32.9	33.0
Oprema in stroji	46.9	44.2	42.5	43.6	42.7	43.8
Transportna oprema	12.9	11.3	9.6	10.3	9.4	9.8
Osebna vozila	6.6	6.0	4.9	4.7	4.5	4.5
Druga transportna oprema	6.2	5.3	4.7	5.5	4.9	5.3
Druga oprema in stroji	34.1	32.9	32.8	33.3	33.2	34.0
Osnovna čreda in dolgoletni nasadi	0.9	0.6	0.6	0.5	0.6	0.4
Stroški transakcij obstoječih sredstev	1.4	1.6	1.8	1.9	1.9	1.6
Neopredmetena osnovna sredstva	2.1	2.4	3.2	3.1	3.8	3.5
Povprečje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.3
Spremembe zalog	8.4	3.9	2.9	3.8	3.6	3.9
Dokončani proizvodi	2.3	1.0	-1.0	1.1	0.2	0.8
Nedokončana proizvodnja	0.9	1.4	0.6	1.0	0.8	1.0
Surovine in materiali	0.3	-1.1	1.0	0.0	1.1	0.2
Trgovsko blago	5.0	2.6	2.4	1.8	1.6	1.8
Nabave minus prodaje vrednostnih predmetov in umetnin	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1

Vir podatkov: SURS.

Tabela 17b: Bruto investicije

- Stalne cene 1995, v mio SIT

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bruto investicije	518,603	538,892	594,719	668,635	795,282	798,911
Bruto investicije v osnovna sredstva	474,626	516,828	576,673	642,087	764,422	766,172
Opredmetena osnovna sredstva	463,356	503,691	557,845	621,995	734,932	739,211
Zgradbe in objekti	208,261	249,226	277,181	289,371	340,734	335,649
Stanovjske zgradbe	73,711	80,511	90,524	94,404	102,236	99,511
Druge zgradbe in objekti	134,550	168,715	186,657	194,967	238,498	236,138
Oprema in stroji	243,410	242,956	267,492	317,565	376,580	389,892
Transportna oprema	66,787	63,455	60,653	75,802	83,027	87,367
Osebna vozila	34,407	32,111	29,835	33,623	37,985	38,657
Druga transportna oprema	32,380	31,344	30,818	42,179	45,042	48,710
Druga oprema in stroji	176,623	179,501	206,839	241,763	293,553	302,525
Osnovna čreda in dolgoletni nasadi	4,489	3,406	3,454	3,544	4,741	3,155
Stroški transakcij obstoječih sredstev	7,196	8,103	9,718	11,515	12,877	10,515
Neopredmetena osnovna sredstva	10,794	12,661	18,191	18,780	27,497	25,278
Povprečje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	476	476	637	1,311	1,992	1,683
Spremembe zalog	43,762	21,837	17,890	26,309	30,458	32,340
Dokončani proizvodi	11,700	5,485	-6,194	7,523	1,358	7,003
Nedokončana proizvodnja	4,714	7,888	3,352	6,817	6,275	8,414
Surovine in materiali	1,562	-6,164	6,146	-326	9,537	1,757
Trgovsko blago	25,785	14,628	14,586	12,296	13,287	15,166
Nabave minus prodaje vrednostnih predmetov in umetnin	215	227	156	239	402	399

Nadaljevanje na naslednji strani.

Tabela 17b: Bruto investicije

- Letne spremembe obsega v % (stalne cene 1995)

	1996	1997	1998	1999	2000
Bruto investicije	3.9	10.4	12.4	18.9	0.5
Bruto investicije v osnovna sredstva	8.9	11.6	11.3	19.1	0.2
Opredmetena osnovna sredstva	8.7	10.8	11.5	18.2	0.6
Zgradbe in objekti	19.7	11.2	4.4	17.8	-1.5
Stanovnijske zgradbe	9.2	12.4	4.3	8.3	-2.7
Druge zgradbe in objekti	25.4	10.6	4.5	22.3	-1.0
Oprema in stroji	-0.2	10.1	18.7	18.6	3.5
Transportna oprema	-5.0	-4.4	25.0	9.5	5.2
Osebna vozila	-6.7	-7.1	12.7	13.0	1.8
Druga transportna oprema	-3.2	-1.7	36.9	6.8	8.1
Druga oprema in stroji	1.6	15.2	16.9	21.4	3.1
Osnovna čreda in dolgoletni nasadi	-24.1	1.4	2.6	33.8	-33.5
Stroški transakcij obstoječih sredstev	12.6	19.9	18.5	11.8	-18.3
Neopredmetena osnovna sredstva	17.3	43.7	3.2	46.4	-8.1
Povprečje vrednosti neproizvedenih nefinančnih sredstev	0.0	33.8	105.9	51.9	-15.5
Spremembe zalog ¹	0.9	0.7	1.1	1.2	1.2
Dokončani proizvodi	0.2	-0.3	0.3	0.1	0.3
Nedokončana proizvodnja	0.3	0.1	0.3	0.2	0.3
Surovine in materiali	-0.3	0.3	0.0	0.4	0.1
Trgovsko blago	0.6	0.6	0.5	0.5	0.6
Nabave minus prodaje vrednostnih predmetov in umetnin	5.6	-31.3	52.9	68.5	-0.7

Vir podatkov: SURS.

Opomba: ¹ Spremembe obsega v zalogah so prikazane v odstotku od BDP.

Tabela 18a: Rezultati poslovanja gospodarskih družb

- v mio SIT

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	*2001
1.	PRIHODKI SKUPAJ	5,000,198	5,675,134	6,515,716	7,087,515	7,842,728	9,093,265	10,138,431	9,759,110
1.1.	Prihodki iz poslovanja	4,656,188	5,313,406	6,069,739	6,641,894	7,374,225	8,535,744	9,531,629	9,166,754
	v tem:								
	- prihodki na domačem trgu	3,462,672	3,960,935	4,433,408	4,824,976	5,475,444	6,137,458	6,761,538	6,431,169
	- prihodki na tujem trgu	1,121,167	1,269,740	1,549,827	1,716,478	1,789,116	2,281,702	2,645,567	2,626,245
1.2.	Prihodki od financiranja	192,396	197,669	235,546	219,307	254,966	317,585	361,007	355,294
1.3.	Izredni prihodki	151,614	164,059	210,431	226,314	213,537	239,936	245,795	237,062
2.	ODHODKI SKUPAJ	5,010,131	5,717,271	6,497,855	7,026,553	7,691,869	8,936,870	10,394,327	9,600,469
2.1.	Poslovni odhodki	4,671,862	5,321,870	6,019,222	6,575,573	7,276,498	8,402,439	9,745,294	9,001,604
	v tem:								
	- stroški blaga, materiala in storitev	3,526,450	4,026,663	4,560,282	4,986,685	5,512,068	6,463,224	7,180,646	6,915,327
	- stroški dela:	835,872	906,553	1,002,793	1,093,716	1,206,412	1,355,366	1,519,841	1,476,131
	plače	582,871	642,920	712,350	776,846	856,076	960,749	1,073,764	1,043,220
	stroški za socialno varnost	131,251	118,816	125,876	139,608	155,406	175,364	198,168	190,676
	drugi stroški dela	121,750	144,817	164,567	177,262	194,930	219,253	247,909	242,235
	- amortizacija	229,653	293,875	330,089	378,718	411,554	460,265	885,674	459,544
	- odpisi obratnih sredstev	45,070	52,814	61,742	59,713	59,256	57,995	63,711	63,146
	- rezervacije	23,463	22,918	30,137	24,912	40,020	38,730	37,189	35,841
	- razlika v vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-21,136	-21,842	-10,732	-19,314	-11,058	-39,468	-18,044	-19,623
2.2.	Odhodki financiranja	246,547	279,345	337,645	298,763	295,081	421,541	484,293	478,429
2.3.	Izredni odhodki	91,722	116,056	140,988	152,217	120,290	112,890	164,740	120,436
3.	CELOTNI DOBIČEK	127,918	139,976	198,855	233,607	290,018	341,998	380,887	380,597
4.	CELOTNA IZGUBA	137,850	182,112	180,995	172,644	139,159	185,603	636,783	221,956
5.	Davek iz dobička	15,006	18,281	21,729	24,426	31,339	38,875	43,547	43,547
6.	ČISTI DOBIČEK POSL. LETA	112,956	121,764	177,258	209,269	258,786	303,288	337,564	337,274
7.	ČISTA IZGUBA POSL. LETA	137,893	182,181	181,126	172,733	139,266	185,768	637,007	222,180
8.	NETO ČISTI DOBIČEK (NETO ČISTA IZGUBA) POSLOVNEGA LETA	-24,937	-60,417	-3,868	36,536	119,520	117,520	-299,443	115,094
9.	ŠTEVILO ZAPOSLENIH	484,602	467,238	460,376	459,094	463,481	468,677	473,447	463,032
10.	ŠTEVILO GOSPODARSKIH DRUŽB	33,609	35,786	36,717	37,585	37,553	37,695	37,210	37,195

Vir podatkov: Agencija RS za plačilni promet - Statistični podatki iz bilance uspeha gospodarskih družb za leto 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001.
Opomba: * 2001 - iz skupnih podatkov so izzeti podatki 15 družb iz premogovišstva in elektro gospodarstva.

Tabela 18b: Rezultati poslovanja gospodarskih družb

- Indeks v %

		1995/94	1996/95	1997/96	1998/97	1999/98	2000/99	2001/00	*2001/00
1.	PRIHODKI SKUPAJ	116.6	113.5	114.8	108.8	110.7	115.9	111.5	107.3
1.1.	Prihodki iz poslovanja	117.2	114.1	114.2	109.4	111.0	115.8	111.7	107.4
	v tem								
	- prihodki na domačem trgu	119.3	114.4	111.9	108.8	113.5	112.1	110.2	104.8
	- prihodki na tujem trgu	112.0	113.3	122.1	110.8	104.2	127.5	115.9	115.1
1.2.	Prihodki od financiranja	103.7	102.7	119.2	93.1	116.3	124.6	113.7	111.9
1.3.	Izredni prihodki	117.1	108.2	128.3	107.5	94.4	112.4	102.4	98.8
2.	ODHODKI SKUPAJ	116.1	114.1	113.7	108.1	109.5	116.2	116.3	107.4
2.1.	Poslovni odhodki	117.2	113.9	113.1	109.2	110.7	115.5	116.0	107.1
	v tem:								
	- stroški blaga, materiala in storitev	117.6	114.2	113.3	109.4	110.5	117.3	111.1	107.0
	- stroški dela:	115.6	108.5	110.6	109.1	110.3	112.3	112.1	108.9
	plače	114.5	110.3	110.8	109.1	110.2	112.2	111.8	108.6
	str. za socialno varnost	114.1	90.5	105.9	110.9	111.3	112.8	113.0	108.7
	drugi stroški dela	122.7	118.9	113.6	107.7	110.0	112.5	113.1	110.5
	- amortizacija	118.4	128.0	112.3	114.7	108.7	111.8	192.4	99.8
	- odpisi obratnih sredstev	121.5	117.2	116.9	96.7	99.2	97.9	109.9	108.9
	- rezervacije	96.1	97.7	131.5	82.7	160.6	96.8	96.0	92.5
	- razlika v vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	97.2	103.3	49.1	180.0	57.3	356.9	45.7	49.7
2.2.	Odhodki financiranja	102.7	113.3	120.9	88.5	98.8	142.9	114.9	113.5
2.3.	Izredni odhodki	105.9	126.5	121.5	108.0	79.0	93.8	145.9	106.7
3.	CELOTNI DOBIČEK	134.8	109.4	142.1	117.5	124.1	117.9	111.4	111.3
4.	CELOTNA IZGUBA	115.0	132.1	99.4	95.4	80.6	133.4	343.1	119.6
5.	Davek iz dobička	130.0	121.8	118.9	112.4	128.3	124.0	112.0	112.0
6.	ČISTI DOBIČEK POSL. LETA	135.4	107.8	145.6	118.1	123.7	117.2	111.3	111.2
7.	ČISTA IZGUBA POSL. LETA	115.0	132.1	99.4	95.4	80.6	133.4	342.9	119.6
8.	NETO ČISTI DOBIČEK (NETO ČISTA IZGUBA) POSLOVNEGA LETA	68.4	242.3	6.4	-944.6	327.1	98.3	-254.8	97.9
9.	ŠTEVILO ZAPOSLENIH	102.0	96.4	98.5	99.7	101.0	101.1	101.0	98.8
10.	ŠTEVILO GOSPODARSKIH DRUŽB	108.6	106.5	102.6	102.4	99.9	100.4	98.7	98.7

Vir podatkov: Agencija RS za plačilni promet - Statistični podatki iz bilance uspeha gospodarskih družb za leto 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001.

Opomba: * 2001 - iz skupnih podatkov so izzeti podatki za 15 družb iz premogovišva in elektrogospodarstva.

Tabela 18c: Rezultati poslovanja gospodarskih družb

- Struktura v %

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	*2001
1.	PRIHODKI SKUPAJ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1.1.	Prihodki iz poslovanja	93.1	93.6	93.2	93.7	94.0	93.9	94.0	93.9
	v tem:								
	- prihodki na domačem trgu	69.3	69.8	68.0	68.1	69.8	67.5	66.7	65.9
	- prihodki na tujem trgu	22.4	22.4	23.8	24.2	22.8	25.1	26.1	26.9
1.2.	Prihodki od financiranja	3.8	3.5	3.6	3.1	3.3	3.5	3.6	3.6
1.3.	Izredni prihodki	3.0	2.9	3.2	3.2	2.7	2.6	2.4	2.4
2.	ODHODKI SKUPAJ	100.2	100.7	99.7	99.1	98.1	98.3	102.5	98.4
2.1.	Poslovni odhodki	93.4	93.8	92.4	92.8	92.8	92.4	96.1	92.2
	v tem:								
	- stroški blaga, materiala in storitev	70.5	71.0	70.0	70.4	70.3	71.1	70.8	70.9
	- stroški dela:	16.7	16.0	15.4	15.4	15.4	14.9	15.0	15.1
	plače	11.7	11.3	10.9	11.0	10.9	10.6	10.6	10.7
	str. za socialno varnost	2.6	2.1	1.9	2.0	2.0	1.9	2.0	2.0
	drugi stroški dela	2.4	2.6	2.5	2.5	2.5	2.4	2.4	2.5
	- amortizacija	4.6	5.2	5.1	5.3	5.2	5.1	8.7	4.7
	- odpisi obratnih sredstev	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8	0.6	0.6	0.6
	- rezervacije	0.5	0.4	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4
	- razlika v vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	-0.4	-0.4	-0.2	-0.3	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2
2.2.	Odhodki financiranja	4.9	4.9	5.2	4.2	3.8	4.6	4.8	4.9
2.3.	Izredni odhodki	1.8	2.0	2.2	2.1	1.5	1.2	1.6	1.2
3.	CELOTNI DOBIČEK	2.6	2.5	3.1	3.3	3.7	3.8	3.8	3.9
4.	CELOTNA IZGUBA	2.8	3.2	2.8	2.4	1.8	2.0	6.3	2.3
5.	Davek iz dobička	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
6.	ČISTI DOBIČEK POSL. LETA	2.3	2.1	2.7	3.0	3.3	3.3	3.3	3.5
7.	ČISTA IZGUBA POSL. LETA	2.8	3.2	2.8	2.4	1.8	2.0	6.3	2.3
8.	NETO ČISTI DOBIČEK (NETO ČISTA IZGUBA) POSLOVNEGA LETA	-0.5	-1.1	-0.1	0.5	1.5	1.3	-3.0	1.2

Vir podatkov: Agencija RS za plačilni promet - Statistični podatki iz bilance uspeha gospodarskih družb za leto 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 in 2001.
Opomba: * 2001 - iz skupnih podatkov so izzeti podatki iz premogovništva in elektrogospodarstva.

Viri:

APP (2002): Statistični podatki iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 2001. Ljubljana

Bovha Padilla, S., Padilla Mayer, H (2002): Sources of GDP Growth, Potential Output and Output Gap in Slovenia: Mid-Term Projection, marec

BS (2002a): Bilten, Banka Slovenije, različne številke

BS (2002b): Denarni pregled - mesečna informacija, Analitsko raziskovalni center - Banka Slovenije, različne številke

Consensus Forecast (2002). različne številke

DZS (2002). Priopćenja Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, različne številke

EC (2002a): European Economy, Economic Forecast, Spring 2002. DG for Economic and Financial Affairs, april

EC (2002b): Economic Forecasts for the Candidate Countries, Spring 2002, DG for Economic and Financial Affairs, april

EUROSTAT (2002): News releases, različne številke

Hunya, Gabor & Jan Stankovsky. 2002. WIIW-WIFO Database: Foreign Direct Investment in Central and East European Countries and the Former Soviet Union. Wien: WIIW/WIFO.

IMF (2002): IMF World Economic Outlook: Recessions and Recoveries. International Monetary Fund, Washington, april

IMF (2001): IMF World Economic Outlook. The Information Technology Revolution. International Monetary Fund, Washington, oktober

Mišković, S. (2002). Dolg ožje opredeljene države. Ljubljana, maj, tipkopolis

Miljenović, Ž. (2002). Croatian Economic Forecast. Zagreb: Zagrebačka banka, različne številke.

Newton Holding (2001): Quarterly Watch. Autumn.

OECD (2001): OECD Economic Outlook No. 69, Introduction. Preliminary edition, december
<http://www.oecd.org/eco/out/eo.htm/>

UMAR (2002): Poročilo o razvoju, Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana, april

UMAR (2001a): Ocena gospodarskih gibanj v letu 2002 in napoved za leto 2002, Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana, december

UMAR (2001b): Slovenija v Evropski uniji, Strategija gospodarskega razvoja Slovenije. Urad za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana, julij.

UNCTAD (2002). FDI downturn in 2001 touches almost all regions. UNCTAD Press Release TAD/INF/2850. Geneva.

UNCTAD (2001a). Estimated FDI flows in 2001 and the impact of the events in the United States. OECD Global Forum on International Investment. Mexico City, 26-27 November.

UNCTAD (2001b). World Investment Report 2001. New York and Geneva: United Nations.

WIIW (2002): The Vienna Monthly Report. The Vienna Institute for Comparative Economic Studies, Dunaj, različne številke.

Zakon o javnih financah (1999). Uradni list R Slovenije, št. 79/99, september